

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57
eurobank.gr, Τηλ.: 210 333 7000
Αρ. Γ.Ε.ΜΗ.: 154558160000

Πίνακας Περιεχομένων των Οικονομικών Καταστάσεων.....	Σελίδα
Ισολογισμός	1
Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	2
Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος	3
Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	4
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	5
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Γενικές πληροφορίες	6
2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και ουσιώδεις λογιστικές αρχές	6
2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων.....	6
2.2 Ουσιώδεις λογιστικές αρχές.....	11
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	41
4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων	50
5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	53
5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος	55
5.2.2 Κίνδυνος αγοράς.....	89
5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας.....	92
5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»	95
5.2.5 Κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.....	96
5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	97
6. Καθαρά έσοδα από τόκους	102
7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	103
8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες.....	103
9. Έσοδα από μερίσματα	103
10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων	104
11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	104
12. Λειτουργικά έξοδα.....	105
13. Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα αναδιάρθρωσης.....	106
14. Φόρος εισοδήματος	106
15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	110
16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών	110
17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	111
18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	112
19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων	112
20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	116
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών.....	121
22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	123
23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	126
23.1 Συγχώνευση της Τράπεζας με συγκεκριμένες θυγατρικές εταιρείες	128

24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	129
25. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	130
26. Επενδύσεις σε ακίνητα	131
27. Άυλα πάγια στοιχεία.....	133
28. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	133
29. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση και σχετιζόμενες υποχρεώσεις	134
30. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες.....	134
31. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	134
32. Υποχρεώσεις προς πελάτες	135
33. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.....	135
34. Λοιπές υποχρεώσεις.....	136
35. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία.....	138
36. Μετοχικό κεφάλαιο	139
37. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	140
38. Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών	140
39. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	142
40. Μισθώσεις	143
41. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις	144
42. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	146
43. Συνδεδόμενα μέρη	146
44. Εξωτερικοί Ελεγκτές	149
45. Διοικητικό Συμβούλιο.....	150

Ισολογισμός

	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου	
		2023	2022
		€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	15	6.362	9.712
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17	2.547	2.177
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	18	227	69
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	891	1.215
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	20	30.609	30.619
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	22	11.715	10.487
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	23	2.188	2.514
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	24	213	39
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	25	541	527
Επενδύσεις σε ακίνητα	26	1.033	936
Άυλα πάγια στοιχεία	27	203	189
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	14	3.986	4.154
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	28	1.601	1.805
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	29	205	81
Σύνολο ενεργητικού		62.321	64.524
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	30	3.771	7.927
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	31	4.482	4.058
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	1.457	1.696
Υποχρεώσεις προς πελάτες	32	40.740	40.256
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	33	4.951	3.665
Λοιπές υποχρεώσεις	34	865	1.339
Σύνολο υποχρεώσεων		56.266	58.941
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	36	3.941	3.941
Αποθεματικά εταιρικού νόμου	37	142	98
Ειδικά αποθεματικά	37	299	564
Λοιπά αποθεματικά	37	60	27
Αποτελέσματα εις νέον	37	1.613	953
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		6.055	5.583
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		62.321	64.524

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

	Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
		2023	2022
		€ εκατ.	€ εκατ.
Τόκοι έσοδα		3.735	1.845
Τόκοι έξοδα		(2.257)	(763)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	1.478	1.082
Έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες		366	366
Έξοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες		(80)	(91)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	7	286	275
Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες	8	76	67
Έσοδα από μερίσματα	9	140	204
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	10	65	719
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	10	53	0
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	11	(41)	392
Λειτουργικά έσοδα		2.057	2.739
Λειτουργικά έξοδα	12	(630)	(614)
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων για κινδύνους και εξόδων αναδιάρθρωσης		1.427	2.125
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	(282)	(173)
Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις για κινδύνους και συναφή έξοδα	13	(165)	(125)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	13	(25)	(87)
Κέρδη προ φόρου		955	1.740
Φόρος εισοδήματος	14	(161)	(352)
Καθαρά κέρδη		794	1.388

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος

	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Καθαρά κέρδη	794	1.388
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση:		
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
Αντιστάθμιση ταμειακών ρών		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	19	5
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	(21)	(5)
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους (σημ. 22)	141	(452)
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 22)	(96)	193
	43	(259)
Ποσά που δε θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
- Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μετά από φόρους	18	24
- Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρεώσεων για παροχές στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	(2)	1
	16	25
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	59	(234)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο	853	1.154

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

	Μετοχικό κεφάλαιο € εκατ.	Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	3.941	506	4.447
Καθαρά κέρδη	-	1.388	1.388
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	(234)	(234)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022	-	1.154	1.154
Συγχώνευση με την Hellenic Post Credit A.E.	-	(22)	(22)
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	4	4
	-	(18)	(18)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	3.941	1.642	5.583
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2023	3.941	1.642	5.583
Καθαρά κέρδη	-	794	794
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	59	59
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023	-	853	853
Συγχώνευση με συγκεκριμένες θυγατρικές εταιρείες (σημ. 23.1)	-	22	22
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 38)	-	7	7
Πληρωθέν μέρισμα	-	(410)	(410)
	-	(381)	(381)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2023	3.941	2.114	6.055
	Σημ. 36	Σημ. 37	

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

	Σημείωση	Χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου	
		2023	2022
		€ εκατ.	€ εκατ.
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Κέρδη προ φόρου		955	1.740
Προσαρμογές για:			
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	282	173
Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα αναδιάρθρωσης	13	190	212
Αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	12	91	91
Λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	16	(88)	(40)
(Κέρδη)/ζημιές από πώληση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών	11	3	(36)
Μερίσματα από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	9	(139)	(203)
Αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	11	(17)	(32)
Λοιπές προσαρμογές	16	64	(251)
		1.341	1.654
Μεταβολές λογαριασμών που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες			
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες		98	(149)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου		(173)	(3)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		(144)	869
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες		(503)	(2.027)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		(38)	587
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε λοιπά στοιχεία ενεργητικού		171	271
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		(3.752)	(1.725)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς πελάτες		485	3.055
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε λοιπές υποχρεώσεις		(384)	146
		(4.240)	1.024
Φόρος εισοδήματος που πληρώθηκε		(3)	(4)
		(2.902)	2.674
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) λειτουργικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	25,26,27	(100)	(109)
Εισπράξεις από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	25,26	19	109
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων		(954)	(2.399)
Απόκτηση συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου	23,24	(859)	(769)
Εισπράξεις από πώληση/εκκαθάριση/μείωση κεφαλαίου συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	23,24	915	334
Μερίσματα από επενδυτικούς τίτλους, θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	9	140	204
		(839)	(2.630)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
(Αποπληρωμές)/εισπράξεις από πιστωτικούς τίτλους	16	1.127	1.133
Αποπληρωμή υποχρεώσεων από μισθώσεις	40	(30)	(25)
Μερίσματα που πληρώθηκαν	37	(410)	-
		687	1.108
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα			
		(3.054)	1.152
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	16	9.658	8.506
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	16	6.604	9.658

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 150 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες

Η Eurobank A.E. (εφεξής η Τράπεζα), είναι εξ' ολοκλήρου θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία (Μητρική Εταιρεία). Η Τράπεζα, η οποία μαζί με τις θυγατρικές της αποτελούν τον Όμιλο Eurobank A.E. (εφεξής Όμιλος) δραστηριοποιείται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στην παροχή άλλων υπηρεσιών. Η Τράπεζα, έχει παρουσία κυρίως στην Ελλάδα και μέσω των θυγατρικών της στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 28 Μαρτίου 2024. Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή περιλαμβάνεται στην ενότητα Β.1 της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης.

2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και ουσιώδεις λογιστικές αρχές

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί στη βάση της συνέχισης της δραστηριότητας της και σύμφωνα με τις ουσιώδεις λογιστικές αρχές όπως αναφέρονται παρακάτω:

2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), και ειδικότερα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες που έχουν εκδοθεί και είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων ή έχουν εφαρμοστεί, νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων), τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και των επενδυτικών ακινήτων τα οποία επιμετρώνται με την μέθοδο της εύλογης αξίας.

Οι λογιστικές αρχές βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις εφαρμόστηκαν με συνέπεια για τις χρήσεις 2023 και 2022 λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ όπως αυτές περιγράφονται στην σημείωση 2.1.1 (α) «Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα την 1 Ιανουαρίου 2023». Όπου είναι απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα χρήση.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης, οι οποίες επηρεάζουν τα λογιστικά υπόλοιπα των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και τις γνωστοποιήσεις των ενδεχόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, καθώς και τα υπόλοιπα των εσόδων και εξόδων της περιόδου αναφοράς. Παρά το γεγονός ότι οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στη βέλτιστη γνώση της Διοίκησης σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και γεγονότα, τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν.

Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€). Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο εκατομμύριο. Τα αθροίσματα των στοιχείων που παρατίθενται στις σημειώσεις μπορεί να μην συμφωνούν ακριβώς με τα σύνολα που παρουσιάζονται λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Εκτιμήσεις για τη συνέχιση της δραστηριότητας της Τράπεζας

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern), η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

Παρά το ευάλωτο διεθνές περιβάλλον, οι οικονομίες της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Κύπρου παρέμειναν σε τροχιά μεγέθυνσης ταχύτερης από τους περισσότερους εταίρους τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), η ελληνική οικονομία μεγεθύνθηκε κατά 2% σε ετήσια βάση το 2023 (2022: 5,6%), λαμβάνοντας ώθηση από την αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, της κατανάλωσης των νοικοκυριών και των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Στις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της (Φεβρουάριος 2024), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ) αναμένει ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ 2,3% το 2024 και το 2025. Εν μέσω της σημαντικής επίδρασης από την υψηλή βάση σύγκρισης και της υποχώρησης των τιμών της ενέργειας, ο ρυθμός πληθωρισμού, υπολογιζόμενος βάσει της ετήσιας μεταβολής του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), επιβραδύνθηκε στο 4,2% το 2023 από 9,3% το 2022, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, με την ΕΕπ να προβλέπει περαιτέρω αποκλιμάκωση στο 2,7% το 2024 και στο 2% το 2025. Το μέσο τριμηνιαίο ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 11,1% το 2023 από 12,4% το 2022, με τις προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για το 2024 και το 2025, όπως αποτυπώνονται στην Ετήσια Έκθεση βάσει του Αρ.4 η οποία δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο 2024, να βρίσκονται στο 9,2% και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

το 8,5% αντίστοιχα. Στο δημοσιονομικό πεδίο, το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμένεται σύμφωνα με τον Κρατικό Προϋπολογισμό 2024 να καταγράψει πλεονάσματα 1,1% και 2,1% του ΑΕΠ το 2023 και το 2024 αντίστοιχα, από 0,1% του ΑΕΠ το 2022. Ο λόγος του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ, έχοντας υποχωρήσει στο 172,6% το 2022 λόγω της ισχυρής οικονομικής ανάκαμψης και της επίδρασης του υψηλού πληθωρισμού στο ονομαστικό ΑΕΠ, αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω στο 160,3% το 2023 και στο 152,3% το 2024.

Σύμφωνα με τις χειμερινές οικονομικές προβλέψεις της ΕΕπ (Φεβρουάριος 2024), το πραγματικό ΑΕΠ στη Βουλγαρία αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,9% και 2,5% το 2024 και το 2025, αντίστοιχα (2023: 2%), ενώ ο ΕνΔΤΚ προβλέπεται να μειωθεί στο 3,4% το 2024 και 2,9% το 2025 (2023: 8,6%). Στην Κύπρο, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ προβλέπεται σε 2,8% και 3%, το 2024 και το 2025, αντίστοιχα (2023: 2,5%), ενώ ο ΕνΔΤΚ εκτιμάται σε 2,4% το 2024 και 2,1% το 2025 (2023: 3,9%).

Σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη στην Ελλάδα, όπως και στη Βουλγαρία και την Κύπρο, αναμένεται να δοθεί από τα έργα και τις μεταρρυθμίσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Η Ελλάδα θα λάβει € 36 δις (€ 18,2 δις σε επιδοτήσεις και € 17,7 δις σε δάνεια) έως το 2026 από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), το μεγαλύτερο μέσο χρηματοδότησης του Προγράμματος “Next Generation EU” (NGEU), εκ των οποίων € 14,7 δις (€ 7,4 δις σε επιδοτήσεις και € 7,3 δις σε δάνεια) έχουν ήδη εκταμιευτεί από την ΕΕ. Επιπλέον πόροι € 40 δις θα εισρεύσουν μέσω του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΠΔΠ), εκ των οποίων € 20,9 δις θα χρηματοδοτήσουν το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2021–2027). Επιπρόσθετα, μετά τις πλημμύρες του Σεπτεμβρίου 2023 στη Θεσσαλία, η Ελλάδα θα μπορούσε να λάβει στήριξη από την ΕΕ ύψους έως και € 2,65 δις, σύμφωνα με την πρόεδρο της ΕΕπ.

Στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, σύμφωνα με τη σταθερή προσηλωσή του στο ρόλο του για την εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, πρόβλεψε σε δέκα αυξήσεις επιτοκίων το 2022 και το 2023 (με την πιο πρόσφατη τον Σεπτέμβριο 2023), αυξάνοντας τα τρία βασικά επιτόκια της ΕΚΤ κατά 450 μονάδες βάσης συνολικά. Επιπλέον, παρότι οι καθαρές αγορές ομολόγων στο πλαίσιο του εκτάκτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω Πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Program – PEPP) τερματίστηκαν τον Μάρτιο 2022, όπως είχε προγραμματιστεί, η ΕΚΤ θα συνεχίσει να επανεπενδύει τα κεφάλαια από τίτλους που λήγουν τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2024, συμπεριλαμβανομένων αγορών Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) επιπλέον της αξίας αυτών που λήγουν.

Το 2023, το Ελληνικό Δημόσιο εξέδωσε ή επανεξέδωσε μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), δώδεκα ομόλογα με διάφορες ληκτότητες (από 5 έως 19 έτη), συγκεντρώνοντας συνολικά € 11,45 δις από τις διεθνείς χρηματαγορές. Τον Φεβρουάριο 2024, ο ΟΔΔΗΧ άντλησε επιπλέον € 4,4 δις μέσω ενός νέου 10ετούς και της επανέκδοσης δύο παλαιότερων ομολόγων. Ως αποτέλεσμα μιας σειράς αναβαθμίσεων του αξιόχρεου του Ελληνικού Δημοσίου το δεύτερο εξάμηνο του 2023, οι μακροχρόνιοι πιστωτικοί τίτλοι του κατατάσσονταν στην επενδυτική βαθμίδα τον Μάρτιο 2024 σύμφωνα με τους τέσσερις από τους πέντε οίκους Εξωτερικής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης που είναι αποδεκτοί από την ΕΚΤ (Fitch, Scope, S&P: BBB- με σταθερή προοπτική; DBRS: BBB(low) με σταθερή προοπτική) και μία βαθμίδα κάτω της επενδυτικής από τον πέμπτο οίκο, τη Moody’s (Ba1 με σταθερή προοπτική, μετά την αναβάθμιση από Ba3 τον Σεπτέμβριο 2023).

Σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές για τους επόμενους 12 μήνες, οι κυριότεροι μακροοικονομικοί κίνδυνοι και αβεβαιότητες στην Ελλάδα και στην περιοχή μας σχετίζονται με: (α) τα ανοιχτά πολεμικά μέτωπα στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή και όσα αυτά συνεπάγονται για την περιφερειακή και την παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια και τις επιπτώσεις τους στην παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία, συμπεριλαμβανομένων των κλυδωνισμών στο διεθνές εμπόριο εξαιτίας των πρόσφατων επιθέσεων σε εμπορικά πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα, (β) μια πιθανή συνέχιση του τρέχοντος κύματος πληθωριστικών πιέσεων, με επιπτώσεις στην οικονομική μεγέθυνση, την απασχόληση, τα δημόσια οικονομικά, τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών, το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων, το εξωτερικό εμπόριο και την ποιότητα ενεργητικού των τραπεζών, καθώς και τυχόν κοινωνικές ή/και πολιτικές επιπτώσεις που μπορεί αυτά να επιφέρουν, (γ) το χρονοδιάγραμμα της προσδοκώμενης μείωσης επιτοκίων της ΕΚΤ και της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, καθώς η επιμονή σε υψηλότερα επιτόκια για μεγαλύτερο διάστημα ενδέχεται να συνεχίσει να ασκεί πίεση στο κόστος δανεισμού του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα και στους ισολογισμούς ορισμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ενώ μια πρόωρη μείωση των επιτοκίων εμπεριέχει τον κίνδυνο ανάκαμψης του πληθωρισμού, (δ) την προοπτική οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, ιδίως η Ευρωζώνη, να εισέλθουν σε οικονομική στασιμότητα ή και προσωρινή ύφεση, (ε) τα επίμονα υψηλά ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τα οποία έχουν αρχίσει να εξελίσσονται ξανά σε δομικό χαρακτηριστικό της ελληνικής οικονομίας, (στ) την ικανότητα αξιοποίησης των πόρων του NGEU και του ΠΔΠ και την προσέλκυση νέων επενδύσεων στη χώρα, (ζ) την αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα του ΤΑΑ και να ενισχυθούν η παραγωγικότητα, η ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα και (η) την επιδείνωση των φυσικών καταστροφών λόγω της κλιματικής αλλαγής και τις επιπτώσεις τους στο ΑΕΠ, την απασχόληση, το δημοσιονομικό ισοζύγιο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η επέλευση των ανωτέρω κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό σχεδιασμό του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς θα μπορούσε να επιβραδύνει τον αναμενόμενο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, στη ρευστότητα, στην ποιότητα του ενεργητικού, στην κεφαλαιακή επάρκεια και στην κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών. Σε αυτό το πλαίσιο, η Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου, παρακολουθούν συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό, χρηματοοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο καθώς και την πορεία των βασικών δεικτών αξιολόγησης της ποιότητας του ενεργητικού και της ρευστότητας του Ομίλου (Key Performance Indicators - KPIs). Επίσης, έχουν αυξήσει το επίπεδο ετοιμότητάς τους ως προς τη λήψη αποφάσεων, πρωτοβουλιών και διαμόρφωση πολιτικών για την προστασία του κεφαλαίου και της ρευστότητας του Ομίλου καθώς και την εκπλήρωση στο μέγιστο δυνατό βαθμό, των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2024-2026.

Ο Όμιλος Eurobank S.A., που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του Ομίλου Eurobank Holdings, δεν εποπτεύεται ξεχωριστά για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) του Ομίλου της Eurobank Holdings διαμορφώθηκαν σε 19,4% (31 Δεκεμβρίου 2022: 19,2%) και 16,9% (31 Δεκεμβρίου 2022: 16%) αντίστοιχα. Οι pro-forma δείκτες CAD και CET1 με την ολοκλήρωση των projects «Solar» και «Leon» και της έκδοσης ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 τον Ιανουάριο 2024, θα ήταν 20,2% και 17% αντίστοιχα (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings). Την ίδια ημερομηνία, οι δείκτες συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 capital ratio) της Τράπεζας ανήλθαν σε 19,2% (31 Δεκεμβρίου 2022: 18,9%) και 16,1% (31 Δεκεμβρίου 2022: 15,1%) αντίστοιχα. Ο Όμιλος της Eurobank Holdings ολοκλήρωσε με επιτυχία την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) για το 2023, η οποία συντονίστηκε από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Board - ESRB) (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings). Την 9 Οκτωβρίου 2023, η Εταιρεία ολοκλήρωσε την επαναγορά του συνόλου των μετοχών της που κατείχε το ΤΧΣ. Ως εκ τούτου, η Εταιρεία και η Τράπεζα δεν υπόκεινται πλέον στον Ν. 3864/2010 και στα ειδικά δικαιώματα του ΤΧΣ που προβλέπονται στον εν λόγω νόμο (σημ. 37 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Eurobank Holdings).

Όσον αφορά την ποιότητα του ενεργητικού, την 31 Δεκεμβρίου 2023, το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) του Ομίλου της Eurobank Holdings, κατόπιν της ταξινόμησης του δανειακού χαρτοφυλακίου του project «Leon» ως κατεχόμενου προς πώληση, της πώλησης της Eurobank Direktna a.d., και των διαγραφών κατά την διάρκεια του έτους διαμορφώθηκε σε € 1,5 δις, (Τράπεζα: € 1,2 δις), (31 Δεκεμβρίου 2022: € 2,3 δις, Τράπεζα: € 1,9 δις), οδηγώντας το δείκτη των NPE στο 3,5% (31 Δεκεμβρίου 2022: 5,2%), ενώ ο δείκτης κάλυψης των NPE βελτιώθηκε σε 86,4% (31 Δεκεμβρίου 2022: 74,6%). Το καθαρό κέρδος του Ομίλου Eurobank S.A. που αναλογεί στους μετόχους για το έτος που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 διαμορφώθηκε σε € 1.148 εκατ. (2022: € 1.353 εκατ. αναμορφομένο), ενώ το καθαρό κέρδος της Τράπεζας, μετά φόρων ανήλθε σε € 794 εκατ. (2022: € 1.388 εκατ.).

Όσον αφορά τη ρευστότητα, την 31 Δεκεμβρίου 2023, κατόπιν της πώλησης της Eurobank Direktna a.d., οι καταθέσεις του Ομίλου της Eurobank Holdings διαμορφώθηκαν σε € 57,4 δις (31 Δεκεμβρίου 2022: € 57,2 δις), ενώ η χρηματοδότηση από πράξεις αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ διαμορφώθηκε σε € 3,8 δις (31 Δεκεμβρίου 2022: € 8,8 δις) (Τράπεζα: € 3,8 δις) (σημ. 30). Κατά τη διάρκεια του έτους, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση δυο ομολόγων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (preferred senior note) ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. το καθένα. Πιο πρόσφατα, τον Ιανουάριο 2024, η Εταιρεία ολοκλήρωσε την έκδοση ενός ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 (Tier 2) ποσού € 300 εκατ. (σημ.33). Η αύξηση των υψηλής ποιότητας άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου της Eurobank Holdings οδήγησε τον αντίστοιχο δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε 178,6% (31 Δεκεμβρίου 2022: 173%). Στο πλαίσιο της Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Ρευστότητας (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process - ILAAP) για το 2024, τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας (stress test) κατέδειξαν ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκές απόθεμα ρευστότητας για να αντιμετωπίσει τις πιθανές εκροές που θα μπορούσαν να συμβούν σε όλα τα σενάρια σε βραχυπρόθεσμη (σε ορίζοντα 1 μηνός), 3 μηνών και μεσοπρόθεσμη βάση (σε ορίζοντα 1 έτους). Πληροφορίες σχετικά με την έκθεση της Τράπεζας στον επιτοκιακό κίνδυνο και στον κίνδυνο ρευστότητας περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 5.2.2 και 5.2.3.

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο, αναγνωρίζοντας τους γεωπολιτικούς, μακροοικονομικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους στην οικονομία και το τραπεζικό σύστημα και λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες σχετικά με (α) τις προοπτικές ανάπτυξης στην Ελλάδα και στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους για το τρέχον και τα επόμενα έτη, που υποστηρίζονται επίσης από την αξιοποίηση της ήδη εγκεκριμένης χρηματοδότησης της ΕΕ κυρίως μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), και (β) την ικανότητα του Ομίλου για δημιουργία κερδών προ προβλέψεων, την ποιότητα ενεργητικού, την επάρκεια κεφαλαίων, και τη θέση ρευστότητάς του, έκρινε ότι οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας μπορούν να συνταχθούν με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.1.1 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

(α) Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα την 1 Ιανουαρίου 2023

Τα ακόλουθα πρότυπα και τροποποιήσεις σε πρότυπα, όπως εκδόθηκαν από το ΣΔΛΠ και υιοθετήθηκαν από την ΕΕ, είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023:

ΔΠΧΑ 17, Ασφαλιστήρια Συμβόλαια

Το ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», παρέχει ένα συνολικό και συνεκτικό λογιστικό μοντέλο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Έχει εφαρμογή σε όλους του τύπους ασφαλιστήριων συμβολαίων καθώς και σε συγκεκριμένους τύπους εγγυήσεων και χρηματοοικονομικών μέσων με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής. Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων επιτρέπεται να ενταχθούν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα έχει προηγουμένως διαβεβαιώσει ότι τα θεωρεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Σύμφωνα με το βασικό γενικό μοντέλο του ΔΠΧΑ 17, οι ομάδες από ασφαλιστήρια συμβόλαια που τελούν υπό κοινή διαχείριση και υπόκεινται σε παρόμοιους κινδύνους, επιμετρώνται με βάση ομάδες προεξοφλημένων, σταθμισμένων βάσει πιθανοτήτων, μελλοντικών ταμειακών ροών, μιας αναπροσαρμογής λόγω κινδύνου και ενός περιθωρίου συμβατικών υπηρεσιών (contractual service margin) το οποίο αντιπροσωπεύει το μη δεδουλευμένο κέρδος των συμβολαίων. Σύμφωνα με το μοντέλο, οι εκτιμήσεις επαναμετρώνται σε κάθε περίοδο αναφοράς. Μια απλοποιημένη μέθοδος επιμέτρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί αν αναμένεται ότι από αυτή θα παραχθεί μια λογική προσέγγιση του γενικού μοντέλου ή αν τα συμβόλαια είναι μικρής διάρκειας.

Το έσοδο κατανέμεται στις περιόδους αναλογικά με την αξία της αναμενόμενης κάλυψης και των λοιπών υπηρεσιών που ένας ασφαλιστής παρέχει κατά τη διάρκεια της περιόδου, οι διεκδικήσεις για αποζημίωση παρουσιάζονται όταν προκύψουν και οποιαδήποτε επενδυτικά στοιχεία, όπως τα ποσά που καταβάλλονται σε ασφαλισμένους ακόμα και αν το ασφαλιστικό γεγονός δεν έχει συντελεστεί, δεν περιλαμβάνονται στα έσοδα και στις διεκδικήσεις για αποζημίωση. Τα αποτελέσματα από ασφαλιστικές υπηρεσίες παρουσιάζονται ξεχωριστά από το χρηματοοικονομικό έσοδο ή έξοδο των ασφαλίσεων.

Τον Ιούνιο 2020, το ΣΔΛΠ εξέδωσε «Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 17», ώστε να βοηθήσει τις οικονομικές οντότητες στην εφαρμογή του προτύπου. Οι τροποποιήσεις στοχεύουν να βοηθήσουν τις εταιρείες κατά την μετάβαση έτσι ώστε να είναι ευκολότερη η εφαρμογή του προτύπου, ενώ προσθέτουν την αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του προτύπου, ώστε να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2023.

Τον Δεκέμβριο 2021, το ΣΔΛΠ εξέδωσε μία τροποποίηση περιορισμένου πεδίου εφαρμογής των απαιτήσεων που καλύπτουν την μετάβαση στο ΔΠΧΑ 17 για τις οικονομικές οντότητες που εφαρμόζουν για πρώτη φορά το συγκεκριμένο πρότυπο ταυτόχρονα με το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα».

Η Τράπεζα δεν έχει εκδώσει συμβόλαια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17. Συνεπώς η υιοθέτηση του προτύπου δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 8, Τροποποιήσεις, Ορισμός των Λογιστικών Εκτιμήσεων

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη» εισήγαγαν τον ορισμό των λογιστικών εκτιμήσεων ενώ περιλαμβάνουν και άλλες τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 8 οι οποίες πρόκειται να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να διαχωρίσουν τις αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές.

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς οι λογιστικές πολιτικές σχετίζονται με τις λογιστικές εκτιμήσεις: i) εξηγώντας ότι η ανάπτυξη λογιστικών εκτιμήσεων πραγματοποιείται εφόσον η εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών απαιτεί στοιχεία στις οικονομικές καταστάσεις να επιμετρηθούν με τέτοιο τρόπο που να εμπεριέχει αβεβαιότητα επιμέτρησης και ii) αντικαθιστώντας τον ορισμό της μεταβολής των λογιστικών εκτιμήσεων με τον σχετικό ορισμό των λογιστικών εκτιμήσεων, οι οποίες ορίζονται ως «χρηματικά ποσά στις οικονομικές καταστάσεις τα οποία υπόκεινται σε αβεβαιότητα ως προς την επιμέτρηση τους». Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η επιλογή μίας τεχνικής εκτίμησης ή αποτίμησης και ο καθορισμός των παραμέτρων που θα χρησιμοποιηθούν, αποτελούν ανάπτυξη λογιστικής εκτίμησης καθώς επίσης ότι τα αποτελέσματα της αλλαγής μιας παραμέτρου ή τεχνικής που χρησιμοποιήθηκε για την δημιουργία μιας λογιστικής εκτίμησης, αποτελούν μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων, εάν δεν είναι αποτέλεσμα διόρθωσης λαθών προηγούμενων χρήσεων.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και ΔΠΧΑ Δήλωση Πρακτικής Νο.2: Γνωστοποιήσεις Λογιστικών Πολιτικών

Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» ώστε να απαιτήσει από τις οικονομικές οντότητες να γνωστοποιούν τις ουσιώδεις λογιστικές πολιτικές τους αντί για τις σημαντικές λογιστικές πολιτικές τους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σύμφωνα με το ΣΔΛΠ, η πληροφόρηση για τις λογιστικές πολιτικές κρίνεται ουσιώδης εάν όταν ληφθεί υπόψη σε συνδυασμό με τις λοιπές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μια οικονομικής οντότητας, μπορεί εύλογα να επηρεάσει τις αποφάσεις των βασικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης, που ελήφθησαν με βάση τις καταστάσεις αυτές.

Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν, πώς μια οικονομική οντότητα μπορεί να εντοπίσει ουσιώδη πληροφόρηση στις λογιστικές πολιτικές και παραθέτουν παραδείγματα περιπτώσεων όπου μία πληροφόρηση στις λογιστικές πολιτικές είναι πιθανό να είναι ουσιώδης. Επίσης, οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1, διευκρινίζουν ότι η μη ουσιώδης πληροφόρηση σχετικά με την λογιστική πολιτική μπορεί να μην γνωστοποιηθεί. Ωστόσο, εάν γνωστοποιηθεί, δεν θα πρέπει να επισκιάζει την ουσιώδη πληροφόρηση για την λογιστική πολιτική. Προκειμένου να υποστηρίξει τις τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1, το Συμβούλιο, ανέπτυξε σχέδιο καθοδήγησης και παραδείγματα ώστε να εξηγήσει και να παρουσιάσει την εφαρμογή της «διαδικασίας αξιολόγησης των τεσσάρων βημάτων της ουσιώδους πληροφόρησης» όπως περιγράφεται στην Δήλωση Πρακτικής Νο.2 των ΔΠΧΑ «Κρίσεις Ουσιώδους Πληροφόρησης», στις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις. Οι τροποποιήσεις λήφθηκαν υπόψη κατά τη γνωστοποίηση των λογιστικών πολιτικών του Ομίλου (σημ. 2.2).

ΔΛΠ 12, Τροποποιήσεις, Αναβαλλόμενη Φορολογία σχετιζόμενη με Απαιτήσεις και Υποχρεώσεις που προκύπτουν από μία ενιαία συναλλαγή

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η εξαίρεση αρχικής αναγνώρισης όπως ορίζεται από το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος», δεν ισχύει για συναλλαγές όπως οι μισθώσεις και οι υποχρεώσεις παροπλισμού που, κατά την αρχική αναγνώριση τους, δημιουργούν ισόποσες φορολογήσιμες και εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές. Συνεπώς, για τέτοιου είδους συναλλαγές, μία οικονομική οντότητα απαιτείται να αναγνωρίσει την σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και υποχρέωση, με την αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης να υπόκειται στα κριτήρια ανακτησιμότητας του ΔΛΠ 12. Οι τροποποιήσεις ισχύουν για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται την ή μετά την έναρξη της πρώτης συγκριτικής περιόδου.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 12, Τροποποιήσεις, Διεθνής Φορολογική Μεταρρύθμιση - Πρότυποι Κανόνες του Δεύτερου Πυλώνα

Οι τροποποιήσεις εισάγουν μια προσωρινή υποχρεωτική εξαίρεση από τις απαιτήσεις για αναγνώριση και γνωστοποίηση των αναβαλλόμενων φόρων που προκύπτουν από την εφαρμογή των Πρότυπων Κανόνων του Δεύτερου Πυλώνα («φόροι εισοδήματος κατά Πυλώνα II») του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), που είναι σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2024. Επίσης οι τροποποιήσεις υποχρεώνουν μία οικονομική οντότητα να γνωστοποιήσει ότι έχει εφαρμόσει την παραπάνω εξαίρεση σχετική με τους φόρους εισοδήματος κατά Πυλώνα II, ενώ για τις περιόδους κατά τις οποίες η σχετική νομοθεσία έχει (ουσιαστικά) θεσπιστεί, αλλά δεν είναι σε ισχύ, απαιτείται η γνωστοποίηση γνωστών ή ευλόγως εκτιμώμενων πληροφοριών που διευκολύνουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοήσουν την έκθεσή της στους φόρους εισοδήματος κατά Πυλώνα II. Ακολούθως, στις περιόδους που η σχετική νομοθεσία είναι σε ισχύ, απαιτείται η διακριτή γνωστοποίηση του τρέχοντος φορολογικού εξόδου (εσόδου) που σχετίζεται με τους φόρους εισοδήματος του Πυλώνα II.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

(β) Νέα πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων που δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Τράπεζα

Ένα πλήθος τροποποιήσεων σε υπάρχοντα πρότυπα θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2023, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την ΕΕ, ή η Τράπεζα δεν τα έχει υιοθετήσει νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους. Αυτά που ενδέχεται να είναι σχετικά με την Τράπεζα έχουν ως ακολούθως:

ΔΛΠ 1, Τροποποιήσεις, Ταξινόμηση Υποχρεώσεων σε Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2024)

Οι τροποποιήσεις, οι οποίες δημοσιεύτηκαν τον Ιανουάριο 2020, εισαγάγουν τον ορισμό του διακανονισμού μίας υποχρέωσης, ενώ ταυτόχρονα αποσαφηνίζουν ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, θα πρέπει να βασίζεται σε δικαιώματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση που διενεργείται στη λήξη της περιόδου αναφοράς σχετικά με την ταξινόμηση των υποχρεώσεων, δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες που δημιουργούνται ως προς το εάν η οικονομική οντότητα θα εξασκήσει το δικαίωμα της να αναβάλλει τον διακανονισμό μίας υποχρέωσης. Διευκρινίστηκε επίσης από το ΣΔΛΠ ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, από μία οικονομική οντότητα, δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν εκείνα τα δικαιώματα μετατροπής που κατηγοριοποιούνται στα ίδια κεφάλαια.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τον Οκτώβριο 2022, το ΣΔΛΠ εξέδωσε τις «Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις με Συμφωνίες (Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1)» σχετικά με τις υποχρεώσεις μίας οικονομικής οντότητας, για τις οποίες το δικαίωμα για αναβολή του διακανονισμού για τουλάχιστον 12 μήνες υπόκειται στην τήρηση συγκεκριμένων συνθηκών μετά την περίοδο αναφοράς. Οι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ορίζουν πως οι σχετικές συμφωνίες που απαιτείται να τηρούνται μετά την ημερομηνία αναφοράς δεν επηρεάζουν την ταξινόμηση του χρέους κατά την ημερομηνία αναφοράς ως Βραχυπρόθεσμο ή Μακροπρόθεσμο. Αντί αυτού, οι τροποποιήσεις ορίζουν πως απαιτείται η γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με αυτές τις συμφωνίες στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 16, Τροποποίηση, Υποχρεώσεις από Μισθώσεις από συναλλαγή Πώλησης και Επαναμίσθωσης (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2024)

Η τροποποίηση ορίζει πως σε μία συναλλαγή πώλησης και επαναμίσθωσης, ο πωλητής-μισθωτής απαιτείται να πραγματοποιήσει την μεταγενέστερη επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αναγνωριστεί κέρδος ή ζημιά σχετιζόμενο με το δικαίωμα χρήσης που διατηρεί. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά σχετικό με τον τερματισμό (εξ ολοκλήρου ή μερικώς) της μίσθωσης, συνεχίζει να αναγνωρίζεται την στιγμή που πραγματοποιείται. Η τροποποίηση δεν αλλάζει τον λογιστικό χειρισμό για τις μισθώσεις που δεν σχετίζονται με συναλλαγές πώλησης και επαναμίσθωσης.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΛΠ 21, Τροποποιήσεις, Έλλειψη Ανταλλαξιμότητας (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2025, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 21 «Οι Επιπτώσεις των Αλλαγών στις Συναλλαγματικές Ισοτιμίες», καθορίζουν τον τρόπο που μία οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει εάν ένα νόμισμα είναι ανταλλάξιμο σε κάποιο άλλο νόμισμα κατά την ημερομηνία επιμέτρησης και σε περίπτωση που δεν είναι, την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία που θα χρησιμοποιηθεί. Επιπλέον, όταν ένα νόμισμα δεν είναι ανταλλάξιμο, μία οικονομική οντότητα απαιτείται να γνωστοποιήσει την απαραίτητη πληροφόρηση που θα διευκολύνει τους χρήστες των οικονομικών της καταστάσεων να κατανοήσουν τις σχετικές επιπτώσεις και κινδύνους, καθώς και τα εκτιμώμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες και τις αντίστοιχες τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

2.2 Ουσιώδεις λογιστικές αρχές

2.2.1 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, περιλαμβανομένων και των συμμετοχών που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογίζονται σε κόστος μείον τυχόν συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος συμμετοχής είναι η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε, δηλαδή το ποσό των μετρητών που καταβλήθηκε ή των μετοχών που εκδόθηκαν, ή αν αυτό δεν μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα, η εύλογη αξία του τιμήματος που λήφθηκε μαζί με το κόστος που σχετίζεται άμεσα με την συναλλαγή.

Ως εξαίρεση στην παραπάνω αρχή επιμέτρησης, όταν η Τράπεζα μεταφέρει μια υφιστάμενη εταιρεία του Ομίλου η επιχειρηματικό κλάδο σε μια νέα θυγατρική που συστάθηκε γι' αυτόν το σκοπό μέσω μια συναλλαγής με ανταλλαγή μετοχών που δεν έχει εμπορική ουσία, η επένδυση της Τράπεζας στη νεοσυσταθείσα εταιρεία αναγνωρίζεται στη λογιστική αξία της εταιρείας που μεταφέρθηκε.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν τη συνένωση της Τράπεζας με μια ή περισσότερες θυγατρικές της λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εκδόσεις άλλων φορέων θέσπισης λογιστικών προτύπων, οι οποίοι χρησιμοποιούν παρόμοιο εννοιολογικό πλαίσιο και συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές που διέπουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, καθώς και τις αποδεκτές πρακτικές του κλάδου. Στο πλαίσιο της μεθόδου συνένωσης συμφερόντων, η Τράπεζα αναγνωρίζει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες προ συνένωσης προερχόμενες από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου, χωρίς οποιαδήποτε προσαρμογή στην εύλογη αξία. Ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ του κόστους της συναλλαγής και της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται λογιστικοποιείται στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 3 για τις συνενώσεις επιχειρήσεων. Το μεταβιβασθέν αντάλλαγμα της απόκτησης ελέγχου υπολογίζεται βάσει της εύλογης αξίας των στοιχείων του ενεργητικού που μεταφέρονται, τους συμμετοχικούς τίτλους που εκδίδονται ή ανταλλάσσονται ή των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία εξαγοράς, συμπεριλαμβανοντας την εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία ρύθμιση ενδεχόμενου ανταλλάγματος. Το σχετιζόμενο με τις αποκτήσεις κόστος θα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

λογιστικοποιείται ως έξοδο εντός των περιόδων κατά τη διάρκεια των οποίων ο αποκτών ανέλαβε το κόστος. Τα αναγνωρίσιμα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται σε μια επιχειρηματική συνένωση, επιμετρώνται αρχικά κατά την ημερομηνία απόκτησης στην εύλογη αξία τους. Εάν υπήρχαν ήδη συμμετοχικά δικαιώματα στον αποκτώμενο, αυτά επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης και ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το υπερβάλλον του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος και της εύλογης αξίας προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία απόκτησης, επί της εύλογης αξίας των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας που αποκτήθηκε, λογιστικοποιείται ως υπεραξία. Αν το σύνολο των παραπάνω είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, η διαφορά αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Εάν η αρχική λογιστικοποίηση μιας απόκτησης δεν έχει ολοκληρωθεί έως την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία αυτή πραγματοποιήθηκε, η Τράπεζα γνωστοποιεί τις προσωρινές αξίες των στοιχείων εκείνων για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι ανωτέρω προσωρινές αξίες, κατά την διάρκεια της περιόδου επιμέτρησης, αναπροσαρμόζονται αναδρομικά ώστε τα στοιχεία εκείνα για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί να αντικατοπτρίζουν τις νέες πληροφορίες που λήφθηκαν για τα γεγονότα και τις συνθήκες που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς και οι οποίες, εάν ήταν γνωστές κατά την ανωτέρω ημερομηνία, θα είχαν επηρεάσει αντίστοιχα τις αξίες που αναγνωρίστηκαν. Οι αναπροσαρμογές της περιόδου επιμέτρησης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, επηρεάζουν αντίστοιχα το ποσό της υπεραξίας που υπολογίστηκε αρχικά, ενώ η περίοδος επιμέτρησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς.

Προθεσμιακές συμβάσεις για την αγορά/πώληση μιας οικονομικής οντότητας που θα έχουν ως αποτέλεσμα τη συνένωση εταιρειών σε μελλοντική ημερομηνία, οι οποίες δεν υπερβαίνουν την περίοδο που απαιτείται κανονικά για την ολοκλήρωση της συναλλαγής, περιλαμβανομένης και της λήψης των απαιτούμενων εγκρίσεων, δεν λογιστικοποιούνται από την Τράπεζα ως παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αλλά ως εκτελεστές συμβάσεις.

Για αποκτήσεις εταιρειών που δεν ικανοποιούν τον ορισμό της «επιχείρησης», η Τράπεζα κατανέμει το τίμημα στα μεμονωμένα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις βάσει των σχετικών εύλογων αξιών τους την ημερομηνία εξαγοράς. Τέτοιου τύπου συναλλαγές ή γεγονότα δεν δημιουργούν υπεραξία.

Οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, οι συγγενείς εταιρείες και οι κοινοπραξίες παρουσιάζονται στις σημειώσεις 23 και 24, αντιστοίχως.

2.2.2 Ξένο νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη/ζημιές) που προκύπτουν κατά το διακανονισμό των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων που είναι σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει σε κάθε περίοδο αναφοράς και οι συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από τη μετατροπή υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που αντισταθμίζουν τις ταμειακές ροές σε ξένο νόμισμα, οι οποίες μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαια.

Τα μη χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, εκτός από τα μη-χρηματικά στοιχεία σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται σε εύλογη αξία και τα οποία μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία που προσδιορίστηκε η εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή οι συναλλαγματικές διαφορές αποτελούν μέρος του κέρδους ή της ζημιάς από τη μεταβολή της εύλογης αξίας και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή απευθείας σε αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια, βάσει της κατηγοριοποίησης του μη-χρηματικού στοιχείου.

2.2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ξένου συναλλάγματος (foreign exchange contracts), προθεσμιακές νομισματικές συμβάσεις ("forward currency agreements") και συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων και αγοράς και πώλησης συναλλάγματος - που πωλήθηκαν και αγοράστηκαν ("interest rate & currency options - written and purchased"), καθώς και ανταλλαγές συναλλάγματος και επιτοκίων ("currency and interest rate swaps"). Τα παράγωγα, αναγνωρίζονται αρχικά στον ισολογισμό στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία σύναψης των συμβολαίων, και ακολούθως επαναμετρώνται στην εύλογη αξία τους. Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα περιλαμβάνονται στο ενεργητικό, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι αρχές επιμέτρησης της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, περιγράφονται στις σημ. 3.2 και 5.3.

Ενσωματωμένα παράγωγα

Τα ενσωματωμένα παράγωγα είναι στοιχεία υβριδικών συμβολαίων τα οποία περιλαμβάνουν επίσης κύρια συμβόλαια που έχουν ως αποτέλεσμα μερικές από τις ταμειακές ροές αυτών των συνδυασμένων μέσων να μεταβάλλονται παρόμοια με τα απλά παράγωγα.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό στην ολότητα τους στην κατάλληλη κατηγορία ταξινόμησης, ακολουθώντας την αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών ροών και επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.10.

Αντιθέτως, ορισμένα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε χρηματοοικονομικά στοιχεία του παθητικού, όπως ομόλογα που εκδίδονται από την Τράπεζα, αναγνωρίζονται ως διακριτά παράγωγα όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους αξιολογούνται ότι δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κύριου συμβολαίου, και το κύριο συμβόλαιο δε λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα αυτά παράγωγα, παρουσιάζονται διακριτά στον ισολογισμό και αναγνωρίζονται παρόμοια με τα απλά παράγωγα, επιμετρώνται στην εύλογη αξία, και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Παράγωγα που κατέχονται για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης

Η χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενσωματωμένη στις δραστηριότητες της Τράπεζας και στοχεύει πρωτίστως στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων του.

Συνεπώς, η Τράπεζα, στα πλαίσια της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων της, δύναται να πραγματοποιήσει συναλλαγές με εξωτερικούς αντισυμβαλλόμενους ώστε να αντισταθμίσει μερικώς ή πλήρως την έκθεση που έχει αναφορικά με τα επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, τιμές μετοχών και άλλους παράγοντες της αγοράς που δημιουργείται από τις δραστηριότητες του.

Οι στόχοι της αντιστάθμισης με την χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Την μείωση της επιτοκιακής έκθεσης που υπερβαίνει το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου που έχει θέσει η Τράπεζα
- Την αποτελεσματική διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου και επίτευξη της βελτιστοποίησης και ομαλοποίησης που προκύπτει από την εξέλιξη του καθαρού περιθωρίου κέρδους και καθαρών εσόδων από τόκους μέσω της παρακολούθησης της εξέλιξης των επιτοκίων και περιθωρίων και της αντιστάθμισης των μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς με βάση τα εκάστοτε επιτόκια αναφοράς
- Την μείωση της μεταβλητότητας που προκύπτει από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των παραγώγων που εμπεριέχονται στα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού
- Την διαχείριση μελλοντικών μεταβλητών ταμειακών ροών
- Την μείωση του συναλλαγματικού ή πληθωριστικού κινδύνου

Λογιστική αντιστάθμισης

Η Τράπεζα επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, όπως έχει υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (IAS 39 “carve out”). Το 2023, η Τράπεζα παρουσίασε μια νέα στρατηγική διαχείρισης κινδύνου, η οποία είναι η αντιστάθμιση εύλογης αξίας των βασικών καταθέσεων που διακρατούνται στην Ελλάδα και την Κύπρο σε χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής και επιχειρηματικό. Ως εκ τούτου, η Τράπεζα εφάρμοσε για πρώτη φορά τις προβλέψεις του IAS 39 carve-out που επιτρέπουν στις οντότητες να προσδιορίζουν τις βασικές καταθέσεις ως αντισταθμιζόμενα στοιχεία σε αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, όπως περιγράφεται περαιτέρω στις παρακάτω ενότητες. Σύμφωνα με την έκδοση του IAS 39 carve-out, ορισμένες απαιτήσεις που σχετίζονται με την λογιστική αντιστάθμισης έχουν διαγραφεί, για να διευκολύνουν α) την εφαρμογή της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) για διαρθρωτικές αντισταθμίσεις συμπεριλαμβανομένων και των καταθέσεων όψεως και β) την αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης επιτρέποντας την χρήση της μεθόδου «του κατώτερου επιπέδου» (bottom layer approach) για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται ως προς τον επιτοκιακό κίνδυνο.

Για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης, η Τράπεζα σχηματίζει μια σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μέσου αντιστάθμισης ή ενός συνόλου μέσων αντιστάθμισης και ενός σχετικού στοιχείου ή ομάδας στοιχείων που πρόκειται να αντισταθμιστούν. Το μέσο αντιστάθμισης αποτελεί ένα προσδιορισμένο παράγωγο ή σύνολο παραγώγων είτε κάποιο άλλο προσδιορισμένο μη-παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο του ενεργητικού ή χρηματοοικονομική υποχρέωση, του οποίου η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές εκτιμάται πως συμψηφίζουν τις αλλαγές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζονται.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Συγκεκριμένα η Τράπεζα προσδιορίζει ορισμένα παράγωγα ως: (α) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου των μεταβολών εύλογης αξίας αναγνωρισθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, μεμονωμένα ή σε επίπεδο χαρτοφυλακίου ή των μη αναγνωρισθέντων βέβαιων δεσμεύσεων (αντιστάθμιση εύλογης αξίας), (β) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισθέντα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων ή από πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές (αντιστάθμιση ταμειακών ροών).

Για την εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων συγκεκριμένα κριτήρια πρέπει να πληρούνται. Συνεπώς, κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης, η Τράπεζα τεκμηριώνει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το σκοπό και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου που εξυπηρετείται μέσω της σύναψης διαφόρων συναλλαγών αντιστάθμισης και την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης. Επίσης, η Τράπεζα στοιχειοθετεί την εκτίμησή του, κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση, για την αποτελεσματικότητα των παραγώγων - που χρησιμοποιούνται σε συναλλαγές αντιστάθμισης - στο να συμψηφίζουν μεταβολές στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζονται και εάν τα πραγματικά αποτελέσματα της κάθε αντιστάθμισης κυμαίνονται μεταξύ 80-125%. Εάν μία σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια αποτελεσματικότητας, η Τράπεζα διακόπτει την λογιστική αντιστάθμιση με μελλοντική ισχύ. Ομοίως, όταν το παράγωγο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται, διακόπτεται ή εξασκείται, ή όταν ο αντισταθμιστικός προσδιορισμός ανακαλείται, τότε η λογιστική αντιστάθμιση διακόπτεται με μελλοντική ισχύ. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή του κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα προαναφερθέντα παράγωγα έχουν κατηγοριοποιηθεί μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Επίσης, η Τράπεζα δύναται να καταχωρήσει ομάδες στοιχείων ως στοιχεία αντιστάθμισης, αθροίζοντας αναγνωρισμένα στοιχεία του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισμένες αλλά εξαιρετικά πιθανές συναλλαγές με όμοια χαρακτηριστικά κινδύνου τα οποία μοιράζονται έναν κίνδυνο ο οποίος αντισταθμίζεται. Παρόλο που η συνολική έκθεση μπορεί να διαφέρει για τα μεμονωμένα στοιχεία της ομάδας, ο συγκεκριμένος κίνδυνος που αντισταθμίζεται, είναι εγγενής σε κάθε ένα από τα στοιχεία της ομάδας.

Η Τράπεζα εφάρμοσε τις τροποποιήσεις της πρώτης και δεύτερης Φάσης στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 λόγω της μεταρρύθμισης IBOR, οι οποίες παρείχαν προσωρινές απαλλαγές στις σχέσεις αντιστάθμισης κατά την περίοδο μέχρι την αντικατάσταση των υπαρχόντων επιτοκίων αναφοράς με εναλλακτικά επιτόκια μηδενικού κινδύνου, θεώρησε ότι δεν υπάρχει αλλαγή στις σχέσεις αντιστάθμισης που έχει ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης IBOR και προέβη ακολούθως σε τροποποιήσεις στην επίσημη τεκμηρίωση αυτών των σχέσεων.

Η Τράπεζα εφάρμοσε το πρόγραμμα μετάβασης IBOR στις τρέχουσες θέσεις που κατείχε και που συνδέονταν με τα παραπάνω επιτόκια, κυρίως στα δάνεια και τα παράγωγα και ως εκ τούτου, οι σχετικές απαλλαγές έπαψαν να έχουν εφαρμογή.

i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση εύλογης αξίας για να αντισταθμίσει τις εκθέσεις του κυρίως έναντι των μεταβολών της εύλογης αξίας που οφείλονται στον επιτοκιακό, σχετικό με το εφαρμοστέο επιτόκιο αναφοράς καθώς και στον συναλλαγματικό κίνδυνο.

Στοιχεία που αντισταθμίζονται

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για λογιστική αντιστάθμισης της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, όπως :

- επενδυτικοί τίτλοι σταθερού επιτοκίου που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ή την εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)
- προθεσμιακές καταθέσεις και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος
- χαρτοφυλάκια δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου και επενδυτικοί τίτλοι που ενσωματώνουν συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων (όπως τίτλοι παραγώγων κατώτατου επιτρεπόμενου επιτοκίου), που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος
- χαρτοφυλάκια τοκοχρεωλυτικών δανείων σταθερού επιτοκίου (αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου) συμπεριλαμβανομένων ομολόγων για σκοπούς τιτλοποίησης που εκδόθηκαν και διακρατούνται από την Τράπεζα που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος
- χαρτοφυλάκια στοιχείων παθητικού (αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου) και συγκεκριμένα καταθέσεων όψεως με επιτόκια που έχουν προσδιοριστεί από την Τράπεζα και ανακοινωθεί στην τιμολογιακή του λίστα (τρεχούμενες ή ταμειυτηρίου), οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως υποχρεώσεις μη ευαίσθητες στις εξελίξεις των επιτοκίων, που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος. Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις όψεως αποτελούν υποχρεώσεις οι οποίες δεν έχουν

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

συμβατική λήξη και οι πελάτες έχουν την ευελιξία να αποσύρουν οποιαδήποτε στιγμή. Ανεξάρτητα από τους συμβατικούς τους όρους και λόγω της φύσης τους, μέρος των καταθέσεων όψεως, συμπεριφέρεται σαν ένα χαρτοφυλάκιο που αποτελείται από μακράς διάρκειας σταθερού επιτοκίου υποχρεώσεις, λόγω του ότι παραμένουν μη ευαίσθητες στις μετακινήσεις των επιτοκίων. Αυτή η κατηγορία των καταθέσεων όψεως αντιπροσωπεύει τις βασικές (core) καταθέσεις.

Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset» ώστε να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας ανά χαρτοφυλάκιο ή ανά σχέση αντιστάθμισης, στην έναρξη της (αξιολόγηση των προοπτικών αντιστάθμισης) και σε συνεχή βάση (αναδρομική αξιολόγηση). Η παραπάνω αποτελεί μια ποσοτική μέθοδο που περιλαμβάνει την σύγκριση της αλλαγής στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης με την αλλαγή στην εύλογη αξία του στοιχείου αντιστάθμισης που οφείλεται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται. Η προαναφερθείσα σύγκριση αντιπροσωπεύει τον δείκτη «dollar-offset» ο οποίος απαιτείται να βρίσκεται εντός του εύρους 80-125% ώστε η αντιστάθμιση να θεωρείται «εξαιρετικά αποτελεσματική».

Η Τράπεζα μπορεί να χρησιμοποιήσει επίσης την «μέθοδο υποθετικού παραγώγου», μία προσέγγιση της μεθόδου «dollar-offset», η οποία εφαρμόζεται κυρίως σε αντισταθμίσεις χαρτοφυλακίων που περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, όπου ο αντισταθμιζόμενος κίνδυνος σχηματίζεται από υποθετικά παράγωγα, τα οποία αναπαράγουν το εν λόγω ενσωματωμένο παράγωγο. Η εύλογη αξία του υποθετικού παραγώγου χρησιμοποιείται ως ένδειξη της καθαρής παρούσας αξίας των αντισταθμισμένων μελλοντικών ταμειακών ροών με τις οποίες πραγματοποιείται σύγκριση της μεταβολής της αξίας του πραγματικού μέσου αντιστάθμισης, ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και να επιμετρηθεί η επακόλουθη αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης. Αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης δύναται να προκύψει σε περίπτωση πιθανών διαφορών στους κρίσιμους όρους μεταξύ του στοιχείου που αντισταθμίζεται και του μέσου αντιστάθμισης, όπως η ληκτότητα, η συχνότητα που μηδενίζεται το επιτόκιο και οι καμπύλες προεξόφλησης, καθώς και διαφορών μεταξύ των αναμενόμενων και των πραγματικών ταμειακών ροών.

Επιπροσθέτως, στις σχέσεις αντιστάθμισης όπου οι κρίσιμοι όροι του στοιχείου που αντισταθμίζεται, όπως το επιτόκιο, η ληκτότητα και η συχνότητα αποπληρωμής, συμπίπτουν με τους αντίστοιχους του μέσου αντιστάθμισης, τεκμαίρεται ότι εκ κατασκευής της σχέσης αντιστάθμισης η αποτελεσματικότητά της αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική.

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει τις ακόλουθες πηγές αναποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης:

- Διαφορές στη συχνότητα επανατιμολόγησης του επιτοκίου μεταξύ των στοιχείων που αντισταθμίζονται και των μέσων αντιστάθμισης,
- Η χρήση διαφορετικών καμπυλών προεξόφλησης στην προεξόφληση των στοιχείων που αντισταθμίζονται και των μέσων αντιστάθμισης,

Αναπροσαρμογές της αντιστάθμισης εύλογης αξίας και παύση της λογιστικής αντιστάθμισης

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα «αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών», όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των στοιχείων που αντισταθμίζονται, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται (αναπροσαρμογές αντιστάθμισης εύλογης αξίας). Οι προαναφερθείσες αναπροσαρμογές στα στοιχεία που αντισταθμίζονται επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος και αναγνωρίζονται ως μέρος της λογιστικής αξίας στον ισολογισμό, με εξαίρεση τις αναπροσαρμογές στα χαρτοφυλάκια στοιχείων σταθερού επιτοκίου στα πλαίσια αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) (βλ. παρακάτω).

Η Τράπεζα παύει τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων με μελλοντική εφαρμογή σε περίπτωση που το μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, η σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί εφεξής τα κριτήρια εφαρμογής της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, ή όταν ανακαλείται η αντισταθμιστική σχέση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κάθε αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα «καθαρά έσοδα από τόκους» κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Η απόσβεση ξεκινάει όχι αργότερα από την στιγμή που το στοιχείο που αντισταθμίζεται σταματήσει να αναπροσαρμόζεται λόγω των αλλαγών στην εύλογη αξία του που οφείλονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο. Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται αποαναγνωριστεί, το αναπόσβεστο ποσό της αναπροσαρμογής της εύλογης αξίας αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging)

Σχετικά με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, ακολουθείται μία δυναμική στρατηγική αντιστάθμισης σύμφωνα με την οποία η Τράπεζα εκουσίως ορίζει και αποπροσδιορίζει την σχέση αντιστάθμισης σε μηνιαία βάση.

Για τα χαρτοφυλάκια στοιχείων ενεργητικού, η Τράπεζα καθορίζει το ποσό που πρέπει να αντισταθμιστεί μέσω της εύρεσης χαρτοφυλακίων ομοειδών στοιχείων ενεργητικού σταθερού επιτοκίου βασιζόμενος στα συμβατικά επιτόκια, στην λήξη και άλλα χαρακτηριστικά κινδύνου. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στα χαρτοφυλάκια κατανέμονται σε περιόδους επανατιμολόγησης με βάση τις ημερομηνίες επανατιμολόγησης/λήξης ή πληρωμής τόκου και με τις αντίστοιχες παραδοχές όσον

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αφορά τις αναμενόμενες σχετικές προπληρωμές/αποπληρωμές κεφαλαίου. Τα μέσα αντιστάθμισης αφορούν ομάδες συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων που προσομοιάζουν στο σύνολο τους τον τρόπο απόσβεσης των στοιχείων του ενεργητικού και ορίζονται σύμφωνα με την εκάστοτε ενδεδειγμένη περίοδο επανατιμολόγησης. Σε συνέχεια του επιμερισμού σε «χρονικές κατηγορίες», προσδιορίζεται το καθοριζόμενο ονομαστικό ποσό και το επακόλουθο ποσοστό του χαρτοφυλακίου που αντισταθμίζεται (δείκτης αντιστάθμισης) για κάθε χρονική κατηγορία.

Για τα χαρτοφυλάκια των βασικών καταθέσεων, η Τράπεζα καθορίζει τα συγκεντρωτικά υπόλοιπα και τα επιμερίζει σε χρονικές κατηγορίες εφαρμόζοντας προσέγγιση που προκύπτει μέσω μοντέλων και βασίζεται σε εποπτικά πρότυπα. Συγκεκριμένα, το χαρτοφυλάκιο των βασικών καταθέσεων το οποίο αντισταθμίζεται προσδιορίζεται από ένα εσωτερικό μοντέλο συμπεριφοράς το οποίο αξιοποιεί διάφορες παραδοχές που αφορούν στην συμπεριφορά και εξέλιξη των υπολοίπων των καταθέσεων όψεως, οι οποίες αξιολογούνται, παρακολουθούνται και καταγράφονται σύμφωνα με το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου της Τράπεζας. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει τον επιμερισμό των καταθέσεων όψεως σε υπο-κατηγορίες βάσει της φύσης τους, δηλ. χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής και επιχειρηματικό, της ανάλυσης της ιδιάζουσας συμπεριφοράς ανά χαρτοφυλάκιο, της ευαισθησίας στην εξέλιξη των επιτοκίων και του μοτίβου ανάληψης των καταθέσεων και αναμενόμενο προφίλ ληκτότητας το οποίο αναλύεται σε χρονικές κατηγορίες με μέγιστη περίοδο των δέκα ετών. Επιπρόσθετα, το μοντέλο πραγματοποιεί έλεγχο για την επάρκεια των καταθέσεων για κάθε χρονική κατηγορία έτσι ώστε να εξασφαλίσει ότι υπάρχει επάρκεια στο αποσβεσμένο κεφάλαιο των καταθέσεων που αντισταθμίζεται σε σύγκριση με το κεφάλαιο των μέσων αντιστάθμισης έτσι ώστε το δεύτερο να μην υπερβαίνει το πρώτο (overhedge).

Έναντι αυτής της έκθεσης στον επιτοκιακό κίνδυνο, η Τράπεζα χρησιμοποιεί σαν μέσα αντιστάθμισης ομάδες συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων με λήξη μέχρι τα δέκα χρόνια τα οποία λαμβάνουν σταθερό επιτόκιο και πληρώνουν κυμαινόμενο επιτόκιο βάσει του επιτοκίου αναφοράς που αντισταθμίζεται. Οι ομάδες συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων εναλλάσσονται έτσι ώστε να καλύπτουν διαφορετικές χρονικές περιόδους αναπαράγοντας την εκτιμώμενη απόσβεση κεφαλαίου των αντισταθμιζόμενων βασικών καταθέσεων για κάθε χρονική κατηγορία. Επιπρόσθετα, ο όγκος τους επανεκτιμάται σε μηνιαία βάση. Μετά τον επιμερισμό σε χρονικές κατηγορίες, η Τράπεζα καθορίζει το κεφάλαιο που προσδιορίζεται για αντιστάθμιση και το ποσοστό του χαρτοφυλακίου που αντισταθμίζεται (ποσοστό αντιστάθμισης) για κάθε χρονική κατηγορία.

Για σκοπούς αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης, η μέθοδος «dollar-offset» εφαρμόζεται επίσης στην αντιστάθμιση σε επίπεδο χαρτοφυλακίου έναντι του επιτοκιακού κινδύνου και η αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης επιμετρώνται σε μηνιαία βάση. Στην επιμέτρηση της αναμενόμενης μελλοντικής αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης (prospective effectiveness), η παραπάνω μέθοδος αφορά την σύγκριση της ευαισθησίας της εύλογης αξίας σε αλλαγή κατά 1 μονάδας βάσης (bp) στα επιτόκια (Dollar Value of a basis point- DV01), μεταξύ των στοιχείων που αντισταθμίζονται και των μέσων αντιστάθμισης. Ένας συμψηφισμός του DV01, ανάμεσα στο εύρος 80% -125% αποδεικνύει πως η σχέση αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική. Η επιμέτρηση της αναδρομικής αποτελεσματικότητας (retrospective effectiveness) επιμετρώνται μέσω της σύγκρισης των αλλαγών της εύλογης αξίας στο καθορισμένο μέρος του χαρτοφυλακίου των στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού, οι οποίες οφείλονται στον αντισταθμισμένο κίνδυνο, και εκτιμώνται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμιακών ρών προεξοφλημένες βάσει του κατάλληλου επιτοκίου αναφοράς κατά την ημερομηνία έναρξης της αντιστάθμισης και ημερομηνία αναφοράς, έναντι των αλλαγών της εύλογης αξίας των παραγώνων, ώστε να βεβαιωθεί ότι το αποτέλεσμα της σύγκρισης αυτής είναι ανάμεσα στο εύρος 80% -125%.

Οι αναπροσαρμογές που σχετίζονται με την αντιστάθμιση της εύλογης αξίας δεν επηρεάζουν την λογιστική αξία των στοιχείων που αντισταθμίζονται, αλλά παρουσιάζονται σε διακριτή γραμμή σαν μέρος των γραμμών ισολογισμού «Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες» και «υποχρεώσεις σε πελάτες», αντίστοιχα. Λαμβάνοντας υπόψη πως η διαδικασία ορισμού/αποπροσδιορισμού για την αντιστάθμιση έναντι του επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου πραγματοποιείται σε μηνιαία βάση, η απόσβεση των σχετικών αναπροσαρμογών αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στην γραμμή «αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» και ξεκινάει τον μήνα που πραγματοποιήθηκαν με την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της λήξης της χρονικής περιόδου που έχει οριστεί.

Επιπροσθέτως, η διαχείριση της ομάδας των μέσων αντιστάθμισης πραγματοποιείται με δυναμικό τρόπο και συνεπώς όταν προστίθενται νέα παράγωγα στην ομάδα των μέσων αντιστάθμισης, συμπεριλαμβάνονται στην αξιολόγηση αποτελεσματικότητας της αμέσως επόμενης περιόδου. Επομένως, η αλλαγή της εύλογης αξίας του νέου παραγώγου τον μήνα που ξεκίνησε η αντιστάθμιση, επηρεάζει τα αποτελέσματα. Αντίστοιχα, όταν αποπροσδιορίζονται υπάρχουσες συμβάσεις παραγώνων ανταλλαγής, ώστε να βελτιωθεί η σχετική αποτελεσματικότητα αντιστάθμισης, είτε λόγω ρευστοποίησης του μέσου, οι αντίστοιχες μεταβολές στην εύλογη αξία τους από την ημερομηνία του αποπροσδιορισμού ή της ρευστοποίησης τους μέχρι την επόμενη ημερομηνία επαναπροσδιορισμού αντιστάθμισης κινδύνου, επηρεάζουν τα αποτελέσματα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση ταμειακών ροών ώστε να αντισταθμίσει την έκθεση στην μεταβλητότητα των ταμειακών ροών που οφείλεται κυρίως στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο που συνδέεται με ένα αναγνωρισμένο στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για αντιστάθμιση ταμειακών ροών περιλαμβάνουν αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων όπως καταθέσεις κυμαινόμενου επιτοκίου ή δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου και δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου σε ξένο νόμισμα. Ο κίνδυνος επιτοκίου αναφορικά με το κατάλληλο επιτόκιο αναφοράς μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος.

Επιπροσθέτως, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές, όπως οι προσδοκώμενες μελλοντικές ανανεώσεις των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων ή συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος. Συγκεκριμένα, οι μελλοντικές πληρωμές κυμαινόμενου τόκου μια σειράς από προσδοκώμενες ανανεώσεις αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων αντισταθμίζονται ως σύνολο όσον αφορά τις αλλαγές στα επιτόκια αναφοράς, εξαλείφοντας την μεταβλητότητα των ταμειακών ροών. Επιπλέον, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών εφαρμόζεται για την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου από πιθανές προβλεπόμενες πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή τον διακανονισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται έχει καταχωρηθεί ως μελλοντική συναλλαγή, η Τράπεζα αξιολογεί και επιβεβαιώνει ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυτή η συναλλαγή να πραγματοποιηθεί.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του επιτοκιακού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την τεχνική ανάλυσης παλινδρόμησης που επιδεικνύει εάν υπάρχει υψηλή συσχέτιση, ιστορικά και προσδοκώμενη μεταξύ του επιτοκιακού κινδύνου του στοιχείου που έχει προσδιοριστεί για αντιστάθμιση και του επιτοκιακού κινδύνου του μέσου αντιστάθμισης. Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του συναλλαγματικού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset», όπως περιγράφεται στην ενότητα (i) παραπάνω.

Η αποτελεσματική αναλογία της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων που προσδιορίζονται και πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ενώ η μη αποτελεσματική αναλογία, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων, στα αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών.

Ποσά που έχουν συσσωρευτεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις περιόδους κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημιά (π.χ. όταν πραγματοποιείται η προβλεπόμενη πώληση του στοιχείου που αντισταθμίζεται).

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήγει ή πωλείται, ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη παραμένουν στα ίδια κεφάλαια μέχρι οι ταμιακές ροές που αντισταθμίζονται να επηρεάσουν την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το συσσωρευμένο κέρδος ή ζημιά που είχε καταχωρηθεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(iii) Παράγωγα τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία πραγματοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς ή ως μέσα οικονομικής αντιστάθμισης περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή καθαρής θέσης, σύμφωνα με τους στόχους αντιστάθμισης της Τράπεζας και τις πολιτικές διαχείρισης κινδύνου, τα οποία ενδέχεται να μην πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι εύλογες αξίες παραγώγων μέσων που διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων αυτών που διακρατούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης, καθώς και αυτών που αφορούν λογιστική αντιστάθμιση, παρουσιάζονται στη σημ. 19.

2.2.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν και μόνον όταν, η Τράπεζα έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών, και παράλληλα προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης του περιουσιακού στοιχείου εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.5 Κατάσταση αποτελεσμάτων

(i) Έσοδα και έξοδα από τόκους

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε δεδουλευμένη βάση για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματικό είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές ή εισροές κατά την αναμενόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου ή, σε μικρότερη περίοδο όπου κρίνεται κατάλληλο, στην λογιστική αξία προ απομείωσης ή στη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων αντίστοιχα. Για τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των αγορασμένων ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI), η Τράπεζα υπολογίζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου εξαιρώντας τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI η Τράπεζα υπολογίζει εκείνο το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) το οποίο κατά την αρχική αναγνώριση, προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εισροές ή εκροές (συμπεριλαμβανομένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών) στην εύλογη αξία του στοιχείου του ενεργητικού που έχει χαρακτηριστεί ως POCI.

Το αποσβέσιμο κόστος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων είναι το ποσό στο οποίο επιμετρώνται κατά την αρχική αναγνώριση, αφαιρώντας αποπληρωμές κεφαλαίου, προσθέτοντας ή αφαιρώντας σωρευμένες αποσβέσεις που έχουν υπολογιστεί με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (όπως περιγράφεται παραπάνω) και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αφαιρώντας τις προβλέψεις αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Η λογιστική αξία προ απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ισούται με το αποσβέσιμο κόστος του προ απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου περιλαμβάνει τις αμοιβές και τις μονάδες βάσης που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν και που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου, το κόστος συναλλαγών, και άλλες επαυξήσεις ή εκπτώσεις. Το κόστος συναλλαγών περιλαμβάνει επιπλέον έξοδα τα οποία συνδέονται άμεσα με την απόκτηση ή έκδοση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρέωσης.

Η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα και έξοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου στην προ απομείωσης λογιστική αξία των μη απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού (ανοίγματα σε Στάδιο 1 και 2) και αντίστοιχα στο αποσβέσιμο κόστος των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στο Στάδιο 3, η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) επί του αποσβέσιμου κόστους των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού προσαρμοσμένο με τις προβλέψεις των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Εάν το στοιχείο του ενεργητικού σταματήσει να θεωρείται πιστωτικά απομειωμένης αξίας, το EIR εφαρμόζεται εκ νέου στην προ προβλέψεων λογιστική αξία, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI, για τα οποία τα έσοδα από τόκους δεν υπολογίζονται εκ νέου με βάση την προ απομείωσης λογιστική αξία.

Για τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με δείκτη πληθωρισμού η Τράπεζα αναγνωρίζει έσοδα και έξοδα από τόκους αναπροσαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο (effective interest rate - EIR), σε κάθε περίοδο αναφοράς, λόγω της αλλαγής των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών με την ενσωμάτωση της μεταβολής των προσδοκίων αναφορικά με τον πληθωρισμό κατά τη διάρκεια αυτών των χρηματοοικονομικών μέσων. Το αναπροσαρμοσμένο πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται ώστε να υπολογιστεί ή νέα προ απομείωσης λογιστική αξία σε κάθε περίοδο αναφοράς.

Οι αλλαγές της βάσης πάνω στην οποία υπολογίζονται οι ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου, που επιφέρει η μεταρρύθμιση IBOR, λογιστικοποιούνται με τον ίδιο τρόπο όπως οι αλλαγές του πραγματικού επιτοκίου (EIR).

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους παρουσιάζονται ξεχωριστά στη κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα στα καθαρά έσοδα από τόκους.

(ii) Αμοιβές και προμήθειες

Οι αμοιβές και προμήθειες που εισπράττονται ή καταβάλλονται και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης περιλαμβάνονται στο πραγματικό επιτόκιο.

Τα λοιπά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, όπως η εξυπηρέτηση λογαριασμών και οι αμοιβές διαχείρισης χαρτοφυλακίων (περιλαμβανομένων και αμοιβών βάσει απόδοσης) αναγνωρίζονται στην πάροδο του χρόνου καθώς οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται στον πελάτη, στον βαθμό που θεωρείται πολύ πιθανό ότι δεν θα προκύψει σημαντικός αντιλογισμός του ποσού του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

εσόδου που αναγνωρίστηκε. Οι αμοιβές που προκύπτουν από συναλλαγές όπως αγοραπωλησίες συναλλάγματος, εισαγωγές/εξαγωγές, εμβάσματα, τραπεζικά έξοδα και χρηματοιστηριακές δραστηριότητες, αναγνωρίζονται κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή που διενεργούνται οι εν λόγω συναλλαγές. Τα λοιπά έξοδα από αμοιβές και προμήθειες αφορούν κυρίως αμοιβές από συναλλαγές και υπηρεσίες, οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδα καθώς λαμβάνονται οι σχετικές υπηρεσίες.

Στην περίπτωση σύμβασης με πελάτη που έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, το οποίο ενδέχεται να εμπίπτει μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, η Τράπεζα εφαρμόζει πρώτα το ΔΠΧΑ 9 για να διαχωρίσει και να επιμετρήσει το μέρος της σύμβασης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και ακολούθως εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 15 στο εναπομένον μέρος.

2.2.6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και επενδύσεις σε ακίνητα

(i) Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία επιμετρώνται στο κόστος κτήσεως μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Έξοδα μεταγενέστερα της ημερομηνίας κτήσης ενσωματώνονται στο κόστος του παγίου, μόνο όταν η Τράπεζα είναι πιθανό να έχει οικονομικά οφέλη στο μέλλον και είναι δυνατή η αξιόπιστη μέτρηση της αξίας του παγίου. Όταν προκύπτουν έξοδα επισκευών και συντήρησης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής των παγίων, προκειμένου να μειωθεί το κόστος κτήσης των παγίων στην τελική υπολειπόμενη αξία τους ως ακολούθως:

- Γήπεδα: μηδενική απόσβεση
- Κτίρια: 40-50 έτη και μέχρι 70 έτη (για συγκεκριμένα ακίνητα στρατηγικού χαρακτήρα, τα οποία κατασκευάστηκαν ή ανακαινίστηκαν σε μεγάλο βαθμό εφαρμόζοντας βέλτιστες πρακτικές των αιφθόρων κατασκευών και ανακαινίσεων και με βάση σχεδιασμό και υλικά που παρέχουν ανθεκτικότητα.
- Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων: κατά τη διάρκεια του συμβολαίου εκμίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του παγίου εάν είναι μικρότερη
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα σχετικά ενσωματωμένα λογισμικά προγράμματα: 4-10 έτη
- Λοιπά έπιπλα και εξοπλισμός: 4-20 έτη, και
- Οχήματα: 5-7 έτη

(ii) Επενδύσεις σε ακίνητα

Ακίνητα τα οποία διακρατούνται για μακροχρόνιες αποδόσεις ενοικίων ή/και για ανατίμηση κεφαλαίου και δε χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα κατηγοριοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών άμεσων εξόδων κτήσης και στη συνέχεια σε εύλογη αξία, με τις μεταβολές της εύλογης αξίας να καταχωρούνται στη γραμμή της κατάστασης αποτελεσμάτων «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία του ακινήτου μόνο όταν είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που σχετίζονται με το εν λόγω ακίνητο, θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και ότι τα σχετικά κόστη μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα. Τέτοιου είδους δαπάνες περιλαμβάνουν βελτιώσεις που προσαυξάνουν την αξία του περιουσιακού στοιχείου και την μελλοντική του προοπτική να αποφέρει έσοδα καθώς και το κόστος συμμόρφωσης με περιβαλλοντικές ή άλλες νομικές απαιτήσεις. Τα έξοδα επισκευών και συντηρήσεων αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης κατά την οποία πραγματοποιούνται.

Ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά από την πώληση (υπολογιζόμενο ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος πώλησεως και της λογιστικής αξίας του ακινήτου) αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μεταβληθεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενο πάγιο, τότε αναταξινομείται στα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης ορίζεται ως το κόστος κτήσης του, για λογιστικούς σκοπούς. Εάν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο αναταξινομηθεί από τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία στις επενδύσεις σε ακίνητα, λόγω αλλαγής στη χρήση του, όποια ζημιά από αποτίμηση προκύψει μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς του, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ όποιο κέρδος από αποτίμηση προκύψει, τότε το κέρδος αυτό αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο βαθμό που αντιλογίζει μια προγενέστερη ζημιά απομείωσης, ενώ τυχόν υπόλοιπο κέρδους αναγνωρίζεται στα Λοιπά Αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση αυξάνοντας το αποθεματικό αναπροσαρμογής στα ίδια Κεφάλαια.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Αν ένα ανακτηθέν ακίνητο ταξινομηθεί στις επενδύσεις σε ακίνητα, τυχόν προκύπτουσα διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του ακινήτου, κατά την ημερομηνία ταξινόμησης, και της λογιστικής του αξίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Μεταφορές μεταξύ των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων, των ανακτηθέντων ακινήτων και των επενδύσεων σε ακίνητα μπορεί να πραγματοποιηθούν όταν υπάρχει αλλαγή στο σκοπό της χρήσης των στοιχείων αυτών. Επιπρόσθετα, οι «επενδύσεις σε ακίνητα» μπορεί να μεταφερθούν στη κατηγορία «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση» στη περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στη σημ. 2.2.25.

2.2.7 Άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που συνεπάγονται την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον της εύλογης αξίας του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος και της εύλογης αξίας των προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία της εξαγοράς επί της εύλογης αξίας του μεριδίου της Τράπεζας επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν. Η υπεραξία που προκύπτει περιλαμβάνεται στα «άυλα πάγια στοιχεία» και λογίζεται στο κόστος μετά την αφαίρεση συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης.

(ii) Λογισμικά προγράμματα

Το κόστος που σχετίζεται με τη συντήρηση υφιστάμενων λογισμικών προγραμμάτων, αναγνωρίζεται ως έξοδο όταν προκύπτει. Το κόστος που σχετίζεται με την ανάπτυξη αναγνωρίσιμων λογισμικών προγραμμάτων που ελέγχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζεται ως άυλο πάγιο στοιχείο όταν αναμένεται ότι τα στοιχεία αυτά θα επιφέρουν οφέλη τα οποία μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα. Τα λογισμικά προγράμματα τα οποία έχουν δημιουργηθεί από την Τράπεζα αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο σε 4 έτη εκτός των κύριων λειτουργικών συστημάτων όπου η ωφέλιμη ζωή τους μπορεί να παραταθεί μέχρι τα 20 έτη.

2.2.8 Απομείωση σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Η Τράπεζα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι οι επενδύσεις της σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ενδέχεται να απομειωθούν λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως η καθαρή θέση σε σύγκριση με την λογιστική αξία της κάθε οντότητας, καθώς και μελλοντικές εξελίξεις στον οικονομικό τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται. Επιπροσθέτως, η είσπραξη μερισμάτων από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες αποτελεί επίσης μια ενδεχόμενη αιτία απομείωσης που μπορεί να υποδηλώνει την απομείωση των αντίστοιχων επενδύσεων. Όταν εισπράττεται μέρος από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας, εξετάζεται επίσης αν αυτό το μέρος υπερβαίνει το συνολικό αποτέλεσμα της θυγατρικής, συγγενούς εταιρείας ή κοινοπραξίας για την περίοδο που ανακοινώθηκε το μέρος, προκειμένου να καθοριστεί εάν υπάρχει ένδειξη απομείωσης.

Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη απομείωσης, η Τράπεζα εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης, το οποίο είναι το υψηλότερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης.

Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία.

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, για τις οποίες αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες χρήσεις, εξετάζονται για πιθανή αναστροφή αυτής της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

2.2.9 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που συνεπάγονται την απορρόφηση μιας οντότητας από την Τράπεζα, που δεν βρίσκεται υπό κοινό έλεγχο, δεν αποσβένεται, αλλά ελέγχεται για απομείωση σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει προκύψει απομείωση. Η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη εξωτερική πληροφόρηση, όπως δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, συνεχή ύφεση στις χρηματοοικονομικές αγορές, αστάθεια στις αγορές και μεταβολές στα επίπεδα του κινδύνου αγοράς και του συναλλαγματικού κινδύνου, μια μη αναμενόμενη πτώση στην εμπορική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή περιπτώσεις όπου η αγοραία αξία κεφαλαιοποίησης είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας της καθαρής θέσης, μαζί με μια επιδείνωση σε εσωτερικούς δείκτες απόδοσης, προκειμένου να αξιολογήσει αν υπάρχει κάποια ένδειξη απομείωσης.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε εκείνες τις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να έχουν οφέλη από τις συνέργειες της συγχώνευσης επιχειρήσεων. Η Τράπεζα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

παρακολουθεί την υπεραξία είτε σε επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ρών είτε ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ρών σύμφωνα με την εσωτερική παρακολούθηση των επιχειρηματικών τομέων.

Το μοντέλο ελέγχου απομείωσης που χρησιμοποιεί η Τράπεζα συγκρίνει τη λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ρών ή ομάδας μονάδων δημιουργίας ταμειακών ρών με το ανακτήσιμο ποσό τους. Η λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ρών βασίζεται στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της μονάδας. Το ανακτήσιμο ποσό καθορίζεται με βάση την αξία λόγω χρήσης (value-in-use), η οποία είναι η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ρών που αναμένεται να αντληθούν από μια μονάδα δημιουργίας ταμειακών ρών ή ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμειακών ρών. Οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο προ φόρων που αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς σχετικά με την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που είναι συναφείς με το περιουσιακό στοιχείο ή τη μονάδα δημιουργίας ταμειακών ρών και τις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι μονάδες δημιουργίας ταμειακών ρών.

Ζημιά απομείωσης προκύπτει αν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ρών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης δεν αντλιογίζονται μεταγενέστερα. Ο υπολογισμός των κερδών και των ζημιών από την πώληση μιας δραστηριότητας εντός μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ρών περιλαμβάνει και τη λογιστική αξία της υπεραξίας που αντιστοιχεί στην δραστηριότητα που πωλείται.

(ii) Λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, περιλαμβανομένων των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων και των λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων, ελέγχονται για ενδείξεις απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως μία σημαντική μείωση της αξίας του περιουσιακού στοιχείου και στοιχεία ότι η οικονομική απόδοση του περιουσιακού στοιχείου είναι ή θα είναι χειρότερη από την αναμενόμενη. Όταν κάποια γεγονότα ή μεταβολές σε συνθήκες υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης για το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο ανάμεσα στην εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης του. Για σκοπούς εκτίμησης της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα χαμηλότερα επίπεδα όπου μπορούν να προσδιοριστούν ξεχωριστές ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ρών). Τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός της υπεραξίας, για τα οποία έχει αναγνωριστεί ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες περιόδους, εξετάζονται για πιθανό αντλιογισμό της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

2.2.10 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού – Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Η Τράπεζα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου διαχείρισης αυτών των στοιχείων και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ρών τους. Κατά συνέπεια, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται κατά την αρχική αναγνώριση τους σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες επιμέτρησης: αποσβέσιμο κόστος, εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ή εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, την ημερομηνία δηλαδή κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο ενεργητικού. Τα δάνεια που προέρχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζονται τη στιγμή της εκταμίευσης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ("AC")

Η Τράπεζα κατατάσσει και επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect" - HTC) και

(β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία πλέον/μείον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής και εισπραχθέντων προμηθειών που μπορούν να καταλογιστούν στην αγορά αυτών των

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοοικονομικών στοιχείων και μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), (όπως περιγράφεται στην σημείωση 2.2.5).

Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από την παύση αναγνώρισης και οι μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από στοιχεία του ενεργητικού ταξινομημένα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στη εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ("FVOCI")

Η Τράπεζα ταξινομεί και αποτιμά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect-and-sell" – HTC&S) και

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που πληρούν αυτά τα κριτήρια είναι χρεωστικά μέσα και επιμετρώνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον/μείον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής που μπορούν να καταλογιστούν στην αγορά αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα χρεωστικά μέσα εύλογης αξίας μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση μεταφέρονται από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν το χρεωστικό μέσο παύει να αναγνωρίζεται.

Συμμετοχικοί τίτλοι που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Η Τράπεζα μπορεί να επιλέξει να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα συμμετοχικό τίτλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Αυτός ο χαρακτηρισμός, εάν επιλεγεί, γίνεται κατά την αρχική αναγνώριση και ανά τίτλο. Τα κέρδη και οι ζημιές από αυτά τα μέσα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν παύσει να αναγνωρίζονται, καταχωρούνται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται στη συνέχεια στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα μερίσματα που εισπράττονται καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Η Τράπεζα ταξινομεί και επιμετρά όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν ταξινομούνται σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με τις αλλαγές στην εύλογη αξία να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός εάν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, όπου στην περίπτωση αυτή οι απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμισης ισχύουν (όπως περιγράφεται στην σημείωση 2.2.3).

Επιπλέον, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού που πληροί τους ανωτέρω όρους για να ταξινομηθεί σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μπορεί να οριστεί από την Τράπεζα ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εάν με τον τρόπο αυτό εξαλείφεται ή μειώνεται σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και τυχόν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και συμβατικών χαρακτηριστικών

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα διαχειρίζεται μια ομάδα στοιχείων του ενεργητικού για να δημιουργήσει ταμειακές ροές. Δηλαδή, αν ο σκοπός της Τράπεζας είναι μόνο να εισπράξει συμβατικές ταμειακές

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ροές από τα στοιχεία του ενεργητικού, να πραγματοποιήσει ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού ή να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές καθώς και ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το επιχειρηματικό μοντέλο καθορίζεται μετά την συγκέντρωση των στοιχείων του ενεργητικού σε ομάδες (επιχειρηματικές γραμμές), η διαχείριση των οποίων γίνεται με παρόμοιο τρόπο, αντί για τον καθορισμό σε επίπεδο μεμονωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Ο καθορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου πραγματοποιείται από τα βασικά μέλη της Διοίκησης σύμφωνα με το λειτουργικό μοντέλο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού για τη δημιουργία ταμειακών ροών, τους στόχους και τον τρόπο παρακολούθησης και απεικόνισης της απόδοσης κάθε χαρτοφυλακίου και οποιαδήποτε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με το ιστορικό πωλήσεων και της στρατηγικής μελλοντικών πωλήσεων, όπου είναι εφαρμόσιμο.

Κατά συνέπεια, κατά την ανωτέρω αξιολόγηση, η Τράπεζα εξετάζει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων, της σχετικής αποζημίωσης προσωπικού και της συχνότητας, του όγκου και των λόγων για τις πωλήσεις του παρελθόντος, καθώς και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Τύποι επιχειρηματικών μοντέλων

Τα επιχειρηματικά μοντέλα της Τράπεζας εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι ενδεικτικές των βασικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (HTC) έχει ως στόχο τη διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνουν επενδυτικούς τίτλους, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων και εκδιδόμενων τίτλων ομολόγων για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα και ενοποιούνται στον ισολογισμό της, και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος. Οι πωλήσεις σε αυτό το μοντέλο παρακολουθούνται ανά τύπο χρηματοοικονομικού στοιχείου και μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους που δεν είναι συμβατοί με το εν λόγω επιχειρηματικό μοντέλο. Ειδικότερα, πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που σχετίζονται με την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου καθώς και πωλήσεις που γίνονται κοντά στη λήξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρούνται συμβατές με το σκοπό διακράτησης για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ανεξάρτητα από τη συχνότητα και την αξία τους. Πωλήσεις που πραγματοποιούνται για άλλους λόγους δύναται να θεωρηθούν συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο, όπως πωλήσεις για τις ανάγκες ρευστότητας σε οποιοδήποτε σενάριο ακραίων καταστάσεων ή πωλήσεις που πραγματοποιούνται για τη διαχείριση υψηλού επιπέδου συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι πωλήσεις παρακολουθούνται και αξιολογούνται ανάλογα με τη συχνότητα και την αξία τους ώστε να καθοριστεί εάν είναι συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S) έχει ως στόχο τόσο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Δραστηριότητες όπως η διαχείριση της ρευστότητας, η απόδοση των τόκων και η διάρκεια είναι σύμφωνες με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο, ενώ οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου για την επίτευξη των στόχων του. Τα χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Τα λοιπά επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού των οποίων η διαχείριση και επιμέτρηση γίνεται σε εύλογη αξία, καθώς και χαρτοφυλάκια που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Πρόκειται για μια υπολειμματική κατηγορία χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που δεν πληρούν τα κριτήρια των επιχειρηματικών μοντέλων HTC ή HTC&S, ενώ η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών έχει παρεπόμενο χαρακτήρα όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου.

Η Τράπεζα διενεργεί την επανααξιολόγηση των επιχειρηματικών του μοντέλων τουλάχιστον ετησίως, ή νωρίτερα εάν προκύψει η ανάγκη αξιολόγησης λόγω πωλήσεων ή εάν υπάρχουν αλλαγές στην στρατηγική της Τράπεζας ή στις κύριες δραστηριότητες της, όπως προκύπτει από το επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της Τράπεζας καθώς και την στρατηγική της σχετικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα.

Αξιολόγηση χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών

Για να επιμετρηθεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι συμβατικοί όροι του πρέπει να δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Για τον σκοπό αυτής της αξιολόγησης, ως κεφάλαιο ορίζεται η εύλογη αξία τους στοιχείου ενεργητικού κατά την αρχική αναγνώριση, ενώ ως τόκος το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, λοιπούς βασικούς κινδύνους δανεισμού και ένα περιθώριο κέρδους.

Συγκεκριμένα, κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, αξιολογείται εάν αυτό περιέχει συμβατικούς όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών με τρόπο που να μην είναι συμβατός με την παραπάνω προϋπόθεση. Η Τράπεζα εξετάζει την ύπαρξη διαφόρων χαρακτηριστικών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων των, συμβατικά συνδεδεμένων όρων, πρόωρων αποπληρωμών, αναβαλλόμενων πληρωμών τόκων επί των οποίων δε λογίζεται πρόσθετος τόκος, δικαιωμάτων επέκτασης της διάρκειας του χρέους και μετατροπής του σε μετοχικό κεφάλαιο, όρων που εισάγουν μόχλευση, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών συνδεδεμένων με την πορεία ενός δείκτη καθώς και χαρακτηριστικών συνδεδεμένων με τομείς περιβαλλοντολογικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης (ESG), που μεταβάλλουν το συμβατικό επιτόκιο εάν ο δανειολήπτης επιτύχει ή όχι συγκεκριμένους στόχους επιδόσεων του ως προς τη βιωσιμότητα. Όταν οι συμβατικοί όροι εισάγουν έκθεση σε κίνδυνο ή μεταβλητότητα που είναι ασύμβατοι με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και ως εκ τούτου θα επιμετρηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Επιπροσθέτως, η κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού δεν επηρεάζεται αν ο αντίκτυπος κάποιου συμβατικού όρου στις ταμειακές ροές είναι ήσσονος σημασίας. Επιπλέον, ένα χαρακτηριστικό συμβατικών ταμειακών ροών θεωρείται από την Τράπεζα ότι δεν είναι «πραγματικό» (non-genuine) όταν επηρεάζει τις ταμειακές ροές μόνο στην περίπτωση που προκύψει κάποιο εξαιρετικά σπάνιο, ιδιαίτερα ασυνήθιστο και καθόλου πιθανό γεγονός. Σε αυτήν την περίπτωση, το χαρακτηριστικό αυτό των συμβατικών ταμειακών ροών δεν επηρεάζει την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου.

Επιπλέον, όσον αφορά τους κατεχόμενους από την Τράπεζα χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για σκοπούς τιτλοποίησης, κατά την αξιολόγησή τους, εξετάζονται τόσο τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ροών των τίτλων όσο και της ομάδας των τιτλοποιημένων στοιχείων καθώς και ο βαθμός έκθεσης πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχεται σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool).

Στην περίπτωση αξιολόγησης του κριτηρίου SPPI μιας δανειακής συμφωνίας ειδικού τύπου όπως οι δανειακές συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη πολλούς παράγοντες όπως την φύση του δανειολήπτη και της δραστηριότητάς του, την τιμολόγηση των δανείων, εάν συμμετέχει στην απόδοση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και το κατά πόσο οι εξασφαλίσεις αντιπροσωπεύουν όλο ή σημαντικό μέρος του ενεργητικού του δανειολήπτη. Επιπλέον, για τα δάνεια χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη την κεφαλαιακή επάρκεια του δανειολήπτη για την απορρόφηση ζημιών αξιολογώντας από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (ADSCR (Average Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος έχει τροποποιηθεί (modified time value of money element) ώστε το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού να αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής να μην αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου ή όταν το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με το μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, πραγματοποιείται μία ποσοτική αξιολόγηση ("Benchmark Test") για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Ειδικότερα, η Τράπεζα αξιολογεί τις συμβατικές ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» (real instrument), το επιτόκιο του οποίου αναπροσαρμόζεται με συχνότητα που δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκιακού δείκτη αναφοράς, συγκρίνοντάς τες με τις ταμειακές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» (benchmark instrument) οι οποίες είναι καθ' όλα όμοιες, με εξαίρεση τη χρονική διάρκεια του επιτοκίου αναφοράς η οποία εν προκειμένω ταυτίζεται με τη συχνότητα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Εάν οι μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» διαφέρουν σημαντικά από τις (μη προεξοφλημένες) ταμειακές συμβατικές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» λόγω της τροποποίησης του στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος, τότε το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού δεν ικανοποιεί το κριτήριο του SPPI. Κατά την αξιολόγηση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τόσο την επίδραση του τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος σε κάθε περίοδο αναφοράς όσο και κατά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σωρευτικά. Σε ότι αφορά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου, αυτό επιτυγχάνεται συγκρίνοντας τις σωρευτικές προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου», με τις αντίστοιχες του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

«χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς». Σε κάθε τριμηνιαία περίοδο αναφοράς, οι προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των δυο χρηματοοικονομικών μέσων συγκρίνονται βάσει προκαθορισμένων ορίων.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί αξιολόγηση του SPPI ανά δανειακό προϊόν για το χαρτοφυλάκιο λιανικής και για ένα μέρος του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, όπου οι συμβάσεις είναι τυποποιημένης μορφής, ενώ για το εναπομείναν επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες είτε συστήθηκαν από την Τράπεζα ή από τρίτους και τους διακατέχει η Τράπεζα, καθώς και για τους χρεωστικούς τίτλους, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αποαναγνώνει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές του εκπνέουν ή τα δικαιώματα είσπραξης αυτών των ταμειακών ρών μεταβιβάζονται μέσω οριστικής πώλησης που ουσιαστικά έχει ως αποτέλεσμα την μεταβίβαση όλων των κινδύνων και των ωφελειών που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Επιπροσθέτως, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνώνεται ακόμη και αν τα δικαιώματα λήψης ταμειακών ρών διακρατούνται αλλά ταυτοχρόνως η Τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει τις εισπραχθείσες ταμειακές ροές χωρίς ουσιαστική καθυστέρηση ('pass through agreement') ή εάν ουσιαστικά οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες ούτε μεταβιβάζονται ούτε διατηρούνται αλλά η Τράπεζα έχει μεταφέρει τον έλεγχο του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Ο έλεγχος έχει μεταφερθεί, εάν και μόνον αν, ο αποδέκτης έχει πρακτικώς την δυνατότητα να πωλήσει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο σύνολό του σε ένα τρίτο και είναι σε θέση να ασκήσει αυτή τη δυνατότητα μονομερώς και χωρίς να επιβάλλει πρόσθετους περιορισμούς στη μεταφορά.

Οι κύριες συναλλαγές που υπόκεινται στους παραπάνω κανόνες αποαναγνώρισης αφορούν σε συναλλαγές τιτλοποίησης, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων καθώς και συναλλαγές δανεισμού τίτλων. Στην περίπτωση που η αξιολόγηση αφορά σε συναλλαγές τιτλοποίησης, η Τράπεζα εφαρμόζοντας τις προαναφερθείσες αρχές αποαναγνώρισης, λαμβάνει υπ' όψιν τη δομή της συναλλαγής περιλαμβανομένης της έκθεσής του στους μειωμένες εξασφάλισης εκδιδόμενους τίτλους των ομολόγων, την παροχή προς τα οχήματα ειδικού σκοπού των καλούμενων μέτρων πιστωτικής ενίσχυσης (credit enhancements), καθώς και τους συμβατικούς όρους της τιτλοποίησης, βάσει των οποίων η Τράπεζα θα μπορούσε να διατηρεί τον έλεγχο επί των τιτλοποιημένων απαιτήσεων. Σε ό,τι αφορά τις συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και τις συναλλαγές δανεισμού τίτλων, οι τιτλοποιημένες απαιτήσεις δεν αποαναγνώνονται, διότι σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη συναλλαγή, η Τράπεζα διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από αυτές.

Κατά την από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του αθροίσματος (α) του εισπραχθέντος τιμήματος (περιλαμβανομένου κάθε νεοαποκτηθέντος στοιχείου του ενεργητικού μείον κάθε νέας αναληφθείσας υποχρέωσης) και (β) των σωρευτικών κερδών ή ζημιών τα οποία αναγνωρίστηκαν μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων (FVOCI), εκτός των σωρευτικών κερδών και ζημιών από μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, τα οποία δεν επαναταξινομούνται από τα λοιπά αποτελέσματα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία της αποαναγνώρισης.

Τροποποιήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε αποαναγνώριση

Επιπροσθέτως, από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού προκύπτει όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές τροποποιούνται και η τροποποίηση θεωρείται τόσο σημαντική ώστε το αρχικό χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού να από-αναγνωριστεί και να αναγνωριστεί ένα καινούργιο. Οι σημαντικές τροποποιήσεις που οδηγούν σε από-αναγνώριση, μπορούν να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, την αλλαγή πιστούχου, αλλαγή νομίματος αποτίμησης του, την ενοποίηση οφειλών μη εξασφαλισμένων καταναλωτικών δάνειων σε ένα ενιαίο εξασφαλισμένο δάνειο. Η Τράπεζα αναγνώνει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο» σε εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνοντας οποιαδήποτε επιλέξιμο κόστος της συναλλαγής και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Η Τράπεζα δύναται να τροποποιήσει τις συμβατικές ροές ενός δανειακού ανοίγματος είτε ως παραχώρηση ευνοϊκότερων όρων σε πελάτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες ή λόγω διαφόρων παραγόντων όπως μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, ανταγωνισμού ή διατήρησης του πελάτη.

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα μπορεί περιστασιακά να εισέλθει, στα πλαίσια των τροποποιήσεων των δανείων, σε συναλλαγή ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου. Οι συναλλαγές αυτές, στις οποίες οι όροι του δανείου επαναδιαπραγματεύονται, έχοντας ως αποτέλεσμα ο δανειολήπτης να εκδώσει μετοχές (με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου) ώστε να

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διαγραφεί μέρος ή όλη η δανειακή του υποχρέωση στην Τράπεζα. Αυτού του τύπου οι συναλλαγές, μπορεί να εμπεριέχουν δικαιώματα εξάσκησης μετατροπής σε μετατρέψιμα ή ανταλλάξιμα ομόλογα και όρους ενεργοποίησης ενεχύρου επί αυτών των μετοχών.

Στις συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, το τροποποιημένο δάνειο αποαναγνωρίζεται, ενώ οι μετοχές που λαμβάνονται σε αντάλλαγμα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους, με τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημία να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

2.2.11 Αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού

Η Τράπεζα αναταξινομεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μόνο όταν αλλάζει το επιχειρηματικό του μοντέλο για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Γενικά, μια αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο αναμένεται να είναι σπάνια και συμβαίνει όταν η Τράπεζα ξεκινά ή παύει να ασκεί μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τις λειτουργικές δραστηριότητές του, για παράδειγμα, όταν μια επιχειρηματική γραμμή αποκτάται, πωλείται ή τερματίζεται. Στο σπάνιο γεγονός όπου υπάρχει αλλαγή του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου, η νέα αξιολόγηση εγκρίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και η αλλαγή παρουσιάζεται κατάλληλα στο επιχειρηματικό και προϋπολογιστικό πλάνο της Τράπεζας.

Οι αλλαγές στην πρόθεση της Τράπεζας που σχετίζονται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (ακόμη και υπό συνθήκες σημαντικών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς), η μη ύπαρξη προσωρινά μιας συγκεκριμένης αγοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή η μεταβίβαση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ εταιρειών/επιχειρηματικών τομέων της Τράπεζας με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, δε θεωρούνται από την Τράπεζα αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται με μελλοντική ισχύ, συνεπώς τα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί προγενέστερα της ημερομηνίας αναταξινόμησης (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

2.2.12 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - Ταξινόμηση και Επιμέτρηση

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στις ακόλουθες κατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL).

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν δύο υποκατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονται ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς, οι οποίες περιλαμβάνουν θέσεις πώλησης (short positions) ομολόγων (που έχουν πωληθεί αλλά δεν κατέχονται ακόμη), είναι υποχρεώσεις τις οποίες η Τράπεζα πρωτίστως αναλαμβάνει με σκοπό την επαναγορά στο εγγύς μέλλον για βραχυπρόθεσμο κέρδος ή στα πλαίσια στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης ομάδων περιουσιακών στοιχείων ή/και υποχρεώσεων ή καθαρών θέσεων, για τις οποίες δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης.

Η Τράπεζα μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, αμετάκλητα να προσδιορίσει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως επιμετρήσιμες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν ένα από τα παρακάτω κριτήρια ισχύει:

- ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα απέρρευε από την επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις, ή
- γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και η απόδοσή τους εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μία τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επενδύσεων, ή
- η χρηματοοικονομική υποχρέωση περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα ως επί μέρους στοιχεία ενός υβριδικού συμβολαίου τα οποία τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούνταν από το συμβόλαιο.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς ή έχουν προσδιορισθεί ως FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις μεταβολές στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που έχουν προσδιορισθεί ως FVTPL που οφείλονται σε μεταβολές πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώριση των υποχρεώσεων. Ωστόσο, αν

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αυτός ο χειρισμός δημιουργεί ή διευρύνει μια λογιστική ανακολουθία στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όλα τα κέρδη ή οι ζημιές αυτής της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων από τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο, θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η σχετική υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Όταν η υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση της Τράπεζας αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο αντισυμβαλλόμενο με ουσιωδώς διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται ουσιωδώς, μια τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση αντιμετωπίζεται ως εξόφληση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας υποχρέωσης και η όποια διαφορά προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα θεωρεί ότι οι όροι είναι ουσιωδώς διαφορετικοί, όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών σύμφωνα με τους νέους όρους, συμπεριλαμβανομένων οποιονδήποτε αμοιβών που πληρώθηκαν καθαρών από αμοιβές που ελήφθησαν προεξοφλημένες χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, διαφέρει κατά τουλάχιστον 10% από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Αν μια ανταλλαγή χρεωστικών τίτλων ή τροποποίηση όρων αντιμετωπιστεί λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιήθηκε αναγνωρίζεται ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας επί της εξόφλησης. Αν η ανταλλαγή ή τροποποίηση δεν αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αναπροσαρμόζει τη λογιστική αξία της υποχρέωσης και αποσβένεται κατά την εναπομένονσα διάρκεια της τροποποιημένης υποχρέωσης.

Ομοίως, όταν η Τράπεζα επαναγοράζει οποιοδήποτε χρεωστικά μέσα που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα, λογιστικοποιεί αυτές τις συναλλαγές ως διαγραφή χρέους.

2.2.13 Επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός στοιχείου ενεργητικού ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων, στην κύρια, ή, ελλείψει αυτής, στην πλέον συμφέρουσα αγορά όπου η Τράπεζα έχει πρόσβαση, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Η εύλογη αξία μιας υποχρέωσης αντανάκλα τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων.

Η Τράπεζα επιμετράει την εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χρησιμοποιώντας την επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε μία ενεργό αγορά για το χρηματοοικονομικό αυτό μέσο, όταν αυτή είναι διαθέσιμη. Μία αγορά θεωρείται ενεργός εάν οι συναλλαγές για το στοιχείο ενεργητικού ή την υποχρέωση λαμβάνουν χώρα με επαρκή συχνότητα και όγκο ώστε να παρέχονται συνεχώς πληροφορίες τιμολόγησης. Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη επίσημη χρηματιστηριακή τιμή, σε μία ενεργό αγορά, τότε η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλες τεχνικές αποτίμησης που μεγιστοποιούν την χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιούν τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η επιλεγμένη τεχνική αποτίμησης περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για την τιμολόγηση μία συναλλαγής.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί μέσες τιμές αγοράς ως ένα πρακτικό μέσο επιμέτρησης της εύλογης αξίας εντός του περιθωρίου ζήτησης-προσφοράς.

Η βέλτιστη απόδειξη της εύλογης αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής, δηλαδή η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε ή λήφθηκε, εκτός εάν η Τράπεζα θεωρεί ότι η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής. Σε αυτή την περίπτωση, εφόσον η εύλογη αξία αποδεικνύεται από διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωση (δηλ. τιμή Επιπέδου 1) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία αποδεικνύεται βάσει μίας τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μη παρατηρήσιμα δεδομένα, τότε το χρηματοοικονομικό μέσο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία προσαρμοσμένη ώστε να αναβάλλει την αναγνώριση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της διαφοράς ανάμεσα στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και την τιμή συναλλαγής ('day one gain or loss'). Στη συνέχεια το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά αποσβένεται με κατάλληλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή αναγνωρίζεται νωρίτερα εφόσον υπάρξει διαθέσιμη διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά ή παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο πουληθεί.

Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις, των οποίων η εύλογη αξία επιμετράται ή γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις, κατηγοριοποιούνται εντός της ιεραρχίας εύλογης αξίας, με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την συνολική επίτευξη της επιμέτρησης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Για στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη βάση, η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός της ιεραρχίας εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου εντός του οποίου η μεταφορά χρηματοοικονομικού μέσου πραγματοποιήθηκε.

2.2.14 Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) που αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, συμπεριλαμβανομένων δανείων και τίτλων ομολογιών που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, χρεωστικών τίτλων, καθώς και συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αποτελούν μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανακλά τη διαχρονική αξία του χρήματος. Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπύπτουν στην πολιτική απομείωσης, η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών, που είναι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αδυναμίας πληρωμής που είναι πιθανό να συμβούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες. Στη συνέχεια, για τα χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά κατά την αναμενόμενη διάρκεια του μέσου. Εάν κατά την αρχική του αναγνώριση το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του αγορασθέντος ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Οι προβλέψεις απομείωσης για τις εμπορικές απαιτήσεις από δραστηριότητες πλην χορηγήσεων επιμετρώνται πάντα στο ποσό που ισούται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Για όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης, εφαρμόζεται η γενική προσέγγιση τριών σταδίων.

Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας από την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου:

- Στάδιο 1 – Όταν δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου, αναγνωρίζεται ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια τους, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια τους, λόγω πιθανών ζημιολόγων γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών. Μη πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση, καθώς και αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού μετά από ουσιαστική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση, ταξινομούνται αρχικώς στο Στάδιο 1.
- Στάδιο 2 – Όταν σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση, αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, περιλαμβάνεται στο Στάδιο 2. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά συμβάντα αθέτησης κατά την αναμενόμενη διάρκεια του.
- Στάδιο 3 – Στο παρόν Στάδιο περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ότι έχουν υποστεί γεγονός αθέτησης. Όπως και στο Στάδιο 2, η πρόβλεψη για τις πιστωτικές ζημιές αντικατοπτρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.
- POCI – Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού είναι στοιχεία του ενεργητικού που κατά την αρχική τους αναγνώριση θεωρούνται πιστωτικά απομειωμένα. Δεν υπόκεινται σε κατάταξη ανά στάδιο και πάντοτε επιμετρώνται βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνεπώς, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Οποιαδήποτε θετική αλλαγή στις αναμενόμενες ταμειακές ροές αναγνωρίζεται ως αντιλογισμός απομείωσης (κέρδος) στην κατάσταση αποτελεσμάτων ακόμη και εάν το ύψος των νέων αναμενόμενων ταμειακών ροών ξεπερνούν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές της αρχικής αναγνώρισης. Στα POCI χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού εκτός από τα αγορασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού απευθείας από την αγορά ή μέσω συνενώσεων εταιρειών, μπορούν να συμπεριληφθούν και χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ως νέα στοιχεία του ενεργητικού μετά από μία ουσιαστική σημαντική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση (βλ. σημ. 2.2.10).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ορισμός αθέτησης

Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αθέτησης, η Τράπεζα εφαρμόζει έναν ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, ο οποίος είναι σύμφωνος με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και με τον ορισμό αθέτησης για εποπτικούς σκοπούς όπως εφαρμόστηκε από την Τράπεζα από 1 Ιανουαρίου 2021 (βλ. σημείωση 5.2.1.2 (α)). Ο ορισμός αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς είναι σύμφωνος επίσης με τον ορισμό που χρησιμοποιείται εσωτερικά για σκοπούς διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται πιστωτικά απομειωμένο όταν έχουν συμβεί ένα ή περισσότερα γεγονότα που έχουν αρνητική επίπτωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της εν λόγω έκθεσης:

- Ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει σημαντική δυσκολία στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων.
- Υπήρξε παραβίαση της σύμβασης, όπως αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμών για διάστημα μεγαλύτερο των 90 συνεχόμενων ημερών, για ποσά που υπερβαίνουν τα καθοριζόμενα επίπεδα σημαντικότητας.
- Η Τράπεζα, για οικονομικούς ή συμβατικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του δανειολήπτη, έχει προχωρήσει σε διευκόλυνση ή διευκολύνσεις που η Τράπεζα δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση.
- Υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλη χρηματοοικονομική αναδιοργάνωση.
- Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που ανήκουν στην κατηγορία POCI, η αγορά ή αναγνώριση τους με μεγάλη έκπτωση η οποία αντανάκλα το βαθμό των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών θεωρείται επιζήμιο γεγονός. Η Τράπεζα αξιολογεί το κριτήριο που σχετίζεται με τη μεγάλη έκπτωση ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη σε συγκεκριμένες αρχές, με σκοπό να συμπεριλάβει όλη την πληροφορία που θεωρείται λογική και υποστηρικτική ώστε να αποδώσει τις συνθήκες της αγοράς που υπήρχαν τη στιγμή της αξιολόγησης αυτής.

Για τους χρεωστικούς τίτλους, η Τράπεζα καθορίζει τον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής χρησιμοποιώντας μια βαθμίδα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Η Τράπεζα, χαρακτηρίζει τους χρεωστικούς τίτλους ως πιστωτικά απομειωμένους εάν η εσωτερική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου αντιστοιχεί στην διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) ή η εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου την ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχεί σε διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) και η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση δεν είναι διαθέσιμη.

Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) και κατανομή σε στάδια

Ο προσδιορισμός του εάν μια πρόβλεψη απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές διάρκειας 12 μηνών ή σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, των δανειακών δεσμεύσεων και των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, εξαρτάται από το αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση.

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο ο κίνδυνος αθέτησης για την αναμενόμενη υπολειπόμενη διάρκεια του ανοίγματος έχει αυξηθεί σημαντικά έναντι του αναμενόμενου κινδύνου αθέτησης που υπολογίστηκε στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική αναγνώριση.

Η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια που βασίζονται σε λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς υπερβολικό κόστος ή προσπάθεια, συμπεριλαμβανομένης μελλοντικής πληροφόρησης, μακροοικονομικών σεναρίων καθώς και ιστορικών δεδομένων. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τα παραπάνω κριτήρια, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Ως κύριο κριτήριο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνεται η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σε κάθε ημερομηνία αναφοράς με την πιθανότητα αθέτησης (PD) που αναμενόταν για την υπολειπόμενη διάρκειά του στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική του αναγνώριση.

Η Τράπεζα μπορεί επίσης να θεωρήσει ότι προκαλείται αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, όταν η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια σε κάθε ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει κάποιες προκαθορισμένες τιμές. Το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη περιπτώσεις όπου η σύγκριση της σχετικής πιθανότητας αθέτησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η απόλυτη τιμή της πιθανότητας αθέτησης είναι σε επίπεδα που θεωρούνται υψηλά με βάση το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου της Τράπεζας.

Η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (σε επίπεδο δανειολήπτη), η οποία ενσωματώνει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, χρησιμοποιείται επίσης ως βάση για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσον αφορά στα χρηματοδοτικά ανοίγματα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές των

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

εσωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων βάσει συγκεκριμένων βαθμίδων. Επιπρόσθετα, η είσοδος στη λίστα παρακολούθησης (Watchlist) θεωρείται επίσης από την Τράπεζα ότι συνιστά αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Τα μοντέλα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης ενσωματώνουν συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη αλλά και πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία σχετικά με τις προοπτικές του κλάδου στον οποίο ο δανειολήπτης δραστηριοποιείται.

Όσον αφορά τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού (underlying pool), ενώ το επίπεδο των αναμενόμενων ταμειακών ροών αντιπαραβάλλεται με την λογιστική αξία των εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων. Επιπροσθέτως, η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για τους χρεωστικούς τίτλους πραγματοποιείται σε ατομική βάση και βασίζεται στον αριθμό των βαθμίδων της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης που έχει υποβαθμιστεί ο χρεωστικός τίτλος από την ημερομηνία αρχικής του αναγνώρισης.

Τα μέτρα ρύθμισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όπως παρακολουθούνται από την Τράπεζα θεωρούνται κριτήρια αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και συνεπώς τα εν λόγω στοιχεία κατανέμονται στο Στάδιο 2 μετά τη ρύθμιση, εκτός εάν θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα ή η διαφορά της παρούσας αξίας των ταμειακών ροών πριν και μετά την ρύθμιση ξεπερνά το όριο του 1%, οπότε ταξινομούνται στο Στάδιο 3. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τα παραπάνω κριτήρια, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Επιπλέον, η Διοίκηση μπορεί να εφαρμόζει προσωρινές συνολικές προσαρμογές όταν καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση σε ανοίγματα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε να αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα τρέχοντα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να εξαρτώνται από πληροφορίες όπως ο τύπος του ανοίγματος, οι συγκεκριμένες πληροφορίες του αντισυμβαλλομένου και τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ παράλληλα η εφαρμογή τους απαιτεί σημαντική κρίση.

Μεταφορά από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο κατατάσσεται στο Στάδιο 2 λόγω της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, θα επαναταξινομηθεί στο Στάδιο 1, εφόσον δεν πληροί πλέον κανένα από τα κριτήρια του Σταδίου 2.

Σε περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα χρησιμοποιεί μία δοκιμαστική περίοδο δύο ετών, προκειμένου να εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για να γίνει μεταφορά στο Στάδιο 1. Εάν στο τέλος της προαναφερθείσας δοκιμαστικής περιόδου, οι οφειλέτες έχουν πραγματοποιήσει συνολικές πληρωμές μεγαλύτερες ενός σημαντικού ποσού, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι πιστωτικά απομειωμένα αλλά ούτε πληρείται κάποιο άλλο κριτήριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα δάνεια ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Μεταφορά από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μεταφέρεται από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2, όταν τα κριτήρια βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε ως πιστωτικά απομειωμένο, δεν ισχύουν πλέον και η σχετική περίοδος επιτήρησης του για τον επαναχαρακτηρισμό του ως μη απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, που κυμαίνεται μεταξύ τριών και δώδεκα μηνών, έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης πραγματοποιείται είτε σε ατομική βάση είτε σε συλλογική για ομάδες παρόμοιων στοιχείων με ομοιογενή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Η Τράπεζα εφαρμόζει τις ίδιες αρχές για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση κατά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε συλλογική ή ατομική βάση.

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τα δανειακά ανοίγματά του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για τη μέτρηση της πρόβλεψης για ζημιές από δάνεια σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να αποτυπώσουν τις διαφορές στην πιθανότητα αθέτησης και τα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης.

Τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για την κατάτμηση των ανοιγμάτων περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία όπως: ο τύπος χρηματοοικονομικού μέσου, ο τύπος χαρτοφυλακίου, η κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, ο τύπος προϊόντος, ο κλάδος, η αρχική οντότητα, η διαβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης, η υπολειπόμενη διάρκεια έως τη λήξη, η

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

γεωγραφική θέση του δανειολήπτη, η αξία εξασφαλίσεων του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, το καθεστώς ρύθμισης και οι ημέρες καθυστέρησης.

Η Τράπεζα προσδιορίζει τα μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα και πραγματοποιεί τη μέτρηση αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βάσει των συγκεκριμένων ιδιαίτερων πληροφοριών του κάθε δανειολήπτη τόσο για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής όσο και για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Η εν λόγω μέτρηση διενεργείται σε επίπεδο δανειολήπτη, συνεπώς τα κριτήρια ορίζονται σε αυτό το επίπεδο, ενώ λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις.

Για τα υπόλοιπα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής και δανείων σε επιχειρήσεις, η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά επιμετρύεται σε συλλογική βάση. Με την προσέγγιση αυτή ενσωματώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, και ιστορικά δεδομένα ζημιών σε συλλογική βάση και μελλοντική πληροφόρηση. Για τους χρεωστικούς τίτλους καθώς και τίτλους ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η επιμέτρηση των ζημιών απομείωσης πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι μια αμερόληπτα καθορισμένη και σταθμισμένη βάσει πιθανοτήτων μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα την διαχρονική αξία του χρήματος, η οποία καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων. Ως πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που είναι απαιτητές από την Τράπεζα σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα προσδοκά ότι θα εισπράξει προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που χαρακτηρίστηκαν ως POCI. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ιστορικά δεδομένα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Για τις μη εκταμειωμένες δανειακές δεσμεύσεις, ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται εάν η δανειακή δέσμευση εκταμειούνταν και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει, ενώ για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων πληρωμών αποζημίωσης του κάτοχου του συμβολαίου και τυχόν ποσά που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει.

Η Τράπεζα εκτιμά τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις εξασφαλίσεις, τις εγγυήσεις και άλλες πιστωτικές ενισχύσεις που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται διακριτά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία ρευστοποίησης μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων απόκτησης και εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν η ρευστοποίηση είναι πιθανή.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη διάρκεια της μέγιστης συμβατικής περιόδου κατά την οποία η Τράπεζα είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση τους ουσιαστικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε περίπτωση ανακυκλούμενων πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η αναμενόμενη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και τις προγενέστερες πρακτικές της Τράπεζας.

Απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες προκύπτουν από τις μη χρηματοδοτικές δραστηριότητες της Τράπεζας, περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού και είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά μέσα συνήθως δεν εμπεριέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, η πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά επιμετρύεται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, σύμφωνα με την απλοποιημένη προσέγγιση.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως ο συντελεστής μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, η Τράπεζα αντλεί αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικούς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί Point in Time (PiT) PDs για να εξαλείψει οποιαδήποτε υποκειμενικότητα προς τα ιστορικά δεδομένα, με στόχο να αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για το μέλλον κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενσωματώνοντας σχετικές μελλοντικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων.

Δυο τύποι πιθανοτήτων αθέτησης (probability of default - PD) χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- PD 12 μηνών που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει μέσα στους επόμενους 12 μήνες (ή για την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, εάν αυτή είναι μικρότερη από 12 μήνες). Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δωδεκαμήνου για το Στάδιο 1.
- PD καθ' όλη τη διάρκεια (lifetime PD) που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Σταδίου 2, Σταδίου 3 και των αγορασθέντων ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI).

Για τους χρεωστικούς τίτλους, οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), λαμβάνονται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν μεθοδολογίες αξιολόγησης κινδύνου, μεγιστοποιώντας τη χρήση αντικειμενικών μεταβλητών και δεδομένα αγοράς. Η Τράπεζα ορίζει εσωτερικά αναπτυγμένες πιστωτικές διαβαθμίσεις σε κάθε εκδότη/αντισυμβαλλόμενο βάσει αυτών των PDs. Στις περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενων που δεν υπάρχει τέτοια διαθέσιμη πληροφορία, η Τράπεζα ορίζει PDs χρησιμοποιώντας εσωτερικά μοντέλα.

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.

Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε ποσά έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD). Πρόκειται για μια παραδοχή η οποία προκύπτει μέσω μοντέλων και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του μη αναληφθέντος ποσού που αναμένεται να ληφθεί πριν από την εκδήλωση ενός γεγονότος αθέτησης.

Επιπροσθέτως, το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που η Τράπεζα αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που η Τράπεζα προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων. Η Τράπεζα διακρίνει τα δανειακά χαρτοφυλάκια του σε δύο μεγάλες κατηγορίες, δηλ. αυτά που καλύπτονται με εξασφαλίσεις και αυτά χωρίς εξασφαλίσεις. Η Τράπεζα εκτιμά τη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) χρησιμοποιώντας ποσοστά αποκατάστασης (cure rate) που αντικατοπτρίζουν εισπράξεις μετρητών, εκτιμώμενες προσόδους από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, εκτιμήσεις για το χρόνο ρευστοποίησης, κόστος υλοποίησης, κλπ. Όπου οι συνιστώσες της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), εξαρτώνται από μακροοικονομικά δεδομένα, οι εξαρτήσεις αυτές αντανακλώνται ενσωματώνοντας πληροφορίες σχετικά με το μέλλον, όπως οι προβλεπόμενοι δείκτες τιμών στα αντίστοιχα μοντέλα. Η εκτίμηση των προαναφερθέντων συνιστωσών στο LGD αντικατοπτρίζει τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν μια εύλογη περίοδο, δηλ. έναν πλήρη οικονομικό κύκλο.

Για τα ομόλογα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) βασίζεται κυρίως σε ιστορικά δεδομένα τα οποία προκύπτουν από έρευνες οίκων αξιολόγησης αλλά επίσης μπορεί να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες αναμενόμενες υποχρεώσεις του οφειλέτη καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπροσθέτως, στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) λαμβάνονται υπόψη η προτεραιότητα του χρεωστικού τίτλου, τυχόν εξασφαλίσεις του οφειλέτη ή οποιαδήποτε άλλης μορφής κάλυψη.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (*forward looking information*)

Προκειμένου να γίνει η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για κάθε στάδιο και η εκτίμηση των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τρία μακροοικονομικά σενάρια (δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) για να επιτύχει το στόχο της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Το βασικό σενάριο αντιπροσωπεύει το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού.

Τα σενάρια αντικατοπτρίζονται στις παραμέτρους ρίσκου, και συγκεκριμένα στο PD 12 μηνών, στο PD καθ' όλη τη διάρκεια και στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD). Επομένως χρησιμοποιούνται 3 ζεύγη από κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους, σύμφωνα με τα σενάρια που αναπτύσσονται.

Στη συνέχεια, η Τράπεζα προβαίνει στον υπολογισμό των σταθμίσεων για κάθε σενάριο, που αντιπροσωπεύουν την πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός σεναρίου. Αυτές οι σταθμίσεις εφαρμόζονται στα 3 ζεύγη υπολογισμού των παραμέτρων προκειμένου να παραχθεί ένα μοναδικό σενάριο με σταθμισμένες παραμέτρους κινδύνου, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται τόσο στην αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενσωματώνει μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, των δεικτών τιμών κατοικιών, των ποσοστών ανεργίας, των επιτοκίων, πληθωρισμού κλπ. Για να αντικατοπτριστούν οι σημαντικές μη γραμμικότητες στο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όσο αφορά τα σημαντικά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αξιολογούνται σε ατομική βάση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη σχετική πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία για συγκεκριμένες ομάδες δανειοληπτών κυρίως βάσει του επιχειρηματικού κλάδου όπου ανήκουν καθώς και άλλους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου (εάν υπάρχουν).

Τροποποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Στις περιπτώσεις που οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί (για τα κριτήρια αποαγνώρισης, βλέπε «Αποαγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην σημ. 2.2.10) και η τροποποίηση θεωρηθεί σημαντική, η ημερομηνία τροποποίησης θεωρείται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προσδιορισμού του αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται συνήθως σε Στάδιο 1 για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά από μια τροποποίηση που έχει ως αποτέλεσμα την αποαγνώριση του αρχικού χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, ενδέχεται να υπάρξουν ενδείξεις ότι το νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική του αναγνώριση και συνεπώς το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται ως αγορασμένο ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού (POCI).

Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί και η τροποποίηση δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση, η οποία περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης που υπήρχε κατά την αρχική αναγνώριση βάσει των αρχικών μη τροποποιημένων συμβατικών όρων και τον κίνδυνο αθέτησης που προέκυψε κατά την ημερομηνία αναφοράς, βάσει των τροποποιημένων συμβατικών όρων.

Παρουσίαση της πρόβλεψης απομείωσης

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, η πρόβλεψη απομείωσης μειώνει την λογιστική τους αξία στον ισολογισμό. Για τα χρεωστικά μέσα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, η πρόβλεψη απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μειώνει τη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τα εκτός ισολογισμού χρηματοοικονομικά στοιχεία που προκύπτουν από δανειοδοτικές δραστηριότητες, η πρόβλεψη απομείωσης εμφανίζεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των παραπάνω χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται στη γραμμή «Ζημιές από απομείωση».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διαγραφές χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Όταν η Τράπεζα δεν έχει πια εύλογες προσδοκίες για ανάκτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξ ολοκλήρου ή μερικώς, μειώνει άμεσα την λογιστική του αξία προ πρόβλεψης εξ ολοκλήρου ή μερικώς έναντι της πρόβλεψης απομείωσης του. Τα ποσά που έχουν διαγραφεί θεωρούνται από-αναγνωρισμένα. Υπόλοιπα τα οποία είχαν διαγραφεί και ανακτήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο μειώνουν το ύψος της ζημιάς απομείωσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι διαγραφές των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού εξακολουθούν να υπόκεινται σε διαδικασίες ανάκτησης σύμφωνα με τις διαδικασίες ανάκτησης οφειλών της Τράπεζας.

2.2.15 Συμφωνίες πώλησης, επαναγοράς και δανεισμού χρεογράφων

(i) Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς

Τα χρεόγραφα που πωλούνται με βάση συμφωνίες επαναγοράς («repos») συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας, δεδομένου ότι η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από αυτά, ενώ η σχετική υποχρέωση ανάλογα με το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στα οφειλόμενα ποσά σε άλλες τράπεζες, ή σε πελάτες και επιμετρύται στο αποσβέσιμο κόστος. Χρεόγραφα που αγοράστηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης («reverse repos») αναγνωρίζονται ως δάνεια και προκαταβολές σε άλλες τράπεζες ή πελάτες αναλόγως και επιμετρύονται στο αποσβέσιμο κόστος. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς στην περίπτωση των repos και η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναπώλησης στην περίπτωση των reverse repos, αναγνωρίζεται ως τόκος κατά τη διάρκεια της περιόδου της συμφωνίας επαναγοράς ή επαναπώλησης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(ii) Δανεισμός και αγορά χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζει η Τράπεζα σε τρίτους, έναντι προμήθειας, συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Χρεόγραφα που δανείζεται η Τράπεζα αναγνωρίζονται ως εμπορικές υποχρεώσεις (trading liabilities) όταν πωληθούν σε τρίτους και επιμετρύονται στην εύλογη αξία και οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά αποτίμησης μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.16 Μισθώσεις

Η Τράπεζα συμμετέχει σε μισθώσεις είτε ως μισθωτής είτε ως εκμισθωτής. Κατά την έναρξης ισχύος μιας σύμβασης, η Τράπεζα αξιολογεί αν η σύμβαση αποτελεί, ή εμπεριέχει, μίσθωση.

(i) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο μισθωτής

Όταν η Τράπεζα καθίσταται ο μισθωτής σε μια μίσθωση, αναγνωρίζει μια υποχρέωση από μισθώσεις και ένα αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού κατά την έναρξη της περιόδου της μίσθωσης, μόλις η Τράπεζα αποκτήσει τον έλεγχο της χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις λοιπές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού στα ενσώματα πάγια στοιχεία και στις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις επιμετρύονται με βάση την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωτέων μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, τα οποία προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας ένα διαφορικό επιτόκιο δανεισμού. Ο τόκος - έξοδο επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζεται στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετρύεται όταν υπάρχει αλλαγή στις μελλοντικές πληρωμές μισθωμάτων που προκύπτουν από μία μεταβολή σε ένα δείκτη ή επιτόκιο, μία αλλαγή στις εκτιμήσεις της Τράπεζας για το ποσό που αναμένεται να είναι πληρωτέο με βάση μία εγγύηση υπολειμματικής αξίας ή εάν η Τράπεζα αλλάξει την εκτίμηση του σχετικά με την πιθανότητα εξάσκησης ενός δικαιώματος αγοράς, επέκτασης ή λήξης. Όταν η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετρύεται με αυτόν τον τρόπο, πραγματοποιείται μία αντίστοιχη προσαρμογή στη λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού ή αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν η λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού έχει μηδενιστεί.

Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αναγνωρίζεται αρχικά σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από μισθώσεις και προσαρμόζεται για προπληρωμές μισθωμάτων, αρχικές άμεσες δαπάνες ή κίνητρα που ελήφθησαν για τη σύναψη των μισθώσεων. Μεταγενέστερα, το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αποσβένεται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου μίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου, εάν αυτή είναι μικρότερη, και οι αποσβέσεις παρουσιάζονται στα λειτουργικά έξοδα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Όταν μια μίσθωση περιέχει δικαιώματα επέκτασης ή λήξης τα οποία η Τράπεζα θεωρεί κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, τα αναμενόμενα μελλοντικά πληρωτέα μισθώματα ή το κόστος της πρόωρης λήξης περιλαμβάνονται στα πληρωτέα μισθώματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης από μισθώσεις.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να μην αναγνωρίζει δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεις για μισθώσεις στοιχείων ενεργητικού χαμηλής αξίας και βραχυπρόθεσμες μισθώσεις. Η Τράπεζα αναγνωρίζει τις πληρωμές μισθωμάτων που σχετίζονται με τέτοιες μισθώσεις ως έξοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου.

(ii) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο εκμισθωτής

Κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μιας μίσθωσης, η Τράπεζα, ενεργώντας ως εκμισθωτής, ταξινομεί κάθε μίσθωσή του είτε ως λειτουργική μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική μίσθωση με βάση το εάν η μίσθωση μεταβιβάζει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τις ωφέλειες που συνεπάγεται η κυριότητα ενός υποκείμενου στοιχείου ενεργητικού. Σε αυτή την περίπτωση η μίσθωση αποτελεί χρηματοδοτική μίσθωση, ενώ εάν όχι τότε αποτελεί λειτουργική μίσθωση. Ως μέρος αυτής της αξιολόγησης, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένες ενδείξεις, όπως το εάν η μίσθωση καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής ζωής ενός στοιχείου ενεργητικού.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Κατά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αποαναγνωρίζει τη λογιστική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση και αναγνωρίζει απαίτηση ποσού ίσου με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση καθώς και κέρδος ή ζημιά στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την αποαναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση της καθαρής επένδυσης στη μίσθωση. Η καθαρή επένδυση στη μίσθωση υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων με παρόμοιο τρόπο όπως και για τον μισθωτή.

Μετά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αναγνωρίζει χρηματοοικονομικό έσοδο κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου βάσει μεθόδου που αντικατοπτρίζει μια σταθερή περιοδική απόδοση πάνω στην καθαρή επένδυση του εκμισθωτή στη μίσθωση. Η Τράπεζα αναγνωρίζει επίσης έσοδο από μεταβλητές καταβολές που δεν περιλαμβάνονταν στην καθαρή επένδυση. Μετά την έναρξη, η καθαρή επένδυση στη μίσθωση δεν επαναμετράται, εκτός αν η μίσθωση τροποποιηθεί ή η μισθωτική περίοδος μεταβληθεί.

Λειτουργικές Μισθώσεις

Η Τράπεζα συνεχίζει να αναγνωρίζει το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο και δεν αναγνωρίζει καθαρή επένδυση στη μίσθωση στον ισολογισμό ή αρχικό κέρδος (αν υπάρχει) στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα μισθώματα που καταβάλλονται από τους μισθωτές ως έσοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης ή με οποιαδήποτε άλλη συστηματική βάση θεωρείται κατάλληλη. Επίσης, αναγνωρίζει ως έξοδα τις αρχικές δαπάνες που πραγματοποιούνται για την απόκτηση των εσόδων της μίσθωσης, συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων. Η Τράπεζα προσθέτει τις αρχικές άμεσες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνεται για τη σύναψη λειτουργικής μίσθωσης στη λογιστική αξία του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τις εν λόγω δαπάνες ως έξοδα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην ίδια βάση με τα έσοδα της μίσθωσης.

Υπομισθώσεις

Η Τράπεζα, ενεργώντας ως μισθωτής, ενδέχεται να συνάψει συμφωνίες υπομίσθωσης ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου προς ένα τρίτο μέρος, ενώ η αρχική μίσθωση παραμένει εν ισχύ. Η Τράπεζα ενεργεί τόσο ως μισθωτής όσο και ως εκμισθωτής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Η υπομίσθωση αποτελεί διακριτή σύμβαση μίσθωσης, στην οποία ο ενδιαμέσος εκμισθωτής ταξινομεί την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική μίσθωση ή λειτουργική μίσθωση ως εξής:

- αν η κύρια μίσθωση αποτελεί βραχυπρόθεσμη μίσθωση, η υπομίσθωση ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση, ή
- σε διαφορετική περίπτωση, η υπομίσθωση ταξινομείται με βάση το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού το οποίο προκύπτει από την κύρια μίσθωση και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο.

2.2.17 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο.

(i) Τρέχουσα φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών υπολογίζεται με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει κατά την ημερομηνία αναφοράς και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ii) Αναβαλλόμενη φορολογία

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται στο σύνολό του, με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method), επί των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις οικονομικές καταστάσεις. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι κυριότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την απομείωση/αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές των δανείων, από τις φορολογικές ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+, από ζημιές πωλήσεων και οριστικών διαγραφών δανείων, από τις αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, από τις αποτιμήσεις σε εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα, από συντάξεις και λοιπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό, και από την αποτίμηση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται όταν αναμένεται ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο έναντι του οποίου οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Το λογιστικό υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και μειώνεται στον βαθμό που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ανάκτηση ολόκληρης ή μέρους της απαίτησης. Κάθε τέτοια μείωση αντλιογίζεται στο βαθμό που καθίσταται πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα. Η Τράπεζα αναγνωρίζει τις μη λογιστικοποιημένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη τα οποία θα επιτρέψουν την ανάκτηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Ο αναβαλλόμενος φόρος, που σχετίζεται με χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και των μέσων αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εσόδων, αναγνωρίζεται επίσης στην κατάσταση συνολικών εσόδων, και μεταφέρεται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων μαζί με το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται ως στοιχείο ενεργητικού, όταν είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ζημιές.

(iii) Αβέβαιες φορολογικές θέσεις

Η Τράπεζα προσδιορίζει κι αξιολογεί όλες τις σημαντικές φορολογικές του θέσεις, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που τυχόν ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, για όλες τις φορολογικές χρήσεις που υπόκεινται σε αξιολόγηση (ή όταν η εκδίκαση της υπόθεσης βρίσκεται σε εξέλιξη) από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Κατά την εκτίμηση των φορολογικών θέσεων, η Τράπεζα αξιολογεί όλα τα αποδεικτικά στοιχεία (εγκύκλιοι του υπουργείου οικονομικών, μεμονωμένες δικαστικές αποφάσεις, φορολογική νομοθεσία, παλαιότερες διοικητικές πρακτικές, γνωμοδοτήσεις που άπτονται φορολογικών και νομικών θεμάτων, κλπ.) στο βαθμό που αυτά είναι κατάλληλα για τα δεδομένα και τις συνθήκες της υπό εξέταση συναλλαγής/υπόθεσης της Τράπεζας.

Επιπροσθέτως, οι εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά την αναγνώριση πρόβλεψης έναντι πιθανής δυσμενούς εξέλιξης των φορολογικών θέσεων, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από γνωμοδοτήσεις που λαμβάνονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς νομικούς συμβούλους. Για φορολογικές υποθέσεις οι οποίες ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, η Τράπεζα, για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά, ή συνολικά ως ομάδα, ανάλογα με το ποια προσέγγιση εκτιμά καλύτερα το πιθανό αποτέλεσμα κάνοντας χρήση της μεθόδου της «αναμενόμενης αξίας» (σταθμισμένης βάσει πιθανοτήτων), σχηματίζει: (α) πρόβλεψη για εισπρακτέα φορολογική απαίτηση η οποία αφορά ποσό που έχει ήδη αναγνωριστεί και καταβληθεί ως φόρος εισοδήματος, αλλά η εκδίκαση του εκκρεμεί, ή (β) υποχρέωση για ποσά φόρων που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές. Η Τράπεζα παρουσιάζει στον ισολογισμό του όλα τα αβέβαια ποσά φόρου ως τρέχουσες ή αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις.

Η Τράπεζα, κατά γενικό κανόνα, έχει επιλέξει να αποκτή ένα «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται αφού πραγματοποιηθεί ο φορολογικός έλεγχος από τον ίδιο τακτικό ελεγκτή ή την ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό και τη σχετική φορολογική νομοθεσία παρατίθενται στη σημείωση 14.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.18 Παροχές στο προσωπικό

(i) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους είναι αυτές που αναμένεται να εκκαθαριστούν στο σύνολό τους εντός δώδεκα μηνών μετά το τέλος της ετήσιας περιόδου αναφοράς κατά την οποία οι εργαζόμενοι παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες και αναγνωρίζονται ως έξοδο κατά την διάρκεια που αυτές οι υπηρεσίες παρέχονται.

(ii) Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις

Η Τράπεζα παρέχει ορισμένα προγράμματα συνταξιοδότησης καθορισμένων εισφορών. Οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλει η Τράπεζα επενδύονται και τοποθετούνται σε ειδικές κατηγορίες χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπάλληλοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος, συμμετέχουν στην απόδοση των ανωτέρω επενδύσεων. Οι εισφορές της Τράπεζας αναγνωρίζονται ως έξοδο στη χρήση κατά την οποία καταβάλλονται.

(iii) Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών βάσει του κανονιστικού πλαισίου. Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, η Τράπεζα σχηματίζει υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για υπαλλήλους που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση, όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή βασίζεται α) στα έτη υπηρεσίας, ξεκινώντας από την ημερομηνία από την οποία η υπηρεσία του εργαζόμενου αρχικά οδηγεί σε παροχές, σύμφωνα με το πρόγραμμα και μέχρι την ημερομηνία όπου η περαιτέρω υπηρεσία δεν οδηγεί σε σημαντικά ποσά επιπλέον παροχής και β) τις απολαβές των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Επιπροσθέτως, η Τράπεζα προσφέρει παροχές εξόδου από την υπηρεσία κυρίως σε σχέση με τα προγράμματα εθελούσιας εξόδου τα οποία έχουν εφαρμοστεί είτε με εφάπαξ αποζημίωση είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι θα λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων. Το ποσό της υποχρέωσης για αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία και των παροχών εξόδου από την υπηρεσία σχηματίζεται βάσει αναλογιστικής μελέτης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος για αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία και των παροχών εξόδου από την υπηρεσία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια των χρόνων υπηρεσίας των υπαλλήλων, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αναλογιστικές αποτιμήσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο.

Η υποχρέωση της αποζημίωσης εξόδου από την υπηρεσία και των παροχών λόγω εξόδου από την υπηρεσία υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και οι όροι λήξης των ομολόγων που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού και των παροχών λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης αποχώρησης και των παροχών λόγω εξόδου από την υπηρεσία για την Τράπεζα αναγνωρίζονται απευθείας στα λουπά αποτελέσματα χρήσης την περίοδο που προκύπτουν και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους.

Ο τόκος έξοδο στην υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού και παροχών λόγω εξόδου από την υπηρεσία, καθώς και το κόστος υπηρεσίας που αποτελείται από το τρέχων κόστος υπηρεσίας, το κόστος υπηρεσίας παρελθόντων ετών και τα κέρδη/ ζημιές διακανονισμού της υποχρέωσης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία είναι πληρωτέες όταν η απασχόληση του εργαζόμενου τερματίζεται από την Τράπεζα πριν από την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης, όταν ένας εργαζόμενος δέχεται προσφορά παροχών σε αντάλλαγμα για τον οικειοθελή τερματισμό της απασχόλησής του (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων εθελούσιας εξόδου την Τράπεζα). Η Τράπεζα αναγνωρίζει παροχές εξόδου από την υπηρεσία το συντομότερο μεταξύ των παρακάτω ημερομηνιών: (α) όταν η Τράπεζα δεν έχει τη δυνατότητα να αποσύρει πλέον την προσφορά αυτών των παροχών και (β) όταν η Τράπεζα αναγνωρίζει το κόστος μίας αναδιάρθρωσης που περιλαμβάνει την πληρωμή των παροχών εξόδου από την υπηρεσία. Ο αντιλογισμός της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που προκύπτει από υπάλληλους που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα αδειών μεγάλης διάρκειας λογιστικοποιείται ως κέρδος από περικοπές το οποίο αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Σε περίπτωση που μία προσφορά γίνεται για να ενθαρρύνει την οικειοθελή αποχώρηση, οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία επιμετρώνται βάσει του αριθμού των εργαζομένων που αναμένεται να αποδεχτούν την προσφορά. Παροχές εξόδου από την υπηρεσία που καθίστανται καταβλητέες σε περισσότερο από 12 μήνες από το τέλος της περιόδου αναφοράς προεξοφλούνται σε παρούσα αξία.

(iv) Παροχές για συμμετοχή στα κέρδη (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση της Τράπεζας περιοδικά και κατά βούληση, ανταμείβει με μετρητά (bonus) τους υπαλλήλους με υψηλή απόδοση. Παροχές σε μετρητά (bonus), οι οποίες απαιτούν μόνο την έγκριση της Διοίκησης, αναγνωρίζονται ως δεδουλευμένα έξοδα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

προσωπικού. Η διανομή κερδών στους υπαλλήλους, για την οποία απαιτείται έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά τη χρήση που εγκρίνεται από τους μετόχους της Τράπεζας.

(ν) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους

Η Διοίκηση της μητρικής εταιρείας της Τράπεζας (Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.) ανταμείβει περιοδικά και κατά βούληση τους υπαλλήλους της Τράπεζας με δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών, λαμβάνοντας υπόψη το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Οι παροχές αυτές λογιστικοποιούνται από την Τράπεζα ως παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους. Οι παροχές σε μετοχές που δε συνδέονται με την απόδοση των υπαλλήλων, κατοχυρώνονται κατά την περίοδο στην οποία χορηγούνται.

Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που συνδέονται με την επίτευξη ορισμένων στόχων και τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου υπηρεσίας, κατοχυρώνονται μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ανωτέρω προϋποθέσεις.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών, αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού κατά την περίοδο κατοχύρωσης αυτών, με ισόποση πίστωση στα κεφάλαια, δηλαδή χωρίς επίπτωση στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας. Το τελικό ποσό που αναγνωρίζεται ως έξοδο βασίζεται στον αριθμό των παροχών που ικανοποιούν τις σχετικές προϋποθέσεις υπηρεσίας και απόδοσης που δεν σχετίζονται με την αγορά, κατά την ημερομηνία κατοχύρωσης.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά την ημερομηνία παραχώρησης προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας ένα προσαρμοσμένο μοντέλο αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή εξάσκησης, τις ημερομηνίες εξάσκησης, τους όρους των δικαιωμάτων προαίρεσης, την τιμή της μετοχής κατά την ημερομηνία παραχώρησης και την αναμενόμενη μεταβλητότητα της τιμής της υποκείμενης μετοχής, την αναμενόμενη μερισματική απόδοση και το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για τη διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης. Η αναμενόμενη μεταβλητότητα επιμετράται κατά την ημερομηνία παραχώρησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και βασίζεται στην ιστορική μεταβλητότητα της τιμής της μετοχής.

Για τις παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους με προϋποθέσεις που δεν αφορούν την κατοχύρωσή τους, η εύλογη αξία των παροχών σε συμμετοχικούς τίτλους κατά την ημερομηνία παραχώρησης αποτυπώνει και αυτές τις προϋποθέσεις και δεν υπάρχει προσαρμογή για τις διαφορές ανάμεσα στα αναμενόμενα και τα πραγματικά αποτελέσματα.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης και την έκδοση νέων μετοχών, οι εισπράξεις μετά την αφαίρεση σχετικών εξόδων συναλλαγής, πιστώνονται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο της μητρικής εταιρείας.

2.2.19 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Τα γήπεδα και κτίρια που αποκτούνται από πλειστηριασμούς για ανάκτηση απομειωμένων δανείων, περιλαμβάνονται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού», εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά. Τα εν λόγω αποκτηθέντα πάγια στοιχεία κατέχονται προσωρινά για πώληση και αναγνωρίζονται στο χαμηλότερο ποσό μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, η οποία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, στα συνήθη πλαίσια των εργασιών, μειωμένη με τα απαραίτητα κόστη για την πραγματοποίηση της πώλησης.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα, στο πλαίσιο της λειτουργίας της, κάνει χρήση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από πλειστηριασμούς, αυτά μπορεί να μεταφερθούν στα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια ή στις επενδύσεις σε ακίνητα, ως ενδείκνυται.

Τα κέρδη ή ζημιές από την πώληση αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.20 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα συνδεδεμένα μέρη της Τράπεζας περιλαμβάνουν:

- (α) την οικονομική οντότητα που ασκεί έλεγχο πάνω στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται, ελέγχονται από κοινού ή επηρεάζονται σημαντικά από αυτή την οικονομική οντότητα, καθώς και τα βασικά μέλη της Διοίκησης αυτής και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα,
- (β) την οικονομική οντότητα που ασκεί σημαντική επιρροή στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται από αυτήν την οικονομική οντότητα,
- (γ) τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας, τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα, και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από τα παραπάνω πρόσωπα,
- (δ) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- (ε) τις συνδεδεμένες εταιρείες, και
- (ζ) προγράμματα παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία που έχουν συσταθεί προς όφελος των εργαζομένων της Τράπεζας.

Οι συναλλαγές παρόμοιας φύσης παρουσιάζονται σε συγκεντρωτική βάση. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές που διενεργούνται με συνδεδεμένα μέρη, είναι μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών και γίνονται με καθαρά εμπορικούς όρους.

2.2.21 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Τράπεζα έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, ο διακανονισμός της οποίας και το ποσό αυτής μπορούν να εκτιμηθούν με αξιοπιστία και απαιτεί την εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος.

Το ποσό που αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της δαπάνης που απαιτείται, για να διακανονιστεί η παρούσα δέσμευση σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που αφορούν το ποσό μιας τέτοιας δαπάνης.

Οι προβλέψεις επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναπροσαρμόζονται προκειμένου να αντιπροσωπεύουν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση. Αν μεταγενέστερα δεν είναι πλέον πιθανό ότι για να διακανονιστεί η δέσμευση θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, τότε η πρόβλεψη αντιλογίζεται.

Δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη και γνωστοποιείται μια ενδεχόμενη υποχρέωση στις περιπτώσεις που δεν είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων ώστε να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης, όταν το ποσό της υποχρέωσης δεν μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα ή στις περιπτώσεις τις οποίες η υποχρέωση θεωρείται πιθανή και έγκειται στην εκδήλωση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων.

2.2.22 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές και προνομιούχες μετοχές καταχωρούνται ως ίδια κεφάλαια. Τα έξοδα έκδοσης κοινών μετοχών ή δικαιωμάτων, μετά από φόρους, αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια αφαιρετικά του προϊόντος έκδοσης.

Η διανομή μερισμάτων αναγνωρίζεται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων και ληφθούν οι απαραίτητες εποπτικές εγκρίσεις, όπου απαιτούνται. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Οι ενδοεταιρικές μη-ταμειακές διανομές που αποτελούν συναλλαγές μεταξύ οικονομικών οντοτήτων υπό κοινό έλεγχο, καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας με βάση τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που διανεμήθηκαν.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει τις μετοχές της (ίδιες μετοχές) το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια μέχρι την ακύρωση, επανέκδοση ή πώληση των μετοχών. Όταν οι ίδιες μετοχές πωλούνται ή επανεκδίδονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.23 Υβριδικά κεφάλαια

Οι υβριδικοί τίτλοι που εκδίδονται από την Τράπεζα καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια όταν δεν υπάρχει συμβατική υποχρέωση να κομιστούν στον κάτοχό τους ταμειακά διαθέσιμα ή κάποιο άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού.

Τα επιπρόσθετα έξοδα που προκύπτουν από την έκδοση νέων υβριδικών τίτλων καταχωρούνται στην καθαρή θέση ως μείωση του προϊόντος της έκδοσης, μετά από φόρους.

Η διανομή μερίσματος στους κατόχους υβριδικών τίτλων, αναγνωρίζεται ως μείωση της καθαρής θέσης, κατά την ημερομηνία που αναγνωρίζονται ως πληρωτέα.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει υβριδικούς τίτλους που εκδίδει, το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση που πωλούνται ή ακυρώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.24 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αποτελούν συμβόλαια, με τα οποία ο εκδότης δεσμεύεται να αποζημιώσει τον κάτοχο του συμβολαίου για τη ζημιά που αυτός υφίσταται, σε περίπτωση που κάποιος καθορισμένος οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους ενός χρεωστικού χρηματοπιστωτικού μέσου. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δίδονται από την Τράπεζα σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών για τη εξασφάλιση δανείων, υπεραναλήψεων και άλλων τραπεζικών πιστοδοτήσεων αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, που είναι το ποσό που εισπράχθηκε. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρώνται στην υψηλότερη αξία μεταξύ του ποσού της πρόβλεψης απομείωσης λόγω αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και της αξίας που αναγνωρίστηκε αρχικά, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις της προμήθειας που προέκυψε, οπου υφίσταται.

Οι αγορασθείσες από την Τράπεζα χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού μέσου δεν λογιστικοποιούνται ξεχωριστά και οι ταμειακές ροές από την εγγύηση λαμβάνονται υπόψη κατά την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ τυχόν προμήθειες και κόστη συναλλαγής που προκύπτουν για την απόκτηση της χρηματοοικονομικής εγγύησης θεωρούνται μέρος του πραγματικού επιτοκίου του εγγυώμενου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Αντιθέτως, οι αγορασθείσες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που δεν θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων των εγγυώμενων χρηματοοικονομικών μέσων λογιστικοποιούνται ξεχωριστά, όπου αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα αποζημίωσης το οποίο περιλαμβάνεται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού όταν θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι η Τράπεζα θα αποζημιωθεί για τις πραγματοποιηθείσες πιστωτικές ζημιές, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της εγγύησης. Οι μεταβολές στη λογιστική αξία του προαναφερθέντος δικαιώματος αποζημίωσης που προκύπτει από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου δανειακών ανοιγμάτων που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, αναγνωρίζονται στις «Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους» στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

Δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Οι δεσμεύσεις αποτελούν ανοίγματα εκτός ισολογισμού, με τα οποία η Τράπεζα δεσμεύεται, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, να χορηγήσει ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους στον πελάτη. Τέτοιες συμβατικές δεσμεύσεις αντιπροσωπεύουν δεσμεύσεις για παροχή πίστωσης και πιστωτικών επιστολών και αποτελούν μέρος των συνήθων δανειακών δραστηριοτήτων της Τράπεζας, για τις οποίες αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τα ανοίγματα εκτός ισολογισμού (χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις) περιλαμβάνεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις.

2.2.25 Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται ως κατεχόμενα προς πώληση όταν η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω μίας συναλλαγής πώλησης αντί μέσω συνεχούς χρήσης. Ένα μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ταξινομείται ως κατεχόμενο προς πώληση, όταν είναι διαθέσιμο προς άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή του, υπόκειται σε όρους συνήθεις για πωλήσεις τέτοιων στοιχείων ενεργητικού και η πώληση θεωρείται πολύ πιθανή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διοίκηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει την πώληση και ενεργώς προωθεί την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μία τιμή που είναι λογική σε σχέση με την τρέχουσα εύλογη αξία. Η πώληση επιπλέον αναμένεται να πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία της ταξινόμησης. Πριν από την ταξινόμησή τους ως κατεχόμενα προς πώληση, αυτά τα στοιχεία ενεργητικού ή οι ομάδες στοιχείων ενεργητικού προς πώληση αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με το σχετικό λογιστικό πρότυπο.

Τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση κατόπιν αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων πωλήσεως. Η ζημιά η οποία προκύπτει από την ανωτέρω επιμέτρηση αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και μπορεί να αντλιογιστεί μελλοντικά. Όταν η ζημιά αφορά ομάδα στοιχείων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση, αυτή κατανέμεται στα επιμέρους στοιχεία της ομάδας.

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε ξεχωριστή γραμμή στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν ένα τμήμα των δραστηριοτήτων της έχει πωληθεί ή έχει ταξινομηθεί ως κατεχόμενο προς πώληση και:

- (α) Αντιπροσωπεύει μία ξεχωριστή σημαντική δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας,
- (β) Είναι μέρος ενός μοναδικού σχεδίου πώλησης μίας ξεχωριστής σημαντικής δραστηριότητας ή γεωγραφικής περιοχής λειτουργίας, ή

Τα κέρδη ή ζημιές από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων λόγω πώλησης των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ή λόγω επιμέτρησης αυτών στην εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και το φόρο των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων. Κατά την ταξινόμηση ενός τμήματος των δραστηριοτήτων της Τράπεζας ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, η Τράπεζα αναμορφώνει τα στοιχεία των προηγούμενων περιόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2.2.26 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, περιλαμβάνουν στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος όπως μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε κεντρικές τράπεζες που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου όπως άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης, με αρχικές ημερομηνίες λήξης τριών ή λιγότερων μηνών.

2.2.27 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει εύλογη διασφάλιση ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και η Τράπεζα θα συμμορφωθεί με τις προϋποθέσεις που απαιτούνται. Οι επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε συστηματική βάση ώστε να εναρμονίζονται με τη μέθοδο που η Τράπεζα αναγνωρίζει τα έξοδα τα οποία οι επιχορηγήσεις πρόκειται να αποζημιώσουν. Σε περίπτωση μεταγενέστερων αλλαγών στις προσδοκίες της Τράπεζας για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων των κρατικών επιχορηγήσεων, η επίπτωση αυτών των αλλαγών αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.28 Δραστηριότητες εμπιστευματοδόχου

Η Τράπεζα παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής, εταιρικής διαχείρισης, διαχείρισης επενδύσεων, καθώς και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε τρίτους, που έχουν ως αποτέλεσμα την διακράτηση ή την επένδυση στοιχείων ενεργητικού για λογαριασμό πελατών του. Τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται υπό την ιδιότητα ως εμπιστευματοδόχου δεν αποτελούν περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας και δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν εγγυάται για τις επενδύσεις αυτές και συνεπώς δεν είναι εκτεθειμένος σε οποιονδήποτε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με αυτές.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών της Τράπεζας, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους και τις γνωστοποιήσεις που τις συνοδεύουν. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αξιολογούνται διαρκώς και βασίζονται στις παρούσες συνθήκες, σε ιστορικά στοιχεία και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες, με βάση τις παρούσες συνθήκες, θεωρούνται λογικές. Κάθε αναθεώρηση των εκτιμήσεων, αναγνωρίζεται μελλοντικώς. Οι κυριότεροι τομείς για τους οποίους η Τράπεζα προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών του αρχών αναλύονται παρακάτω:

3.1 Ζημίες απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Στο πλαίσιο του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, που παραμένει ασταθές, η Ελληνική οικονομία συνέχισε την αναπτυξιακή της πορεία το 2023. Πιο συγκεκριμένα, η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας οφείλεται κυρίως στην αύξηση της κατανάλωσης, των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και στις ισχυρές επιδόσεις της στον τουρισμό (σημ. 2). Επιπλέον, η ποιότητα του ενεργητικού της Τράπεζας συνέχισε να ενισχύεται το 2023, όπως αποδεικνύεται από το επίπεδο των δεικτών ποιότητας πιστοδοτήσεων στο τέλος της χρήσης του 2023, οι οποίοι ξεπέρασαν τα αναμενόμενα επίπεδα όσον αφορά τον δείκτη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) και την κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) που διατήρησαν τη βελτιωτική τους τάση.

Σχετικά με τις εξελίξεις των μακροοικονομικών τάσεων και του γεωπολιτικού πεδίου, η Τράπεζα παρακολουθεί στενά όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια, ώστε να αναθεωρήσει, εάν κριθεί αναγκαίο, τις εκτιμήσεις και παραδοχές που εφαρμόζονται στην αξιολόγηση των ζημιών απομείωσης.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει σημαντική κρίση, και συγκεκριμένα την εκτίμηση του ποσού και του χρονοδιαγράμματος των μελλοντικών ταμειακών ροών καθώς και της αξίας των εξασφαλίσεων κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, μεταβολές στους οποίους μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημιές που πρέπει να αναγνωρισθεί.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Επιπλέον, ενδέχεται να απαιτούνται προσαρμογές από τη Διοίκηση (management overlays) για να αποτυπώσουν νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα στοιχεία των μοντέλων εκτίμησης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που αντιπροσωπεύουν σημαντικές λογιστικές παραδοχές και εκτιμήσεις, περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενος σε ποιοτικές και ποσοτικές, εύλογες και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες που απαιτούν την άσκηση σημαντικής κρίσης από τη Διοίκηση (σημ. 2.2.14). Η εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτείται να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής

Σχετικά με τα ανοίγματα σε δάνεια λιανικής τραπεζικής, το βασικό κριτήριο είναι η αλλαγή της πιθανότητας αθέτησης (PD) κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου πάνω από τα όρια που έχουν οριστεί. Ο καθορισμός των συγκεκριμένων ορίων διαφέρει ανά χαρτοφυλάκιο, έτος αρχικής αναγνώρισης, τύπο προϊόντος καθώς και ύψος της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου. Το 2023, η Τράπεζα αναπροσάρμοσε τα όρια σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου (SICR) διαχωρίζοντας περαιτέρω τα ανοίγματα σε δάνεια λιανικής τραπεζικής με βάση το έτος εκταμίευσης τους με σκοπό να εναρμονίσει τη σύγκριση μεταξύ της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση και κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων με την υπολειπόμενη διάρκειά τους. Αντιστοίχως, εξυπηρετούμενα δάνεια που βρίσκονται κοντά στη λήξη τους επιδεικνύουν χαμηλότερη πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση και συνεπώς σχετίζονται με υψηλότερα όρια σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου ενώ αντίθετα υψηλότερη πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση που αντιστοιχεί σε δάνεια μεγαλύτερης διάρκειας σχετίζεται με χαμηλότερα όρια σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Η επίπτωση της ανωτέρω αναπροσαρμογής των ορίων σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και στην αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου ήταν ασήμαντη.

Σύμφωνα με τον παραπάνω διαχωρισμό, την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022, για τα δάνεια λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, το ανώτερο όριο σχετικά με την πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2, αναλύονται παρακάτω.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής	31 Δεκεμβρίου 2023	31 Δεκεμβρίου 2022
	Ανώτατο όριο SICR	
Στεγαστικά δάνεια	170%	50%
Ενοποιηθείσες δανειακών υποχρεώσεων	80%	80%
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	130%	65%
Καταναλωτικά δάνεια	100%	100%

Επιχειρηματικά δάνεια

Για ανοίγματα επιχειρηματικών δανείων, οι καμπύλες πιθανοτήτων αθέτησης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση και την υπολειπομένη διάρκεια των δανείων σε κάθε ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχίζονται σε κατηγορίες πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ακολούθως, τα σχετικά όρια SICR βασίζονται στην σύγκριση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων κατά την αρχική αναγνώριση και κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενώ υποβαθμίσεις στην κατηγορία διαβάθμισης, αντιπροσωπεύουν αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου. Η Τράπεζα, όπως και στα ανοίγματα δανείων λιανικής τραπεζικής, κατηγοριοποιεί τα ανοίγματα των επιχειρηματικών δανείων με βάση την κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, τον τύπο δανείου και την πιστοληπτική διαβάθμιση κατά την αρχική αναγνώριση. Επιπλέον, για τιτλοποιημένα ομόλογα που εκδίδονται από οντότητες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα, η αξιολόγηση SICR πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022, για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων στην Ελλάδα, τα όρια επιδείνωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2 ανά κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης, παρουσιάζονται παρακάτω. Ειδικότερα, σύμφωνα με την πολιτική σημαντικής αύξησης πιστωτικού κινδύνου (SICR) της Τράπεζας, οποιαδήποτε υποβάθμιση σε κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης 6 ή υψηλότερου κινδύνου (7, 8 ή 9), θεωρείται ως γεγονός SICR σε όλα τα χαρτοφυλάκια των επιχειρηματικών δανείων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
Κατηγορίες εσωτερικής αξιολόγησης των επιχειρηματικών δανείων
Ελάχιστο εύρος ορίων SICR

1	Πέντε βαθμίδες
2	Τέσσερις βαθμίδες
3	Τρεις βαθμίδες
4	Δύο βαθμίδες
5-8	Μία βαθμίδα

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 31 Δεκεμβρίου 2022, οι σταθμίσεις βάσει πιθανοτήτων για τα σενάρια που αναφέρονται παραπάνω και που εφαρμόζονται από την Τράπεζα στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι 50% για το βασικό σενάριο και 25% για το δυσμενές και για το αισιόδοξο σενάριο αντίστοιχα.

Το βασικό σενάριο υποθέτει τη μη ύπαρξη κλιμάκωσης των ανοιχτών πολεμικών μετώπων, καμία αλλαγή στις κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας, συνέχιση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης της ελληνικής κυβέρνησης. Ο βασικός πληθωρισμός για την Ελλάδα θεωρείται ότι θα αποκλιμακωθεί υποδηλώνοντας μια μέτρια πορεία οικονομικής ανάπτυξης, η αύξηση της απασχόλησης θεωρείται ότι θα συμβάλει στη μείωση της ανεργίας δεδομένων των περιορισμών παραγωγικής ικανότητας που προέρχονται από δημογραφικούς παράγοντες, οι τιμές των ακινήτων δείχνουν σημάδια επιβράδυνσης για το 2023 και το 2024 σε σύγκριση με το 2022 αλλά θα διατηρήσουν το θετικό πρόσημο και ο ρυθμός πληθωρισμού προβλέπεται να μειωθεί ελαφρώς υποδηλώνοντας σταθερά επίπεδα τιμών. Επιπροσθέτως, οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας θα υποστηριχθούν από: (α) την αναμενόμενη ισχυρή τουριστική περίοδο, (β) τα κεφάλαια από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, (γ) την πλεονάζουσα ρευστότητα (καταθέσεις και κρατικό απόθεμα μετρητών) και (δ) τα δημοσιονομικά μέτρα που εφαρμοστήκαν για τη μείωση των επιπτώσεων του ενεργειακού κόστους.

Το αισιόδοξο και το δυσμενές σενάριο προέρχονται από προβλέψεις που είναι, αντίστοιχα, πιο θετικές ή πιο αρνητικές αναφορικά με την αύξηση του πραγματικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), τον πληθωρισμό και τα ποσοστά ανεργίας, σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Οι προβλέψεις για αυτές τις μακροοικονομικές μεταβλητές στο δυσμενές/αισιόδοξο σενάριο του σταθμισμένου βάσει πιθανοτήτων πλαισίου του ΔΠΧΑ 9 παράγονται χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο Διανυσματικού Αυτοσυσχετισμού (Vector Auto Regression (VAR)). Αυτό το μοντέλο χρησιμοποιεί ιστορικά δεδομένα για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ, τον πληθωρισμό και τα ποσοστά ανεργίας για να δημιουργήσει τις προβλέψεις του. Αναλυτικότερα για τα δυσμενές και αισιόδοξο σενάρια:

- Το δυσμενές σενάριο παρουσιάζει περισσότερες προκλήσεις σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ από το χαμηλό ξεκίνημα του 0,6% το 2024, συρρικνώνεται στο -0,5% το 2025 και βελτιώνεται ελαφρά το 2026 και το 2027 φτάνοντας το 0,2% και το 0,5%, αντίστοιχα. Η ανεργία αναμένεται να παραμείνει υψηλή, ενώ ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει σχετικά υψηλότερος σε σύγκρισή με το βασικό σενάριο, αν και παρουσιάζει ελαφρά πτωτική τάση.
- Αντίθετα, το αισιόδοξο σενάριο υποδηλώνει ανοδικές οικονομικές προοπτικές, με αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ από 4,0% το 2024 σε 3,7% και 3,1% το 2026 και το 2027 αντίστοιχα. Το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να μειωθεί σημαντικά, υποδεικνύοντας μια ισχυρή αγορά εργασίας σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Ο ρυθμός πληθωρισμού αναμένεται να είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με το βασικό σενάριο, υποδηλώνοντας καλά συγκρατημένες αυξήσεις τιμών.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Η Τράπεζα διασφαλίζει ότι οι εκτιμήσεις απομείωσης και οι μακροοικονομικές προβλέψεις, όπως παρέχονται από τη Μονάδα Οικονομικής Ανάλυσης και Μελετών, που διενεργούνται για επιχειρηματικούς και εποπτικούς σκοπούς είναι απολύτως συνεπείς. Ως εκ τούτου, το βασικό σενάριο του ΔΠΧΑ 9 το οποίο εφαρμόζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών συμπίπτει με αυτό που χρησιμοποιείται στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ICAAP) και για σκοπούς επιχειρηματικού σχεδιασμού. Επιπλέον, στην ανάπτυξη των μακροοικονομικών σεναρίων έχει ληφθεί υπόψη η σχετική εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι οποίες επιβλήθηκαν από τον επόπτη, ενώ οι προβλέψεις απομείωσης βασίστηκαν στην κατά ΔΠΧΑ 9 μεθοδολογία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες ενδείξεις για την πρόβλεψη των παραμέτρων ρίσκου, και πιο συγκεκριμένα τους δείκτες τιμών οικιστικών και εμπορικών ακινήτων, αυτόν της ανεργίας και του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, το περιθώριο των ελληνικών κρατικών ομολόγων σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς EURIBOR και τον δείκτη πληθωρισμού, όπως επίσης επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Σχετικά με τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του δανειακού χαρτοφυλακίου στη Ελλάδα για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 31 Δεκεμβρίου 2022, ο αριθμητικός μέσος όρος των ετήσιων προβλέψεων ανά σενάριο για τα επόμενα τέσσερα χρόνια μετά την ημερομηνία αναφοράς, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	31 Δεκεμβρίου 2023 Μέσος όρος (2024-2027) των ετήσιων προβλέψεων			31 Δεκεμβρίου 2022 Μέσος όρος (2023-2026) των ετήσιων προβλέψεων		
	Αισιόδοξο	Βασικό	Δυσμενές	Αισιόδοξο	Βασικό	Δυσμενές
	Ρυθμός ανάπτυξης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	3,91%	2,05%	0,19%	3,67%	2,42%
Ποσοστό Ανεργίας	7,60%	9,09%	10,60%	9,21%	10,50%	12,84%
Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων	6,14%	3,90%	1,66%	5,23%	4,06%	1,50%
Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων	5,37%	1,47%	-2,42%	4,75%	3,67%	1,73%
Δείκτης Πληθωρισμού	1,75%	2,10%	2,44%	2,40%	2,98%	4,03%

Τυχόν μεταβολές στα σενάρια και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν σημαντική επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Τα μοντέλα και οι βασικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς επικυρώνονται από τις αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία της ανάπτυξης των μοντέλων.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time) χρησιμοποιώντας μηνιαία διαστήματα. Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Η Τράπεζα καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών στα PDs, EADs και LGDs.

Επιπλέον, ο καθορισμός των PDs δεν είναι συντηρητικός, αλλά αμερόληπτος και αντικειμενικός και ενσωματώνει σχετικές πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μακροοικονομικών μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ. καθώς και μεταβλητές σχετικές με τα χαρτοφυλάκια όπως δείκτης εποχικότητας κλπ. που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για την επίτευξη της βέλτιστης πρόβλεψης. Επιπροσθέτως, τα μοντέλα αθέτησης κινδύνου (PD), περιλαμβάνουν για τους εταιρικούς δανειολήπτες μακροοικονομικές μεταβλητές ειδικών του κλάδου που δραστηριοποιούνται και την εφαρμογή των κλίμακων επιτοκίου και πληθωρισμού στην εκτίμηση του δείκτη που προκύπτει από τον λόγο χρέους προς εισόδημα (debt to income ratio) των πελατών λιανικής τραπεζικής. Πιο συγκεκριμένα, στην τελευταία περίπτωση, οι δόσεις των δανειοληπτών εκτιμήθηκαν με τη χρήση των προβλεπόμενων επιτοκίων, ενώ το εισοδηματικό μοντέλο λαμβάνει υπόψη και τον προβλεπόμενο πληθωρισμό επιπλέον του προβλεπόμενου ΑΕΠ και δείκτη ανεργίας.

Τα μοντέλα των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζονται σε λογιστικές παλινδρομήσεις και λειτουργούν κάτω από τα διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια και τις σχετικές αλλαγές και κλυδωνισμούς στο μακροοικονομικό περιβάλλον οι οποίες αντικατοπτρίζονται αναλόγως με μη γραμμικό τρόπο.

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Η Τράπεζα κατατάσσει τα ανοίγματα του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, η Τράπεζα επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε σύγκριση με την αρχική αναγνώριση.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Τέτοιες προσαρμογές διέπονται από το πλαίσιο της Τράπεζας σχετικά με τις Προσαρμογές Μοντέλων για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, το οποίο στοχεύει να διασφαλίσει τον έγκαιρο εντοπισμό των μη μοντελοποιημένων κινδύνων, εάν υπάρχουν, που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στα δανειακά χαρτοφυλάκια, καθώς και επαρκή ποσοτικοποίηση τέτοιων κινδύνων με βάση ορθές μεθοδολογίες και διαδικασίες. Για το 2023, η Τράπεζα επαναξιολόγησε την ανάγκη για προσαρμογή (overlay), με βάση τις τρέχουσες γεωπολιτικές εξελίξεις και λαμβάνοντας υπόψη τη μακροοικονομική αβεβαιότητα που προκύπτει αυτήν την φορά κυρίως από τις συνεχείς πληθωριστικές πιέσεις, τα υψηλά επιτόκια και τα ανοιχτά πολεμικά μέτωπα, η Διοίκηση ενσωμάτωσε στους υπολογισμούς της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς ως προσαρμογή των αποτελεσμάτων των μοντέλων (post model adjustment) μια εκτίμηση για δυνητικούς κινδύνους οι οποίοι δεν εντάσσονται στα μοντέλα, ύψους € 18 εκατ. (2022: € 66 εκατ.), με επίκεντρο αυτήν την φορά τους πιστούχους επιχειρηματικών δανείων που θεωρούνται πιο ευαίσθητοι σε τυχόν αρνητικές εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον στο άμεσο μέλλον.

Τα μοντέλα διέπονται από το πλαίσιο επικύρωσης της Τράπεζας, το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση ανεξάρτητης επαλήθευσης. Τα μοντέλα καθώς και οι τυχόν προσαρμογές από τη Διοίκηση εγκρίνονται από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC) σύμφωνα με τις εσωτερικές εγκριτικές διαδικασίες.

Ανάλυση ευαισθησίας σε δανειακά χαρτοφυλάκια

Η ανάλυση ευαισθησίας, όταν διενεργείται επί συγκεκριμένων σημαντικών παραμέτρων, μπορεί να παράσχει ουσιώδη πληροφόρηση μόνο για χαρτοφυλάκια στα οποία οι παράμετροι κινδύνου έχουν σημαντική επίδραση στο συνολικό πιστωτικό κίνδυνο ενός δανειακού χαρτοφυλακίου, ειδικά όταν τέτοιες αναλύσεις ευαισθησίας χρησιμοποιούνται και για εσωτερικούς σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Σε διαφορετική περίπτωση, η ανάλυση ευαισθησίας πάνω σε συγκεκριμένους συνδυασμούς κάποιων παραμέτρων κινδύνου δύναται να μην παράγει ουσιαστικά αποτελέσματα καθώς στην πραγματικότητα υπάρχουν αλληλεξαρτήσεις μεταξύ διαφόρων οικονομικών δεδομένων καθιστώντας οποιοσδήποτε αλλαγές στις παραμέτρους ως αλλαγές που συσχετίζονται με διαφόρους παράγοντες.

Η ανάλυση ευαισθησίας που παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες και εφαρμόζεται στα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα σχετικά μοντέλα, υποθέτει μια ευνοϊκή και μια δυσμενή μετατόπιση στη στάθμιση του σεναρίου, σε σύγκριση με αυτήν που εφαρμόστηκε για τη μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Την 31 Δεκεμβρίου 2022 και 2023, η ευνοϊκή μετατόπιση προϋποθέτει αύξηση της στάθμισης του αισιόδοξου σεναρίου στο 50% και σταθερή στάθμιση του βασικού σεναρίου στο 50%, ενώ η δυσμενή μετατόπιση προϋποθέτει αύξηση της στάθμισης του δυσμενούς σεναρίου στο 50% και σταθερή στάθμιση του βασικού σεναρίου στο 50%.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η εκτιμώμενη επίπτωση στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας, ανά στάδιο (συμπεριλαμβανομένων στοιχείων εκτός ισολογισμού), από πιθανές λογικές και συνδυασμένες αλλαγές στις προβλέψεις των κύριων μακροοικονομικών δεικτών για τα επόμενα 5 έτη (2024-2028 και 2023-2027, αντίστοιχα):

Την 31 Δεκεμβρίου 2023				Την 31 Δεκεμβρίου 2022			
Σενάριο ευαισθησίας				Σενάριο ευαισθησίας			
Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %			Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %		
	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή			Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	
Αύξηση ΑΕΠ	42%	-42%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Αύξηση ΑΕΠ	41%	-41%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης ανεργίας	-11%	11%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δείκτης ανεργίας	-11%	11%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης Πληθωρισμού	-1%	1%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις	Δείκτης Πληθωρισμού	-2%	2%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων	4%	-4%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση	Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων	4%	-4%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση
Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων	9%	-9%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση	Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων	4%	-4%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	Εκτιμώμενη επίπτωση ανά Στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2023							
	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2023	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2023
Επίπτωση σε € εκατ.	(12)	(24)	(17)	(53)	11	29	18	58
Επίπτωση % πρόβλεψης	-11,52	-8,67	-3,01	-5,63	10,76	10,43	3,15	6,16

	Εκτιμώμενη επίπτωση ανά Στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2022							
	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022	ECL 12μήνου - Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 3	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2022
Επίπτωση σε € εκατ.	(9)	(32)	(17)	(58)	6	38	18	62
Επίπτωση % πρόβλεψης	-6,85	-10,36	-1,55	-3,76	4,94	12,19	1,65	4,05

Η Τράπεζα επικαιροποιεί και εξετάζει τη λογικότητα και εκτελεί εκ των υστέρων έλεγχο των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία αξιολόγησης του SICR και της επιμέτρησης του ECL, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή νωρίτερα, βάσει διαφόρων γεγονότων και συνθηκών. Σ' αυτό το πλαίσιο, εξειδικευμένο και με εμπειρία προσωπικό από τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας παρακολουθεί τις παραμέτρους κινδύνου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενομένης πιστωτικής ζημιάς. Επιπροσθέτως, ως μέρος του σαφώς καθορισμένου πλαισίου διακυβέρνησης, τυχόν αναθεωρήσεις στη μεθοδολογία εγκρίνονται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και τελικά από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC).

3.2 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που μία οικονομική οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου) ανεξαρτήτως εάν η τιμή αυτή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή προσδιορίζεται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση μοντέλων αποτίμησης. Επιπρόσθετα, η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν έχουν συχνές συναλλαγές και η τιμολόγηση των οποίων χαρακτηρίζεται από μικρή διαφάνεια, είναι λιγότερο αντικειμενική και απαιτεί διαφόρων βαθμών κρίση, ανάλογα με την ρευστότητα, τη συγκέντρωση, την αβεβαιότητα των παραγόντων της αγοράς, τις παραδοχές για τις τιμές και τους λοιπούς κινδύνους που επηρεάζουν το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εύλογες αξίες εκτιμώνται βάσει παρατηρήσιμων δεδομένων παρόμοιων χρηματοοικονομικών μέσων ή χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης.

Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα περιλαμβάνουν μεθόδους παρούσας αξίας και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα, και σε μικρότερο βαθμό σε μη παρατηρήσιμα, προκειμένου ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας να παραμένει αξιόπιστος.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, αυτές επικυρώνονται και εξετάζονται περιοδικά από αρμόδιο προσωπικό, τα οποία είναι ανεξάρτητα από το προσωπικό που τις ανέπτυξε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν τη χρησιμοποίησή τους και προσαρμόζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παραγόμενα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και τις συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι κύριες παραδοχές και εκτιμήσεις που λαμβάνονται υπόψη από την Διοίκηση όταν χρησιμοποιείται ένα μοντέλο αποτίμησης περιλαμβάνουν:

- την πιθανότητα και το χρόνο πραγματοποίησης των μελλοντικών ταμειακών ροών,
- την επιλογή του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, που βασίζεται στην εκτίμηση ως προς το ποιο θα ήταν το κατάλληλο περιθώριο επιτοκίου επί του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου ενός συμμετέχοντος στην αγορά και
- την άσκηση κρίσης για τον καθορισμό του μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Όπου είναι δυνατό, τα μοντέλα χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα. Ωστόσο, σε παράγοντες όπως ο πιστωτικός κίνδυνος (τόσο του Ομίλου όσο και του αντισυμβαλλόμενου), οι μεταβλητότητες (volatilities) και οι συσχετίσεις (correlations), απαιτείται η εκτίμηση της Διοίκησης, προκειμένου οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες να αντανakλούν την αβεβαιότητα που υπάρχει ως

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικών δεδομένων της αγοράς. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αποτιμήσεις που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα είναι εγγενώς αβέβια, εξαιτίας της περιορισμένης πληροφόρησης ή της απουσίας τρεχόντων δεδομένων της αγοράς. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις θα υπάρχουν κάποια διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα στα οποία μπορεί να βασιστεί η επιμέτρηση της εύλογης αξίας, και συνεπώς ακόμη και όταν χρησιμοποιούνται μέθοδοι αποτίμησης που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες θα βασίζονται, κατά ένα περιορισμένο βαθμό σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Πληροφορίες σχετικά με την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων παρατίθενται στη σημ. 5.3.

3.3 Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων

Η Τράπεζα προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις κατά την αξιολόγηση της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών μέσων και ειδικότερα στα ακόλουθα πεδία:

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου

Η Τράπεζα ασκεί κρίση για να καθορίσει το κατάλληλο επίπεδο στο οποίο το επιχειρηματικό μοντέλο θα αξιολογηθεί. Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, αυτά ομαδοποιούνται (σε επιχειρηματικούς τομείς) σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο διαχείρισής τους με σκοπό την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων της Τράπεζας. Σε γενικές γραμμές, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε επίπεδο επιχειρηματικής μονάδας για τα δανειακά ανοίγματα, συμπεριλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για σκοπούς τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα. Για τους χρεωστικούς τίτλους η αξιολόγηση βασίζεται στις κατηγορίες επιμέτρησης των στοιχείων του ενεργητικού. Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά μέσα είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν περαιτέρω με βάση την επιχειρηματική στρατηγική/περιφέρεια κ.ο.κ.

Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, η Τράπεζα αξιολογεί τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε προγενέστερες περιόδους και εκτιμά τη μελλοντική τους εξέλιξη. Ανάλογα με το στόχο, το αποδεκτό επίπεδο και τη συχνότητα των πωλήσεων, ασκείται κρίση στο κατά πόσο αυτές επιδρούν στο επιχειρηματικό μοντέλο που αποσκοπεί στη διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μέχρι τη λήξη.

Αξιολόγηση ελέγχου συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI test)

Η Τράπεζα διενεργεί την αξιολόγηση του SPPI τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και για τους χρεωστικούς τίτλους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν δυνητικά να οδηγήσουν στο συμπέρασμα πως δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI. Η παραπάνω αξιολόγηση μπορεί να είναι ιδιαίτερως απαιτητική όσον αφορά τα πιο σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα που περιλαμβάνουν συμβατικούς όρους όπως αυτούς που εισάγουν μόχλευση ή τα δικαιώματα επέκτασης της διάρκειας του χρέους, τιτλοποιήσεις όπου οι ταμειακές ροές συνδέονται με τα υποκείμενα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, δανειακές συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, καθώς και χαρακτηριστικών συνδεδεμένων με τομείς περιβαλλοντολογικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης (χαρακτηριστικά συνδεδεμένα με την βιωσιμότητα). Οι αρμόδιες επιχειρηματικές μονάδες ασκούν κρίση κατά την αξιολόγηση ως προς το εάν συγκεκριμένοι συμβατικοί όροι επηρεάζουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές ή είναι ήσσονος σημασίας ή «μη-πραγματικοί» (non-genuine).

Συνεπώς, για την αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού χωρίς το δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (DSCR (Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων. Για τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για λόγους τιτλοποίησης, είτε συστήθηκαν από την Τράπεζα είτε από τρίτους και διακρατώνται από την Τράπεζα, αξιολογούνται τα χαρακτηριστικά των ταμειακών ροών των τίτλων και των υποκείμενων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, όπως επίσης και ο πιστωτικός κίνδυνος σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool). Επιπροσθέτως, για να αξιολογήσει εάν το τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος (modified time value of money element) εισάγει μεταβλητότητα στις ταμειακές ροές, η Τράπεζα διενεργεί μια ποσοτική άσκηση (όπως περιγράφεται στη σημείωση 2.2.10). Για την αξιολόγηση του SPPI των χρηματοοικονομικών μέσων που συνδέονται με τη βιωσιμότητα και περιλαμβάνουν χαρακτηριστικά που μπορεί να αλλάξουν τις συμβατικές ταμειακές ροές, με τη μείωση ή αύξηση του επιτοκίου ανάλογα με το αν ο δανειολήπτης πληροί ή αποτυγχάνει να πληροί προκαθορισμένους ESG στόχους, η Τράπεζα εξετάζει εάν αυτοί οι στόχοι είναι συγκεκριμένοι για τον δανειολήπτη, καθώς και εάν η σχετική αλλαγή των συμβατικών ροών αντιπροσωπεύει αποζημίωση για έκθεση σε κινδύνους ασύμβατους με μια βασική δανειακή σύμβαση (πληροφόρηση σχετικά με την έκθεση της Τράπεζας σε χρηματοοικονομικών μέσων που συνδέονται με τη βιωσιμότητα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

παρατίθεται στην σημ. 20). Επιπλέον, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου η ύπαρξη όρων σχετικά με την απόδοση εκθέτουν την Τράπεζα στον κίνδυνο του υπό χρηματοδότηση περιουσιακού στοιχείου παρά στον πιστωτικό κίνδυνο του πιστούχου.

Η Τράπεζα έχει δημιουργήσει ένα ισχυρό πλαίσιο για τη διενέργεια των απαραίτητων αξιολογήσεων σύμφωνα με τις πολιτικές της Τράπεζας με σκοπό να διασφαλίσει την ορθή ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων, περιλαμβανομένων των αξιολογήσεων που διενεργούνται από πεπειραμένο προσωπικό τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους.

3.4 Φόρος εισοδήματος

Η Τράπεζα υπόκειται σε φόρο εισοδήματος και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης αυτού. Επίσης, η Τράπεζα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για θέματα που ενδεχομένως ανακύψουν από φορολογικούς ελέγχους, βάσει των εκτιμήσεων για το κατά πόσο αυτά θα επιφέρουν επιπρόσθετους φόρους ή για την έκβαση φορολογικών δικαστικών υποθέσεων. Εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του τελικού φόρου των ανωτέρω περιπτώσεων και των ποσών που αναγνωρίστηκαν αρχικά, τότε αυτή θα επηρεάσει τις φορολογικές και τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις του Ομίλου, κατά την περίοδο προσδιορισμού του τελικού φόρου. Περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τα ανωτέρω παρέχεται στη σημ. 14.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Συνεπώς, η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων περιλαμβάνει την διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση της Τράπεζας. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που μπορούν να αναγνωριστούν, απαιτεί τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για το χρόνο επίτευξης και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών. Κατά την διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της πρόβλεψης της Διοίκησης για τα μελλοντικά φορολογητέα έσοδα και της φορολογικής νομοθεσίας.

Η σημαντικότερη εκτίμηση που διενεργείται από την Διοίκηση αφορά την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που σχετίζονται με τις πραγματοποιηθείσες ζημιές στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που, η Τράπεζα εκτιμήσει ότι δεν θα είναι σε θέση να ανακτήσει στο μέλλον ένα μέρος των αναγνωριζόμενων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το μη ανακτήσιμο ποσό θα επηρεάσει το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φόρων την χρονική στιγμή διενέργειας της ανωτέρω εκτίμησης.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας και τις εκτιμήσεις για την ανακτησιμότητα αυτών παρατίθενται στη σημ. 14.

3.5 Παροχές στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με την χρήση διαφόρων παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης και οι μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιαδήποτε αλλαγή σε αυτές τις παραδοχές επηρεάζει τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης.

Η Τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων στο τέλος κάθε χρόνου βάση των επιτοκίων εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και η διάρκεια των ομολόγων που χρησιμοποιούνται συνάδουν με το νόμισμα και την εκτιμώμενη μέση διάρκεια των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης. Το ποσοστό αύξησης των μισθών βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με μελλοντικό επίπεδο του πληθωρισμού και αντανακλά επίσης το σύστημα ανταμοιβών της Τράπεζας και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι υπόλοιπες παραδοχές για την υποχρέωση λόγω συνταξιοδότησης, όπως οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές μεταβολές του πληθωρισμού, βασίζονται εν μέρει στις εκάστοτε τρέχουσες και αναμενόμενες συνθήκες αγοράς.

Για πληροφορίες σχετικά με την ανάλυση ευαισθησίας των υποχρεώσεων λόγω εξόδου από την υπηρεσία, σε λογικά πιθανές, κατά τον χρόνο προετοιμασίας αυτών των οικονομικών καταστάσεων, αλλαγές στις προαναφερθείσες κύριες αναλογιστικές παραδοχές, βλέπε σημείωση 35.

3.6 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι Επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία, όπως προσδιορίζεται από εξωτερικούς, ανεξάρτητους και πιστοποιημένους εκτιμητές σε ετήσια βάση, ή και συχνότερα εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την αξιολόγηση των σχετικών συνθηκών. Η κύρια μέθοδος εκτίμησης που εφαρμόζεται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας σε ακίνητα είναι η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών, η οποία θεωρείται ως η πλέον κατάλληλη για την περίπτωση περιουσιακών στοιχείων που παράγουν έσοδα. Η μέθοδος αυτή βασίζεται στην προεξόφληση των καθαρών μελλοντικών ταμειακών ροών που παράγονται από ένα ακίνητο κατά την εκτιμώμενη περίοδο διακράτησης, χρησιμοποιώντας ένα κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ως εκ τούτου, οι κυριότεροι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας σύμφωνα με τη μέθοδο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών σχετίζονται με τα έσοδα από ενοίκια υφιστάμενων μισθώσεων και παραδοχές σχετικά με τον μελλοντικό ρυθμό ανάπτυξης, λαμβανομένων υπόψιν των τρεχουσών συνθηκών που ισχύουν στην αγορά, περιλαμβανομένης της σύνδεσης με τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) που βασίζεται σε προβλέψεις του ΔΤΚ για τα επόμενα 10 έτη, τους συντελεστές απόδοσης στη λήξη οι οποίοι προσδιορίζονται με βάση τα χαρακτηριστικά και τη χρήση κάθε ακινήτου, καθώς και τις μελλοντικές προοπτικές της οικονομίας και της αγοράς ακινήτων γενικότερα, όπως εκτιμώνται από το ΔΝΤ ή άλλους διεθνώς αναγνωρισμένους οργανισμούς. Επιπροσθέτως, ενδεχόμενοι νομικοί ή άλλοι περιορισμοί πάνω στο επίπεδο των προαναφερθέντων εσόδων από μισθώματα λαμβάνονται υπόψη, όπου υφίστανται. Στην παραπάνω σειρά εκτιμώμενων καθαρών ταμειακών ροών, εφαρμόζεται ένα κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς προκειμένου να καθοριστεί η παρούσα αξία κάθε ακινήτου. Αυτό το προεξοφλητικό επιτόκιο υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη την αρχική απόδοση του επενδυτικού ακινήτου, την προσδοκώμενη απόδοση, τον πραγματικό ρυθμό αύξησης των μισθωμάτων και την ετήσια απαξίωση του ακινήτου.

Άλλες παραδοχές που ενσωματώνονται στις αποτιμήσεις περιλαμβάνουν το μελλοντικό ποσοστό και τις περιόδους κενών ακινήτων, το επίπεδο των μελλοντικών εξόδων συντήρησης και λοιπών λειτουργικών εξόδων, καθώς επίσης και θέματα βιωσιμότητας, όπου αυτά υφίστανται.

Όταν η εύλογη αξία προσδιορίζεται βάσει των τιμών αγοράς συγκρίσιμων συναλλαγών, τότε αυτές υπόκεινται σε κατάλληλες προσαρμογές έτσι ώστε να αντανακλούν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, βασιζόμενη στις συμβουλές ανεξάρτητων εξωτερικών εκτιμητών σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις των τιμών της αγοράς ακινήτων.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας παρατίθενται στη σημείωση 26.

3.7 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Με βάση την υποκειμενικότητα και την εγγενή αβεβαιότητα που συνεπάγεται ο προσδιορισμός της πιθανότητας και του ποσού των προαναφερθέντων εκροών, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη του έναν αριθμό από παράγοντες που αφορούν κυρίως την παροχή νομικών συμβουλών, την πρόοδο της υπόθεσης και ιστορικά στοιχεία από παρόμοιες υποθέσεις. Στην περίπτωση μιας προσφοράς η οποία γίνεται μέσα στο πλαίσιο ενός προγράμματος εθελούσιας εξόδου της Τράπεζας, ο αριθμός των υπαλλήλων οι οποίοι αναμένεται να αποδεχθούν την προαναφερθείσα προσφορά μαζί με την ηλικιακή τους ομάδα, αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την επιμέτρηση της εκροής για την παροχή εξόδου από την υπηρεσία.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις προβλέψεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναγνωριστεί από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημ. 34 και 41.

3.8 Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους

Η μητρική εταιρεία της Τράπεζας (Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.) χορηγεί στο προσωπικό του ως μέρος των απολαβών του δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 2, η εύλογη αξία αυτών των μετοχών και των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών κατά την ημερομηνία παραχώρησης τους αναγνωρίζεται ως έξοδο (προγράμματα διακανονισμού συμμετοχικών τίτλων - equity settled plans). Όσον αφορά τις μετοχές που παραχωρούνται στο προσωπικό, η εύλογη αξία επιμετράται απευθείας βάσει της τιμής της μετοχής προσαρμοσμένης ώστε να λαμβάνει υπόψη τους όρους και τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες χορηγήθηκαν οι μετοχές. Όσον αφορά τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών που παραχωρούνται στο προσωπικό, σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές αγοράς, καθώς υπόκεινται σε ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που δεν απαντώνται σε δικαιώματα προαίρεσης που διαπραγματεύονται. Σε αυτή την περίπτωση, η Τράπεζα εκτιμά την εύλογη αξία των συμμετοχικών τίτλων που παραχωρούνται χρησιμοποιώντας μια μέθοδο αποτίμησης, η οποία είναι συνεπής με τις γενικά αποδεκτές μεθοδολογίες αποτίμησης.

Η μέθοδος αποτίμησης και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών που παραχωρήθηκαν στο προσωπικό της Τράπεζας παρουσιάζονται στη σημείωση 38.

3.9 Μισθώσεις

Η Τράπεζα, ως μισθωτής, καθορίζει την διάρκεια της μίσθωσης ως τη μη ακυρώσιμη περίοδο της μίσθωσης, μαζί με τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα για παράταση της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, ή τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα καταγγελίας της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι δεν θα εξασκηθούν.

Η Τράπεζα ασκεί κρίση προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσο είναι κατ' ουσίαν βέβαιη ή όχι η άσκηση ενός δικαιώματος ανανέωσης ή καταγγελίας της μίσθωσης, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και τις οικονομικές συνθήκες που

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

δημιουργούν οικονομικά κίνητρα. Η Τράπεζα επαναξιολογεί την περίοδο μίσθωσης μόλις επέλθει ένα σημαντικό γεγονός ή μεταβολή των συνθηκών που εμπίπτει στον έλεγχό του και επηρεάζει την δυνατότητα του να ασκήσει ή να μην ασκήσει το δικαίωμα ανανέωσης ή καταγγελίας, όπως σημαντικές βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων ή σημαντικές προσαρμογές σε μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις, η Τράπεζα χρησιμοποιεί το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού (IBR) όταν το επιτόκιο που εμπεριέχεται στις μισθώσεις δεν μπορεί να καθορισθεί εύκολα. Το IBR είναι το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν η Τράπεζα εάν δανειζόταν για παρόμοια χρονική περίοδο και με παρόμοιες εξασφαλίσεις τα απαραίτητα κεφάλαια για την αγορά ενός στοιχείου ενεργητικού παρόμοιας αξίας με το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον.

Κατά συνέπεια, απαιτείται εκτίμηση όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα παρατηρήσιμα επιτόκια (όπως για θυγατρικές οι οποίες δεν εμπλέκονται σε χρηματοδοτικές συναλλαγές), ή όταν αυτά πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να αποτυπώνουν τους όρους και τις συνθήκες της μίσθωσης. Η Τράπεζα εκτιμά το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού χρησιμοποιώντας παρατηρήσιμα δεδομένα (όπως οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων) ως αφετηρία, όταν αυτά είναι διαθέσιμα, και πραγματοποιεί συγκεκριμένες πρόσθετες προσαρμογές ανά οικονομική οντότητα, όπως προσαρμογές στα περιθώρια φερεγγυότητας ή προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθούν οι όροι και οι συνθήκες της μίσθωσης. Για την Τράπεζα, το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού προκύπτει από την εκτιμώμενη καμπύλη αποδόσεων των καλυμμένων ομολόγων, η οποία δημιουργείται με βάση τις παρατηρήσιμες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

3.10 Λοιπές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

Πληροφορίες σχετικά με τις λοιπές εκτιμήσεις και παραδοχές που διενεργούνται από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημειώσεις 20 και 29.

4. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Η κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2023	31 Δεκεμβρίου 2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ίδια κεφάλαια	6.055	5.583
Συν: Αναπροσαρμογές λόγω μεταβατικών διατάξεων εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9	-	214
Μείον: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	(472)	(330)
Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	5.583	5.467
Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)	5.583	5.467
Μέσα κεφαλαίου και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αποδεκτά ως μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 2	1.075	1.250
Συν: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	-	117
Συνολικά Εποπτικά Κεφάλαια	6.658	6.834
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	34.669	36.108
Δείκτες:	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 Capital ratio)	16,1	15,1
Pro-forma δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 ⁽¹⁾	16,2	15,1
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Adequacy Ratio)	19,2	18,9
Pro-forma συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ⁽¹⁾	20,2	18,8

⁽¹⁾ Pro-forma με την ολοκλήρωση του project "Solar" (για τους δείκτες της 31/12/2022 και 31/12/2023) και "Leon" (για τον δείκτη της 31/12/2023) (σημ. 29), καθώς και την ενσωμάτωση της επίδρασης από την ολοκλήρωση της έκδοσης Ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2) τον Ιανουάριο 2024 (σημ. 33).

Σημειώσεις:

α) Το κέρδος ποσού € 794 εκατ. για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: κέρδος ποσού € 1.388 εκατ.) έχει συμπεριληφθεί στον υπολογισμό των ανωτέρω κεφαλαιακών δεικτών.

β) Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η αύξηση στο δείκτη CET1, σε σύγκριση με αυτόν την 31 Δεκεμβρίου 2022, οφείλεται κυρίως στην οργανική κερδοφορία για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, στην τιτλοποίηση Wave IV (σημ. 20) και την μείωση του Σταθμισμένου Ενεργητικού λόγω της επαναφοράς της Τυποποιημένης Μεθόδου (Standardised Approach-STD) αντί της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB Approach-IRB) (βλ. κατωτέρω) κυρίως λόγω Συμμετοχών σε θυγατρικές και αντισταθμίζεται μεικώς από i) τις προσθήκες νέων δανειακών απαιτήσεων, δανειακών δεσμεύσεων και εγγυητικών επιστολών και ii) την επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια από τη λήξη, την 1 Ιανουαρίου 2023, της πενταετούς μεταβατικής περιόδου για την αναγνώριση της επίπτωσης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2395 και της προσωρινής μεταχείρισης, όπως προσδιορίζονται στο Άρθρο 468 του Κανονισμού CRR που τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/873, των χρεωστικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI).

Την 1 Μαρτίου 2023, η Τράπεζα έλαβε την έγκριση της ΕΚΤ προκειμένου να επαναφέρει την Τυποποιημένη Μέθοδο (Standardised Approach-STD) αντί της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (IRB Approach-IRB) για όλα τα πιστωτικά της ανοίγματα. Η απόφαση της Τράπεζας να προχωρήσει σε μία λιγότερο πολύπλοκη μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων βασίστηκε στο γεγονός ότι τα ιστορικά στοιχεία και η επίδοση, στα οποία βασίζονται τα μοντέλα IRB, θεωρούνται ότι είναι περιορισμένης αντιπροσωπευτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις. Η Τράπεζα σκοπεύει να συνεχίσει να χρησιμοποιεί εξελιγμένες τεχνικές διαχείρισης κινδύνου για εσωτερικούς σκοπούς όπως εγκρίσεις πιστώσεων, τιμολόγηση προσαρμοσμένη ως προς τον κίνδυνο, προβλέψεις βάσει του ΔΠΧΑ 9 και παρακολούθηση κινδύνου.

Η Τράπεζα επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχειρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της. Η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας παρακολουθείται χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας (Κανόνες/δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών) οι οποίοι ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), μαζί με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ (γνωστός ως CRR - κανονισμός περί κεφαλαιακών απαιτήσεων), όπως τα ανωτέρω είναι σε ισχύ. Η προαναφερθείσα Οδηγία ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4261/2014, όπως είναι σε ισχύ. Επιπρόσθετα, ο CRR όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2020/873 (CRR quick fix) προβλέπει, μεταξύ άλλων, την παράταση κατά δύο έτη της δυνατότητας των τραπεζών να προσθέτουν στα εποπτικά τους κεφάλαια τυχόν αύξηση των προβλέψεων για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (Σταδίου 1 και Σταδίου 2) συγκριτικά με αυτές που αναγνωρίστηκαν την 1 Ιανουαρίου 2020 για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, τα οποία δεν βρίσκονται υπό καθεστώς αθέτησης της αποπληρωμής τους. Η ελάφρυνση που ισχύει για το 2023 και για το 2024 είναι 50% και 25%, αντίστοιχα.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της «Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ)» (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP), η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της ένα ευρύτερο φάσμα κατηγοριών κινδύνου και τις δυνατότητές της σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Η ΔΑΕΕΚ έχει ως απώτερο σκοπό να διασφαλίσει ότι η Τράπεζα διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη όλων των σημαντικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται, σε ορίζοντα τριών ετών.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διενεργεί σε ετήσια βάση, τη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), ώστε να καθορίσει τις εποπτικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της. Ο κύριος σκοπός της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις, στρατηγικές, διαδικασίες, μηχανισμούς, καθώς και κεφάλαια και ρευστότητα ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν. Στους παραπάνω κινδύνους συμπεριλαμβάνονται εκείνοι που προέκυψαν από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και οι κίνδυνοι τους οποίους το πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να επιφέρει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Σύμφωνα με την απόφαση SREP του 2022, στις 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα υποχρεούταν να τηρεί σε ατομική βάση το δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 τουλάχιστον στο 9,71% (συμπεριλαμβανομένου του ελλείματος του πρόσθετου κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (AT1)) και το συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας τουλάχιστον στο 11,71% (Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση - OCR), συμπεριλαμβανομένης της Συνδυασμένης Απαίτησης Αποθέματος Ασφαλείας 3,71%, που καλύπτεται με μέσα κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1), το οποίο προστίθεται στο Σύνολο Κεφαλαιακής Απαίτησης SREP (TSCR).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η ανάλυση των CET1 και των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω.

	31 Δεκεμβρίου 2023	
	CET1 κεφαλαιακές απαιτήσεις	Σύνολο κεφαλαιακών απαιτήσεων
Ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση	4,50%	8,00%
Απαίτηση Πυλώνα 2 (P2R) ⁽¹⁾	-	-
Σύνολο κεφαλαιακής απαίτησης SREP (TSCR)	4,50%	8,00%
<u>Συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας (CBR)</u>		
Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου (CCoB)	2,50%	2,50%
Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCyB)	0,21%	0,21%
Απόθεμα ασφαλείας των Λοιπών Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII)	1,00%	1,00%
Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση (OCR), εξαιρουμένου του ελλείμματος	8,21%	11,71%
Έλλειμμα πρόσθετου κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (AT1)	1,50%	-
Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση (OCR), συμπεριλαμβανομένου του ελλείμματος	9,71%	11,71%

⁽¹⁾ Από την 1^η Μαρτίου 2022, η Απαίτηση του Πυλώνα 2 (P2R), δεν ισχύει για την Τράπεζα.

Σύμφωνα με το ισχύον εποπτικό πλαίσιο, η ανωτέρω κεφαλαιακή απαίτηση 8,21%, προϋποθέτει ότι η Τράπεζα θα κατείχε πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (AT1) 1,50%. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα δεν είχε πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (AT1). Κατόπιν πρόσθεσης του ελλείμματος 1,50% σε AT1, η CET1 Κεφαλαιακή Απαίτηση αυξάνεται και ανέρχεται σε 9,71%.

Από την 1 Ιανουαρίου 2024, το απόθεμα ασφαλείας των Λοιπών Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII) που θα πρέπει να τηρείται από την Τράπεζα, παραμένει σε 1%, σύμφωνα με την Απόφαση 221/1/17.10.2023 της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος. Το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCyB) υπολογίζεται σε τριμηνιαία βάση σύμφωνα με τα ποσοστά αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα στην οποία η Τράπεζα έχει ανοίγματα.

Περαιτέρω γνωστοποιήσεις σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013, παρέχονται στην Έκθεση του Πυλώνα 3 της Eurobank A.E. για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2023, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας.

Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL)

Με βάση την Οδηγία 2014/59 (Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων), όπως ισχύει, η οποία ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4335/2015, όπως ισχύει, οι ευρωπαϊκές τράπεζες υποχρεούνται να τηρούν την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL). Το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board - SRB) έχει ορίσει την Τράπεζα Eurobank A.E. ως την οντότητα εξυγίανσης του Ομίλου Eurobank Holdings και ως στρατηγική για σκοπούς εξυγίανσης αυτή του Μοναδικού Σημείου Έναρξης (Single Point of Entry - SPE).

Πληροφορίες σχετικά με την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων της Τράπεζας σε ενοποιημένη βάση περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank A.E. για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («Stress Test») των τραπεζών της ΕΕ για το 2023

Τον Ιανουάριο 2023, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) ξεκίνησε το stress test των τραπεζών της ΕΕ για το 2023, το οποίο σχεδιάστηκε να παράσχει σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του Ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα στο τρέχον αβέβαιο και διαρκώς μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον.

Η άσκηση συντονίστηκε από την EAT σε συνεργασία με την ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές και διεξήχθη σύμφωνα με τη μεθοδολογία της EAT και τα σενάρια που παρασχεθήκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Board - ΕΣΣΚ).

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ και τα αποτελέσματα του stress test, περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Holdings για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

5. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

5.1 Χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Οι δραστηριότητες της Τράπεζας σχετίζονται κυρίως με τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Η Τράπεζα αποδέχεται καταθέσεις από πελάτες, τόσο με σταθερό όσο και κυμαινόμενο επιτόκιο για διάφορες χρονικές περιόδους και επιδιώκει την επίτευξη κέρδους, επενδύοντας τα κεφάλαια αυτά σε υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία με επιτοκιακά περιθώρια μεγαλύτερα από το μέσο όρο. Η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση αυτών των περιθωρίων, μέσω της συγκέντρωσης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και της χορήγησης δανείων για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους με υψηλότερα επιτόκια, διατηρώντας παράλληλα επαρκή ρευστότητα ώστε να ικανοποιεί όλες τις υποχρεώσεις της που μπορεί να καταστούν απαιτητές από τους δικαιούχους.

Επίσης, η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση των επιτοκιακών περιθωρίων, μέσω της επίτευξης περιθωρίων πάνω από το μέσο όρο, μετά από προβλέψεις, μέσω δανειοδοτήσεων προς επιχειρήσεις και πελάτες λιανικής τραπεζικής εντός ενός εύρους πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά αυτά ανοίγματα περιλαμβάνουν τόσο δάνεια όσο και στοιχεία εκτός ισολογισμού όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις και λοιπές δεσμεύσεις.

Η Τράπεζα επενδύει σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές καθώς και σε εξωχρηματιστηριακά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στην αγορά μετοχών και ομολόγων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια.

5.2 Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της, η Τράπεζα εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου του συναλλαγματικού, επιτοκιακού κινδύνου, κινδύνων περιθωρίου, μετοχών και μεταβλητότητας), κίνδυνο ρευστότητας, λειτουργικό κίνδυνο και άλλους μη χρηματοοικονομικούς κινδύνους, καθώς και κλιματικό κίνδυνο. Η στρατηγική διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν οι ανωτέρω κίνδυνοι στη χρηματοοικονομική επίδοση, στη χρηματοοικονομική θέση και στις ταμειακές ροές της Τράπεζας.

Διαχείριση Κινδύνων στόχοι και πολιτικές

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου θεσπίζει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεών τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι οι οικονομικές, τραπεζικές, κανονιστικές και λειτουργικές συνθήκες διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο τη συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή του στο περιβάλλον αυτό. Η δομή, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ελέγχου της Τράπεζας διασφαλίζουν τόσο την αρχή της ανεξαρτησίας όσο και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει διαθέσει σημαντικά μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών του, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), και του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB), με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority - EBA) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης για όλους τους σημαντικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται, στην Ελλάδα και σε κάθε χώρα του εξωτερικού όπου δραστηριοποιείται. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από την Τράπεζα και τις θυγατρικές της αναθεωρούνται κυρίως σε ετήσια βάση.

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων είναι, η υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης του Ομίλου, η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Το επίπεδο ανάληψης κινδύνου επικοινωνείται με σαφήνεια σε όλο τον Όμιλο, καθορίζοντας την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνου και διαμορφώνοντας τη βάση στην οποία οι πολιτικές κινδύνου και τα αντίστοιχα όρια αυτών καθορίζονται, τόσο σε επίπεδο Ομίλου

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Στοχεύοντας την αναγνώριση των σημαντικών κινδύνων, η Τράπεζα έχει διαμορφώσει πλαίσιο Αναγνώρισης Κινδύνων και Αξιολόγησης του βαθμού Σημαντικότητας τους (RIMA Framework).

Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση όλων των κινδύνων είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την αποτελεσματική Διαχείριση Κινδύνων. Η Τράπεζα στοχεύοντας να εξασφαλίσει μια συνολική εικόνα για τους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της στρατηγικής του, αναγνωρίζει τις νέες εξελίξεις έγκαιρα και αξιολογεί τις πιθανές επιπτώσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει τον κίνδυνο κλιματικής αλλαγής ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες είναι στη διαδικασία προσαρμογής των πολιτικών και μεθοδολογιών αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων (σημ. 5.2.5).

Επιτροπή Κινδύνων (ΕΚ του ΔΣ) - (Board Risk Committee - BRC)

Η ΕΚ του ΔΣ έχει ως αρμοδιότητα να υποστηρίξει το ΔΣ και να διασφαλίσει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τη διάθεση ανάληψης κίνδυνου.

Η ΕΚ του ΔΣ αξιολογεί το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα διάθεσης και ανεκτικότητας ανάληψης κινδύνων και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει εφαρμόσει ένα πλαίσιο διαχείρισης κίνδυνου με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων καθώς και επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να εντοπίζει, αξιολογεί, παρακολουθεί και να μετριάξει τους κινδύνους. Επιπλέον στην ΕΚ έχουν παρασχεθεί συγκεκριμένες εγκριτικές αρμοδιότητες.

Η ΕΚ του ΔΣ αποτελείται από πέντε (5) μη εκτελεστικούς διευθυντές, συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν κρίνεται αναγκαίο.

Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (MRC)

Η Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Management Risk Committee - MRC) είναι μια διοικητική επιτροπή που συστήθηκε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και η κύρια ευθύνη της είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC υποβάλλει αναφορές προς την ΕΚ του ΔΣ για θέματα που σχετίζονται με κινδύνους και εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της. Η MRC υποστηρίζει τον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου να αναγνωρίζει τους σημαντικούς κινδύνους, να τους θέτει άμεσα υπόψη της ΕΚ του ΔΣ, καθώς και να διασφαλίζει ότι οι ισχύουσες πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, με επικεφαλής τον Group Chief Risk Officer (GCRO), ενεργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και είναι υπεύθυνη για την αναγνώριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση, την επιμέτρηση και τη διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος. Αποτελείται από τη Μονάδα Πίστης (GC) του Ομίλου, τη Μονάδα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCC), τη Μονάδα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου (GCRCAC), τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR), τη Μονάδα Group Operational and Non-Financial Risks (GONFR), τη Μονάδα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου (GMVG), τη Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού Λειτουργιών Διαχείρισης Κίνδυνου & Κλιματικού Κινδύνου του Ομίλου (GRMSPO&CR), τη Μονάδα Εποπτικών Σχέσεων & Σχεδιασμού Εξυγίανσης (SRRP), και τη Μονάδα Ανάλυσης Κινδύνων (RA).

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (MEA)

Η Τράπεζα υλοποιεί το Στρατηγικό πλάνο των NPE μέσω της εφαρμογής του από την doValue Greece για το χαρτοφυλάκιο που έχει ανατεθεί και τις συναλλαγές τιτλοποίησης.

Επιτροπή Διαχείριση Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee – TAC)

Η TAC έχει συσταθεί σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις και ο κύριος σκοπός της είναι να λειτουργεί ως ανεξάρτητο όργανο, που παρακολουθεί στενά το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και την υλοποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των NPE.

Remedial and Servicing Strategy (RSS)

Ο Τομέας RSS έχει αποστολή μεταξύ άλλων την εκπόνηση του σχεδίου μείωσης των NPE και τη στενή παρακολούθηση της συνολικής απόδοσης του NPE χαρτοφυλακίου καθώς και της σχέσης της Τράπεζας με την doValue Greece. Επιπρόσθετα, σε συνέχεια των δεσμεύσεων της Τράπεζας έναντι των απαιτήσεων παρακολούθησης της μεταφοράς σημαντικού κινδύνου (SRT) σχετικά με τις συναλλαγές της Τράπεζας, ο RSS διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διασφάλιση της ομαλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σχετικής διαδικασίας και στην κατάλληλη επίλυση τυχόν ελλείψεων, παρέχοντας παράλληλα τυχόν απαιτούμενες διευκρινίσεις ή πρόσθετο υλικό που απαιτείται από τις εποπτικές αρχές. Ο επικεφαλής του RSS αναφέρεται στο Γενικό Διευθυντή Στρατηγικής Ομίλου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σε αυτό το πλαίσιο ο RSS, μεταξύ άλλων, είναι υπεύθυνος για τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη και ενεργή παρακολούθηση των NPE στόχων και του σχεδίου μείωσης τους,
- Καθορισμός στρατηγικών αρχών, προτεραιοτήτων, πλαισίου πολιτικής και παρακολούθηση απόδοσης (Key Performance Indicators – KPIs) βάσει των οποίων η doValue Greece διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο,
- Στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών, καθώς και όλων των συμβατικών διατάξεων στο πλαίσιο των συμβατικών συμφωνιών που αφορούν την ανάθεση του Eurobank χαρτοφυλακίου στην doValue Greece συμπεριλαμβανομένου του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου του ERB Recovery DAC,
- Παρακολούθηση της απόδοσης των τίτλων υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων σε συνεργασία με το Group Risk, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) και του Προγράμματος Εγγύησης Ελληνικών Τιτλοποιήσεων (HAPS),
- Προϋπολογισμός και παρακολούθηση των εξόδων και εσόδων της Τράπεζας που σχετίζονται με το ανατεθειμένο χαρτοφυλάκιο,
- Στενή συνεργασία με την doValue Greece σε καθημερινή βάση για την επίτευξη των στόχων του Ομίλου,
- Επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές.

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (ΜΕΑ)

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM) σχετικά με τη διαχείριση των NPE, η νέα Στρατηγική Διαχείρισης των NPE (NPE Management Strategy) του Ομίλου για τα έτη 2024-2026, μαζί με τους ετήσιους στόχους για τα NPE τόσο σε επίπεδο Τράπεζας όσο και σε επίπεδο Ομίλου προβλέπει τη μείωση του δείκτη NPE του Ομίλου της Eurobank Holdings στο 3,2% το 2026.

5.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών του κατά την ημερομηνία λήξης τους. Επίσης, ο πιστωτικός κίνδυνος συνδέεται με τον κίνδυνο της χώρας και τον κίνδυνο διακανονισμού, που αναλύονται παρακάτω:

- α) Ο κίνδυνος χώρας είναι ο κίνδυνος ζημιών που προκύπτουν από διασυννοριακές δανειοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες και αφορά στην αβεβαιότητα που συνδέεται με την έκθεση σε μια συγκεκριμένη χώρα. Αυτή η αβεβαιότητα μπορεί να σχετίζεται με διάφορους παράγοντες συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ζημιών λόγω εθνικοποίησης, απαλλοτρίωσης, αναδιάρθρωσης του χρέους και μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- β) Ο κίνδυνος διακανονισμού είναι ο κίνδυνος που προκύπτει κατά την εκκαθάριση των πληρωμών, για παράδειγμα για συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων και των συναλλαγών νομισμάτων. Ο κίνδυνος προκύπτει όταν εμβάζονται χρηματικά ποσά προτού εξακριβωθεί ότι έχουν ληφθεί οι πληρωμές των αντισυμβαλλομένων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προκύπτει κυρίως από το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας που παρέχονται, όπως χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, εμπορικές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε κεφαλαιαγορές και δραστηριότητες διακανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κυριότερος κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα, η διαχείρισή του γίνεται ενεργά, και παρακολουθείται στενά από εξειδικευμένες μονάδες διαχείρισης κινδύνων, οι οποίες αναφέρονται στον GCRO.

(α) Πιστοδοτική διαδικασία εγκρίσεων

Οι διαδικασίες έγκρισης των πιστοδοτήσεων και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων είναι κεντροποιημένες σε επίπεδο χώρας. Ο επαρκής διαχωρισμός των καθηκόντων διασφαλίζει την ανεξαρτησία μεταξύ των στελεχών που είναι υπεύθυνοι για την σχέση με τον πελάτη, την διαδικασία έγκρισης και εκταμίευσης του δανείου, καθώς και την παρακολούθηση αυτού σε όλη τη διάρκεια του.

Επιτροπές Πιστοδοτήσεων

Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων των επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιημένη και πραγματοποιείται μέσω επιτροπών πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά όρια. Οι βασικές επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (κεντρικές και τοπικές), οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέες πιστοδοτήσεις, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν για τοπικούς ομίλους τα υπάρχοντα όρια στα επίπεδα εγκρίσεών τους, τα οποία καθορίζονται με βάση τη συνολική έκθεση πιστούχου ή του ομίλου, την κατηγορία κινδύνου (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (ΕΠΙΧ), οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα πιστοδοτήσεων και ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν για πελάτες σε δυσχερή οικονομική θέση,
- Διεθνείς Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (Περιφερειακή και Χωρών), που έχουν συσταθεί για πιστοδοτήσεις σε επιχειρηματικούς πελάτες των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό, εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέα όρια, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν υφιστάμενα μέσα στα επίπεδα εγκριτικών ευχερειών τους, ανάλογα με τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου του (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), καθώς και με την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Διεθνείς Επιτροπές Πιστοδοτήσεων Ειδικού Χειρισμού που έχουν συσταθεί για το χειρισμό επιχειρηματικών πιστούχων σε δυσχερή οικονομική θέση των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Οι επιτροπές πιστοδοτήσεων συνεδριάζουν σε εβδομαδιαία βάση ή και συχνότερα, όταν αυτό απαιτείται.

Πίστη Ομίλου

Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων απαιτήσεων, η Πίστη Ομίλου (ΠΟ) έχει ως αποστολή τη διαφύλαξη των στοιχείων του ενεργητικού της Τράπεζας μέσω της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες συστάσεις ώστε ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος ανά δανειζόμενο (οφειλέτη) να θεωρείται αποδεκτός σύμφωνα με το Πλαίσιο Διάθεσης για Ανάλυση Κινδύνων που έχει εγκριθεί. Η ΠΟ διευθύνεται από τον Γενικό Διευθυντή Πίστης του Ομίλου ο οποίος αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου.

Η Πίστη Ομίλου αποτελείται από την Επιχειρηματική Πίστη που έχει την ευθύνη αξιολόγησης των πιστωτικών κινδύνων συσχετιζόμενων με την Ελλάδα και των Θυγατρικών της Τράπεζας στο εξωτερικό και από την Λιανική Πίστη που καλύπτει τις μικρές επιχειρήσεις και τα δάνεια των ιδιωτών.

1. Επιχειρηματική Πίστη Ομίλου

(α) Ελλάδα: Η Μονάδα αξιολογεί τα πιστωτικά αιτήματα που προέρχονται από μονάδες επιχειρηματικής πίστης οι οποίες χειρίζονται μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις κάθε κατηγορίας κινδύνου και εξειδικευμένους τομείς δανεισμού όπως η Ναυτιλία και οι δομημένες χρηματοδοτήσεις (Structured Finance, Commercial Real Estate, Hotels & Leisure, Project Finance, M&A Financing) και Ιδιωτική Τραπεζική. Τα κύρια καθήκοντα της αντίστοιχης ροής εργασίας και των εμπλεκόμενων πιστωτικών μονάδων αφορούν τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση και Σύναξη ανεξάρτητης γνωμοδότησης κινδύνου, με βάση τις εσωτερικές διαδικασίες, για κάθε πιστωτικό αίτημα που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:
 - (i) αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου του πιστούχου λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες κινδύνου (όπως κινδύνους αγοράς, λειτουργικούς, διαρθρωτικούς και οικονομικούς),
 - (ii) προτάσεις για τη διαμόρφωση πιστοδοτικών προτάσεων που να είναι ικανοποιητικά καλυμμένες και επαρκώς δομημένες από την Τράπεζα και,
 - (iii) αξιολόγηση και επιβεβαίωση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων για κάθε πιστούχο ώστε οι κίνδυνοι να αντικατοπτρίζονται επαρκώς
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις επιτροπές πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες εγκρίσεων Πιστοδοτήσεων
- Ενεργή συμμετοχή σε εποπτικούς ελέγχους και σε σημαντικά εσωτερικά έργα της Τράπεζας, παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, εμπειρία και υποστήριξη σε άλλες διευθύνσεις της Τράπεζας,
- Προετοιμασία εξειδικευμένων αναφορών προς τη Διοίκηση σε τακτική βάση, σε σχέση με τους 25 μεγαλύτερους πιστοδοτούμενους ομίλους της Τράπεζας και στατιστικά αναφορικά με τις εγκρίσεις νέων σημαντικών χρηματοδοτήσεων

(β) Θυγατρικές Εξωτερικού: Μέσω της εξειδικευμένης Μονάδας Διεθνούς Επιχειρηματικής Πίστης είναι υπεύθυνη να συμμετέχει ενεργά στην αξιολόγηση δανείων που υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια και προέρχονται από τις Θυγατρικές Βουλγαρίας, Κύπρου, και το τμήμα του χαρτοφυλακίου δανείων του Λουξεμβούργου (συμπεριλαμβανομένου του Λονδίνου). Επιπλέον, τα καθήκοντα και οι ευθύνες της αντίστοιχης μονάδας επισημαίνονται παρακάτω:

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Διεθνείς επιτροπές Πιστοδοτήσεων (Περιφερειακή και Ειδικού Χειρισμού) και τις Επιτροπές Κινδύνου της χώρας (CRC),
- Συμμετοχή στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης Ειδικού Χειρισμού για τη Βουλγαρία οι οποίες παρακολουθούν και αποφασίζουν την στρατηγική των προβληματικών επιχειρηματικών σχέσεων με δανειακά υπόλοιπα μεγαλύτερα ενός ορίου που από κοινού θέτει η Μονάδα Διεθνούς Επιχειρηματικής Πίστης και η Μονάδα TAG της κάθε χώρας,
- Παροχή συμβουλών για βέλτιστες πρακτικές στις μονάδες πιστοδοτήσεων των θυγατρικών στο εξωτερικό

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η ΠΟ είναι επίσης υπεύθυνη για την προετοιμασία των θεμάτων των επιτροπών πιστώσεων, τη διανομή του αντίστοιχου υλικού και την τήρηση των πρακτικών συνεδριάσεων των αντίστοιχων Επιτροπών Πιστώσεων.

2. Λιανική Πίστη

Ο σκοπός Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου και Πιστοδοτήσεων Λιανικής Τραπεζικής είναι η αξιολόγηση των αιτημάτων, που υποβάλλονται από τις μονάδες Λιανικής Τραπεζικής, σε σχέση με δανειζόμενους του λιανικού χαρτοφυλακίου (Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ιδιώτες).

Τα κύρια καθήκοντα της Λιανικής Πίστης συνοψίζονται παρακάτω:

- Αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων σε ευθυγράμμιση με τα κριτήρια και τη μεθοδολογία αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου όπως αυτά περιγράφονται στο αντίστοιχο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής
- Ανάλυση και αξιολόγηση παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το είδος του πιστωτικού αιτήματος
- Σύνταξη ανεξάρτητης γνωμοδότησης κινδύνου με βάση τις εσωτερικές διαδικασίες
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου στις πιστοδοτικές επιτροπές με βάση τις εγκριτικές διαδικασίες, σύμφωνα με τα Εγκριτικά Κλιμάκια που ορίζονται στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής
- Ενεργή συμμετοχή σε εποπτικούς ελέγχους και σε σημαντικά εσωτερικά έργα της Τράπεζας παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, εμπειρία και υποστήριξη σε άλλες Μονάδες της Τράπεζας.

(β) Παρακολούθηση Πιστωτικού Κινδύνου

Πιστωτικός Έλεγχος Ομίλου

Ο Πιστωτικός Έλεγχος του Ομίλου παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων και λειτουργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρησιακές μονάδες της Τράπεζας. Η Μονάδα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου αναφέρεται απευθείας στον GCRO.

Οι κύριες δραστηριότητες του Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- επίβλεψη, υποστήριξη και συντήρηση των συστημάτων διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας και απομείωσης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόδοσης των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου,
- επίβλεψη και έλεγχο των μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των θυγατρικών του εξωτερικού,
- τακτική παρακολούθηση και παρουσίαση ανά τρίμηνο της συνολικής εικόνας των πιστωτικών ανοιγμάτων στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, με συνοδευτικές αναλύσεις,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υιοθετημένων στρατηγικών και προτεινόμενων λύσεων σχετικά με την αντιμετώπιση και επίτευξη των στόχων μείωσης των μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPE), όπως αυτοί κοινοποιήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τις Εποπτικές Αρχές,
- πραγματοποίηση ελέγχων φακέλων πιστοδοτήσεων και σύνταξη γραπτών αναφορών προς τη Διοίκηση για την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου και την τήρηση των υφιστάμενων κανονισμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA),
- επίβλεψη και έλεγχος ότι οι ταξινομήσεις ανοιγμάτων κατά EBA γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και οδηγίες,
- συμμετοχή στην έγκριση νέων πιστωτικών πολιτικών και νέων δανειακών προϊόντων,
- συμμετοχή στην Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων,
- παρουσία στις συνεδριάσεις των εγκριτικών Επιτροπών Πιστοδοτήσεων, καθώς επίσης και των Επιτροπών Πιστωτικών Χειρισμών χωρίς δικαίωμα ψήφου,
- χάραξη της πολιτικής προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου και επιμέτρηση των προβλέψεων των ελληνικών δανειακών χαρτοφυλακίων καθώς και δημιουργία σχετικών αναφορών προς τη Διοίκηση,
- τακτική αξιολόγηση της επάρκειάς των προβλέψεων για όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- σύνταξη, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δανειακές μονάδες, των εγχειριδίων πιστωτικής πολιτικής για τους ενήμερους πελάτες,
- παροχή καθοδήγησης και παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού και αξιολόγησης των πιστωτικών πολιτικών πριν την έγκρισή τους από τη Διοίκηση,
- Μέσω ελέγχων (field or thematic reviews) σε δειγματοληπτική βάση, παρακολούθηση της τήρησης της συχνότητας των εκτιμήσεων των εξασφαλίσεων με ακίνητα, σύμφωνα με την πολιτική και τις διαδικασίες αποτίμησης των εξασφαλίσεων της τράπεζας
- παρακολούθηση των εποπτικών, κανονιστικών εξελίξεων, νέων τάσεων και βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του προκειμένου να ενημερώνεται άμεσα η Διοίκηση και να προτείνει τις απαιτούμενες ενέργειες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μονάδα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου

Η Μονάδα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου αναπτύσσει και συντηρεί τα μοντέλα αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου, υπολογίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, διενεργεί ασκήσεις προσομοίωσης (stress test) καθώς και μελλοντικές εκτιμήσεις (forecasts) των παραμέτρων κινδύνων. Η Μονάδα αναφέρεται στον GCRO.

Συγκεκριμένα, οι κύριες δραστηριότητες της Μονάδας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου περιλαμβάνουν:

- έλεγχο, επιμέτρηση και παρακολούθηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που απορρέουν από το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας καθώς και των αναφορών προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές (EKT/SSM),
- διαχείριση της ανάπτυξης, εφαρμογής, και παρακολούθησης των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου καθώς και των μοντέλων IFRS 9,
- επιμέτρηση, παρακολούθηση των παραμέτρων κινδύνου (υποχρέωσης (probability of default - PD), της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (loss given default - LGD , και της έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (exposure at default - EAD) για σκοπούς αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και την εκτίμηση σχετικών παραμέτρων κινδύνου (όπως αυτήν της πιθανότητας αθέτησης - PD κατά το επόμενο 12μηνο καθώς επίσης και για καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων) για σκοπούς υπολογισμού προβλέψεων σύμφωνα με το πρότυπο IFRS9,
- αξιολόγηση της ομαδοποίησης των δανειακών ανοιγμάτων, διασφάλιση της ομοιογένειάς τους σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου και τα ΔΠΧΑ,
- καθορισμός και παρακολούθηση του ορίου σχετικά με τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR threshold) σύμφωνα με το πρότυπο IFRS 9,
- μηνιαίος υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας (Pillar 1) και προετοιμασία των σχετικών αναφορών (Common Reporting - COREP, Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές σε τριμηνιαία βάση,
- εκτίμηση της εξέλιξης της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τα δανειακά χαρτοφυλάκια (εκτιμώμενες προβλέψεις και σταθμισμένο ενεργητικό - RWAs), στο πλαίσιο του επιχειρηματικού πλάνου, πλάνου ανασυγκρότησης, της αξιολόγησης επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου και συμμετοχή στις αρμόδιες επιτροπές,
- διενέργεια stress tests για εσωτερικούς και εποπτικούς σκοπούς (EBA/SSM) και συντήρηση της υποδομής για τη διενέργεια αυτών των ασκήσεων,
- συντονισμός της διενέργειας των stress test για τα δανειακά χαρτοφυλάκια σε επίπεδο Ομίλου,
- προετοιμασία αναλύσεων πιστωτικού κινδύνου για την αξιολόγηση της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) με βάση τον Πυλώνα 2,
- προετοιμασία των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα 3 για τον πιστωτικό κίνδυνο,
- προετοιμασία τακτικών αναφορών προς τον GCRO, την MRC και την BRC για: τα αποτελέσματα των μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, την εξέλιξη των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD, EAD), τριμηνιαία αναφορά για τις ρυθμίσεις, vintage analysis και default/redefault statistics, retail forward looking analysis και ποιότητας της νέας παραγωγής
- καθοδήγηση, παρακολούθηση και επίβλεψη των διευθύνσεων Πιστωτικού Κινδύνου των θυγατρικών σε ό,τι αφορά στη μοντελοποίηση, τις μεθοδολογίες για την διενέργεια stress tests και άλλα θεσμικά θέματα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο,
- παρακολούθηση και καθοδήγηση των θυγατρικών του εξωτερικού για θέματα που άπτονται του πιστωτικού κινδύνου ICAAP, διενέργεια stress tests και λοιπών εποπτικών θεμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου, καθώς και την επισκόπηση ασκήσεων stress test σε τοπικό επίπεδο,
- υποστήριξη των επιχειρηματικών μονάδων στη χρήση μοντέλων πιστωτικού κινδύνου για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και αποφάσεων για σκοπούς χρηματοδότησης, στην εκτίμηση της κεφαλαιακής επίπτωσης των στρατηγικών πρωτοβουλιών και στην ανάπτυξη και χρήση των μετρικών που σχετίζονται με κινδύνους όπως η προσαρμοσμένη τιμολόγηση βάσει κινδύνων, ο δείκτης απόδοσης κεφαλαίου προσαρμοσμένης στον κίνδυνο (RAROC-Risk Adjusted Return on Capital) κ.λπ. και
- παροχή βοήθειας στη Μονάδα Remedial Servicing Strategy (RSS) του Ομίλου στην αξιολόγηση της επίπτωσης του κινδύνου για διάφορα προγράμματα και προϊόντα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μονάδα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων Ομίλου

Η Μονάδα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου συστάθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 έχοντας ως κύρια αποστολή:

- τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης και επικύρωσης των μοντέλων, και
- την ανεξάρτητη επικύρωση της τεχνικής και λειτουργικής αρτιότητας όλων των μοντέλων που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο και των παραμέτρων τους, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες της Μονάδας περιγράφονται ως εξής:

- προετοιμασία και επικαιροποίηση του πλαισίου μοντέλων του Ομίλου (που περιλαμβάνει ορισμό μοντέλου, ρόλους ανά μοντέλο, αρχές και μεθοδολογία κατηγοριοποίησης μοντέλων, αρχές επικύρωσης μοντέλων, κατάταξη σημαντικότητας και καθορισμός ορίων σημαντικότητας, διαχείριση μητρώου μοντέλων, κλπ.),
- δημιουργία και επικαιροποίηση του Μητρώου Μοντέλων του Ομίλου,
- ανασκόπηση της κατηγοριοποίησης των μοντέλων σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία του Πλαισίου Μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία και επικαιροποίηση του Πλαισίου Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και παροχή υποστήριξης στις θυγατρικές του Ομίλου κατά την εφαρμογή του,
- παρακολούθηση για τυχόν τροποποιήσεις στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ σχετικά με την επικύρωση μοντέλων,
- υποβολή προτάσεων και παραπομπή για έγκριση των ποσοτικών ορίων με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων επικύρωσης των μοντέλων,
- διενέργεια ελέγχων επικύρωσης μοντέλων σύμφωνα με το Πλαίσιο Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και τις εποπτικές απαιτήσεις,
- προετοιμασία λεπτομερών αναφορών για τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις του επικυρωμένου μοντέλου και υποβολή προς την Επιτροπή Κινδύνων (BRC) σε ετήσια βάση τυχόν προτεινόμενου σχεδίου αποκατάστασης,
- διανομή των αποτελεσμάτων σχετικά με τον έλεγχο επικύρωσης των μοντέλων στην BRC ή MRC του Ομίλου σε συνέχεια ενημέρωσης του CRO του Ομίλου, όπου κρίνεται αναγκαίο,
- προετοιμασία σχεδίου δράσης τυχόν ενεργειών αποκατάστασης ως αποτέλεσμα των ελέγχων που εφαρμοστήκαν σχετικά με την επικύρωση των μοντέλων και παραπομπή του σχεδίου προς έγκριση από την αρμόδια Διοικούσα Αρχή,
- συμμετοχή στη διαδικασία έγκρισης των νέων μοντέλων τα οποία αξιολογούν την ακρίβεια και καταλληλότητα των συστημάτων διαβάθμισης, και
- παρακολούθηση πρακτικών του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη και χρήση των μοντέλων, καθώς και παρακολούθηση σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της ΕΚΤ και περιορισμών.

Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (Group Market and Counterparty Risk-GMCR) έχει την ευθύνη για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και τακτική αναφορά της έκθεσης του Ομίλου στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου (κίνδυνος εκδότη και κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου αγοράς), ο οποίος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της μονάδας διαχείρισης διαθεσίμων, όπως συναλλαγές χρεογράφων και παραγώγων, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, τοποθετήσεις στην διατραπεζική αγορά κλπ.

Επιπρόσθετα, η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) παρακολουθεί και αναφέρει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα πιστωτικά όρια χωρών, την αντίστοιχη έκθεση σε κινδύνους και αναφέρει υπερβάσεις των ορίων στη Διοίκηση και τις Επιτροπές. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) χρησιμοποιεί μια αναλυτική μέθοδο, η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Κινδύνων (BRC), για τον προσδιορισμό του αποδεκτού επιπέδου κινδύνου ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων των χωρών στις οποίες ο Όμιλος έχει στρατηγική παρουσία.

Ο Όμιλος θεσπίζει όρια κινδύνου αντισυμβαλλόμενου, τα οποία βασίζονται κυρίως στην πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου, όπως αυτή παρέχεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στην κατηγορία του προϊόντος και τη ληκτότητα της συναλλαγής (π.χ. όρια ποσού και διάρκειας των καθαρών ανοιχτών θέσεων σε παράγωγα, της έκθεσης σε κυβερνητικά ομόλογα, εταιρικά χρεόγραφα, χρεόγραφα καλυμμένα με περιουσιακά στοιχεία κλπ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) διατηρεί και επικαιροποιεί τα συστήματα παρακολούθησης των ορίων και διασφαλίζει την ορθότητα και τη συμμόρφωση των ορίων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις πολιτικές της Τράπεζας, όπως εγκρίθηκαν από τα αρμόδια διοικητικά όργανα του Ομίλου.

Η χρήση των ανωτέρω ορίων, τυχόν υπερβάσεις αυτών, καθώς και η συνολική έκθεση ανά θυγατρική Ομίλων, ανά αντισυμβαλλόμενο και κατηγορία προϊόντος παρακολουθούνται από τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) σε καθημερινή βάση. Οι συμβάσεις αντιστάθμισης κινδύνων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της τελικής έκθεσης.

Επιπλέον, η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) διασφαλίζει ότι η έκθεση που προκύπτει από αντισυμβαλλόμενους είναι σύμφωνη με το εγκεκριμένο πλαίσιο ορίων κάθε χώρας. Το σύστημα μέτρησης και αναφορών της έκθεσης στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που χρησιμοποιείται από τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) είναι επίσης διαθέσιμο στις διευθύνσεις διαχείρισης διαθεσίμων των θυγατρικών του Ομίλου, επιτρέποντάς τους να παρακολουθούν τόσο την έκθεση όσο και τα διαθέσιμα όρια ανά αντισυμβαλλόμενο.

Επιπρόσθετα, για το χαρτοφυλάκιο εταιρικών ομολόγων της Τράπεζας, η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) επιμετρά και επιβλέπει σε καθημερινή βάση τα συνολικά ονομαστικά όρια, την κλαδική συγκέντρωση και τη μέγιστη θέση ανά εκδότη. Επίσης, χρησιμοποιεί ένα εργαλείο επιμέτρησης για την παρακολούθηση πιθανών υποβαθμίσεων πιστωτικής διαβάθμισης και της ιδιάζουσας διεύρυνσης επιτοκιακού περιθωρίου (spread widening) από την αγορά ενημερώνοντας τη Διοίκηση και τις σχετικές Επιτροπές για κάθε υπέρβαση.

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) εφαρμόζει τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς και διασφαλίζει την συμμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων μερών στα όρια των πολιτικών και διαδικασιών. Σε αυτή την κατεύθυνση, για διάφορες μονάδες και θυγατρικές εξωτερικού, η μονάδα GMCR παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση για την εφαρμογή των οδηγιών και πολιτικών αναφορικά με τα όρια.

Επιπλέον, η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCR) προετοιμάζει εξειδικευμένες αναφορές για τη Διοίκηση/Επιτροπές μαζί με τακτικές αναφορές που περιλαμβάνουν την αναφορά για την έκθεση στο Ελληνικό Δημόσιο και μία αναφορά που βασίζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής (Lifetime Expected Losses) της έκθεσης προς το Ελληνικό Δημόσιο.

(γ) Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο

Ο κύριος σκοπός των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, είναι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των συμφωνηθέντων κεφαλαίων στους πελάτες. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια, καθώς αντιπροσωπεύουν ανέκκλητες διαβεβαιώσεις ότι η Τράπεζα θα προβεί σε πληρωμές, σε περίπτωση που κάποιος πελάτης δεν μπορεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του προς τρίτους. Οι ενέγγυες πιστώσεις, οι οποίες είναι γραπτές δεσμεύσεις της Τράπεζας, εκ μέρους ενός πελάτη που εξουσιοδοτεί κάποιον τρίτο να εκδίδει διαταγές πληρωμής εις βάρος της Τράπεζας, μέχρι ενός προκαθορισμένου ποσού και υπό ειδικούς όρους και συνθήκες, είναι εξασφαλισμένες από το υποκείμενο φορτίο εμπορευμάτων που σχετίζονται και συνεπώς φέρουν μικρότερο κίνδυνο από ότι ένα δάνειο. Οι δεσμεύσεις για επέκταση της πίστωσης αντιπροσωπεύουν συμβατικές υποχρεώσεις για παροχή πίστωσης με προκαθορισμένους όρους και προϋποθέσεις (σημ. 41) σε μορφή δανείων, εγγυήσεων ή ενέγγυων πιστώσεων για τις οποίες η Τράπεζα συνήθως εισπράττει προμήθεια δέσμευσης. Οι δεσμεύσεις αυτές είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός.

(δ) Κίνδυνος συγκέντρωσης

Η Τράπεζα καθορίζει τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, με την επιβολή ορίων έκθεσης ανά πιστούχο ή ομάδα πιστούχων και ανά κλάδο δραστηριότητας. Η έκθεση σε κάθε πιστούχο περιορίζεται περαιτέρω με υπό-όρια που καλύπτουν την έκθεση σε στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, και με ημερήσια όρια κινδύνου διακανονισμού σε σχέση με εμπορεύσιμες συναλλαγές, όπως προθεσμιακά συμβόλαια ξένου συναλλάγματος.

Αυτού του είδους οι κίνδυνοι παρακολουθούνται σε περιοδική βάση και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Οι συγκεντρώσεις κινδύνου παρακολουθούνται τακτικά και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC). Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν τα 25 μεγαλύτερα πιστωτικά ανοίγματα, τους κυριότερους πελάτες υπό επιτήρηση και προβληματικούς πελάτες, ανάλυση ανά κλάδο, ανάλυση ανά βαθμίδα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας, βαθμού καθυστέρησης και τα δανειακά χαρτοφυλάκια ανά χώρα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ε) Συστήματα διαβάθμισης

Διαβάθμιση επιχειρηματικών δανείων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διαφορετικά συστήματα αξιολόγησης των επιχειρήσεων-πιστούχων, προκειμένου να προσδιορίζονται ορθότερα οι κίνδυνοι από πιστούχους με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Κατά συνέπεια, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τα ακόλουθα συστήματα διαβάθμισης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο:

- Το μοντέλο Moody's Risk Analyst («MRA») ή η «Θεμελιώδης Ανάλυση» (“Fundamental Analysis” - “FA”) χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κινδύνου των δανειοληπτών Επιχειρηματικής Πίστης.
- Το μοντέλο της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (“Internal Credit Rating” – “ICR”) για πελάτες που δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν με το MRA.
- Τα μοντέλα της ειδικής (slotting) διαβάθμισης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του κινδύνου ειδικών εκθέσεων που αποτελούν μέρος των ειδικών χρηματοδοτήσεων επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου.
- Το μοντέλο Αξιολόγησης Συναλλαγών (“Transactional Rating”, “TR”) έχει αναπτυχθεί για την αξιολόγηση του κινδύνου συναλλαγών λαμβάνοντας υπόψη τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις/εγγυήσεις.
- Τέλος, πραγματοποιείται αξιολόγηση της βιωσιμότητας του πιστούχου και προσδιορίζονται οι ενδείξεις απομείωσης χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα «Πιθανή Αδυναμία Πληρωμής» (Unlikely to Pay – UTP) στον έλεγχο απομείωσης.

Οι λειτουργίες των MRA, ICR, slotting, UTP υποστηρίζονται από την υπολογιστική πλατφόρμα του CreditLens (“CL”) που παρέχεται από εξωτερικό πάροχο (Moody's Analytics), ενώ το TR έχει αναπτυχθεί εσωτερικά και υποστηρίζεται από τις λειτουργικές εφαρμογές της Τράπεζας.

Το MRA ακολουθεί την προσέγγιση της «Θεμελιώδους Ανάλυσης» (FA) των Moody's. Τα FA μοντέλα ανήκουν στην οικογένεια των μοντέλων που ορίζονται ως «Συστήματα Γνώσεων» (Knowledge Based Systems) και βασίζονται στην προσέγγιση της πιθανολογικής αιτιολογίας. Χρησιμοποιούν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για τις επιχειρήσεις, προκειμένου να αξιολογήσουν την φερεγγυότητά τους και να διαβαθμίσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα. Ειδικότερα, το MRA λαμβάνει υπόψη τους ισολογισμούς, τα οικονομικά αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης, για να υπολογίσει βασικούς δείκτες. Η ανάλυση δεικτών περιλαμβάνει αξιολογήσεις της τάσης του κάθε δείκτη στην διάρκεια πολλαπλών περιόδων, τόσο σε επίπεδο κλίσης των μεταβολών όσο και μεταβλητότητας της τάσης. Επίσης, συγκρίνει την τιμή του δείκτη της πιο πρόσφατης περιόδου με τις τριμηνιαίες τιμές δεικτών για συγκρίσιμες ομάδες ομοειδών δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα, το MRA τροφοδοτείται με μία σειρά ποιοτικών παραγόντων που χρησιμοποιούνται ευρέως και σχετίζονται με την ποιότητα της διοίκησης της επιχείρησης, την διαβάθμιση της επιχείρησης στον κλάδο δραστηριοποίησής της και τον θεωρούμενο κίνδυνο του κλάδου. Το MRA χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση όλων των επιχειρήσεων που τηρούν πλήρη φορολογικά βιβλία, ανεξάρτητα από την νομική τους μορφή, και προσαρμόζεται στο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Το MRA δεν απευθύνεται σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν διαφορετικές λογιστικές μεθόδους για να συντάξουν τις οικονομικές τους καταστάσεις όπως οι ασφαλιστικές και οι χρηματιστηριακές εταιρείες. Επιπρόσθετα, νεοσύστατες επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν παρουσιάσει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον δύο ετήσιες οικονομικές περιόδους δεν μπορούν να αξιολογηθούν με το MRA. Στις περιπτώσεις αυτές, αξιοποιείται η «Εσωτερική Πιστοληπτική Διαβάθμιση» (“Internal Credit Rating”/“ICR”) η οποία συνίσταται στην αξιολόγηση ενός συνόλου παραγόντων ομαδοποιημένων σε τρεις κύριες ενότητες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάλυσης: Οικονομικών Στοιχείων, Ποιοτικά Κριτήρια και Ανάλυση Συμπεριφοράς.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα διενεργεί συνολική αξιολόγηση των επιχειρήσεων, η οποία βασίζεται τόσο στη διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (MRA ή ICR) όσο και στις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις της παρεχόμενης πίστωσης, τακτικά σε κάθε πιστοληπτική αξιολόγηση. Το 2021 σε συνδυασμό με την εφαρμογή του νέου ορισμού Αθέτησης, η Τράπεζα προχώρησε στην αναπροσαρμογή των παραμέτρων (calibration) των μοντέλων MRA και ICR, τα οποία εγκρίθηκαν από τις εποπτικές αρχές.

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο των Ειδικών Χρηματοδοτήσεων (για το οποίο η Τράπεζα χρησιμοποιεί μοντέλα ειδικής διαβάθμισης) και σε συνάφεια με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA), το οποίο περιλαμβάνει τα πιστωτικά ανοίγματα σε επιχειρήσεις που έχουν ειδικά δημιουργηθεί για να χρηματοδοτήσουν ή να χειριστούν φυσικά περιουσιακά στοιχεία, όπου η πρωταρχική πηγή εσόδου και αποπληρωμής της υποχρέωσης συνδέεται άμεσα με τα χρηματοδοτούμενα στοιχεία ενεργητικού. Κατά συνέπεια, τρεις κατηγορίες δανείων που συμπεριλαμβάνονται στις Ειδικές Χρηματοδοτήσεις είναι: Χρηματοδότηση Έργων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Έργων), Εμπορικά Ακίνητα (αξιολογούνται με τα Υποδείγματα των CRE για επενδύσεις και CRE για αξιοποιήσιμες ακινήτων) και Χρηματοδότηση Αντικειμένων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Αντικειμένων ειδικά προσαρμοσμένο για το χαρτοφυλάκιο Ναυτιλίας).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει αναπτύξει έναν έλεγχο Πιθανής Αδυναμίας Πληρωμής/έλεγχο απομείωσης. Η αδυναμία πληρωμής αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου ο Δανειολήπτης εκτιμάται ότι δεν είναι πιθανό να τηρήσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

την ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε ληξιπρόθεσμου ποσού ή των ημερών καθυστέρησης (λιγότερο από 90 ημέρες). Ο έλεγχος απομείωσης ο οποίος διεξάγεται για όλους τους δανειολήπτες κατά τη διάρκεια της πιστοληπτικής αξιολόγησης, εφαρμόζεται στην πλατφόρμα αξιολόγησης κινδύνου (CreditLens) και περιλαμβάνει ορισμένες ξεκάθαρες ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής. Αυτές διαχωρίζονται σε Hard και Soft ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής (Hard και Soft UTP triggers).

- Hard UTP triggers οδηγούν άμεσα στην αναγνώριση ενός μη εξυπηρετούμενου δανείου (αυτόματη ταξινόμηση ως ΜΕΑ), αφού στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά τα γεγονότα, από τη φύση τους, εκπληρούν τον ορισμό της αδυναμίας πληρωμής και υπάρχει ελάχιστος χώρος για περαιτέρω διερμηνεία.
- Soft UTP triggers όταν ισχύουν, δε σημαίνει αυτόματα ότι το άνοιγμα είναι μη εξυπηρετούμενο, αλλά ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μια λεπτομερής αξιολόγηση (αξιολόγηση πριν την ταξινόμηση ως ΜΕΑ).

Η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου των επιχειρήσεων συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψη μετάβασης των διαβαθμίσεων κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο).

Τα συστήματα διαβάθμισης που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν αναπόσπαστο μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνων στις πιστοδοτήσεις επιχειρήσεων:

- στην έγκριση ή απόρριψη πιστοδοτικών ορίων, τόσο στην αρχική έγκριση όσο και στην διαδικασία ανανέωσης ορίων,
- στην κατανομή επαρκών επιπέδων για την έγκριση πιστοδοτικών ορίων,
- στην τιμολόγηση η οποία προσαρμόζεται στον κίνδυνο,
- στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και την κατανομή εσωτερικού κεφαλαίου και
- στον υπολογισμό απομείωσης (κριτήρια για κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και μεταγενέστερη εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει των προβλεπόμενων παραμέτρων κινδύνου).

Διαβάθμιση δανείων λιανικής τραπεζικής

Η Τράπεζα αξιολογεί την διαβάθμιση των δανείων λιανικής τραπεζικής, βάσει στατιστικών μοντέλων τόσο κατά την έναρξη της χρηματοδότησης, όσο και σε διαρκή βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τα υποδείγματα συμπεριφοράς (behavioral scorecards). Τα μοντέλα αυτά έχουν αναπτυχθεί για να προβλέπουν, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (probability of default), την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση (loss given default) και την έκθεση κατά την αθέτηση. Επίσης, καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων της λιανικής τραπεζικής (πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, μη εξασφαλισμένες ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις, δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, προσωπικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και χρηματοδοτήσεις μικρών επιχειρήσεων).

Τα μοντέλα αναπτύχθηκαν βάσει ιστορικών στοιχείων τόσο της Τράπεζας όσο και εξωτερικών βάσεων πιστωτικών δεδομένων. Τα υποδείγματα συμπεριφοράς υπολογίζονται αυτόματα σε μηνιαία βάση, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εκτίμηση για τον πιστωτικό κίνδυνο είναι επικαιροποιημένη.

Τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην εγκριτική διαδικασία, στη διαχείριση των πιστοδοτικών ορίων, καθώς και στο πλαίσιο της διαδικασίας είσπραξης για την προτεραιοποίηση των δανειακών λογαριασμών προς άμεση ενέργεια. Επίσης, συχνά τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην κατηγοριοποίηση των πελατών κατά πιστωτικό κίνδυνο και για την τιμολόγηση βάσει πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων τομέων και νέων προϊόντων, καθώς επίσης και στον υπολογισμό της προστιθέμενης οικονομικής αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και του δείκτη RAROC (Risk Adjusted Return on Capital).

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου της λιανικής πίστης, συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψή τους για πάνω από ένα χρόνο και σε οριζόντια συνολικής διάρκειας ζωής κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) και υποστηρίζοντας την κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και τον επιμερισμό σε κατηγορίες κινδύνου μέσα σε ομοιογενείς ομάδες.

Η Μονάδα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου παρακολουθεί την δυνατότητα των συστημάτων διαβάθμισης και μοντέλων αξιολόγησης να κατηγοριοποιούν τους πιστούχους βάσει κινδύνου, καθώς και να προβλέπουν την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης και την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση και την έκθεση κατά την αθέτηση σε συνεχή βάση. Η Μονάδα Επικύρωσης και Διακυβέρνησης Υποδειγμάτων του Ομίλου εφαρμόζει την πολιτική επικύρωσης της Τράπεζας η οποία είναι σύμφωνη με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών. Η Τράπεζα επιβεβαιώνει την εγκυρότητα των συστημάτων διαβάθμισης και υποδειγμάτων αξιολόγησης σε ετήσια βάση και η επιβεβαίωση αυτή περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χαρακτηριστικά. Οι διαδικασίες επικύρωσης καταγράφονται και επισκοπούνται σε τακτική βάση και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων.

Επιπλέον, η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ελέγχει ανεξάρτητα σε ετήσια βάση τη διαδικασία επικύρωσης στα συστήματα διαβάθμισης των δανείων επιχειρήσεων και λιανικής τραπεζικής.

(στ) Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Ένα βασικό στοιχείο της επιχειρηματικής στρατηγικής της Τράπεζας είναι η μείωση του κινδύνου μέσω της χρήσης διαφόρων τεχνικών. Τα κυριότερα μέσα περιορισμού κινδύνων είναι οι ενεχυριάσεις περιουσιακών στοιχείων, οι εγγυήσεις και οι κύριες συμβάσεις συμψηφισμού.

Είδη εξασφαλίσεων που γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα

Η Τράπεζα έχει εσωτερικές πολιτικές που περιλαμβάνουν τους παρακάτω τύπους εξασφαλίσεων που συνήθως γίνονται αποδεκτοί σε μία δανειακή σχέση:

- οικιστικά και εμπορικά ακίνητα (γραφεία, εμπορικά κέντρα, κλπ.), βιομηχανικά κτίρια και οικόπεδα,
- εμπορικές απαιτήσεις, μεταχρονολογημένες επιταγές,
- χρεόγραφα συμπεριλαμβανομένων εισηγμένων μετοχών και ομολόγων,
- καταθέσεις,
- εγγυήσεις και επιστολές υποστήριξης,
- ασφαλιστήρια συμβόλαια, και
- εξοπλισμός, κυρίως οχήματα και πλοία.

Ένα συγκεκριμένο ποσοστό εξασφάλισης είναι προαπαιτούμενο, τόσο κατά την έγκριση της δανειακής σχέσης όσο και σε διαρκή βάση για κάθε τύπο εξασφαλίσεων, όπως παρουσιάζεται στην πιστωτική πολιτική της Τράπεζας.

Για πιστωτικά ανοίγματα, εκτός από δάνεια πελατών (δηλαδή συμφωνίες επαναγοράς, παράγωγα), η Τράπεζα αποδέχεται ως εξασφάλιση μόνο μετρητά ή άμεσα ρευστοποιήσιμα ομόλογα.

Αρχές αποτίμησης των αποδεκτών εξασφαλίσεων

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο μέγιστος δείκτης εξασφάλισης για τα δάνεια, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλη τη σχετική διαθέσιμη πληροφόρηση, περιλαμβανομένων των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εξασφαλίσεων, εφόσον οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη τα εν λόγω χαρακτηριστικά κατά την τιμολόγηση των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων. Η αποτίμηση και οι προδιαγραφές των αποδεκτών εξασφαλίσεων στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- η εύλογη αξία της εξασφάλισης, δηλ. η τιμή εξόδου (exit price) που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μια κανονική συναλλαγή στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς,
- η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει την ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να δημιουργούν οικονομικά οφέλη από την μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώληση του,
- μείωση της αξίας της εξασφάλισης εξετάζεται όταν ο τύπος, η τοποθεσία ή η κατάσταση (όπως η φθορά και η απαξίωση) του περιουσιακού στοιχείου το υποδεικνύουν,
- δεν υπάρχει αξία εξασφάλισης εάν η ενεργοποίηση της ενεχυρίασης στο αντικείμενο που αποτελεί την εξασφάλιση δεν μπορεί να εκτελεστεί νόμιμα.

Η Τράπεζα διενεργεί εκτιμήσεις της αξίας των εξασφαλίσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πολιτικές της. Η Τράπεζα διαθέτει μια εγκεκριμένη κατάσταση ανεξάρτητων και πιστοποιημένων εκτιμητών για τη διενέργεια των εκτιμήσεων, η οποία επικαιροποιείται σε ετήσια βάση ή και συχνότερα εάν απαιτείται. Εκτός ειδικών περιπτώσεων (π.χ. κοινοπρακτικά δάνεια), οι εκτιμήσεις των ακινήτων για όλες τις μονάδες πραγματοποιούνται από την Cerved Property Services S.A. («CPS») η οποία έχει διαδεχθεί την πρώην θυγατρική της Τράπεζας, Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. Η CPS εποπτεύεται από το Royal Institute of Chartered Surveyors και χρησιμοποιεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς πιστοποιημένους εκτιμητές σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια (πιστοποιήσεις και εμπειρία). Όλες οι εκτιμήσεις λαμβάνουν υπόψη την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο, την ηλικία του και την εμπορευσιμότητά του, ελέγχονται δε επιπρόσθετα και προσυπογράφονται από έμπειρο προσωπικό. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται βασίζεται σε διεθνή πρότυπα εκτιμήσεων (International Valuation Standards), ενώ υπάρχουν μηχανισμοί ποιοτικού ελέγχου, όπως διαδικασίες επισκόπησης και ανεξάρτητοι έλεγχοι δείγματος από ανεξάρτητους και αξιόπιστους οίκους εκτιμήσεων.

Προκειμένου να παρακολουθείται η αποτίμηση των οικιστικών ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος. Ο δείκτης έχει δημιουργηθεί από το Τμήμα Ανάλυσης Αγοράς Ακινήτων της Τράπεζας της Ελλάδος, χρησιμοποιώντας αναλυτική πληροφόρηση από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

από τις Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας (ΑΕΕΑΠ) που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Ο δείκτης μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Για τα εμπορικά ακίνητα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων που αναπτύχθηκε από την CPS. Ο συγκεκριμένος δείκτης προκύπτει από συνδυασμό του CRE δείκτη της CPS και του αντίστοιχου της ΤτΕ και βασίζεται σε διεθνώς αποδεκτή μεθοδολογία. Αποτελεί εργαλείο για τη στατιστική παρακολούθηση πιθανών μεταβολών στις αξίες των εμπορικών ακινήτων, καθώς και στις τάσεις της εν λόγω αγοράς. Ο δείκτης επικαιροποιείται σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των μεταχρονολογημένων επιταγών που γίνονται αποδεκτές ως εξασφάλιση, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα σύστημα προεπισκόπησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό κριτηρίων και παραμέτρων κινδύνου, ώστε να αξιολογηθεί η καταλληλότητά τους. Επιπρόσθετα, η αποτίμηση των μεταχρονολογημένων επιταγών παρακολουθείται με τη χρήση εξελιγμένων στατιστικών αναφορών και μέσω της επισκόπησης λεπτομερούς πληροφόρησης σχετικά με την εισπραξιμότητα, την αντικατάσταση και σφράγιση τους ανά εκδότη.

Πολιτική εξασφαλίσεων και καταγραφή

Αναφορικά με τις εξασφαλίσεις, η πολιτική της Τράπεζας δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη οι εξασφαλίσεις καθώς και οι σχετικές διαδικασίες να πραγματοποιούνται εγκαίρως και με την δέουσα προσοχή προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορούν νομίμως να εκτελεσθούν σε κάθε περίπτωση που αυτό απαιτηθεί. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να εκποιήσει τις εξασφαλίσεις όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια και να είναι σε θέση να διεκδικήσει και να ελέγξει το προϊόν από τη διαδικασία εκποίησης.

Εγγυήσεις

Οι εγγυήσεις που χρησιμοποιούνται ως τεχνική μείωσης πιστωτικού κινδύνου από την Τράπεζα, παρέχονται σε μεγάλο βαθμό από την κυβέρνηση. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) και παρόμοια ταμεία, τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες είναι επιπροσθέτως σημαντικοί εγγυητές πιστωτικού κινδύνου.

Διαχείριση ανακτηθέντων ακινήτων

Ο αντικειμενικός σκοπός της διαχείρισης των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων από την Τράπεζα είναι να ελαχιστοποιηθεί η χρονική περίοδος μέχρι την εκποίηση του περιουσιακού στοιχείου και να μεγιστοποιηθεί η ανάκτηση του δεσμευμένου κεφαλαίου. Για τον σκοπό αυτό, η διαχείριση των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων στοχεύει στη βελτίωση του εσόδου από ενοίκια και των άλλων εσόδων, μέσω της εκμετάλλευσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, και ταυτόχρονα στη μείωση του κόστους διακράτησης και συντήρησής τους.

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα ασχολείται ενεργά με τον εντοπισμό κατάλληλων ενδεχόμενων αγοραστών για το χαρτοφυλάκιο των ανακτηθέντων ακινήτων (περιλαμβανομένων εξειδικευμένων εταιρειών που ασχολούνται με την εξαγορά ειδικών χαρτοφυλακίων ανακτηθέντων ακινήτων), τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, προκειμένου να μειώσει το απόθεμα των ακινήτων σε έναν χρονικό ορίζοντα 3-5 ετών.

Τα ανακτηθέντα ακίνητα παρακολουθούνται στενά μέσω τεχνικών και νομικών αναφορών, προκειμένου η εμπορική τους αξία να αναφέρεται με ακρίβεια και να είναι επικαιροποιημένη σύμφωνα με τις τάσεις της αγοράς.

Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

Η Τράπεζα περιορίζει τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που απορρέει από τις δραστηριότητες διαχείρισης διαθεσίμων μέσω της σύναψης γενικών συμβάσεων συμψηφισμού και παρόμοιων συμφωνιών, καθώς και συμβάσεων ενεχυρίασης με τους αντισυμβαλλόμενους με τους οποίους διενεργεί ένα μεγάλο όγκο συναλλαγών. Ο πιστωτικός κίνδυνος κάθε αντισυμβαλλόμενου μειώνεται μέσω των συμβάσεων-πλαίσια συμψηφισμού, στο βαθμό όπου σε περίπτωση αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, όλες οι ανοιχτές θέσεις με τον αντισυμβαλλόμενο κλείνουν και διακανονίζονται αφού ληφθεί υπόψη ο συμψηφισμός (net basis).

Στην περίπτωση των παραγώγων, η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA - International Swaps and Derivatives Association), οι οποίες περιορίζουν την έκθεσή της μέσω του συμψηφισμού των ανοικτών θέσεων, και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs - Credit Support Annex) οι οποίες μειώνουν περαιτέρω τη συνολική έκθεση ανά αντισυμβαλλόμενο. Κατά την εφαρμογή αυτών των συμβάσεων, η συνολική έκθεση με τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζεται σε ημερήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τυχόν συμψηφισμούς και εξασφαλίσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων (repos), στις οποίες χρησιμοποιούνται συμβάσεις GMRA (Global Master Repurchase Agreements). Η έκθεση (η καθαρή διαφορά μεταξύ του ποσού που συμφωνήθηκε στην συμφωνία επαναγοράς (repo) και της τρέχουσας αξίας των χρεογράφων) υπολογίζεται σε ημερήσια βάση, ενώ το υπόλοιπο των εξασφαλίσεων αναπροσαρμόζεται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων, ελαχιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο την έκθεση.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό Υποδομών για τις Χρηματοοικονομικές Αγορές (European Market Infrastructure Regulation – EMIR), η Τράπεζα πραγματοποιεί συναλλαγές για επιλεγμένες συμβάσεις παραγώγων καταχωρημένες στα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (trade repositories) που εκκαθαρίζονται κεντροποιημένα μέσω ενός εξουσιοδοτημένου κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty – CCP) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η χρήση του CCP αυξάνει τη διαφάνεια στην αγορά και μειώνει τον κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου και τους λειτουργικούς κινδύνους που σχετίζονται με την αγορά των παραγώγων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ένα σύστημα διαχείρισης εξασφαλίσεων για την παρακολούθηση των συμβάσεων της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA), συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs) και παγκόσμιων συμφωνιών κύριας επαναγοράς (GMRA), δηλαδή η ημερήσια αποτίμηση των παραγώγων και η τρέχουσα αξία των χρεογράφων χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της έκθεσης με κάθε αντισυμβαλλόμενο. Οι εξασφαλίσεις που θα πρέπει να δοθούν επιπρόσθετα ή να απαιτηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζονται καθημερινά.

Με αυτό το σύστημα η Τράπεζα παρακολουθεί και ελέγχει τη ροή των εξασφαλίσεων στην περίπτωση των παραγώγων και των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων, ανεξάρτητα από τον αντισυμβαλλόμενο. Η επίδραση κάθε διακύμανσης της αγοράς που αυξάνει την έκθεση της Τράπεζας αναφέρεται και η Τράπεζα προχωρά αντίστοιχα, σε αίτημα για αύξηση της εξασφάλισης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
5.2.1.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ εξασφαλίσεων

	2023		2022	
	€ εκατ.		€ εκατ.	
Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των στοιχείων ενεργητικού εντός ισολογισμού έχει ως εξής:				
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.548		2.177	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(1)	2.547	(0)	2.177
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου		227		69
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		891		1.215
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος:				
- Επιχειρηματικά δάνεια ⁽¹⁾	19.216		19.010	
- Στεγαστικά δάνεια	7.849		8.224	
- Καταναλωτικά δάνεια	1.642		1.687	
- Μικρές επιχειρήσεις	2.863		3.165	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(992)	30.579	(1.320)	30.766
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου		15		(163)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		15		16
Επενδυτικοί τίτλοι:				
- Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	9.111		7.779	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(16)	9.095	(22)	7.757
Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		2.431		2.556
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		189		174
Λοιπές χρηματοοικονομικές απαιτήσεις ⁽²⁾	173		162	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(17)	156	(17)	145
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου η οποία σχετίζεται με ανοίγματα εκτός ισολογισμού (σημ. 41):				
- Δανειακές δεσμεύσεις		6.152		5.821
- Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις		3.712		3.219
Σύνολο		56.008		53.751

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα.

⁽²⁾ Αφορά χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για τις οποίες υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης με βάση τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Ο παραπάνω πίνακας απεικονίζει τη μέγιστη έκθεση της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 31 Δεκεμβρίου 2022 αντίστοιχα, χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν τυχόν εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας που δεν πληρούν τα κριτήρια για συμψηφισμό στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχετικά με τα εντός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού, τα ποσά έκθεσης που αναφέρονται παραπάνω βασίζονται στα λογιστικά υπόλοιπα του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, η μέγιστη έκθεση αφορά τα ονομαστικά ποσά που ενδέχεται να απαιτηθεί να καταβληθούν από την Τράπεζα εάν τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και λοιπών δεσμεύσεων ενεργοποιηθούν και οι δανειακές δεσμεύσεις εκταμιευθούν. Οι εκτός ισολογισμού εκθέσεις σε πιστωτικό κίνδυνο που παρουσιάζονται παραπάνω, περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις αξίας € 2,5 δις (2022: € 2,6 δις) για τις οποίες υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

5.2.1.2 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Παρακάτω παρατίθεται μια επισκόπηση της έκθεσης της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο προερχόμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, σύμφωνα με τις δημοσιευμένες, την 30 Σεπτεμβρίου 2013, οδηγίες της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) όπως επικαιροποιήθηκαν από την Τράπεζα με σκοπό να συμμορφωθεί με τις αναθεωρημένες γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις» σε συνέχεια της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 από το 2018. Επιπρόσθετα, τα είδη ρύθμισης δανείων της Τράπεζας είναι σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ 42/30.05.2014 και τις τροποποιήσεις της.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(α) Ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Ως εκ τούτου, τα δάνεια που παρουσιάζονται ως μη απομειωμένα, περιλαμβάνουν δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται 12μηνη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθώς δεν παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, και δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους καθώς παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση χωρίς, ωστόσο, να θεωρούνται ότι βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης.

Η κατηγορία των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει δάνεια τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης (default) για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους, καθώς και τα δάνεια που κατηγοριοποιούνται ως «Αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα» (POCI), των οποίων πάντοτε η πρόβλεψη απομείωσης θα επιμετράται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για το σύνολο της διάρκειας τους. Η Τράπεζα εφαρμόζει τον ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς που είναι συνεπής με τον ορισμό για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) και με τον ορισμό αθέτησης (Definition of Default-DoD) για εποπτικούς σκοπούς.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν υπόκεινται σε επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και επομένως δε συμπεριλαμβάνονται στα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται στις κάτωθι ενότητες των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες τα οποία επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, εκτός και αν υποδεικνύεται διαφορετικά.

Η λογιστική πολιτική της Τράπεζας σχετικά με την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού παρατίθεται στη σημείωση 2.2.14.

Ποσοτικά στοιχεία

Η παρακάτω ποσοτική ανάλυση παρουσιάζει πληροφόρηση για τη συνολική λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων ομολόγων που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα, και την ονομαστική αξία των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, καθώς και την κατηγοριοποίηση αυτών σε μη απομειωμένα (Στάδιο 1 και Στάδιο 2) και απομειωμένα (Στάδιο 3 και POCI). Επίσης, παρουσιάζει το υπόλοιπο της πρόβλεψης απομείωσης που έχει αναγνωρισθεί ανά κατηγορία δανείων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει του τρόπου υπολογισμού της (δηλ. «ατομική» ή συλλογική» αξιολόγηση), τη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων, καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για την μείωση του πιστωτικού κινδύνου, η οποία έχει ανώτατο όριο το ύψος του δανείου, προ απομείωσης. Ειδικότερα, οι παρακάτω τέσσερις πίνακες για το 2023 και το 2022 παρέχουν:

- στοιχεία για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης ανά προϊόν, στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, την αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου,
- την κατηγοριοποίηση των δανειακών ανοιγμάτων και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο με βάση τα εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης,
- την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο,
- την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3 και POCI) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

Τα δανειακά ανοίγματα του Δημοσίου Τομέα, τα οποία παρουσιάζονται ξεχωριστά στους ακόλουθους πίνακες, περιλαμβάνουν ανοίγματα προς την κεντρική κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, σε εταιρείες που συνδέονται με το κράτος και εταιρείες που ελέγχονται μερικώς ή πλήρως από το κράτος, εξαιρώντας τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις με εμπορική δραστηριότητα. Για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, ο Δημόσιος Τομέας συμπεριλαμβάνεται στα επιχειρηματικά δάνεια.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν συνοπτικά στοιχεία για την ποιότητα (κατάταξη ανά στάδιο, πρόβλεψη απομείωσης και αξία εξασφάλισης ανά κατηγορία προϊόντος) των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνουν τις μεταβολές της εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου και την αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) για σκοπούς συμφωνίας με τη συνολική λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες:

	31 Δεκεμβρίου 2023										
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Πρόβλεψη απομείωσης					
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2 € εκατ.	Ατομική αξιολόγηση € εκατ.	Συλλογική αξιολόγηση € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ονομαστική αξία ανοίγματος € εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2 € εκατ.	Ατομική αξιολόγηση € εκατ.	Συλλογική αξιολόγηση € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση € εκατ.	Αξία εξασφαλίσεων € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.271	3.390	46	647	12.354	(64)	(234)	(28)	(323)	11.705	8.715
-Στεγαστικά δάνεια	4.922	2.559	15	352	7.849	(19)	(151)	(13)	(162)	7.504	
Αξία εξασφαλίσεων	4.695	2.181	10	299							7.184
- Καταναλωτικά δάνεια	854	131	-	53	1.038	(21)	(20)	-	(48)	949	
Αξία εξασφαλίσεων	0	0	0	0							0
- Πιστωτικές κάρτες	546	43	0	16	605	(7)	(3)	(0)	(14)	580	
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							-
- Μικρές επιχειρήσεις	1.949	657	31	226	2.863	(17)	(60)	(15)	(99)	2.673	
Αξία εξασφαλίσεων	857	507	20	145							1.530
Επιχειρηματικά	18.095	546	403	154	19.198	(56)	(46)	(150)	(90)	18.855	10.636
- Μεγάλες επιχειρήσεις	12.473	254	185	22	12.935	(40)	(26)	(71)	(10)	12.787	
Αξία εξασφαλίσεων	5.174	135	109	7							5.424
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	1.356	291	218	132	1.997	(17)	(20)	(79)	(80)	1.802	
Αξία εξασφαλίσεων	505	210	152	78							945
- Ομόλογα τιλοποίησης ⁽²⁾	4.266	-	-	-	4.266	(0)	-	-	-	4.266	
Αξία εξασφαλίσεων	4.266	-	-	-							4.266
Δημόσιος τομέας	18	-	-	0	18	(0)	-	-	(0)	18	1
- Ελλάδα	18	-	-	0	18	(0)	-	-	(0)	18	
Αξία εξασφαλίσεων	1	-	-	0							1
-Λοιπές χώρες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							-
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου										15	
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων										15	15
Σύνολο	26.385	3.936	449	801	31.570	(121)	(280)	(178)	(413)	30.609	19.366
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	15.497	3.034	291	529							
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	9.593	211	40	20	9.863	(17)	(1)	(29)	(6)		
Δανειακές δεσμεύσεις	5.989	162	-	-	6.152	(10)	(1)	-	-		
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	3.603	49	40	20	3.712	(7)	(1)	(29)	(6)		
Αξία εξασφαλίσεων	940	33	18	8							

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022											
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Πρόβλεψη απομείωσης						
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾					Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης/ονομαστική αξία ανοίγματος	ECL 12μήνου-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.465	3.582	51	978	13.076	(56)	(248)	(28)	(486)	12.257	9.070	
-Στεγαστικά δάνεια	5.048	2.708	17	451	8.224	(19)	(155)	(13)	(164)	7.873		
Αξία εξασφαλίσεων	4.773	2.266	10	364							7.414	
- Καταναλωτικά δάνεια	754	177	0	126	1.057	(16)	(23)	(0)	(102)	916		
Αξία εξασφαλίσεων	0	0	-	2							3	
- Πιστωτικές κάρτες	543	51	0	36	630	(5)	(5)	(0)	(33)	587		
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-								
- Μικρές επιχειρήσεις	2.120	646	34	365	3.165	(16)	(65)	(15)	(187)	2.882		
Αξία εξασφαλίσεων	952	488	21	192							1.653	
Επιχειρηματικά	17.278	875	670	162	18.985	(51)	(62)	(290)	(98)	18.484	10.765	
- Μεγάλες επιχειρήσεις	11.106	482	219	14	11.821	(32)	(23)	(121)	(9)	11.636		
Αξία εξασφαλίσεων	4.475	273	112	7							4.867	
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	1.554	393	451	149	2.547	(19)	(39)	(169)	(90)	2.231		
Αξία εξασφαλίσεων	627	262	311	80							1.280	
- Ομόλογα τιτλοποίησης ⁽²⁾	4.618	-	-	-	4.618	(0)	-	-	-	4.618		
Αξία εξασφαλίσεων	4.618	-	-	-							4.618	
Δημόσιος τομέας	25	-	-	0	25	(0)	-	-	(0)	24	0	
- Ελλάδα	25	-	-	0	25	(0)	-	-	(0)	24		
Αξία εξασφαλίσεων	0	-	-	0							0	
-Λοιπές χώρες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου										(163)		
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων σύνολο	25.768	4.457	721	1.140	32.086	(108)	(310)	(318)	(584)	30.619	19.851	
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	15.446	3.290	455	644								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	8.589	191	44	216	9.039	(16)	(2)	(33)	(170)			
Δανειακές δεσμεύσεις	5.710	109	2	-	5.821	(11)	(1)	(1)	-			
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	2.879	82	42	216	3.219	(5)	(2)	(32)	(170)			
Αξία εξασφαλίσεων	770	24	18	5								

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης των πιστωτικά απομειωμένων δανείων πελατών περιλαμβάνει POCI ποσού € 13 εκατ. και για τα οποία έχει αναγνωριστεί € 1 εκατ. πρόβλεψη απομείωσης (2022: € 8 εκατ. συνολική λογιστική αξία, και για τα οποία δεν υπήρχε σημαντική πρόβλεψη απομείωσης).

⁽²⁾ Αφορά τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico, οι οποίες καλύπτονται από εξασφάλιση με το υποκείμενο χαρτοφυλάκιο δανείων, που διακρατούν οι εκάστοτε εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίου (σημ. 20). Η αξία των τιτλοποιημένων δανειακών χαρτοφυλακίων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Cairo και Mexico είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ. 20).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα αξιολογεί την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, που υπόκεινται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές κάνοντας χρήση των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, τα οποία στηρίζονται σε διάφορους ποσοτικούς και ποιοτικούς παράγοντες, ενώ η αξιολόγηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής στηρίζεται στην κατανομή των βαθμίδων κινδύνου σε ομοιογενείς ομάδες.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τη κατανομή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης και της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης της πιστωτικής τους ποιότητας και της κατάταξης σε στάδια:

	31 Δεκεμβρίου 2023				31 Δεκεμβρίου 2022			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 3 και POCl € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 3 και POCl € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης € εκατ.
Λιανική Τραπεζική								
- Στεγαστικά δάνεια								
PD<2,5%	4.611	1.282	-	5.893	4.758	1.166	-	5.924
2,5%<=PD<4%	193	68	-	262	231	283	-	514
4%<=PD<10%	98	873	-	971	24	426	-	450
10%<=PD<16%	14	191	-	205	19	519	-	537
16%<=PD<99,99%	7	144	-	151	16	315	-	330
100%	-	-	367	367	-	-	468	468
- Καταναλωτικά δάνεια								
PD<2,5%	14	0	-	14	8	7	-	15
2,5%<=PD<4%	335	21	-	356	331	32	-	363
4%<=PD<10%	420	28	-	449	380	122	-	502
10%<=PD<16%	54	73	-	127	31	5	-	36
16%<=PD<99,99%	30	9	-	38	4	11	-	15
100%	-	-	53	53	-	-	126	126
- Πιστωτικές κάρτες								
PD<2,5%	181	0	-	181	285	3	-	288
2,5%<=PD<4%	338	24	-	362	258	40	-	298
4%<=PD<10%	27	14	-	40	-	-	-	-
10%<=PD<16%	-	-	-	-	-	-	-	-
16%<=PD<99,99%	-	5	-	5	-	9	-	9
100%	-	-	16	16	-	-	36	36
- Μικρές επιχειρήσεις								
PD<2,5%	817	14	-	831	1.194	28	-	1.222
2,5%<=PD<4%	704	161	-	866	468	62	-	530
4%<=PD<10%	400	380	-	780	271	39	-	310
10%<=PD<16%	1	64	-	65	47	161	-	208
16%<=PD<99,99%	26	38	-	64	141	356	-	497
100%	-	-	257	257	-	-	398	398
Επιχειρηματικά								
- Μεγάλες επιχειρήσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	9.592	-	-	9.592	8.494	-	-	8.494
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	2.824	151	10	2.984	2.487	317	-	2.804
Υπό παρακολούθηση	58	104	-	161	124	165	-	290
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	197	197	-	-	233	233
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ								
Υψηλής διαβάθμισης	431	-	-	431	488	0	-	488
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	825	73	-	898	873	143	-	1.016
Υπό παρακολούθηση	100	219	-	319	194	250	-	444
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	349	349	-	-	599	599
- Ομόλογα τιτλοποίησης								
Υψηλής διαβάθμισης	4.266	-	-	4.266	4.618	-	-	4.618
Δημόσιος τομέας								
- Όλες οι χώρες								
Υψηλής διαβάθμισης	17	-	-	17	25	-	-	25
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	1	-	-	1	-	-	-	-
Υπό παρακολούθηση	-	-	-	-	-	-	-	-
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	0	0	-	-	0	0
Σύνολο	26.385	3.936	1.249	31.570	25.768	4.457	1.861	32.086

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2023				31 Δεκεμβρίου 2022			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο								
Λιανική Τραπεζική								
Δανειακές δεσμεύσεις								
PD<2,5%	575	3	-	577	1.073	11	-	1.084
2,5%<=PD<4%	1.350	39	-	1.389	1.013	62	-	1.075
4%<=PD<10%	476	95	-	572	419	23	-	442
10%<=PD<16%	47	16	-	62	33	1	-	34
16%<=PD<99,99%	-	9	-	9	-	7	-	7
100%	-	-	-	-	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λουπές δεσμεύσεις								
PD<2,5%	2	-	-	2	63	0	-	63
2,5%<=PD<4%	136	0	-	136	75	1	-	75
4%<=PD<10%	29	1	-	30	21	-	-	21
10%<=PD<16%	5	0	-	6	-	-	-	-
16%<=PD<99,99%	1	-	-	1	-	-	-	-
100%	-	-	2	2	-	-	1	1
Επιχειρηματικά								
Δανειακές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	3.014	-	-	3.014	2.410	-	-	2.410
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	523	-	-	523	757	5	-	762
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	4	1	-	5	6	-	-	6
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	-	-	-	-	2	2
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λουπές δεσμεύσεις								
Υψηλής διαβάθμισης	2.249	-	-	2.249	2.005	-	-	2.005
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	1.161	21	-	1.182	674	36	-	710
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	20	27	-	47	41	46	-	87
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	58	58	-	-	256	256
Σύνολο	9.593	211	60	9.863	8.589	191	259	9.039

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις κατηγορίες εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (το MRA ή αντίστοιχο σύστημα διαβάθμισης) του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου που αντιστοιχούν στις κατηγορίες πιστωτικής ποιότητας όπως παρουσιάζονται στους παραπάνω πίνακες:

Κατηγορίες κατάταξης πιστωτικής ποιότητας	Επιχειρηματικά δάνεια	
	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σε Μεγάλες επιχειρήσεις	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης σε Μικρομεσαίες ΜΜΕ
Υψηλής διαβάθμισης	1-4	1-3
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	5-6	4-6
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	7-9	7-9
Απομειωμένα (Defaulted)	10	10

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο η οποία υπολογίστηκε βάσει του αρχικού και τελικού υπολοίπου για τις περιόδους αναφοράς από την 1 Ιανουαρίου 2023 έως 31 Δεκεμβρίου 2023 και από την 1 Ιανουαρίου 2022 έως 31 Δεκεμβρίου 2022:

	2023												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	17.303	875	832	5.048	2.708	468	1.296	228	162	2.120	646	398	32.086
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	4.230	-	-	263	-	-	350	-	-	372	-	-	5.215
Μεταφορές μεταξύ σταδίων													
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	303	(298)	(5)	464	(453)	(10)	42	(33)	(9)	87	(80)	(6)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(148)	262	(114)	(370)	461	(91)	(27)	43	(16)	(143)	191	(48)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(27)	(144)	171	(53)	(159)	212	(29)	(24)	53	(52)	(73)	125	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	-	(209)	(34)	(1)	(163)	(9)	(1)	(70)	(14)	(0)	(146)	(646)
Διαγραφές ⁽¹⁾	-	-	(186)	-	-	(38)	-	-	(42)	-	-	(56)	(322)
Αποπληρωμές	(3.457)	(151)	(105)	(681)	(171)	(41)	(263)	(49)	(41)	(499)	(60)	(31)	(5.550)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(91)	2	173	286	175	30	39	9	31	78	34	21	788
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	18.114	546	557	4.922	2.559	367	1.400	174	68	1.949	657	257	31.571
Πρόβλεψη απομείωσης	(57)	(46)	(240)	(19)	(151)	(175)	(28)	(23)	(62)	(17)	(60)	(113)	(992)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	18.057	500	317	4.903	2.408	192	1.372	151	6	1.932	597	144	30.579

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	2022													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγασικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI € εκατ.		
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	14.913	925	1.410	5.372	2.640	407	1.285	149	173	2.096	657	422	30.448	
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	5.465	-	8	310	-	-	303	-	-	486	-	-	6.573	
Υπόλοιπο από την συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	-	-	-	-	-	75	10	94	-	-	-	180	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων														
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	268	(268)	(0)	298	(287)	(12)	45	(38)	(7)	117	(106)	(11)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(451)	465	(15)	(444)	545	(101)	(155)	177	(22)	(127)	177	(50)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(18)	(54)	72	(57)	(146)	203	(46)	(25)	71	(34)	(71)	105	-	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης	-	(0)	(271)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(272)	
Διαγραφές ⁽¹⁾	-	-	(84)	-	-	(7)	-	-	(126)	-	-	(44)	(262)	
Αποπληρωμές	(3.025)	(194)	(289)	(618)	(166)	(36)	(235)	(59)	(39)	(506)	(44)	(29)	(5.239)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λουπές κινήσεις	150	(0)	1	186	121	14	24	14	20	88	34	7	658	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	17.303	875	832	5.048	2.708	468	1.296	228	162	2.120	646	398	32.086	
Πρόβλεψη απομείωσης	(51)	(62)	(388)	(19)	(155)	(177)	(21)	(28)	(135)	(16)	(65)	(202)	(1.320)	
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	17.252	813	444	5.028	2.553	291	1.275	200	28	2.104	581	196	30.766	

⁽¹⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 και η Τράπεζα βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 254 εκατ. (2022: € 82 εκατ.)

Σημείωση 1: Η κατηγορία του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει και τα δάνεια του Δημοσίου Τομέα.

Σημείωση 2: Τα «Δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν /ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν αυτά που αποαναγνωρίστηκαν λόγω α) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων, β) συναλλαγών πώλησης, συμπεριλαμβανομένου για το 2023 της πώλησης του δανείου στην πρώην θυγατρική της Τράπεζας IMO Property Investments Sofia E.A.D. (σημ. 23), γ) συναλλαγών ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη, και εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης (σημ. 20 και 29).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3 και POCI) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία δανείου προ απομείωσης, την πρόβλεψη απομείωσης καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Για τα καταγγεμένα δάνεια, η Τράπεζα παύει να παρακολουθεί την κατάσταση καθυστέρησής τους και συνεπώς τα υπόλοιπα τους περιλαμβάνονται στην κατηγορία «άνω των 360 ημερών», με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια τα οποία παρακολουθούνται μέχρι τις 360 μέρες καθυστέρησης.

	31 Δεκεμβρίου 2023							
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	Ελλάδα € εκατ.	€ εκατ.
έως 90 ημέρες	151	26	4	124	156	123	0	585
90 έως 179 ημέρες	30	9	5	19	26	5	-	93
180 έως 360 ημέρες	72	11	4	32	0	36	-	155
άνω των 360 ημερών	114	7	3	83	26	185	0	417
Λογιστική αξία προ απομείωσης	367	53	16	257	207	349	0	1.250
Πρόβλεψη απομείωσης	(175)	(48)	(14)	(113)	(81)	(159)	(0)	(591)
Λογιστική αξία	192	5	1	144	126	191	0	659
Αξία εξασφαλίσεων	309	0	-	166	116	230	0	820

	31 Δεκεμβρίου 2022							
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			Δημόσιος τομέας	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	Ελλάδα € εκατ.	€ εκατ.
έως 90 ημέρες	160	38	6	107	102	220	0	632
90 έως 179 ημέρες	34	11	6	17	10	23	-	100
180 έως 360 ημέρες	80	24	7	44	1	44	-	199
άνω των 360 ημερών	195	54	18	230	120	313	0	930
Λογιστική αξία προ απομείωσης	468	126	36	398	233	599	0	1.861
Πρόβλεψη απομείωσης	(177)	(102)	(33)	(202)	(130)	(258)	(0)	(902)
Λογιστική αξία	291	24	3	196	103	341	0	959
Αξία εξασφαλίσεων	374	2	-	213	119	391	-	1.099

Σημείωση: Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία προ απομείωσης των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει και τα δάνεια της κατηγορίας POCI ποσού € 13 εκατ. (2022: € 8 εκατ.).

(β) Εξασφαλίσεις και ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Εξασφαλίσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων προσδιορίζει τη σχέση μεταξύ του δανειακού υπολοίπου, προ απομείωσης, και της τρέχουσας αξίας των ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Στεγαστικά Δάνεια		
Μικρότερο από 50%	2.175	2.223
50%-70%	1.737	1.715
71%-80%	1.290	1.228
81%-90%	713	791
91%-100%	648	804
101%-120%	500	556
121%-150%	389	421
Μεγαλύτερο από 150%	397	486
Συνολική έκθεση	7.849	8.224
Μέσος όρος του δείκτη δανείων προς αξία εξασφάλισης	58,02%	60,80%

Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων για δάνεια και απαιτήσεις πελατών στο αποσβέσιμο κόστος παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2023				Ληφθείσες Εγγυήσεις ⁽¹⁾
	Αξία εξασφαλίσεων				
	Ακίνητη περιουσία	Χρηματ/κές	Λοιπές	Σύνολο	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.329	229	156	8.715	545
Επιχειρηματικά	2.623	77	7.935	10.636	458
Δημόσιος τομέας	-	1	0	1	-
Σύνολο	10.952	307	8.091	19.351	1.003
	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Αξία εξασφαλίσεων				
	Ακίνητη περιουσία	Χρηματ/κές	Λοιπές	Σύνολο	Ληφθείσες Εγγυήσεις ⁽¹⁾
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.665	289	115	9.070	705
Επιχειρηματικά	2.784	42	7.938	10.765	663
Δημόσιος τομέας	-	0	0	0	-
Σύνολο	11.449	332	8.054	19.835	1.368

⁽¹⁾ Επιπλέον των ανωτέρω εγγυήσεων, (i) από το Δεκέμβριο 2021, η Τράπεζα έχει υπογράψει δύο συμβάσεις χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave I» και «Wave II» που σχετίζονται με χαρτοφυλάκια εξυπηρετούμενων δανείων προς ΜΜΕ και μεγάλων επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1,1 δις την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: € 1,4 δις) (ii) από το Δεκέμβριο 2022 έχει υπογράψει σύμβαση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave III» που σχετίζεται με χαρτοφυλάκιο εξυπηρετούμενων δανείων προς τη ναυτιλία ύψους € 1,4 δις την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: € 1,6 δις) και (iii) από το Δεκέμβριο 2023, έχει υπογράψει σύμβαση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων «Wave IV» που σχετίζεται με τα χαρτοφυλάκια εξυπηρετούμενων δανείων σε μικρές επιχειρήσεις και μεγάλων επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1,5 δις την 31 Δεκεμβρίου 2023 (σημ. 20).

Οι εξασφαλίσεις που παρουσιάζονται στον ανωτέρω πίνακα στην κατηγορία «Λοιπές», περιλαμβάνουν εκχωρημένες απαιτήσεις, εξοπλισμό, αποθέματα, πλωτά μέσα κλπ. Περιλαμβάνουν επίσης την αξία των τιτλοποιημένων δανείων που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων που εξέδωσαν τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης Pillar, Cairo και Mexico. Η αξία των τιτλοποιημένων δανείων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Cairo και Mexico είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ. 20).

Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Η Τράπεζα αναγνωρίζει στον ισολογισμό τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται ως εξασφαλίσεις, όταν αυτά έρχονται στην κατοχή του συνήθως μέσω νομικών διαδικασιών ή επικαλούμενος άλλες πιστωτικές ενισχύσεις. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων τα οποία συμπεριλαμβάνονται στα «Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού» ανήλθε σε € 474 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(31 Δεκεμβρίου 2022: € 536 εκατ.) (σημ. 28). Τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού παρουσιάζονται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας (σημ. 2.2.19).

Η κύρια κατηγορία εξασφαλίσεων που ανακτάται από την Τράπεζα, για την αποπληρωμή ή μείωση του υπολοίπου των δανείων, αφορά σε ακίνητα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των ανακτηθέντων ακινήτων κατά τη διάρκεια της χρήσης, συμπεριλαμβανομένων (α) εκείνων που μεταφέρθηκαν στην κατάλληλη κατηγορία με βάση τη χρήση τους από την Τράπεζα ως μέρος των δραστηριοτήτων του, δηλαδή επενδύσεις σε ακίνητα ή ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα (σημ. 2.2.6, 25, και 26) και (β) εκείνα που αναταξινομήθηκαν στην κατηγορία «διακρατούμενα προς πώληση» (σημ. 29).

	2023			2022		
	Ακίνητη περιουσία			Ακίνητη περιουσία		
	Κατοικίες € εκατ.	Εμπορικά ακίνητα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Κατοικίες € εκατ.	Εμπορικά ακίνητα € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	209	325	534	205	341	546
Προσθήκες ⁽¹⁾	9	13	22	11	20	31
Μεταφορές προς επενδυτικά ακίνητα	-	-	-	-	(7)	(7)
Πωλήσεις	(14)	(25)	(39)	(3)	(20)	(23)
Ζημιές αποτίμησης ακινήτων	(3)	(11)	(14)	(3)	(8)	(11)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 29)	(8)	(24)	(32)	-	-	-
Λοιπά	-	1	1	(1)	(1)	(2)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	193	279	472	209	325	534

⁽¹⁾ Η λογιστική αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης 2023 και κατέχονταν στο τέλος της χρήσης ανήλθε σε € 22 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 31 εκατ.).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα ανακτά λοιπούς τύπους εξασφαλίσεων που αφορούν κυρίως σε μετοχικούς τίτλους λόγω της συμμετοχής της σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος μέτρων ρύθμισης (βλ. παρακάτω «Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη»).

(γ) Γεωγραφική κατανομή και τομέας δραστηριότητας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Όπως αναφέρεται στη σημ. 5.2.1, η Τράπεζα κατέχει διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια σε διαφορετικές αγορές και χώρες και εφαρμόζει όρια στη συγκέντρωση ανά γεωγραφική περιοχή ή τομέα δραστηριότητας των ομάδων των πιστούχων που μπορεί να επηρεαστούν παρόμοια από αλλαγές στις οικονομικές ή άλλες συνθήκες, ώστε να περιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ανοίγματα της Τράπεζας σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο στη λογιστική αξία προ απομείωσης και σε ονομαστική αξία αντίστοιχα, ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή και την πρόβλεψη απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή:

	31 Δεκεμβρίου 2023											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI	Πρόβλεψη απομείωσης	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI	Πρόβλεψη απομείωσης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.220	3.361	687	(635)	51	29	6	(14)	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	4.871	2.531	361	(331)	51	29	6	(14)	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	854	131	53	(89)	0	0	0	(0)	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	546	43	16	(25)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	1.949	657	257	(190)	0	0	-	(0)	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	11.303	542	548	(334)	4.450	3	7	(7)	2.343	-	1	(2)
-Εμπόριο και υπηρεσίες ⁽²⁾	5.036	214	259	(166)	4.296	1	6	(5)	-	-	0	(0)
-Βιομηχανία	2.028	96	176	(101)	5	-	-	(1)	-	-	-	-
-Ναυτιλία	4	-	-	(0)	149	-	-	(0)	2.343	-	1	(2)
-Κατασκευές	1.245	29	42	(37)	-	2	1	(1)	-	-	-	-
-Τουρισμός	950	204	67	(22)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Ενέργεια	2.038	0	4	(7)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Λοιπές	0	-	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-
Δημόσιος τομέας	18	-	0	(0)	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	19.541	3.904	1.235	(969)	4.501	32	14	(21)	2.343	-	1	(2)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	8.109	206	49	(44)	1.160	5	10	(10)	324	-	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	5.705	162	-	(11)	7	-	-	(0)	277	-	-	-
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και Λοιπές δεσμεύσεις	2.404	44	49	(33)	1.153	5	10	(10)	47	-	0	(0)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022											
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες				Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Όνομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Όνομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Όνομαστική αξία			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.407	3.551	1.023	(804)	58	31	5	(14)	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	4.990	2.677	463	(337)	57	31	5	(14)	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	754	177	126	(141)	0	0	0	(0)	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	543	51	36	(43)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	2.120	646	398	(283)	0	0	0	(0)	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	10.216	870	792	(464)	4.855	5	31	(29)	2.208	-	9	(8)
-Εμπόριο και υπηρεσίες ⁽²⁾	4.536	262	397	(234)	4.647	1	12	(10)	121	-	5	(5)
-Βιομηχανία	2.156	261	115	(88)	5	-	3	(2)	-	-	-	-
-Ναυτιλία	-	2	44	(44)	195	-	15	(16)	2.087	-	4	(3)
-Κατασκευές	1.258	50	57	(46)	8	3	1	(2)	-	-	-	-
-Τουρισμός	862	296	176	(48)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Ενέργεια	1.405	1	2	(3)	-	-	-	-	-	-	-	-
-Λοιπές	0	-	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-
Δημόσιος τομέας	25	0	(0)	(0)	-	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολο	18.647	4.422	1.816	(1.268)	4.913	35	37	(44)	2.208	-	9	(8)
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	7.440	183	51	(48)	878	7	209	(174)	271	-	0	(0)
-Δανειακές δεσμεύσεις	5.427	108	2	(12)	43	1	-	(0)	240	-	-	(0)
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	2.014	75	49	(36)	835	7	209	(174)	31	-	0	(0)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια πελατών (POCI) ποσού € 13 εκατ. από δραστηριότητες στην Ελλάδα (2022: € 8 εκατ.)

⁽²⁾ Οι δραστηριότητες σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες περιλαμβάνουν € 4.266 εκατ. τα οποία σχετίζονται με τα ομόλογα των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico (2022: € 4.618 εκατ.).

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία των δανείων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ύψους € 15 εκατ. περιλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων, τα οποία αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα. (2022: € 16 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(δ) Μέτρα ρύθμισης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Οι συμβατικοί όροι των δανείων ενδέχεται να τροποποιηθούν λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς, διακράτηση πελατείας και λοιπών παραγόντων, καθώς και λόγω ενδεχόμενης επιδείνωσης στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Η Τράπεζα εφαρμόζει διάφορα προγράμματα ρύθμισης δανείων, προκειμένου να ενισχύσει τη διαχείριση των σχέσεων του με τους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών είσπραξης των απαιτήσεών του, καθώς και να βελτιώσει την ανακτησιμότητα των αντίστοιχων ταμιακών ροών και να περιορίσει τις ζημιές από πιστωτικούς κινδύνους που προέρχονται τόσο από τα δάνεια λιανικής τραπεζικής όσο και από το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο.

Κατηγοριοποίηση Μέτρων Ρύθμισης

Οι πρακτικές ρύθμισης δανείων, όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από την Τράπεζα, βάσει των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής περιλαμβάνουν μόνο τις περιπτώσεις τροποποίησης των συμβατικών όρων αποπληρωμής του δανείου λόγω οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη να ανταποκριθεί στις δανειακές του υποχρεώσεις βάσει των υφιστάμενων όρων, και η Τράπεζα παρέχει διευκολύνσεις, μέσω ευνοϊκής τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται από την δανειακή σύμβαση, ενέργεια στην οποία δεν θα προέβαινε εάν ο οφειλέτης δεν βρισκόταν σε οικονομική δυσχέρεια.

Όλα τα άλλα είδη τροποποιήσεων που παρέχονται από την Τράπεζα και δεν οφείλονται στην οικονομική αδυναμία του οφειλέτη, αλλά καθορίζονται από παράγοντες επιχειρηματικής φύσεως, δεν αποτελούν μέτρα ρύθμισης.

Λύσεις Ρύθμισης Δανείων

Οι λύσεις ρύθμισης παρέχονται κατόπιν αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και της πρόθεσής του να αποπληρώσει την οφειλή του, και μπορεί να είναι προσωρινής φύσης ή μεγαλύτερης διάρκειας. Ο σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η διευκόλυνση των οφειλετών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες μέσω επαναπροσδιορισμού των όρων αποπληρωμής των δανείων τους με βιώσιμο τρόπο και ταυτόχρονα η προστασία της Τράπεζας από ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές. Η Τράπεζα αναπτύσσει στοχευμένες στρατηγικές κατηγοριοποίησης οφειλετών με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες των εν λόγω επιλεγμένων ομάδων οφειλετών.

Τα μέτρα ρύθμισης δανείων μπορεί να περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται απαραίτητα σε ένα ή και περισσότερα από τα παρακάτω:

- κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- καταβολή δόσης μεγαλύτερης των οφειλόμενων τόκων,
- καταβολή μόνο τόκων,
- καταβολή δόσης μικρότερης των οφειλόμενων τόκων,
- περίοδος χάριτος,
- μείωση επιτοκίου,
- παράταση διάρκειας,
- διαχωρισμός οφειλής και σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων,
- μερική διαγραφή οφειλής,
- λειτουργική αναδιάρθρωση και
- συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Ειδικά για τα καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση (περιλαμβανομένων των πιστωτικών καρτών), τα προγράμματα ρύθμισης (π.χ. παράταση διάρκειας) πραγματοποιούνται κυρίως μέσω της ενοποίησης των δανειακών υποχρεώσεων, όπου όλα τα υφιστάμενα υπόλοιπα καταναλωτικών δανείων συγκεντρώνονται σε ένα. Αυτές οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται τόσο για να επιτυγχάνεται η επαρκής μείωση των δόσεων του δανείου όσο και ο βιώσιμος χαρακτήρας της ρύθμισης για τον οφειλέτη. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις, η ενοποίηση των δανειακών υποχρεώσεων μπορεί να συνδυάζεται με εγγραφή προσημείωσης σε ακίνητα, μετατρέποντας έτσι τα μη εξασφαλισμένα ανοίγματα του Ομίλου σε εξασφαλισμένα.

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων, η μείωση της δόσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων προγραμμάτων ρύθμισης, όπως η παράταση διάρκειας της αποπληρωμής του δανείου, η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο διαχωρισμός οφειλής και η σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα επιχειρηματικά δάνεια υπόκεινται σε ρύθμιση, όταν υπάρχουν ενδείξεις οικονομικών δυσχερειών του οφειλέτη, η οποία στοιχειοθετείται από ένα συνδυασμό παραγόντων μεταξύ των οποίων η επιδείνωση των οικονομικών του στοιχείων, η υποβάθμιση της πιστοληπτικής του αξιολόγησης, οι καθυστερήσεις πληρωμών και λοιποί παράγοντες.

Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη

Για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, η Τράπεζα συμμετέχει σε ορισμένες περιπτώσεις σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος των λύσεων ρύθμισης, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.10. Το 2023, δεν υπήρχαν μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνταν από την Τράπεζα την 31 Δεκεμβρίου 2023. Το 2022, οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνταν από την Τράπεζα την 31 Δεκεμβρίου 2022 σχετιζόνταν με τη συμμετοχή ποσοστού 3% στην Καλογήρου Ανώνυμη Εμπορική Εταιρία υποδημάτων, ενδυμάτων και δερμάτινων ειδών για μηδενικό τίμημα.

i. Ταξινόμηση ρυθμισμένων δανείων

Τα ρυθμισμένα δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη απομειωμένα (Στάδιο 2) ή ως απομειωμένα (Στάδιο 3) αξιολογώντας τον βαθμό καθυστέρησης και την πιστοληπτική τους διαβάθμιση.

Τα απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια υπόκεινται αρχικά σε περίοδο επιτήρησης ενός έτους, κατά την οποία η συναλλακτική συμπεριφορά των οφειλετών παρακολουθείται επισταμένως. Εάν, στο τέλος της ανωτέρω περιόδου, οι οφειλέτες έχουν ανταποκριθεί στους όρους του προγράμματος και δεν υπάρχουν καθόλου ποσά σε καθυστέρηση, καθώς και αμφιβολίες για την πλήρη εξόφληση των δανείων, τότε αυτά γνωστοποιούνται ως μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια (Στάδιο 2). Επιπροσθέτως, τα μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προγενέστερα κατηγοριοποιήθηκαν ως απομειωμένα και τήρησαν του όρους της ρύθμισης, υπόκεινται σε διετή παρακολούθηση. Εάν, στο τέλος αυτής της περιόδου, οι οφειλέτες έχουν προβεί σε τακτικές πληρωμές κατά ένα σημαντικό ποσό σωρευτικά, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι ούτε απομειωμένα ούτε πληρούνται άλλα κριτήρια αύξησης πιστωτικού κινδύνου, τότε αυτά εξέρχονται από το καθεστώς ρύθμισης και ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Ειδικότερα, η κατηγορία των απομειωμένων ρυθμισμένων δανείων περιλαμβάνει εκείνα που (α) κατά την ημερομηνία της ρύθμισης ήταν σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή θεωρούνταν πιθανό να μην αποπληρωθούν, (β) στο τέλος της περιόδου επιτήρησης του ενός έτους ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των μη απομειωμένων δανείων και κατά την διετή περίοδο παρακολούθησης τα νέα μέτρα ρύθμισης είχαν παραταθεί ή υπήρξαν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και (γ) κατηγοριοποιήθηκαν αρχικά ως μη απομειωμένα και κατά την διάρκεια της διετούς περιόδου παρακολούθησης ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των απομειωμένων.

Επίσης, τα ρυθμισμένα δάνεια που δεν εξυπηρετούνται σύμφωνα με τους νέους τροποποιημένους όρους και τα οποία μεταγενέστερα καταγγέλλονται, παύουν να παρακολουθούνται ξεχωριστά βάσει των διαδικασιών που η Τράπεζα εφαρμόζει για τα προγράμματα ρύθμισης, και γνωστοποιούνται ως καταγγελλόμενα απομειωμένα δάνεια (Στάδιο 3) σύμφωνα με τις διαδικασίες της Τράπεζας για την διαχείριση και παρακολούθηση των καταγγελλόμενων δανείων.

ii. Αξιολόγηση απομείωσης

Στις περιπτώσεις που παρέχονται μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα αξιολογεί την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και την ικανότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του βάσει των πολιτικών απομείωσης της Τράπεζας που περιγράφονται στις σημειώσεις 2.2.14 και 5.2.1. Συγκεκριμένα, τα ρυθμισμένα επιχειρηματικά δάνεια, τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής, τα οποία είναι από μόνα τους σημαντικά καθώς και αυτά προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιολογούνται σε ατομική βάση. Επιπροσθέτως, τα ρυθμισμένα δάνεια λιανικής τραπεζικής αξιολογούνται σε συλλογική βάση ξεχωριστά από τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια λιανικής καθώς συμπεριλαμβάνουν μεγάλη ομογενή ομάδα δανείων.

iii. Αναδιαρθρώσεις δανείων

Όταν οι τροποποιήσεις στους συμβατικούς όρους ενός ρυθμισμένου δανείου είναι σημαντικές, το αρχικό ρυθμισμένο δάνειο αποαναγνωρίζεται και αναγνωρίζεται ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «καινούργιο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η τροποποίηση ως αποτέλεσμα λύσεων ρύθμισης δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του δανείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση στα αποτελέσματα χρήσης. Η Τράπεζα συνεχίζει να παρακολουθεί το τροποποιημένο ρυθμισμένο δάνειο κατά τη περίοδο επιτήρησης για να προσδιορίσει κατά πόσο έχει αυξηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος από την αρχική του αναγνώριση.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα δεν έχει στη κατοχή του ρυθμισμένα δάνεια τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (2022: μηδέν).

Οι παρακάτω πίνακες εμπεριέχουν ανάλυση των δανείων που επιμετρούνται σε αποσβέσιμο κόστος σχετικά με τις δραστηριότητες ρύθμισης της Τράπεζας. Για λόγους συγκρισιμότητας με τις ποσοτικές πληροφορίες στην ενότητα (α) οι οποίες βασίζονται στις αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7, τα ποσά στους πίνακες παρακάτω παρατίθενται σε λογιστικές αξίες προ πρόβλεψης απομείωσης ενώ οι συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης παρουσιάζονται ξεχωριστά, σύμφωνα με τον εσωτερικό τρόπο παρακολούθησης και αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου στην Τράπεζα.

Ο παρακάτω πίνακας συμπεριλαμβάνει μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων ανά είδος ρύθμισης της Τράπεζας:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Μέτρα ρύθμισης δανείων:		
Διαχωρισμός οφειλής	147	234
Παράταση διάρκειας	587	860
Κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	72	136
Μειωμένη δόση μικρότερη των οφειλόμενων τόκων	27	65
Μείωση επιτοκίου	100	125
Μειωμένη δόση μεγαλύτερη των οφειλόμενων τόκων	44	65
Τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	94	127
Καταβολή μόνο τόκων	1	1
Περίοδος χάριτος	30	20
Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο	-	8
Μερική διαγραφή οφειλής	1	1
Λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης	13	14
Λοιπά	20	27
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	1.137	1.684
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(245)	(341)
Λογιστική αξία	892	1.343

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων και των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά ποιοτική διαβάθμιση:

	31 Δεκεμβρίου 2023		
	Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	26.385	-	-
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	3.936	624	16
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI	1.250	513	41
Συνολική αξία προ απομείωσης	31.571	1.137	4
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(121)	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	(280)	(43)	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI, εκ των οποίων:	(591)	(202)	
- Ατομική αξιολόγηση	(178)	(70)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(413)	(132)	
Συνολική λογιστική αξία	30.579	892	3
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	19.351	892	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Ρυθμισμένα δάνεια € εκατ.	% Ρυθμισμένων δανείων
<i>Συνολική αξία προ απομείωσης:</i>			
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	25.768	-	-
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	4.457	931	21
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 3 και POCI	1.861	753	40
Συνολική αξία προ απομείωσης	<u>32.086</u>	<u>1.684</u>	<u>5</u>
<i>Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:</i>			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(108)	-	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	(310)	(75)	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI, εκ των οποίων:	(902)	(266)	
- Ατομική αξιολόγηση	(318)	(129)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(584)	(137)	
Συνολική λογιστική αξία	<u>30.766</u>	<u>1.343</u>	<u>4</u>
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	19.835	1.289	

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	1.684	2.586
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	16
Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της χρήσης	198	208
Δάνεια σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽¹⁾	(42)	(54)
Διαγραφές δανείων που ήταν σε καθεστώς ρύθμισης	(45)	(19)
Αποπληρωμές δανείων	(169)	(194)
Δάνεια και απαιτήσεις που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης ⁽²⁾	(537)	(921)
Λοιπά	47	62
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(245)	(341)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	<u>892</u>	<u>1.343</u>

⁽¹⁾ Τα «Δάνεια και απαιτήσεις σε καθεστώς ρύθμισης που αποαναγνωρίστηκαν/ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης» περιλαμβάνουν δάνεια τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης λόγω α) συναλλαγών πώλησης και β) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων και εκείνων που έχουν ταξινομηθεί ως διακρατούμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης (σημ. 20 και 29).

⁽²⁾ Το 2023, ποσό € 68 εκατ. δανείων και απαιτήσεων τα οποία εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης αναφέρεται σε καταγεγραμμένα δάνεια (2022: € 74 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά είδος δανείου:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	685	1.037
- Στεγαστικά δάνεια	433	711
- Καταναλωτικά δάνεια	42	55
- Πιστωτικές κάρτες	5	16
- Μικρές επιχειρήσεις	206	256
Επιχειρηματικά	451	647
- Μεγάλες επιχειρήσεις	131	185
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	320	462
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	1.137	1.684
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(245)	(341)
Λογιστική αξία	892	1.343

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά γεωγραφική κατανομή:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ελλάδα	1.108	1.647
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες	29	37
Λοιπές Χώρες	0	0
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	1.137	1.684
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(245)	(341)
Λογιστική αξία	892	1.343

Ο παρακάτω πίνακας εμπεριέχει πληροφορίες σχετικά με τροποποιήσεις δανείων λόγω μέτρων ρύθμισης, οι οποίες δεν συνιστούν αποαναγνώριση. Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τροποποιήθηκαν ενώ είχαν πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογισμένη καθ' όλη τη διάρκεια τους.

Τροποποιημένα δανειακά ανοίγματα	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τροποποιημένα κατά τη διάρκεια της χρήσης δάνεια με πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	262	350
Κέρδος/(Ζημιά) από την τροποποίηση	9	3
Τροποποιημένα δάνεια, μετά την αρχική τους αναγνώριση, των οποίων η πρόβλεψη απομείωσης βασιζόταν στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους		
Λογιστική αξία δανείων προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης άλλαξε στη χρήση, μετά την τροποποίηση, σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	343	336

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία προ προβλέψεων δανείων που είχαν τροποποιηθεί στο παρελθόν και για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικές ζημιές επανήλθε σε υπολογισμό καθ' όλη τη διάρκεια τους, ανήλθε σε € 234 εκατ. (2022: € 333 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
5.2.1.3 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του εμπορικού και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022 σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Moody's ή αντίστοιχες διαβαθμίσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2023			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)				
Aaa	1.902	-	-	1.902
Aa1 έως Aa3	17	-	-	17
A1 έως A3	100	4	-	104
Χαμηλότερα από A3	6.895	3	-	6.898
Χωρίς διαβάθμιση	158	-	32	190
Αξία προ απομείωσης	9.072	7	32	9.111
Πρόβλεψη απομείωσης	(9)	(0)	(7)	(16)
Λογιστική αξία	9.063	7	25	9.095
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)				
Aaa	155	-	-	155
Aa1 έως Aa3	100	-	-	100
A1 έως A3	186	8	-	194
Χαμηλότερα από A3	1.864	40	-	1.904
Χωρίς διαβάθμιση	63	-	-	63
Λογιστική αξία	2.368	48	-	2.416
	31 Δεκεμβρίου 2022			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)				
Aaa	1.821	-	-	1.821
Aa1 έως Aa3	17	-	-	17
A1 έως A3	91	-	-	91
Χαμηλότερα από A3	5.737	6	7	5.750
Χωρίς διαβάθμιση	74	-	26	100
Αξία προ απομείωσης	7.740	6	33	7.779
Πρόβλεψη απομείωσης	(12)	(0)	(10)	(22)
Λογιστική αξία	7.728	6	23	7.757
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)				
Aaa	150	-	-	150
Aa1 έως Aa3	116	-	-	116
A1 έως A3	192	-	-	192
Χαμηλότερα από A3	1.874	71	-	1.945
Χωρίς διαβάθμιση	58	-	-	58
Λογιστική αξία	2.390	71	-	2.461

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2023	
	Χρεωστικοί τίτλοι Χρεωστικοί που επιμετρώνται στην τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)		
Aaa	55	-
A1 έως A3	15	-
Χαμηλότερα από A3	157	0
Χωρίς διαβάθμιση	-	26
Λογιστική αξία	227	26

	31 Δεκεμβρίου 2022	
	Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)		
Χαμηλότερα από A3	69	0
Λογιστική αξία	69	0

Η λογιστική αξία των ομολόγων με διαβάθμιση χαμηλότερη από A3, η οποία ανήλθε σε € 8.951 εκατ. (2022: € 7.750 εκατ.), αναλύεται ως εξής:

	2023		2022	
	Δημόσιο € εκατ.	Τράπεζες και επιχειρήσεις € εκατ.	Δημόσιο € εκατ.	Τράπεζες και επιχειρήσεις € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι				
Ελλάδα	6.015	1.169	5.413	915
Λοιπές χώρες μέλη Ευρωζώνης	363	508	275	459
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	284	63	159	22
Λοιπές χώρες	194	355	173	334
Λογιστική αξία	6.856	2.095	6.020	1.730

Ως αποτέλεσμα μιας σειράς αναβαθμίσεων του αξιόχρεου του Ελληνικού Δημοσίου το δεύτερο εξάμηνο του 2023, οι μακροχρόνιοι πιστωτικοί τίτλοι του κατατάσσονταν στην επενδυτική βαθμίδα τον Μάρτιο 2024 σύμφωνα με τους τέσσερις από τους πέντε οίκους Εξωτερικής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης που είναι αποδεκτοί από την EKT (Fitch, Score, S&P: BBB- με σταθερή προοπτική; DBRS: BBB(low) με σταθερή προοπτική) και ένα σκαλί κάτω από την επενδυτική βαθμίδα από τον πέμπτο οίκο, τη Moody's (Ba1 με σταθερή προοπτική).

Τα ομόλογα χωρίς διαβάθμιση λογιστικής αξίας € 271 εκατ. (2022: € 151 εκατ.) αποτελούνται κυρίως από € 181 εκατ. Ελληνικά εταιρικά ομόλογα (2022: € 132 εκατ.) και € 68 εκατ. Κυπριακά εταιρικά ομόλογα (2022: μηδέν).

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η ονομαστική αξία των χρεωστικών τίτλων εκδοτών προερχόμενων από τη Ρωσία που κατέχονται από την Τράπεζα και έχουν ταξινομηθεί ως πιστωτικά απομειωμένοι, ήταν € 36 εκατ., με πρόβλεψη απομείωσης ποσού € 5 εκατ.

Την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα προχώρησε στην από-επένδυση σε χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, ονομαστικής αξίας € 204 εκατ., κυρίως με σκοπό τη διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης, με συνέπεια την αναγνώριση κέρδους € 0,2 εκατ. περίπου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
Ανταλλαγή ομολόγων ελληνικού δημοσίου

Τον Ιούλιο 2023, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) προχώρησε σε συναλλαγή, η οποία περιελάμβανε την ανταλλαγή και προσφορά για επαναγορά συγκεκριμένων ομολόγων ελληνικού δημοσίου (ΟΕΔ) με ημερομηνίες λήξης το 2024 και 2025 και ετήσιο τοκομερίδιο 3,45% και 3,375%, αντίστοιχα. Τα εν λόγω ομόλογα επαναγοράστηκαν με τιμή 100,15 για κάθε έναν από τους τίτλους, έναντι νέου ΟΕΔ με ημερομηνία λήξης το 2038, ετήσιο τοκομερίδιο 4,375% και τελική τιμή προσφοράς 99,042.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η Τράπεζα προσέφερε ΟΕΔ ονομαστικής αξίας € 469 εκατ., εκ των οποίων € 466 εκατ. είχαν κατηγοριοποιηθεί στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο επιμετρούμενο στο αποσβέσιμο κόστος και απέκτησε ΟΕΔ της νέας έκδοσης ίσης ονομαστικής αξίας, εκ των οποίων € 459 εκατ. κατηγοριοποιήθηκαν στο αποσβέσιμο κόστος και € 10 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών. Συνεπώς, τα αρχικά ομόλογα αποαναγνωρίστηκαν από τον ισολογισμό του Ομίλου, με αποτέλεσμα τη λογιστικοποίηση ζημιάς € 19 εκατ.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά στάδιο, ανά γεωγραφική περιοχή με βάση τη χώρα εγκατάστασης των αντισυμβαλλόμενων και τον τομέα δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2023								
	Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες			Λοιπές Χώρες			Σύνολο
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους-Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2		
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι AC									
Δημόσιο	4.966	-	544	-	-	831	-	6.341	
Τράπεζες	856	-	293	-	-	-	-	1.149	
Επιχειρήσεις	326	5	775	3	27	481	4	1.621	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	6.148	5	1.612	3	27	1.312	4	9.111	
Πρόβλεψη απομείωσης	(6)	(2)	(2)	(0)	(5)	(1)	(0)	(16)	
Λογιστική αξία	6.142	3	1.610	3	22	1.311	4	9.095	
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI									
Δημόσιο	909	-	218	-	-	184	-	1.311	
Τράπεζες	-	-	94	-	-	-	-	94	
Επιχειρήσεις	172	-	510	40	-	281	8	1.011	
Λογιστική αξία	1.081	-	822	40	-	465	8	2.416	

	31 Δεκεμβρίου 2022								
	Ελλάδα		Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες			Λοιπές Χώρες			Σύνολο
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια τους- Στάδιο 2		
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι AC									
Δημόσιο	4.379	-	200	-	-	830	-	5.409	
Τράπεζες	685	-	93	-	-	-	-	778	
Επιχειρήσεις	241	7	798	3	26	514	3	1.592	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	5.305	7	1.091	3	26	1.344	3	7.779	
Πρόβλεψη απομείωσης	(9)	(3)	(2)	(0)	(7)	(1)	(0)	(22)	
Λογιστική αξία	5.296	4	1.089	3	19	1.343	3	7.757	
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI									
Δημόσιο	976	-	234	48	-	205	-	1.463	
Τράπεζες	-	-	86	3	-	-	-	89	
Επιχειρήσεις	163	-	446	15	-	280	5	909	
Λογιστική αξία	1.139	-	766	66	-	485	5	2.461	

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2023			Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα € εκατ.	Λοιπές Ευρωπαϊκές		
		Χώρες € εκατ.	Χώρες € εκατ.	
Χρεωστικοί τίτλοι FVTPL				
Τράπεζες	0	26	-	26
Επιχειρήσεις	0	-	-	0
Λογιστική αξία	0	26	-	26
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου				
Δημόσιο	142	-	55	197
Επιχειρήσεις	-	27	3	30
Λογιστική αξία	142	27	58	227

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Ελλάδα € εκατ.	Λοιπές Ευρωπαϊκές		
		Χώρες € εκατ.	Χώρες € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρεωστικοί τίτλοι FVTPL				
Επιχειρήσεις	0	-	-	0
Λογιστική αξία	0	-	-	0
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου				
Δημόσιο	63	6	69	
Λογιστική αξία	63	6	69	

5.2.1.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 και το καθαρό ποσό αυτών παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης («τα κριτήρια συμψηφισμού»), όπως παρατίθενται και στην λογιστική αρχή της Τράπεζας 2.2.4.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό περιλαμβάνουν συγκεκριμένες συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων οι οποίες υπάγονται σε συμβάσεις “GMRA’s” (Global Master Repurchase Agreements), καθώς και εξωχρηματοστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία εκκαθαρίζονται από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCP). Σχετικά με το τελευταίο, η Τράπεζα εξέτασε τους όρους των συμφωνιών εκκαθάρισης των παραγώγων που έχουν συναφθεί με τα Εκκαθαριστικά Μέλη και συμπέρανε ότι πληρούνται τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό αναφορικά με τους λογαριασμούς χρηματικών εγγυήσεων που αφορούν σε κάλυψη του περιθωρίου διαφορών αποτίμησης για τα εν λόγω παράγωγα. Ως εκ τούτου απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 752 εκατ. (2022: € 1.376 εκατ.) και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 492 εκατ. (2022: € 444 εκατ.) (σημ. 19) συμψηφίστηκαν έναντι € 317 εκατ. (2022: € 932 εκατ.) χρηματικών εγγυήσεων που έχουν ληφθεί (σημ. 31) και € 57 εκατ. (2022: μηδέν) χρηματικών εγγυήσεων που έχουν δοθεί (σημ. 17).

Χρηματοοικονομικά στοιχεία που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό, περιλαμβάνουν παράγωγα (διμερείς συμφωνίες) καθώς και συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων για τις οποίες α) το δικαίωμα συμψηφισμού τίθεται σε ισχύ μόνο σε περίπτωση αθέτησης, χρεοκοπίας ή πτώχευσης της Τράπεζας ή των αντισυμβαλλόμενων ή μετά από άλλα προκαθορισμένα γεγονότα και/ή β) η Τράπεζα και οι αντισυμβαλλόμενοι του μπορεί να μην έχουν πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού των συναλλαγών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού και συνεπώς στον ισολογισμό παρουσιάζεται το καθαρό ποσό αυτών, καθώς και ποσά που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες για τα οποία τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται παραπάνω δεν πληρούνται. Όσον αφορά αυτές τις συναλλαγές, η Τράπεζα μπορεί να λαμβάνει και να παρέχει εξασφαλίσεις με την μορφή χρεογράφων και ταμειακών διαθεσίμων, τα οποία περιλαμβάνονται στους παρακάτω πίνακες στις στήλες «Χρηματοοικονομικά μέσα» και «Εγγυήσεις σε μετρητά».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2023						
Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό						
Λογιστική αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	1.317	(1.210)	107	(107)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.629	(752)	877	(684)	(63)	130
Καταθέσεις προς τράπεζες που καταβάλλονται ως εγγύηση	1.096	(57)	1.039	(343)	-	696
Σύνολο	4.042	(2.019)	2.023	(1.134)	(63)	826

31 Δεκεμβρίου 2023						
Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό						
Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών ενεργητικού που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	4.943	(1.210)	3.733	(3.733)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.919	(492)	1.427	(943)	(343)	141
Καταθέσεις από τράπεζες που λαμβάνονται ως εγγύηση	441	(317)	124	(63)	-	61
Σύνολο	7.303	(2.019)	5.284	(4.739)	(343)	202

31 Δεκεμβρίου 2022						
Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό						
Λογιστική αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών στοιχείων ενεργητικού	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	116	(114)	2	(2)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.582	(1.376)	1.205	(721)	(235)	249
Σύνολο	2.698	(1.490)	1.207	(723)	(235)	249

31 Δεκεμβρίου 2022						
Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό						
Λογιστική αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού	Λογιστική αξία χρηματ/μικρών ενεργητικού που συμψηφίστηκαν	Καθαρή αξία χρηματ/μικρών υποχρεώσεων	Χρηματ/μικά μέσα (περιλαμβ. μη-ταμειακών εξασφαλίσεων)	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά	Καθαρό υπόλοιπο	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	2.569	(114)	2.455	(2.455)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.081	(444)	1.638	(721)	(239)	678
Καταθέσεις από τράπεζες που λαμβάνονται ως εγγύηση	1.237	(932)	305	(235)	-	70
Σύνολο	5.887	(1.490)	4.398	(3.411)	(239)	748

Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα οι οποίες δεν υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες, εύλογης αξίας € 14 εκατ. και € 29 εκατ., αντίστοιχα, (2022: € 9 εκατ. και € 59 εκατ., αντίστοιχα) δεν παρουσιάζονται στους ανωτέρω πίνακες.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στους παραπάνω πίνακες στην αξία με την οποία αναγνωρίστηκαν, είτε την εύλογη αξία (παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα) είτε στην αποσβέσιμη αξία κτήσης (όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία), ανάλογα με τον τύπο του χρηματοοικονομικού μέσου.

5.2.2 Κίνδυνος αγοράς

Η Τράπεζα εκτίθεται σε κίνδυνο αγοράς ο οποίος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημιάς λόγω δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς. Μεταβολές σε επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads), τιμές μετοχών και σε άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως στην τεκμαρτή μεταβλητότητα των προηγούμενων, μπορούν να επηρεάσουν τα έσοδα της Τράπεζας ή την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων του. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου (GMCRU) παρακολουθεί, ελέγχει και αποτιμάει τους κινδύνους αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα.

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου είναι υπεύθυνη για την επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αναφορά όλων των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβανομένου του επιτοκιακού κινδύνου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (interest rate risk in the Banking Book (IRRBB)) και του κινδύνου πιστωτικού περιθωρίου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας (credit spread risk in the Banking Book (CSRBB)). Συγκεκριμένα, η Τράπεζα ως αποτέλεσμα των εποπτικών εξελίξεων και απαιτήσεων (EBA/GL/2022/14), έχει περαιτέρω ενισχύσει τις υποδομές, την διακυβέρνηση και τη δομή των ορίων αναλόγως, έτσι ώστε να επιμετράει και να παρακολουθεί τον κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου, μέσω ενός ειδικού πλαισίου stress testing. Η Μονάδα αναφέρεται στον GCRO και οι κύριες δραστηριότητές της περιλαμβάνουν:

- Την παρακολούθηση όλων των βασικών ενδείξεων που οδηγούν σε κίνδυνο αγοράς, επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας,
- Εφαρμογή μεθοδολογιών για την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress testing) για τον κίνδυνο αγοράς, τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και τον κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας (ιστορικού και υποθετικού),
- Παρακολούθηση και αναφορά της χρήσης των πιστωτικών ορίων αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς, τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και τον κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας,
- Ανάπτυξη, συντήρηση και διεύρυνση των υποδομών διαχείρισης κινδύνου.

Οι κίνδυνοι αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα είναι οι ακόλουθοι:

(α) Επιτοκιακός κίνδυνος

Οι ταμειακές ροές και η εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής θέσης της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο λόγω των διακυμάνσεων στα ισχύοντα επιτόκια αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου ταμιακών ροών, είναι ο κίνδυνος οι μελλοντικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθούν λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας είναι ο κίνδυνος η αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθεί λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας αναλύεται περαιτέρω σε «Γενικό» και «Ειδικό». Ο πρώτος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς, ενώ ο τελευταίος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω κινήσεων σε συγκεκριμένες αποδόσεις εκδοτών και σε περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

(β) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η χρηματοοικονομική θέση και οι ταμειακές ροές της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο από την επίδραση των διακυμάνσεων στις ισχύουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

(γ) Μετοχικός κίνδυνος

Ο κίνδυνος τιμής μετοχών ορίζεται ως ο κίνδυνος μείωσης της εύλογης αξίας τους, ως αποτέλεσμα της μεταβολής των μετοχικών δεικτών και της αξίας μεμονωμένων μετοχών. Η έκθεση στον κίνδυνο μεταβλητότητας των τιμών των μετοχών προέρχεται κυρίως από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

(δ) Τεκμαρτή μεταβλητότητα

Η Τράπεζα εκτίθεται σε περιορισμένο κίνδυνο τεκμαρτής μεταβλητότητας (implied volatility (vega) risk), κυρίως ως αποτέλεσμα των θέσεων του σε δικαιώματα προαίρεσης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee) καθορίζει τα όρια της έκθεσης σε κινδύνους αγοράς, τα οποία παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση.

Η Τράπεζα εφαρμόζει κυρίως τη μέθοδο της Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk - VaR) για τη διαχείριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς. Επιπροσθέτως, πραγματοποιούνται αναλύσεις ευαισθησίας καθώς και προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress testing).

(i) VaR για 2023 και 2022

Η μέθοδος VaR χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, υπολογίζοντας την πιθανή αρνητική μεταβολή της αγοραίας αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης και για προκαθορισμένη διάρκεια. Το VaR που υπολογίζει η Τράπεζα είναι βασισμένο σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, υπολογισμένο με τη μέθοδο προσομοίωσης Monte Carlo (διεξάγεται ολοκληρωμένη επανατιμολόγηση των θέσεων).

Τα μοντέλα VaR είναι σχεδιασμένα για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς σε ομαλές συνθήκες. Γίνεται η υπόθεση ότι οι ενδεχόμενες μεταβολές στους παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν τις ομαλές συνθήκες αγοράς, θα ακολουθήσουν κανονική κατανομή.

Παρόλο που το VaR είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς, οι υποθέσεις πάνω στις οποίες βασίζεται εγείρουν συγκεκριμένους περιορισμούς. Για το λόγο αυτό τα πραγματικά αποτελέσματα παρακολουθούνται συστηματικά μέσω της διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων («back testing»), ώστε να ελεγχθεί η εγκυρότητα των υποθέσεων και των παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του VaR.

Η περίμετρος της ανάλυσης VaR λαμβάνει υπόψη τα χαρτοφυλάκια εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL), συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών χαρτοφυλακίων και χαρτοφυλακίων επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Κατά συνέπεια, ο πιθανός αντίκτυπος όπως απεικονίζεται στα στοιχεία του VaR θα επηρεάσει άμεσα τα Κεφάλαια της Τράπεζας (κατάσταση αποτελεσμάτων ή ίδια κεφάλαια).

Επειδή η μέθοδος VaR αποτελεί βασικό εργαλείο για την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς που είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα, έχουν θεσπιστεί όρια VaR για όλες τις ανωτέρω δραστηριότητες (εμπορικά και επενδυτικά χαρτοφυλάκια, επιμετρούμενα στην εύλογη αξία), ενώ η πραγματική έκθεση του Ομίλου επισκοπείται από τη διοίκηση σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας δεν αποτρέπει ζημιές έξω από αυτά τα όρια σε περίπτωση ακραίων μεταβολών στην αγορά.

VaR ανά κατηγορία κινδύνου⁽¹⁾

	2023		2022	
	(Μέσος όρος) € εκατ.	2023 € εκατ.	(Μέσος όρος) € εκατ.	2022 € εκατ.
Κίνδυνος Επιτοκίου	7	8	21	8
Κίνδυνος Συναλλάγματος	0	0	0	0
Μετοχικός Κίνδυνος	2	0	2	4
Σύνολο VaR	7	8	22	10

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει όλα τα χαρτοφυλάκια που επιμετρώνται στην εύλογη αξία.

Η διαφοροποίηση κινδύνων επιδρά θετικά στο συνολικό VaR από τον επιτοκιακό, συναλλαγματικό και μετοχικό κίνδυνο. Το μεγαλύτερο μέρος του VaR επιτοκιακού κινδύνου της Τράπεζας, οφείλεται στον κίνδυνο που σχετίζεται με τα χρεόγραφα και τα παράγωγα τα οποία επιδεικνύουν ευαισθησία σε μεταβολές των επιτοκίων και των πιστωτικών περιθωρίων. Ο μέσος όρος VaR του 2023 είναι σημαντικά μικρότερος, συγκρινόμενος με τον αντίστοιχο μέσο όρο VaR του έτους 2022, ως συνέπεια της μειωμένης μεταβλητότητας που παρατηρήθηκε στις αγορές, μετά την αρχική αναταραχή που προκλήθηκε κυρίως από την γεωπολιτική κρίση (πόλεμος στην Ουκρανία) το 2022.

(ii) Κίνδυνος διαφορών και ευαισθησία των επιτοκίων

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη διαφορά επανατιμολόγησης των επιτοκίων (Interest Rate Repricing Gap) της Τράπεζας, ο οποίος αναλύει τη δομή των αναντιστοιχιών των επιτοκίων εντός του ισολογισμού. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία/υποχρεώσεις της Τράπεζας περιλαμβάνονται στα ονομαστικά/αναπόσβεστα ποσά τους και κατηγοριοποιούνται με βάση είτε (α) την επόμενη συμβατική ημερομηνία επανατιμολόγησης, σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου ή (β) την ημερομηνία λήξης/ανάκλησης (όποια προηγείται), σε περίπτωση σταθερού επιτοκίου. Η παρακάτω ανάλυση αποτελεί μια εκτίμηση της έκθεσης σε επιτοκιακό κίνδυνο, καθώς συναλλαγές με διαφορετική διάρκεια παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ανά κατηγορία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2023 ⁽²⁾				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1-3 μήνες € εκατ.	3-12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	Άνω των 5 ετών € εκατ.
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	5.850	-	-	-	-
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.809	1.124	362	340	60
Χρεωστικοί τίτλοι ⁽¹⁾	611	339	643	3.805	5.552
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	13.220	4.168	7.783	3.204	2.757
	21.490	5.631	8.788	7.349	8.369
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	(3.665)	-	-	-	-
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(1.484)	(4.146)	-	(250)	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(31.333)	(4.110)	(4.645)	(592)	-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	-	-	(100)	(4.027)	(740)
	(36.482)	(8.256)	(4.745)	(4.869)	(740)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.914	2.390	57	1.204	(5.594)
Διαφορά επιτοκίων (interest rate gap)	(13.078)	(235)	4.100	3.684	2.035

	31 Δεκεμβρίου 2022 ⁽²⁾				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1-3 μήνες € εκατ.	3-12 μήνες € εκατ.	1-5 έτη € εκατ.	Άνω των 5 ετών € εκατ.
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9.371	-	-	-	-
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	1.290	318	230	80	60
Χρεωστικοί τίτλοι ⁽¹⁾	28	67	142	3.835	5.402
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	13.456	5.443	7.574	2.412	2.478
	24.144	5.827	7.945	6.327	7.940
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	(8.015)	-	-	-	-
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(2.486)	(1.346)	(200)	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(35.326)	(2.485)	(1.981)	(74)	-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	(2)	-	(5)	(2.025)	(1.700)
	(45.828)	(3.831)	(2.186)	(2.099)	(1.700)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	4.898	(138)	(414)	95	(4.401)
Διαφορά επιτοκίων (interest rate gap)	(16.786)	1.859	5.346	4.324	1.840

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει θέσεις πώλησης ομολόγων (σημ. 34)

⁽²⁾ Τα ποσά είναι προ συμψηφισμού (σημ. 5.2.1.4)

Η Τράπεζα διενεργεί ανάλυση ευαισθησίας, για να εκτιμήσει την επίδραση που θα είχε μια υποθετική αλλαγή των επιτοκίων της αγοράς, στα καθαρά έσοδα από τόκους (NII) και στα λοιπά συνολικά έσοδα (OCI).

Η επίπτωση στα καθαρά έσοδα από τόκους υπολογίζεται με το σενάριο μιας στιγμιαίας παράλληλης μετατόπισης όλων των επιτοκίων κατά +/- 100 μονάδες βάσης, για περίοδο 1 έτους ακολουθώντας την προσέγγιση του στατικού ισολογισμού. Για την 31 Δεκεμβρίου 2023, η επίπτωση στα καθαρά έσοδα από τόκους στο σενάριο παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης των επιτοκίων, ανέρχεται σε € 138 εκατ. (+100 μονάδες βάσης) και σε € -130 εκατ. (-100 μονάδες βάσης) (31 Δεκεμβρίου 2022: € 157 εκατ. και € -192 εκατ. αντιστοίχως).

Η επίδραση στα λοιπά συνολικά έσοδα (OCI) υπολογίζεται ως η μεταβολή της εύλογης αξίας όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο FVOCI, μετά την λογιστική αντιστάθμιση συμπεριλαμβανομένης της μεταβολής στα λοιπά έσοδα που οφείλεται στα μέσα που προσδιορίζονται για την αντιστάθμιση των ταμειακών ροών που πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης. Για την 31 Δεκεμβρίου 2023, ο αντίκτυπος στο OCI, υπό το σενάριο παράλληλης μετατόπισης της καμπύλης επιτοκίων, ανέρχεται στα € -47 εκατ. (+100 μονάδες βάσης) και στα € 50 εκατ. (-100 μονάδες βάσης) (31 Δεκεμβρίου 2022: € -29 εκατ. και € 30 εκατ. αντιστοίχως).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
(iii) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση της Τράπεζας σε συναλλαγματικό κίνδυνο για την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022:

	31 Δεκεμβρίου 2023						
	USD € εκατ.	CHF € εκατ.	RON € εκατ.	BGN € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	ΕΥΡΩ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9	2	-	-	5	6.346	6.362
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	49	24	24	1	38	2.411	2.547
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	55	-	-	-	0	172	227
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	18	0	-	0	2	871	891
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.597	1.873	7	0	5	26.127	30.609
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	909	-	-	-	286	10.520	11.715
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	3	0	59	801	12	8.890	9.765
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	0	59	-	-	-	146	205
Σύνολο ενεργητικού	3.640	1.958	90	802	348	55.483	62.321
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ							
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	481	13	3	0	23	7.733	8.253
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	17	2	0	0	1	1.437	1.457
Υποχρεώσεις προς πελάτες	3.151	24	0	0	204	37.361	40.740
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	76	-	-	-	0	4.875	4.951
Λοιπές υποχρεώσεις ⁽²⁾	15	0	19	-	3	828	865
Σύνολο υποχρεώσεων	3.740	39	22	0	231	52.234	56.266
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(100)	1.919	68	802	117	3.249	6.055
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	(5)	(1.925)	(7)	(204)	(138)	2.150	(130)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(105)	(6)	61	598	(21)	5.399	5.925

	31 Δεκεμβρίου 2022							
	USD € εκατ.	CHF € εκατ.	RON € εκατ.	RSD € εκατ.	BGN € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	ΕΥΡΩ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9	1	-	-	-	6	9.696	9.712
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	145	4	23	76	0	25	1.904	2.177
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-	-	69	69
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	29	0	0	50	-	0	1.136	1.215
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	2.472	1.981	8	-	0	7	26.151	30.619
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	974	-	-	-	-	264	9.249	10.487
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	7	74	61	160	189	5	9.668	10.164
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	-	-	-	-	81	81
Σύνολο ενεργητικού	3.636	2.060	92	286	189	307	57.954	64.524
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	491	1	2	0	0	37	11.454	11.985
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	33	1	0	129	0	1	1.532	1.696
Υποχρεώσεις προς πελάτες	3.288	23	0	0	0	171	36.774	40.256
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	73	73	-	-	-	5	3.514	3.665
Λοιπές υποχρεώσεις ⁽²⁾	3	-	15	0	-	0	1.321	1.339
Σύνολο υποχρεώσεων	3.888	98	17	129	0	214	54.595	58.941
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(252)	1.962	75	157	189	93	3.359	5.583
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	19	(1.962)	(15)	-	(507)	(104)	2.507	(62)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(233)	0	60	157	(318)	(11)	5.866	5.521

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, άυλα πάγια στοιχεία, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και λοιπές απαιτήσεις.

⁽²⁾ Οι λοιπές υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τις υποχρεώσεις σχετιζόμενες με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29).

5.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Η Τράπεζα εκτίθεται καθημερινά σε κινδύνους ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις εξασφαλισμένης ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων («geros») και διατραπεζικός δανεισμός), χρηματοδοτήσεις δανείων και καταπτώσεις εγγυήσεων. Επιπρόσθετα, οι

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

υποχρεώσεις κάλυψης των λογαριασμών περιθωρίου για συναλλαγές εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (από την ΕΚΤ και την αγορά), για συμβόλαια μείωσης κινδύνου (συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου-CSAs, συμφωνίες κύριας επαναγοράς-GMRAs) και για εκκαθάριση συναλλαγών από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCPs) έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επιπέδων ρευστότητας. Η Τράπεζα διατηρεί διαθέσιμα για να καλύψει όλες αυτές τις ανάγκες. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ανάγκες.

Η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι ανάγκες ρευστότητας που δημιουργούνται από καταπτώσεις εγγυητικών και πιστωτικών επιστολών είναι σημαντικά λιγότερες από το ποσό της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δεσμεύσεις για αύξηση της πίστωσης, όπου το συνολικό συμβατικό ποσό δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη μελλοντικές ανάγκες μετρητών, καθώς αρκετές από αυτές τις δεσμεύσεις θα λήξουν ή θα τερματιστούν χωρίς να χρηματοδοτηθούν.

Θεμελιώδης αρχή της διοίκησης της Τράπεζας, είναι η αντιστοίχιση (matching) και η ελεγχόμενη αναντιστοιχία (mismatch) των ημερομηνιών λήξης και των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Είναι ασυνήθιστο για τράπεζες να έχουν πλήρη αντιστοίχιση, καθώς οι συναλλαγές είναι συχνά αβέβαιης διάρκειας και διαφορετικής φύσεως. Όταν οι λήξεις δε συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί και ο κίνδυνος ζημιών.

Οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και η δυνατότητα αντικατάστασης, με αποδεκτό κόστος, των τοκοφόρων υποχρεώσεων κατά τη λήξη τους, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της ρευστότητας της Τράπεζας.

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας

Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας ορίζει την ακόλουθη εποπτική και ελεγκτική δομή:

- Η Επιτροπή Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας.
- Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Υποχρεώσεων του Ομίλου (Group Assets and Liabilities Committee) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας με βάση το υφιστάμενο επίπεδο διάθεσης ανάληψης κινδύνων (risk appetite) και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα της Τράπεζας τουλάχιστον σε μηνιαία βάση.
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής ρευστότητας της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη το πιο πρόσφατο πλάνο χρηματοδότησης καθώς και για την ημερήσια διαχείριση της ρευστότητας της Τράπεζας.
- Ο Τομέας Group Market and Counterparty Risk Sector (GMCRS) είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, έλεγχο, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο ρευστότητας της Τράπεζας.

Τα κύρια στοιχεία αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας που παρακολουθούνται σε περιοδική βάση συνοψίζονται ως εξής:

- Ανάλυση του αποθέματος ρευστότητας (liquidity buffer) σε επίπεδο Ομίλου ανά τύπο προϊόντος και ανά θυγατρική,
- Δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ρευστότητας. Οι ασκήσεις αυτές αξιολογούν τον αντίκτυπο ενός αριθμού έκτακτων γεγονότων στη ρευστότητα του Ομίλου,
- Ανάλυση της ευαισθησίας παραμέτρων της αγοράς στην ρευστότητα,
- Πρόσθετοι δείκτες παρακολούθησης ρευστότητας (ALMM) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Σύσταση βαρών επί στοιχείων ενεργητικού (Asset Encumbrance - AE) σε ατομική και ενοποιημένη βάση,
- Επισκόπηση της εφαρμογής του πλάνου χρηματοδότησης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Χρονοανάλυση στοιχείων ενεργητικού και στοιχεία ενεργητικού διακρατούμενα για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση της ληκτότητας των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022, βασισμένη στις λογιστικές τους αξίες. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Με βάση τις συμβάσεις αυτές, η Τράπεζα έχει δώσει ή λάβει εξασφαλίσεις, οι οποίες καλύπτουν τις αντίστοιχες καθαρές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις από συναλλαγές παραγώγων. Οι εξασφαλίσεις που έχουν δοθεί δεν παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες. Για τις απαιτήσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις ISDA/CSA, η θετική αποτίμηση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «άνω του ενός έτους» κατηγορία.

	31 Δεκεμβρίου 2023				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	6.362	-	-	-	6.362
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	297	89	24	1.078	1.488
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.469	985	2.800	25.355	30.609
- Ομόλογα	-	11	327	11.426	11.764
- Μετοχές	-	-	-	178	178
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	13	13
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	69	18	9	9.669	9.765
- Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	205	-	205
Σύνολο	8.197	1.103	3.365	47.719	60.384

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	9.712	-	-	-	9.712
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	218	514	57	644	1.433
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.614	618	2.533	25.854	30.619
- Ομόλογα	55	68	142	10.022	10.287
- Μετοχές	-	-	-	268	268
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	9	9
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	72	19	10	10.063	10.164
- Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση (σημ. 29)	-	-	81	-	81
Σύνολο	11.671	1.219	2.823	46.860	62.573

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, τα άυλα πάγια στοιχεία, τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και τα λοιπά στοιχεία του ενεργητικού.

Η Τράπεζα κατέχει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο μετρητών και στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις του και ενδεχόμενες αναλήψεις καταθέσεων σε συνθήκες πίεσης αγοράς. Τα διακρατούμενα στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- (α) Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες,
- (β) Ομόλογα υψηλής ρευστοποίησης και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποδεκτά ως εγγύηση, και
- (γ) Τρεχούμενοι λογαριασμοί και διατραπεζικές καταθέσεις λήξης εντός ενός μήνα.

Χρονοανάλυση των υποχρεώσεων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές για το 2023 και το 2022. Τα στοιχεία των υποχρεώσεων μη ορισμένης λήξης (καταθέσεις όψεως και ταμειουτηρίου) εμφανίζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Λόγω αυτών των συμβάσεων, η Τράπεζα έχει ήδη δώσει εξασφαλίσεις οι οποίες καλύπτουν την αποτίμηση των καθαρών του υποχρεώσεων από παράγωγα στη διατραπεζική αγορά. Για τις υποχρεώσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA) και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSA) η υποχρέωση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το χειρότερο πιθανό σενάριο αφού βασίζεται στην παραδοχή ότι όλες οι υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν στη λήξη τους και δε θα ανανεωθούν (π.χ. όλες οι προθεσμιακές καταθέσεις αποσύρονται στη συμβατική τους λήξη). Το πρόσφατο παρελθόν έχει δείξει ότι ακόμη και σε περιόδους συστημικής χρηματοοικονομικής κρίσης, η πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος είναι απομακρυσμένη.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:

- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- Υποχρεώσεις προς πελάτες
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις
- Λοιπές υποχρεώσεις

31 Δεκεμβρίου 2023				
Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	(εισορές)/ εκροές
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
1.087	3.877	2.994	362	8.320
31.653	4.776	4.394	3	40.826
75	593	245	4.986	5.899
2	4	18	104	128
280	274	189	-	743
33.097	9.524	7.840	5.455	55.916
9	-	-	-	9

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

- Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο
- Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾
- Σύνολο

Εντός 1 έτους	Άνω του 1 έτους
€ εκατ.	€ εκατ.
2.407	7.457
22	-
2.429	7.457

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:

- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- Υποχρεώσεις προς πελάτες
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις
- Λοιπές υποχρεώσεις

31 Δεκεμβρίου 2022				
Εντός 1 μήνα	1 - 3 μήνες	3 μήνες έως 1 έτος	Άνω του 1 έτους	(εισορές)/ εκροές
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
1.714	2.005	4.420	4.250	12.389
35.621	2.583	1.996	76	40.276
37	7	141	4.395	4.579
2	5	21	105	133
601	280	330	-	1.211
37.975	4.880	6.908	8.826	58.588
23	-	-	-	23

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:

Στοιχεία εκτός ισολογισμού

- Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο
- Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾
- Σύνολο

Εντός 1 έτους	Άνω του 1 έτους
€ εκατ.	€ εκατ.
3.503	5.536
26	-
3.529	5.536

⁽¹⁾ Αφορά συμβατικές δεσμεύσεις για την εξαγορά ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων καθώς και άυλων πάγιων στοιχείων (σημ. 41).

5.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»

Μετά την διακοπή δημοσίευσης τιμών για τα υπόλοιπα USD LIBOR επιτόκια (διάρκειας 1 ημέρας και 1,3,6,12 μηνών) την 30 Ιουνίου 2023, ολοκληρώθηκε επιτυχώς η εφαρμογή του προγράμματος μετάβασης IBOR της Τράπεζας για τις ανοιχτές θέσεις, κυρίως σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και παράγωγα, που συνδέονται με τα προαναφερθέντα επιτόκια. Συγκεκριμένα, κατά την διάρκεια του 2023 τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες μετέβησαν στα νέα επιτόκια αναφοράς (SOFR) κατά την πρώτη ημερομηνία εκτοκισμού τους μετά την ημερομηνία διακοπής των IBOR επιτοκίων, ενώ τα συμβόλαια παραγώγων έχουν μεταβεί

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στα κατάλληλα εναλλακτικά επιτόκια ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου ISDA, είτε μετά από διμερείς διαπραγματεύσεις με τους αντισυμβαλλομένους. Επιπλέον, η Τράπεζα θεωρεί πως οι σχέσεις αντιστάθμισης που έληξαν μετά την ημερομηνία διακοπής των USD LIBOR επιτοκίων που προαναφέρθηκαν, συνεχίζουν να πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης.

Η Τράπεζα, παρακολουθεί συνεχώς τυχόν εξελίξεις σχετικά με περαιτέρω πρωτοβουλίες της αγοράς για την μεταρρύθμιση επιτοκίων, προκειμένου να διασφαλίσει την συμμόρφωση του όπου απαιτηθεί.

5.2.5 Κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει την κλιματική αλλαγή ως σημαντικό κίνδυνο και με βάση τις εποπτικές οδηγίες έχει προσαρμόσει τις πολιτικές και μεθοδολογίες αναγνώρισης και παρακολούθησης των σχετικών κινδύνων.

Συγκεκριμένα, οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι ορίζονται ως οι κίνδυνοι που προκύπτουν από την πιθανή απώλεια ή αρνητική επίδραση στην Τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων της απώλειας/ζημίας των φυσικών περιουσιακών στοιχείων, της διαταραχής της λειτουργίας της επιχείρησης ή της δυσλειτουργίας των συστημάτων, των δαπανών μετάβασης και των επιπτώσεων στη φήμη από τις αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Κλιματικός και περιβαλλοντικός φυσικός κίνδυνος: Ο φυσικός κίνδυνος αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις ενός μεταβαλλόμενου κλίματος, συμπεριλαμβανομένων συχνότερων ακραίων καιρικών φαινομένων και σταδιακών αλλαγών του κλίματος, καθώς και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος..
- Κλιματικός και περιβαλλοντικός κίνδυνος μετάβασης: Ο κίνδυνος μετάβασης αναφέρεται στη χρηματοοικονομική ζημία ενός οργανισμού, η οποία μπορεί να επέλθει, άμεσα ή έμμεσα, από τη διαδικασία προσαρμογής προς μια οικονομία χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα και πιο περιβαλλοντολογικά βιώσιμη.
- Περιβαλλοντικός κίνδυνος: Ο κίνδυνος πραγματικής ή δυνητικής απειλής που συνδέεται με την εξάρτηση από τη φύση και τις άλλες επιπτώσεις της και/ή τη μη συμμόρφωση της στρατηγικής του Ομίλου με την αλλαγή του ρυθμιστικού, πολιτικού ή κοινωνικού πλαισίου στο οποίο λειτουργεί. Ο περιβαλλοντικός κίνδυνος δεν περιλαμβάνει τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή.

Η Τράπεζα υιοθετεί μία στρατηγική προσέγγιση προς τη βιωσιμότητα, την αναγνώριση και διαχείριση κινδύνων από την κλιματική αλλαγή, υπογραμμίζοντας τη μεγάλη σημασία που δίνεται στους κινδύνους και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα ολοκλήρωσε και εφαρμόζει την στρατηγική της για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy), η οποία θα εστιάζει στα ακόλουθα:

- Δέσμευση και ευαισθητοποίηση των πελατών για να προσαρμόσουν την επιχείρησή τους έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής,
- Δράσεις για την υποστήριξη των πελατών στις προσπάθειες μετάβασης τους προς ένα οικονομικό περιβάλλον πιο φιλικό προς το ESG,
- Δυνατότητες και εργαλεία, όπως πλαίσια και προϊόντα για τη στήριξη της Βιώσιμης Χρηματοδότησης,
- Αξιολόγηση και διαχείριση του κλιματικού κινδύνου των ανοιγμάτων

Για τη διευκόλυνση της ταξινόμησης των ευκαιριών βιώσιμης/πράσινης χρηματοδότησης με δομημένο τρόπο, η Τράπεζα έχει αναπτύξει το Πλαίσιο Βιώσιμης Χρηματοδότησης (Sustainable Finance Framework - SFF). Μέσω του SFF της, η Τράπεζα έχει τη δυνατότητα να ταξινομεί τις λύσεις βιώσιμου δανεισμού που προσφέρονται στους πελάτες της, προσδιορίζοντας την προσέγγιση ταξινόμησης που εφαρμόζει και τις δραστηριότητες που ορίζονται ως επιλέξιμες για πρόσβαση σε βιώσιμη χρηματοδότηση (επιλέξιμα πράσινα και κοινωνικά περιουσιακά στοιχεία).

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει επικαιροποιήσει τη δομή διακυβέρνησής της ενσωματώνοντας και καθορίζοντας ρόλους και αρμοδιότητες σε σχέση με κινδύνους ESG καθώς και τους κινδύνους που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον, ενσωματώνοντας ρυθμιστικές κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές της αγοράς με τη συμμετοχή

διαφόρων βασικών ενδιαφερόμενων (π.χ. Επιχειρηματικές Λειτουργίες, Μονάδες και Επιτροπές). Ο Όμιλος εφαρμόζει ένα μοντέλο καθορισμένων ρόλων και αρμοδιοτήτων σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων στις 3 Γραμμές Άμυνας.

Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τον σημαντικό αντίκτυπο των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον (CR&E) τόσο στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσο και στην παγκόσμια οικονομία, ο Όμιλος ανέπτυξε και ενέκρινε την Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνων CR&E, η οποία αποσκοπεί στην προώθηση μιας ολιστικής κατανόησης των επιπτώσεων των κινδύνων CR&E

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στο επιχειρηματικό του μοντέλο, καθώς και στην υποστήριξη της λήψης αποφάσεων σχετικά με τα θέματα αυτά και στην παροχή μιας ισχυρής διακυβέρνησης βάσει του Πλαισίου Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού Λειτουργιών Διαχείρισης Κινδύνου & Κλιματικού Κινδύνου Ομίλου (GRMSPO&CR) έχει την ευθύνη για την επίβλεψη, την παρακολούθηση και τη διαχείριση κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Ειδικότερα, λειτουργεί ως το γραφείο διαχείρισης έργου ('Project Office') υπεύθυνο για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης ("Πρόγραμμα Field") σχετικά με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς κινδύνους, με συντονιστικό και εποπτικό ρόλο σε όλα τα σχετικά έργα με σκοπό τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης με την επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας και τις προσδοκίες των εποπτικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω Μονάδα διασφαλίζει την υλοποίηση των αντίστοιχων πρωτοβουλιών σχετικά με το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα (πλαίσια, πολιτικές, διαδικασίες και προϊόντα) καθώς και την συμμόρφωση με τους σχετικούς υφιστάμενους και τους επερχόμενους κανονισμούς, στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος στο επίπεδο της Τράπεζας, σε ευθυγράμμιση με το πλάνο που έχει συμφωνηθεί σε εποπτικό επίπεδο, το οποίο επιταχύνεται όπου αυτό είναι εφικτό. Επίσης, η Μονάδα είναι υπεύθυνη για το συντονισμό με τις Επιχειρηματικές Μονάδες και τις άλλες Μονάδες Κινδύνων, την προετοιμασία και υποβολή προς έγκριση της στρατηγικής για τις χρηματοδοτήσεις (Financed Impact Strategy), καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής της. Επιπλέον, η εν λόγω Μονάδα ηγείται της ανεξάρτητης διαδικασίας επαναξιολόγησης βιώσιμου δανεισμού σε επίπεδο 2ης γραμμής άμυνας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του εγκεκριμένου Πλαισίου Βιώσιμης Χρηματοδότησης (SFF), η Μονάδα είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών βιωσιμότητας νέων δανείων και προϊόντων σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο SFF.

5.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι η τιμή που μία οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου). Όταν δεν υπάρχει παρατηρήσιμη τιμή για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, η εύλογη αξία επιμετράται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης μεγιστοποιώντας τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Τα παρατηρήσιμα δεδομένα προκύπτουν χρησιμοποιώντας στοιχεία της αγοράς, όπως πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σχετικά με πραγματικά γεγονότα ή συναλλαγές, και αντανακλούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά για την τιμολόγηση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια μέσα, επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων, τεκμαρτή μεταβλητότητα και περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία ή στην αποσβέσιμη αξία κτήσης και η εύλογη αξία τους έχει γνωστοποιηθεί, κατηγοριοποιούνται σε ένα από τα τρία επίπεδα ιεραρχίας εύλογης αξίας ανάλογα με το αν η αποτίμησή τους βασίζεται σε παρατηρήσιμα ή μη παρατηρήσιμα δεδομένα, ως ακολούθως:

- α) Επίπεδο 1 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται βάσει επίσημων τιμών (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα χρηματοοικονομικά στοιχεία στα οποία η Τράπεζα μπορεί να έχει πρόσβαση κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Ενεργή θεωρείται η αγορά στην οποία οι τιμές αυτές είναι άμεσα και σε τακτά χρονικά διαστήματα διαθέσιμες από κάποιο χρηματιστήριο, χρηματιστή, διαπραγματευτή, βιομηχανικό κλάδο, υπηρεσία τιμών ή ρυθμιστική αρχή και αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές. Στο επίπεδο 1 περιλαμβάνονται ενεργά διαπραγματεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι κατοχής ή έκδοσης της Τράπεζας, μετοχές και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, καθώς επίσης και αμοιβαία κεφάλαια τα οποία έχουν τακτικά και συχνά δημοσιευμένες τιμές.
- β) Επίπεδο 2 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με δεδομένα, διαφορετικά των επίσημων τιμών του Επιπέδου 1, τα οποία είναι παρατηρήσιμα είτε απευθείας ή εμμέσως, όπως : i) επίσημες τιμές για παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε ενεργές αγορές, ii) επίσημες τιμές για πανομοιότυπα ή παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε αγορές που δεν είναι ενεργές, iii) δεδομένα, εκτός των επίσημων τιμών, που είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα, όπως επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων παρατηρήσιμα σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιτόκια προθεσμιακών συμβολαίων ξένου συναλλάγματος, τιμές μετοχών, περιθώρια φερεγγυότητας και τεκμαρτή μεταβλητότητα που λαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς παροχής τιμών αγοράς και iv) άλλα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που δεν είναι σημαντικά για τη συνολική επιμέτρηση της εύλογης αξίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 2 περιλαμβάνουν εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, μη άμεσα ρευστοποιήσιμους χρεωστικούς τίτλους, που κατέχονται ή εκδίδονται από την Τράπεζα και μετοχές.
- γ) Επίπεδο 3 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης στις οποίες τα σημαντικότερα δεδομένα είναι μη παρατηρήσιμα. Κατά τη συλλογή των μη παρατηρήσιμων δεδομένων,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρησιμοποιούνται οι καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων της Τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα αντανακλώνται οι υποθέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά (π.χ. παραδοχές σχετικά με τον κίνδυνο). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 περιλαμβάνουν μη διαπραγματευόμενους μετοχικούς τίτλους ή μετοχικούς τίτλους που διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν θεωρούνται ενεργές, συγκεκριμένα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από την Τράπεζα και αναγνωρίστηκαν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού καθώς και συγκεκριμένους χρεωστικούς τίτλους που εκδόθηκαν ή διακρατούνται από την Τράπεζα.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2023			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	227	0	-	227
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	72	19	98	189
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	-	891	0	891
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.164	257	10	2.431
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	15	15
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.463	1.167	123	3.753
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	-	1.457	-	1.457
Υποχρεώσεις συναλλαγών	121	-	-	121
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	121	1.457	-	1.578
	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	69	-	-	69
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	34	13	127	174
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	0	1.209	6	1.215
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.387	169	-	2.556
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	16	16
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.490	1.391	149	4.030
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ⁽¹⁾	0	1.696	-	1.696
Υποχρεώσεις συναλλαγών	419	-	-	419
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	419	1.696	-	2.115

⁽¹⁾ Μετά τον συμψηφισμό έναντι ταμιακών διαθεσίμων € 752 εκατ. και € 492 εκατ. παράγωγων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, αντίστοιχα, τα οποία έχουν κατηγοριοποιηθεί στο επίπεδο 2 (2022: μετά τον συμψηφισμό € 1.376 εκατ. και € 444 εκατ. παράγωγων χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, αντίστοιχα) (σημ. 5.2.1.4).

Η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός των επιπέδων ιεραρχίας της εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου κατά το οποίο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου. Κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 η Τράπεζα μετέφερε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αξίας € 7 εκατ. από το Επίπεδο 3 στο Επίπεδο 2 κατόπιν της εκτίμησης για τη σημαντικότητα του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment – CVA) στο σύνολο της εύλογης αξίας τους, ο υπολογισμός του οποίου πραγματοποιήθηκε βάσει εσωτερικών μοντέλων αποτίμησης. Επιπρόσθετα, συγκεκριμένα Ελληνικά και Κυπριακά ομόλογα δημοσίου, επιμετρούμενα αντίστοιχα στο αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και εύλογη αξία στην αρχή του τετάρτου τριμήνου € 849 εκατ. και € 89 εκατ., μεταφέρθηκαν από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2, καθώς εκτιμήθηκε ότι δεν διαπραγματεύονταν σε ενεργές αγορές.

Συμφωνία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Επιπέδου 3

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	149	61
Μεταφορά σε Επίπεδο 3	1	9
Μεταφορά από Επίπεδο 3	(7)	(0)
Προσθήκες, μετά από πωλήσεις και λήξεις (σημ. 43) ⁽¹⁾	(21)	87
Σύνολο κερδών/(ζημιών) χρήσης που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	2	(9)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(1)	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	123	149

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει επιστροφές κεφαλαίου αναφορικά με επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους.

Διαδικασίες και τεχνικές αποτίμησης της Τράπεζας

Η Μονάδα Group Market Counterparty Risk (GMCURU) θεσπίζει τις διαδικασίες που διέπουν την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές της Τράπεζας. Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ευρέως αναγνωρισμένα μοντέλα αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των κοινών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όπως τις ανταλλαγές επιτοκίων και τις ανταλλαγές συναλλάγματος (interest and cross currency swaps), που χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς και δεν απαιτούν σε μεγάλο βαθμό τη διενέργεια εκτιμήσεων από τη Διοίκηση. Οι παρατηρήσιμες τιμές ή τα δεδομένα των μοντέλων αποτίμησης είναι συνήθως διαθέσιμα στην αγορά για τους εισηγμένους χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους, τα διαπραγματεύσιμα και τα απλά εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Η διαθεσιμότητα παρατηρήσιμων τιμών της αγοράς και των δεδομένων των μοντέλων αποτίμησης μειώνει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επίσης μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, αυτές επιβεβαιώνονται για την ορθότητά τους έναντι ιστορικών στοιχείων και, όπου είναι εφικτό, έναντι τρεχουσών ή πρόσφατων παρατηρούμενων συναλλαγών σε διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, και επανεξετάζονται περιοδικά από κατάλληλο προσωπικό ανεξάρτητο από το προσωπικό που τα δημιούργησε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν να χρησιμοποιηθούν και προσαρμόζονται έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι εκτιμήσεις των εύλογων αξιών που λαμβάνονται από τα μοντέλα προσαρμόζονται με τυχόν άλλους παράγοντες, όπως τον κίνδυνο ρευστότητας ή την αβεβαιότητα των μοντέλων, στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα τους λάβουν υπόψη κατά την τιμολόγηση του χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εύλογες αξίες, επίσης, αντανακλούν τον πιστωτικό κίνδυνο του μέσου και περιλαμβάνουν προσαρμογές ώστε να ληφθούν υπόψη ο πιστωτικός κίνδυνος της εταιρείας της Τράπεζας και του αντισυμβαλλομένου, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες ελέγχου των μοντέλων αποτίμησης που εφαρμόζονται από την Τράπεζα, περιλαμβάνουν: επιβεβαίωση των παρατηρήσιμων τιμολογήσεων, επαναυπολογισμό των αποτιμήσεων του μοντέλου, επισκόπηση και διαδικασία έγκρισης για τα νέα μοντέλα ή/και αλλαγές στα υφιστάμενα, προσαρμογή και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) έναντι παρατηρήσιμων συναλλαγών στην αγορά, όπου είναι εφικτό, ανάλυση σημαντικών μεταβολών αποτίμησης, κλπ. Όταν για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρησιμοποιούνται οι αποτιμήσεις τρίτων, αυτές ελέγχονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 13.

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια της αγοράς κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Αναπροσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και τον πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας εφαρμόζονται στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, όπου κρίνεται απαραίτητο. Για τις εν λόγω αναπροσαρμογές του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ της Τράπεζας και των αντισυμβαλλομένων με βάση τους σχετικούς όρους των συναλλαγών παραγώγων και η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση αυτών των ταμειακών ροών. Ανάλογα με τις συνθήκες, η Τράπεζα λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση τυχόν διακανονισμών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου, συμβάσεων εξασφάλισης και σύναψης κύριων συμβάσεων συμψηφισμού για την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA). Για τον υπολογισμό του CVA χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων, βασισμένες σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς όπως τα περιθώρια των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit Default Swaps - CDS), ανάλογα με την περίπτωση, ή τα εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης. Η Τράπεζα εφαρμόζει παρόμοια μεθοδολογία για

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

τον υπολογισμό του δικού του πιστωτικού κινδύνου (Debit Value Adjustments - DVA) όταν μπορεί να εφαρμοστεί. Όπου οι τεχνικές αποτίμησης βασίζονται σε εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης και το αντίστοιχο CVA είναι σημαντικό στο σύνολο της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, τότε τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού ανάκτησης) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Η Τράπεζα προσδιορίζει την εύλογη αξία των χρεωστικών τίτλων που κατέχει με βάση επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοιο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, λήξη και απόδοση, τιμές διαπραγματεύσεως σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή με τη μέθοδο προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών.

Η αξία των μη διαπραγματευόμενων μετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 3, προσδιορίζεται κυρίως χρησιμοποιώντας (i) εκθέσεις αποτίμησης τρίτων, οι οποίες βασίζονται στην καθαρή θέση των εταιρειών όπου η Διοίκηση δεν εκτελεί περαιτέρω σημαντικές προσαρμογές, και (ii) αποτιμήσεις καθαρής θέσης προσαρμοσμένες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από την Τράπεζα με συμβατικές ταμειακές ροές που δεν αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI), επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τιμές αγοράς δεν υπάρχουν καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες τους εκτιμώνται σε ατομική βάση ανά δάνειο προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προεξοφλητικά επιτόκια ή με αναφορά σε άλλα συγκρίσιμα περιουσιακά στοιχεία ίδιου τύπου για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί συναλλαγές στην ίδια περίοδο. Οι αναμενόμενες ταμειακές ροές, που ενσωματώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, αποτελούν σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα στον υπολογισμό της εύλογης αξίας με αποτέλεσμα το σύνολο της εύλογης αξίας τους να κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση ιεραρχίας της της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στον ισολογισμό παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2023				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	31.085	31.085	30.594
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	5.700	1.840	1.044	8.584	9.095
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	5.700	1.840	32.129	39.669	39.689
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	2.548	1.810	554	4.912	4.951
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.548	1.810	554	4.912	4.951

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	30.864	30.864	30.603
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	5.083	634	1.042	6.758	7.757
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	5.083	634	31.906	37.622	38.360
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.350	1.606	553	3.509	3.665
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	1.350	1.606	553	3.509	3.665

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι υποθέσεις και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα:

- α) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από την Τράπεζα: δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες εκτιμώνται προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια προσαρμοσμένα με τον κίνδυνο (μέθοδος προεξόφλησης αναμενόμενων ταμειακών ροών). Ειδικότερα, τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ομαδοποιούνται σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως αυτά παρακολουθούνται από τη Διοίκηση, ανά δανειακό επιχειρηματικό τομέα, χαρακτηριστικά προϊόντος και καθεστώ (εξυπηρετούμενα/μη εξυπηρετούμενα), προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών των δανειακών χαρτοφυλακίων, η Τράπεζα κάνει υποθέσεις σχετικά με αναμενόμενες προκαταβολές και τα περιθώρια του προϊόντος σε σχέση με το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου, όπου είναι εφαρμόσιμο. Τα προεξοφλητικά επιτόκια που εφαρμόζονται για την προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών των δανείων ενσωματώνουν δεδομένα τα οποία θα λάμβαναν υπόψη ανεξάρτητοι συμμετέχοντες στην αγορά, όπως επιτόκια μηδενικού κινδύνου, τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, το κόστος κεφαλαίου και χρηματοδότησης. Για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών των πιστωτικά απομειωμένων δανείων, τα οποία προεξοφλούνται βάσει προσαρμοσμένων επιτοκίων μηδενικού κινδύνου, λαμβάνεται υπόψη και το χρονοδιάγραμμα εκποίησης των εξασφαλίσεων. Επιπρόσθετα, η εύλογη αξία των τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων που προέρχονται από τον Όμιλο εκτιμάται προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές τους χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια αγοράς αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων, παρόμοιας ποιότητας και διάρκειας.
- β) Επενδυτικοί τίτλοι που αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, διάρκεια και απόδοση, τις τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ροών. Επιπρόσθετα, για συγκεκριμένα εταιρικά ομόλογα υψηλής ποιότητας για τα οποία δεν είναι διαθέσιμες τιμές σε αγορές, η εύλογη αξία προσδιορίζεται μέσω τιμών οι οποίες αντλούνται από αξιόπιστες πλατφόρμες διαχείρισης δεδομένων, ενώ μέρος αυτών επιβεβαιώνεται από συμμετέχοντες στην αγορά (π.χ. διαπραγματευτές). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι τιμές υπολογίζονται μέσω συμφωνιών για την άντληση ρευστότητας (π.χ. συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, ενεχυριάσεις) με πιστωτικά ιδρύματα.
- γ) Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Αν οι τιμές της αγοράς δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία προσδιορίζεται από αποτιμήσεις εξωτερικών εκτιμητών με βάση επίσημες τιμές αγοράς για πιστωτικούς τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά ή προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές με επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας στοιχεία έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές παρόμοιων τίτλων που εκδίδονται από την Τράπεζα ή από άλλους Έλληνες εκδότες.

Για τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι βραχυπρόθεσμα ή επανατιμολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες), η λογιστική αξία τους προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
6. Καθαρά έσοδα από τόκους

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τόκοι έσοδα		
Πελάτες	1.541	947
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.540	946
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1	1
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και λοιπά στοιχεία ενεργητικού ^{(1) (3)}	360	75
Χρεωστικοί τίτλοι	356	223
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	254	121
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	89	92
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	13	10
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	527	94
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	951	506
	3.735	1.845
Τόκοι έξοδα		
Πελάτες ⁽¹⁾	(301)	(53)
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ^{(1) (2) (3)}	(371)	(17)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους ⁽¹⁾	(232)	(119)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(430)	(89)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(921)	(483)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις - ΔΠΧΑ 16	(2)	(2)
	(2.257)	(763)
Σύνολο	1.478	1.082

⁽¹⁾ Επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος.

⁽²⁾ Για τη χρήση 2023, περιλαμβάνονται έξοδα από τόκους ποσού € 174 εκατ. που σχετίζονται με την άντληση χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Στην προηγούμενη χρήση περιλαμβάνονται καθαρά έσοδα € 50 εκατ. που αφορούν σε στοχευμένες πράξεις μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO III) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (σημ. 30).

⁽³⁾ Οι τόκοι από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με αρνητικά επιτόκια, τα οποία είχαν εφαρμοστεί μέχρι τον Ιούνιο του 2022, αναγνωρίστηκαν στα έξοδα από τόκους.

Το 2023, η αύξηση κατά 36,6% στα καθαρά έσοδα από τόκους έναντι της προηγούμενης χρήσης οφείλεται κυρίως στα υψηλότερα επιτόκια, στην αύξηση των χορηγήσεων δανείων και των θέσεων σε ομόλογα επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Η εν λόγω αύξηση, αντισταθμίστηκε εν μέρει από το υψηλότερο κόστος των εκδοθέντων πιστωτικών τίτλων και των καταθέσεων.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα έσοδα από τόκους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών ανά κατηγορία δανείου και ποιοτική διαβάθμιση:

	31 Δεκεμβρίου 2023		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	641	30	671
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	836	34	870
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	1.477	64	1.541

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Τόκοι έσοδα από μη-απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	438	20	458
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	460	29	489
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	898	49	947

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τόκοι έσοδα από δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες

Οι παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν τα καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες από συμβάσεις με πελάτες στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, αναλυμένα στις βασικές κατηγορίες ανά υπηρεσία και επιχειρηματικό τομέα.

	31 Δεκεμβρίου 2023				
	Λιανική Τραπεζική	Τραπεζική Επιχειρήσεων	Επενδυτική Τραπεζική & Διαχείριση Περιουσίας	Λοιπά ⁽²⁾	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	9	100	16	7	132
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	17	2	23	3	45
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	62	7	31	3	103
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	-	7	(1)	(1)	6
Σύνολο	88	116	69	12	286

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Λιανική Τραπεζική	Τραπεζική Επιχειρήσεων	Επενδυτική Τραπεζική & Διαχείριση Περιουσίας	Λοιπά ⁽²⁾	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	8	87	14	6	115
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	13	1	26	4	44
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	70	7	32	0	109
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	0	8	0	(1)	7
Σύνολο	91	103	72	9	275

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει προμήθειες από υπηρεσίες που σχετίζονται με πιστωτικές κάρτες.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει τους επιχειρηματικούς τομείς «Remedial and Servicing Strategy» και «Λοιπά και κέντρο απαλοιφής».

8. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες

Τα έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων ποσού € 75 εκατ. (2022: € 65,2 εκατ.) και λοιπά έσοδα ποσού € 0,8 εκατ. (2022: € 2,2 εκατ.) από υπηρεσίες IT που παρέχονται από την Τράπεζα.

9. Έσοδα από μερίσματα

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, η Τράπεζα αναγνώρισε έσοδα από μερίσματα κυρίως από θυγατρικές της εταιρείες ποσού € 140 εκατ. (2022: € 204 εκατ.).

Η ανάλυση των προαναφερθέντων μερισμάτων ανά εταιρεία για τη χρήση που έληξε το 2023 έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2023 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.
ERB New Europe Holding B.V.	119	160
Berberis Investments Ltd	8	-
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών	7	14
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απατήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	5	5
Λοιπά	1	24
Σύνολο	140	204

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών		
Ομόλογα, συμπεριλαμβανομένων των θέσεων πώλησης (short positions)	(24)	100
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	84	619
Συναλλαγματικές διαφορές	5	0
Σύνολο	65	719
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου επενδυτικών τίτλων		
Ομόλογα	38	(18)
- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ⁽¹⁾	57	(20)
- επιμετρούμενα στο αποσβέσιμο κόστος ⁽²⁾	(18)	2
- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	(1)	(0)
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	15	18
Σύνολο	53	0

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει € 6 εκατ. έσοδα από τη ρευστοποίηση σχετιζόμενων παραγώγων σε μεμονωμένες σχέσεις αντιστάθμισης (2022: € 4 εκατ. έσοδα).

⁽²⁾ Αφορά κυρίως στη συναλλαγή ανταλλαγής ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (σημ. 5.2.1.3)

Το αποτέλεσμα του χαρτοφυλακίου συναλλαγών ποσού € 24 εκατ. ζημιά που αφορά στα ομόλογα, περιλαμβάνει € 1 εκατ. ζημιά (2022: € 7 εκατ. ζημιά) από ομόλογα εμπορικού χαρτοφυλακίου και € 23 εκατ. ζημιά (2022: € 107 εκατ. κέρδη) από θέσεις πώλησης χρεωστικών τίτλων τις οποίες η Τράπεζα έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης (σημ. 34).

Τα κέρδη από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ποσού € 84 εκατ. περιλαμβάνουν κυρίως α) € 35 εκατ. ζημιά που προκύπτει από τις μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που δεν έχουν οριστεί ως μέσα λογιστικής αντιστάθμισης β) € 124 εκατ. κέρδη σχετιζόμενα με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro hedging), εκ των οποίων € 4 εκατ. κέρδη προκύπτουν από το μη αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης και € 120 εκατ. κέρδη από τις μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης που προκύπτουν ως μέρος της δυναμικής διαχείρισης της ομάδας των εν λόγω μέσων αντιστάθμισης σε μηνιαία βάση, και περιλαμβάνουν τις μεταβολές στην εύλογη αξία τους πριν από τον αρχικό προσδιορισμό ή τον μη προσδιορισμό τους μετέπειτα ως μέσα αντιστάθμισης καθώς και πραγματοποιηθέντα κέρδη από τη ρευστοποίηση θέσεων κατόπιν του από-χαρακτηρισμού τους (σημ. 2.2.3(i) και 19).

11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank - Project «Triangle»	-	325
Κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων (σημ. 26)	17	34
Κέρδη/(ζημιές) από την πώληση/εκκαθάριση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών (σημ. 23 και 24)	(3)	36
Κέρδη/(ζημιές) από την αποαναγνώριση δανείων επιμετρώμενων στο αποσβέσιμο κόστος (σημ. 20)	1	0
Ζημιές από τροποποιήσεις δανείων και σχετικές προσαρμογές	(49)	-
Προμήθεια έξοδα που σχετίζεται με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (σημ. 14)	(6)	(6)
Κέρδη/(ζημιές) δανείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(0)	3
Σύνολο	(41)	392

Στο πλαίσιο του περιβάλλοντος αυξανόμενων επιτοκίων, η Τράπεζα αξιολόγησε την πιθανότητα προπληρωμής των δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου, εστιάζοντας στα μακροπρόθεσμα δάνεια του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής τα οποία αναμένεται να παρουσιάσουν υψηλότερα ποσοστά προπληρωμής, σε σχέση με αυτά που παρατηρούνται βάσει ιστορικών στοιχείων, λαμβάνοντας υπόψη και τους ειδικούς συμβατικούς όρους αυτών. Ως εκ τούτου, για τα εξυπηρετούμενα δάνεια λιανικής τραπεζικής των οποίων το συμβατικό περιθώριο επιτοκίου είναι προγραμματισμένο να αυξηθεί σταδιακά (step-up) τα προσεχή έτη, η Τράπεζα έχει αξιολογήσει ότι η συνδυαστική αύξηση των επιτοκίων αναφοράς και η αύξηση των προκαθορισμένων περιθωρίων των πελατών, αυξάνει την πιθανότητα οι δανειολήπτες να προπληρώσουν ή να προχωρήσουν σε αναχρηματοδότηση των δανείων τους σε τρέχοντα επιτόκια της αγοράς νωρίτερα από τη συμβατική τους λήξη. Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ταμειακές ροές συγκεκριμένων δανείων αναπροσαρμόστηκαν λαμβάνοντας υπόψη ένα συντελεστή προπληρωμής, που είχε ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ζημίας ποσού € 35 εκατ. περίπου με αντίστοιχη αναπροσαρμογή της λογιστικής τους αξίας προ απομείωσης.

Τον Απρίλιο 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε την έναρξη μίας πρωτοβουλίας επιβράβευσης οφειλετών στεγαστικών δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου, η οποία εισήγαγε ένα «ανώτατο όριο» στα επιτόκια αναφοράς που εφαρμόζονται στα εν λόγω δάνεια για 12 μήνες, με σκοπό την προστασία των δανειοληπτών έναντι αυξήσεων των επιτοκίων αναφοράς. Η προαναφερθείσα πρωτοβουλία είχε ως αποτέλεσμα της αναγνώριση ζημίας από τροποποίηση δανείων ποσού € 8 εκατ. περίπου (σημ. 20).

Τα προαναφερθέντα στοιχεία περιλαμβάνονται στην ενότητα «Ζημιές από τροποποιήσεις δανείων και σχετικές προσαρμογές» του παραπάνω πίνακα.

Μονάδα υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank – Project «Triangle»

Την 30 Ιουνίου 2022, κατόπιν συμφωνίας με την Worldline B.V. και μετά τη λήψη όλων των απαραίτητων εγκρίσεων, ολοκληρώθηκε η πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Τράπεζας έναντι τιμήματος € 254 εκατ. Το κέρδος που προέκυψε από τη συναλλαγή αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» και ανήλθε σε περίπου € 325 εκατ. προ φόρων (περίπου € 231 εκατ. μετά από φόρους), συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που συνδέονται άμεσα με τη συναλλαγή. Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 30 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022.

12. Λειτουργικά έξοδα

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(323)	(293)
Διοικητικά έξοδα	(186)	(175)
Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων	(17)	(55)
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	(32)	(34)
Αποσβέσεις δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού	(27)	(28)
Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(32)	(29)
Συνεισφορά σε έργα αποκατάστασης μετά από φυσικές καταστροφές	(14)	-
Σύνολο	(630)	(614)

Το τρίτο τρίμηνο του 2023, η Τράπεζα αναγνώρισε πρόβλεψη € 13,5 εκατ. για τη συνεισφορά της σε έργα αποκατάστασης των ζημιών μετά από τις πρόσφατες φυσικές καταστροφές στην Ελλάδα. Η εν λόγω πρόβλεψη σχετίζεται κυρίως με τις καταστροφικές πλημμύρες στη Θεσσαλία και την πρωτοβουλία των τεσσάρων Ελληνικών συστημικών τραπεζών, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης τους, να συνεισφέρουν € 50 εκατ. στην προσπάθεια αποκατάστασης, τα οποία θα κατανεμηθούν και θα διατεθούν κυρίως για υποδομές σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία, την τοπική αυτοδιοίκηση και τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς της περιοχής.

Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων

Τον Νοέμβριο 2023, η Τράπεζα ενημερώθηκε από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) ότι δεν απαιτούνται εισφορές για το 2023 και εφεξής για το Σκέλος Εξυγίανσης του ΤΕΚΕ, σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4370/2016, όπως ισχύει (2022: € 32 εκατ.).

Το 2016, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης (EME) (Single Resolution Mechanism – SRM), ο οποίος αποτελεί έναν από τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης στην Ευρωζώνη μαζί με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism – SSM), τέθηκε σε εφαρμογή. Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) δημιουργήθηκε με τον κανονισμό 2014/806/ΕΕ (SRMR), προκειμένου να διασφαλίσει ενιαία πρακτική στις χρηματοδοτήσεις εξυγίανσης εντός EME και υπάγεται στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB). Ο SRMR προβλέπει ότι το SRF θα δημιουργηθεί κατά την διάρκεια μιας περιόδου οκτώ ετών με «εκ των προτέρων» εισφορές του τραπεζικού τομέα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν αμετάκλητες δεσμεύσεις πληρωμής (IPC) ως μέρος του συνολικού ποσού της εισφοράς (περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το IPC της Τράπεζας παρουσιάζονται στη σημ. 41).

Σύμφωνα με το δελτίο τύπου στις 15 Φεβρουαρίου 2024, το SRB επιβεβαίωσε ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που ήταν διαθέσιμα στο SRF την 31 Δεκεμβρίου 2023 είχαν φθάσει στο επίπεδο - στόχο, τουλάχιστον του 1% των καλυμμένων καταθέσεων που

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διατηρούνται στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στον SRM όπως είχε καθοριστεί στο SRMR. Ως εκ τούτου, δεν θα εισπραχθούν τακτικές ετήσιες εισφορές το 2024 από τα πιστωτικά ιδρύματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του SRF.

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Μισθοί, ημερομίσθια και έκτακτες αμοιβές	(235)	(208)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(44)	(43)
Αμοιβές συνταξιοδότησης και λοιπές παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	(11)	(9)
Λοιπά έξοδα	(33)	(33)
Σύνολο	(323)	(293)

Ο μέσος όρος του αριθμού των εργαζομένων της Τράπεζας κατά τη διάρκεια της χρήσης ανήλθε σε 5.990 (2022: 6.179). Την 31 Δεκεμβρίου 2023, ο αριθμός των καταστημάτων και των κέντρων επιχειρηματικής και ιδιωτικής τραπεζικής της Τράπεζας ανήλθε σε 294 (2022: 300).

13. Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα αναδιάρθρωσης

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
(Ζημιές απομείωσης και προβλέψεις)/αντιλογισμός από συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	(103)	(29)
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων	(20)	(13)
Ζημιές απομείωσης υλικού και λογισμικού υπολογιστών (σημ. 25, 27)	(14)	(21)
(Ζημιές απομείωσης)/αντιλογισμός ομολόγων (σημ. 5.2.1.3)	3	(19)
Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις και έξοδα νομικών υποθέσεων και κανονιστικής συμμόρφωσης	(31)	(43)
Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις για κινδύνους και συναφή έξοδα	(165)	(125)
Κόστος προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου και λοιπά συναφή έξοδα	(19)	(59)
Λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης	(6)	(28)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(25)	(87)
Σύνολο	(190)	(212)

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα αναγνώρισε λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης ποσού € 6 τα οποία σχετίζονται κυρίως με τις δράσεις για το μετασχηματισμό της Τράπεζας (2022: € 28 εκατ.).

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022, παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ποσού € 48 εκατ. συμπεριλήφθηκαν στα έξοδα αναδιάρθρωσης σχετικά με το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES) το οποίο ξεκίνησε από την Τράπεζα το Φεβρουάριο 2022 για συγκεκριμένες μονάδες στην Ελλάδα.

14. Φόρος εισοδήματος

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Τρέχων φόρος	(5)	3
Αναβαλλόμενος φόρος	(156)	(355)
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(161)	(352)

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, ο φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 αναφορικά με τις αποδεκτές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου είναι 29%. Ο φορολογικός συντελεστής για τις νομικές οντότητες στην Ελλάδα, πλην των προαναφερθέντων πιστωτικών ιδρυμάτων, είναι 22%. Επιπρόσθετα, ο παρακρατούμενος φόρος επί των διανεμόμενων μερισμάτων, πλην των ενδοομιλικών μερισμάτων, είναι 5%. Ειδικότερα, τα ενδοομιλικά μερίσματα απαλλάσσονται, υπό προϋποθέσεις, τόσο του παρακρατούμενου φόρου όσο και του φόρου εισοδήματος.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Φορολογικό πιστοποιητικό και ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Μετά την ολοκλήρωση το 2023, του φορολογικού ελέγχου της Τράπεζας από τις φορολογικές αρχές για τις φορολογικές χρήσεις 2020 και 2021, οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις της Τράπεζας είναι 2022-2023. Για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, προβλέπεται σε προαιρετική βάση, η λήψη Ετήσιου Φορολογικού Πιστοποιητικού από τις ελληνικές εταιρείες των οποίων οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις υπάγονται σε υποχρεωτικό έλεγχο. Το εν λόγω πιστοποιητικό, εκδίδεται μετά τη διενέργεια σχετικού φορολογικού ελέγχου από το νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Η Τράπεζα έχει επιλέξει να λαμβάνει το εν λόγω πιστοποιητικό.

Η Τράπεζα έχει λάβει φορολογικά πιστοποιητικά χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις μέχρι το 2022. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, ο φορολογικός έλεγχος από εξωτερικούς ελεγκτές είναι σε εξέλιξη.

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή επιπρόσθετων φόρων και προστίμων από τις Ελληνικές φορολογικές αρχές μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου στο πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών (ως γενική αρχή, πέντε έτη από τη λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί).

Αναφορικά με τις συνολικές αβέβαιες φορολογικές θέσεις της, η Τράπεζα αξιολογεί όλες τις σχετικές εξελίξεις (δηλ. νομοθετικές αλλαγές, νομολογίες, φορολογικές/νομικές απόψεις, διοικητικές πρακτικές) και σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις.

Αναβαλλόμενος φόρος

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών, καθώς επίσης και επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών με το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση.

Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	4.154	4.414
Έσοδο/(έξοδο) στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(156)	(355)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(8)	96
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	1	(0)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)	1	(1)
Λοιπά ⁽¹⁾	(6)	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	3.986	4.154

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ποσού € 7 εκατ. σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές σχετιζόμενες με ακίνητη περιουσία, η οποία μεταφέρθηκε στην Τράπεζα, ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης της με τις θυγατρικές Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία και Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία (σημ. 23.1).

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)/έσοδο προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση, πωλήσεις και διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	(211)	(128)
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	(50)	(50)
Μεταφερόμενη χρεωστική διαφορά του Νόμου 4831/2021	39	(73)
Μεταβολή στην εύλογη αξία και λοιπές προσωρινές διαφορές	66	(104)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	(156)	(355)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/(υποχρεώσεις) προκύπτουν από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	934	1.023
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	901	951
Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων	2.120	2.242
Μεταφερόμενη χρεωστική διαφορά του Νόμου 4831/2021	39	-
Λοιπές απομειώσεις/μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(48)	(120)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	6	5
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών	7	5
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα πάγια στοιχεία	(69)	(46)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(23)	(15)
Λοιπά ⁽¹⁾	119	109
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου	3.986	4.154

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών που σχετίζονται με προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους και δραστηριότητες χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Περαιτέρω πληροφορίες σε σχέση με τις προαναφερθείσες κατηγορίες αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων την 31 Δεκεμβρίου 2023, παρατίθενται κατωτέρω:

- (α) € 934 εκατ. αφορούν σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές λόγω προβλέψεων απομείωσης/αποτίμησης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών διαγραφών χρέους σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως είναι σε ισχύ. Αυτές οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει,
- (β) € 901 εκατ. αφορούν σε φορολογικές ζημιές από τη συμμετοχή της Eurobank Ergasias A.E. στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση για φορολογικούς σκοπούς εντός περιόδου τριάντα ετών, δηλ. 1/30 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από τη χρήση 2012 και εφεξής (βλέπε παρακάτω – ενότητα DTCs),
- (γ) € 2.120 εκατ. αφορούν στο αναπόσβεστο υπόλοιπο οριστικών φορολογικών ζημιών (χρεωστική διαφορά) από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, που υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου είκοσι ετών.

Αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στηρίζεται στην εκτίμηση της Διοίκησης ότι η Τράπεζα θα έχει επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές, θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική μεταχείριση της κάθε κατηγορίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και τη δυνατότητα συμψηφισμού των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη. Επιπλέον, η αξιολόγηση της Τράπεζας σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται (α) στις εκτιμήσεις για τη μελλοντική επίδοση (προβλέψεις λειτουργικών αποτελεσμάτων) και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχουν αντίκτυπο στα εκτιμώμενα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, (β) στο αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ανάκτησης ή διακανονισμού των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών, (γ) στην πιθανότητα ότι η Τράπεζα θα έχει επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, κατά την ίδια περίοδο που θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση ή ο διακανονισμός των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών ή κατά τα έτη στα οποία μπορούν να μεταφερθούν οι φορολογικές ζημιές και (δ) στην ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων (ιστορικές επιδόσεις) της Τράπεζας σε συνδυασμό με τις φορολογικές ζημιές προγενέστερων ετών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα.

Ειδικότερα, τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα διεξήγαγε αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων η οποία βασίστηκε στο τριετές Επιχειρηματικό Σχέδιο του Ομίλου της μητρικής εταιρείας (ο οποίος αποτελείται κυρίως από τον Όμιλο της Eurobank A.E) που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings τον Φεβρουάριο 2024, για την περίοδο έως το τέλος του 2026 (και υποβλήθηκε στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM-SSM)).

Για τα έτη μετά το 2026, η πρόβλεψη των λειτουργικών αποτελεσμάτων βασίστηκε στις εκτιμήσεις της Διοίκησης λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής και ευρωπαϊκής οικονομίας, του τραπεζικού τομέα, και του Ομίλου της Μητρικής

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Εταιρείας. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις της Διοίκησης για τη μελλοντική κερδοφορία της Τράπεζας, που υιοθετήθηκαν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο, έχουν λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, (α) τη σταδιακή μείωση των επιτοκίων από το 2024 και στα επόμενα έτη, (β) τη διατηρήσιμη αύξηση των δανείων, με πιέσεις στα επιτοκιακά περιθώρια επιχειρηματικών δανείων και την ανάπτυξη, και με σχετικά χαμηλότερο ρυθμό, των καταθέσεων των πελατών με σταδιακά υψηλότερα betas, (γ) την αύξηση στα έσοδα από προμήθειες, προερχόμενη κυρίως από περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση, από τραπεζοασφαλιστικές δραστηριότητες, από το δίκτυο καταστημάτων και τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις, έκδοση καρτών και εκμίσθωση επενδυτικών ακινήτων, (δ) την πειθαρχία στους στόχους των λειτουργικών εξόδων, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατεινόμενες, αν και αποκλιμακούμενες, πληθωριστικές πιέσεις, (ε) την περαιτέρω μείωση του δείκτη NPE, (στ) την ανθεκτικότητα της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού με χαμηλότερο κόστος κινδύνου που αναμένεται να επηρεαστεί από τη βελτιωμένη μακροοικονομική προοπτική, οδηγούμενη από την ανθεκτική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, άνω του ευρωπαϊκού μέσου όρου, καθώς και του μονοψήφιου, κοντά στα ιστορικά χαμηλά, ποσοστού ανεργίας και (ζ) την εκπλήρωση των ενδιάμεσων MREL στόχων, καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου. Οι σημαντικότερες ενέργειες που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο του σχεδίου μετασχηματισμού του Ομίλου της Eurobank Holdings «Eurobank 2030», θα συμβάλουν στην επίτευξη των ανωτέρω οικονομικών στόχων.

Η Τράπεζα παρακολουθεί στενά και αξιολογεί συνεχώς τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό και γεωπολιτικό πεδίο (σημ. 2) συμπεριλαμβανομένων των πληθωριστικών πιέσεων και της πιθανής επίπτωσής τους στην επίτευξη των στόχων του Επιχειρηματικού Σχεδίου, σε όρους ποιότητας ενεργητικού και κερδοφορίας και θα συνεχίσει να επικαιροποιεί τις εκτιμήσεις της αναλόγως.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και φορολογικό καθεστώς για ζημιές από δάνεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 όπως ισχύει, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που πληρούν τα κριτήρια για μετατροπή τους σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (deferred tax credits – DTCs) ανέρχονται σε € 3.212 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 3.402 εκατ.). Τα DTCs υπολογίζονται επί: (α) του αναπόσβεστου υπολοίπου των ζημιών από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου τριάντα ετών και (β) του συνολικού ποσού (i) του αναπόσβεστου υπολοίπου των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων για τις οποίες πληρούνται τα κριτήρια ένταξής τους στο πλαίσιο DTCs και οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση εντός περιόδου είκοσι ετών, (ii) των λογιστικών διαγραφών δανείων ή πιστώσεων και (iii) των υπολειπόμενων συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών γενικά λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως την 30 Ιουνίου 2015. Η μετατροπή των DTCs προϋποθέτει ότι το λογιστικό αποτέλεσμα της Τράπεζας, μετά από φόρους, για τη χρήση είναι ζημιολόγο.

Σύμφωνα με το νόμο 4831/2021 (άρθρο 125), ο οποίος τροποποίησε το νόμο 4172/2013, η απόσβεση των φορολογικών ζημιών από το PSI εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα κατά προτεραιότητα έναντι της απόσβεσης της χρεωστικής διαφοράς που προκύπτει από διαγραφές και πωλήσεις δανείων. Επιπλέον, το ποσό της ετήσιας απόσβεσης της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς περιορίζεται στο ποσό των ετήσιων φορολογητέων κερδών, που υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση αυτής της απόσβεσης και μετά την ετήσια φορολογική έκπτωση των ζημιών που σχετίζονται με το PSI. Το υπολειπόμενο ποσό της ετήσιας απόσβεσης της χρεωστικής διαφοράς που δεν συμψηφίστηκε, μπορεί να μεταφερθεί για έκπτωση εντός περιόδου είκοσι ετών. Εάν στο τέλος της εικοσαετούς περιόδου, κατά την οποία επιτρέπεται η χρήση των ανωτέρω αποσβέσεων των χρεωστικών διαφορών, απομένουν υπόλοιπα τα οποία δεν έχουν εκπέσει, αυτά θα αποτελούν φορολογική ζημιά, η οποία υπόκειται στον κανόνα της πενταετούς μεταφοράς. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται από την 1 Ιανουαρίου 2021 και περιλαμβάνουν τις χρεωστικές διαφορές που έχουν προκύψει από διαγραφές και πωλήσεις δανείων που πραγματοποιήθηκαν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα.

Λαμβάνοντας υπόψη το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, η ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης της Τράπεζας που συνδέεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και η κεφαλαιακή της διάρθρωση για εποπτικούς σκοπούς διασφαλίζονται περαιτέρω, συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων μέσω των διαγραφών και πωλήσεων δανείων, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM).

Σύμφωνα με το φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, επιβάλλεται μια ετήσια προμήθεια ποσοστού 1,5% για το υπερβάλλον ποσό των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 (δηλ. 29%) και του συντελεστή φορολόγησης ο οποίος ίσχυε την 30 Ιουνίου 2015 (δηλ. 26%). Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, έχουν αναγνωρισθεί στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» € 5,6 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 5,9 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Συμφωνία του φόρου εισοδήματος και μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές

Ο φόρος εισοδήματος επί των καθαρών (προ φόρου) κερδών του Ομίλου, διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή της Τράπεζας 29%, όπως αναλύεται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Κέρδη προ φόρου	955	1.740
Φόρος βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή	(277)	(505)
Φορολογική επίδραση από:		
- έσοδα απαλλασσόμενα από φόρο και έξοδα μη εκπιπτόμενα	48	62
- εκπιπτόμενες φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν είχε αναγνωρισθεί DTA	63	66
- λοιπά	5	25
Σύνολο φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	(161)	(352)

Την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής της Τράπεζας ανήλθε στο 17%, κυρίως λόγω των λογιστικοποιηθέντων σε προηγούμενα έτη προβλέψεων για πιστωτικούς κινδύνους από δανειακές απαιτήσεις, για τις οποίες δεν είχε αναγνωρισθεί αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ποσού € 45 εκατ., και οι οποίες κατέστησαν εκπιπτόμενες για φορολογικούς σκοπούς το 2023, κατόπιν της πώλησης της θυγατρικής της Τράπεζας IMO Property Investments Sofia E.A.D. (σημ. 23)(20% τη συγκριτική περίοδο, συμπεριλαμβανομένης της επίπτωσης από τον συμψηφισμό μέρους των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών της Τράπεζας, για τις οποίες δεν είχε αναγνωρισθεί DTA με φορολογικά κέρδη της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2022).

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα δεν έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών € 84 εκατ. (2022: € 90 εκατ.) οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως το 2025.

15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Ταμείο	389	340
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	5.973	9.372
Σύνολο	6.362	9.712

Η Τράπεζα υποχρεούται να διακρατεί ένα ελάχιστο μέσο υπόλοιπο καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) (απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών- MRR), κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης (δηλ. περιόδους έξι εβδομάδων). Οι εν λόγω καταθέσεις υπολογίζονται ως ποσοστό 1% επί συγκεκριμένων υποχρεώσεων της Τράπεζας, κυρίως καταθέσεων πελατών και μπορούν να αποσυρθούν οποιαδήποτε χρονική στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι πληρείται η απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών στην καθορισμένη περίοδο. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, τα υποχρεωτικά αποθεματικά στην ΤτΕ, ανέρχονται σε € 47 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 149 εκατ.). Για τα υποχρεωτικά αποθεματικά (MRR) που τοποθετήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) εφαρμόστηκε το επιτόκιο καταθέσεων (DFR) μέχρι το Σεπτέμβριο 2023 ενώ μετέπειτα το επιτόκιο ορίστηκε στο μηδέν (0%).

16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα υπόλοιπα, με αρχική λήξη μικρότερη ή ίση των τριών μηνών:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες (εξαιρουμένων των υποχρεωτικών και ενεχυριασμένων καταθέσεων σε κεντρικές τράπεζες) (σημ. 15)	6.311	9.563
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	292	79
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0	16
Σύνολο	6.604	9.658

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους που παρουσιάζονται στις ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και δεδουλευμένοι τόκοι	(34)	(39)
(Κέρδη)/ζημιές από επενδυτικούς τίτλους	(53)	(0)
Έσοδα από μερίσματα	(1)	(1)
Σύνολο	(88)	(40)

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι λοιπές προσαρμογές ποσού € 64 εκατ., που παρουσιάζονται στην κατάσταση ταμειακών ροών, περιλαμβάνουν κυρίως κέρδος € 53 εκατ. που προέκυψε από πιστωτικούς τίτλους (βλ. παρακάτω) και € 7 εκατ. από πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 38) (31 Δεκεμβρίου 2022: € 251 εκατ. περιλαμβάνουν κυρίως κέρδος € 325 εκατ. που προέκυψε από την πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Eurobank στην Worldline B.V. σημ. 11).

Μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι μεταβολές των υποχρεώσεων της Τράπεζας που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, πέραν των υποχρεώσεων από μισθώσεις (σημ. 40), οφείλονται σε: α) εκδόσεις πιστωτικών τίτλων € 1.162 εκατ. (2022: € 1.145 εκατ.) (μετά από έξοδα έκδοσης) β) αποπληρωμή χρέους ποσού € 16 εκατ. (2022: € 12 εκατ.) και γ) απόσβεση των εξόδων έκδοσης και σε δεδουλευμένους τόκους ύψους € 53 εκατ. (2022: € 58 εκατ.).

17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες ⁽¹⁾	1.356	1.402
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και λοιπές απαιτήσεις έναντι τραπεζών ⁽¹⁾	1.042	693
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	149	82
Σύνολο	2.547	2.177

⁽¹⁾ Τα ποσά που παρατίθενται είναι μετά από συμψηφισμό (σημ. 5.2.1.4).

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Στις απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιλαμβάνονταν ποσά από απαιτήσεις από:		
-θυγατρικές εταιρείες	904	1.121
Στα δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες περιλαμβάνονταν ποσά μειωμένης εξασφάλισης από απαιτήσεις από:		
-θυγατρικές εταιρείες	110	67

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες περιλαμβάνουν: α) € 318 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικά με τις δανειακές δραστηριότητες των θυγατρικών της τράπεζας, β) € 1.001 εκατ. κυρίως εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικές με τις συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου για συναλλαγές σε παράγωγα προϊόντα και για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (CSAs, GMRAs), και γ) € 37 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά οι οποίες σχετίζονται με την πώληση των πρώην θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή των απαιτήσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Τράπεζας:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Ελλάδα	21	5
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	2.519	2.149
Λοιπές χώρες	7	23
Σύνολο	2.547	2.177

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ομόλογα (σημ. 5.2.1.3)	227	69
Σύνολο	227	69

19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για αντιστάθμιση χρηματοπιστωτικών κινδύνων και για εμπορικούς σκοπούς.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονται από την Τράπεζα ανά κατηγορία προϊόντος και τη σχέση αντιστάθμισης μαζί με την ονομαστική τους αξία. Η ονομαστική αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενδεικτική της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό, χωρίς να προσδιορίζει απαραίτητα τα ποσά των μελλοντικών ταμειακών ροών, που σχετίζονται με αυτά τα μέσα ή την εύλογη αξία τους και για το λόγο αυτό δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα κατά την περίοδο αναφοράς.

	31 Δεκεμβρίου 2023			31 Δεκεμβρίου 2022		
	Ονομαστική	Εύλογη αξία		Ονομαστική	Εύλογη αξία	
	αξία	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων	αξία	Απαιτήσεων	Υποχρεώσεων
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Παράγωγα για τα οποία δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης/ διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	34.614	1.227	1.070	36.404	1.817	1.408
- Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων ⁽¹⁾	9.268	69	71	3.616	74	96
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	23	1	-	24	0	0
- Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος ⁽²⁾	3.796	27	26	5.035	92	71
- Λοιπά ⁽³⁾	324	4	39	107	1	1
		1.328	1.206		1.984	1.576
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	8.097	304	449	6.824	425	431
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (μακρο-αντιστάθμιση)	6.414	11	94	4.792	180	-
- Συμβάσεις κατώτατων ορίων διακύμανσης επιτοκίων	6.447	-	53	7.791	-	55
		315	596		605	486
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών						
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	1.579	-	147	1.646	2	78
		-	147		2	78
Συμψηφισμός (σημ. 5.2.1.4)						
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων		(752)	(492)		(1.376)	(444)
Σύνολο παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων		891	1.457		1.215	1.696

⁽¹⁾ Τα δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων περιλαμβάνουν συμβάσεις ανώτατων και κατώτατων ορίων διακύμανσης επιτοκίων και δικαιώματα προαίρεσης επί συμφωνιών ανταλλαγής επιτοκίων.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος/ανταλλαγής συναλλάγματος και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς και πώλησης συναλλάγματος.

⁽³⁾ Περιλαμβάνουν συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit default swaps), τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrants), παράγωγα επί εμπορευμάτων (commodity derivatives), προθεσμιακά συμβόλαια (futures) και δικαιώματα προαίρεσης μετοχών, που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήριο.

Πληροφορίες ως προς την επιμέτρηση της εύλογης αξίας και τον συμψηφισμό των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στις σημειώσεις 5.3 και 5.2.1.4, αντίστοιχα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα προϊόντα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, προκειμένου να μειώσει την έκθεσή του σε κινδύνους αγοράς. Οι πρακτικές αντιστάθμισης και η λογιστική απεικόνισή τους παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2.3. Συγκεκριμένα:

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων, στις οποίες το σταθερό σκέλος αντικατοπτρίζει τους οικονομικούς κινδύνους των αντισταθμιζόμενων στοιχείων, προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας των χρεωστικών τίτλων σταθερού επιτοκίου, διακρατούμενων ή που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα, ή των δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα. Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων με σταθερό πληρωτέο/υποδεχόμενο κυμαινόμενο επιτόκιο προκειμένου να αντισταθμίσει τους χρεωστικούς τίτλους και τα δάνεια και απαιτήσεις, σταθερού επιτοκίου που κατέχει και συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων με κυμαινόμενο πληρωτέο/υποδεχόμενο σταθερό επιτόκιο για να αντισταθμίσει τις σταθερού επιτοκίου υποχρεώσεις του. Το 2023, η Τράπεζα αναγνώρισε ζημιά € 156 εκατ. (2022: € 831 εκατ. κέρδος) από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης και € 153 εκατ. κέρδος (2022: € 806 εκατ. ζημιά) από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2023 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 3 εκατ. ζημιά (2022: € 25 εκατ. κέρδος).

(β) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας – χαρτοφυλάκιο στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ομάδες από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας ενός χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, περιλαμβανομένων των χρεωστικών τίτλων ομολόγων που πρωτίστως εκδόθηκαν και διακρατήθηκαν από την Τράπεζα (Μακρο-αντιστάθμιση). Η Τράπεζα κατά κύριο λόγο προσδιορίζει την μεταβολή της εύλογης αξίας που οφείλεται στις μεταβολές του επιτοκίου αναφοράς ως τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο χρησιμοποιώντας παραδοχές για τον κίνδυνο πρόωρων αποπληρωμών των δανείων και κατ' επέκταση συνάπτει συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων στις οποίες το σταθερό σκέλος αντικατοπτρίζει τους οικονομικούς κινδύνους των αντισταθμιζόμενων στοιχείων. Το 2023, η Τράπεζα αναγνώρισε ζημιά € 139 εκατ. (2022: € 180 εκατ. κέρδη) από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, και € 145 εκατ. κέρδη (2022: € 159 εκατ. ζημιά) από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Συνεπώς, το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2023 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 6 εκατ. κέρδη (2022: € 21 εκατ. κέρδη).

Η Τράπεζα επίσης συνάπτει στην αγορά πωλήσεις δικαιωμάτων προαίρεσης κατώτατων επιτοκίων για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο μεταβολής που απορρέει από τις μεταβολές της εύλογης αξίας των αγορασθέντων δικαιωμάτων προαίρεσης κατώτατων επιτοκίων τα οποία ενσωματώνονται σε χαρτοφυλάκια δανείων και απαιτήσεων καθώς και χρεωστικών τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου. Το 2023, η Τράπεζα αναγνώρισε κέρδη € 45 χιλ. (2022: € 20 εκατ. κέρδη) από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, και € 45 χιλ. ζημιά (2022: € 20 εκατ. ζημιά) από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο.

Τέλος, όπως και στην αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου για στοιχεία ενεργητικού, η Τράπεζα αντισταθμίζει μέρος του επιτοκιακού κινδύνου του χαρτοφυλακίου των καταθέσεων όψεως που οφείλεται στις μεταβολές των επιτοκίων αναφοράς (μακρο-αντιστάθμιση). Παρά τους συμβατικούς όρους και λόγω της φύσης τους, μέρος των καταθέσεων όψεως δεν παρουσιάζουν ευαισθησία στα επιτόκια και ως εκ τούτου συμπεριφέρονται ομοίως με τις υποχρεώσεις σταθερού επιτοκίου. Συνεπώς, η Τράπεζα συνάπτει ομάδες από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων στις οποίες λαμβάνει σταθερό επιτόκιο και πληρώνει κυμαινόμενο με βάση το επιτόκιο αναφοράς και ο όγκος τους επαναξιολογείται σε μηνιαία βάση. Το 2023, η Τράπεζα αναγνώρισε € 12 εκατ. ζημιά από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης και € 10 εκατ. κέρδη από μεταβολές στην εύλογη αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Κατά συνέπεια, το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε το 2023 στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» ήταν € 2 εκατ. ζημιά.

(γ) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού και συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τις διακυμάνσεις των ταμειακών ροών που οφείλονται στις μεταβολές των επιτοκίων των κυμαινόμενου επιτοκίου δανείων, τα οποία εκφράζονται σε ξένα νομίσματα, χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων, όπου το κυμαινόμενο μέρος βασίζεται στα επιτόκια αναφοράς των αντισταθμιζόμενων στοιχείων. Ο επιτοκιακός κίνδυνος όσον αφορά το επιτόκιο αναφοράς – καμπύλη επιτοκίου αυτών των στοιχείων, τα οποία έχουν τον ίδιο επιτοκιακό κίνδυνο αναφοράς ενδέχεται να

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αντισταθμιστούν από μεμονωμένα στοιχεία ή από ομάδα στοιχείων χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων με παρόμοια ληκτότητα. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, αναγνωρίστηκε ζημιά ποσού € 3 εκατ. στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σχετικά με παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία είχαν οριστεί από τον Όμιλο ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ρών (2022: € 19 εκατ. κέρδη). Επιπλέον, το 2023, το μη αποτελεσματικό μέρος των συναλλαγών αντιστάθμισης ταμειακών ρών που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν μηδέν (2022: μηδέν).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή του κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα αναφερθέντα παράγωγα, παρακολουθούνται και έχουν κατηγοριοποιηθεί για σκοπούς λογιστικής απεικόνισης μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση της Τράπεζας σε παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ανά γεωγραφικό τομέα και κλάδο δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2023			
	Λοιπές		Λοιπές	Σύνολο
	Ελλάδα	Ευρωπαϊκές		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δημόσιο	227	-	-	227
Τράπεζες	12	245	335	592
Επιχειρήσεις	72	0	0	72
Σύνολο	311	245	335	891

	31 Δεκεμβρίου 2022			
	Λοιπές		Λοιπές	Σύνολο
	Ελλάδα	Ευρωπαϊκές		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δημόσιο	248	-	-	248
Τράπεζες	12	334	570	916
Επιχειρήσεις	51	0	0	51
Σύνολο	311	334	570	1.215

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 η συνολική λογιστική αξία των θέσεων σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα με το Ελληνικό Δημόσιο ανήλθε σε € 260 εκατ., υποχρέωση (31 Δεκεμβρίου 2022: € 489 εκατ., υποχρέωση).

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022, η ανάλυση ληκτότητας της ονομαστικής αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που ορίζει η Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2023								
	Αντιστάθμιση εύλογης αξίας				Αντιστάθμιση ταμειακών ρών				
	1-3	3 - 12	1-5 έτη	Πάνω	Σύνολο	1 - 3	3 - 12	1-5 έτη	Σύνολο
μήνες	μήνες	€ εκατ.	από 5	μήνες		μήνες	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων ⁽¹⁾	500	16	4.238	3.343	8.097	-	-	-	-
Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων	-	-	800	5.647	6.447	-	-	-	-
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	-	-	-	175	602	802	1.579
Σύνολο	500	16	5.038	8.990	14.544	175	602	802	1.579

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στην καθαρή θέση (2022: € 279 εκατ. απαιτήσεις για χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος, € 4 εκατ. υποχρεώσεις για πιστωτικούς τίτλους και € 15 εκατ. υποχρεώσεις από προσαρμογές που σχετίζονται με χρεωστικούς τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση). Οι αντίστοιχες προσαρμογές στην εύλογη αξία σχετιζόμενες με την αντιστάθμιση επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging), ανήλθαν σε € 57 εκατ. ζημιά για δάνεια (συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων) και € 27 εκατ. κέρδη για καταθέσεις.

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών για συνεχιζόμενες αντισταθμίσεις την 31 Δεκεμβρίου 2023 ήταν € 0,7 εκατ. κέρδη (2022: € 4 εκατ. κέρδη), τα οποία αφορούν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, τα υπόλοιπα που παραμένουν στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών από σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών για τις οποίες δεν εφαρμόζεται πλέον λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ήταν € 20 εκατ. ζημιά (2022: € 20 εκατ. ζημιά).

Η συμφωνία των στοιχείων των ειδικών αποθεματικών της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των αντισταθμίσεων των ταμειακών ροών, παρέχεται στη σημ. 37.

20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος		
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	31.571	32.086
- Πρόβλεψη απομείωσης	(992)	(1.320)
Λογιστική αξία	30.579	30.766
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου	15	(163)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	15	16
Σύνολο	30.609	30.619

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2023:

	31 Δεκεμβρίου 2023			31 Δεκεμβρίου 2022	
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος					
Στεγαστικά δάνεια:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	4.922	2.559	367	7.849	8.224
- Πρόβλεψη απομείωσης	(19)	(151)	(175)	(345)	(351)
Λογιστική αξία	4.903	2.408	192	7.504	7.873
Καταναλωτικά δάνεια:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.400	174	68	1.642	1.687
- Πρόβλεψη απομείωσης	(28)	(23)	(62)	(114)	(184)
Λογιστική αξία	1.372	151	6	1.529	1.503
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις:					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.949	657	257	2.863	3.165
- Πρόβλεψη απομείωσης	(17)	(60)	(113)	(191)	(284)
Λογιστική αξία	1.932	597	144	2.673	2.882
Επιχειρηματικά δάνεια: ^{(2),(3)}					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	18.114	546	557	19.216	19.010
- Πρόβλεψη απομείωσης	(57)	(46)	(240)	(343)	(502)
Λογιστική αξία	18.057	500	317	18.874	18.508
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος					
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης, εκ της οποίας:	26.385	3.936	1.250	31.571	32.086
Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (ΜΕΑ)			1.241	1.241	1.861
- Πρόβλεψη απομείωσης	(121)	(280)	(591)	(992)	(1.320)
Λογιστική αξία	26.264	3.656	659	30.579	30.766
Μεταβολές εύλογης αξίας δανείων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου				15	(163)
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων					
Λογιστική αξία ⁽⁴⁾				15	16
Σύνολο				30.609	30.619

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2023 πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια πελατών (POCI) λογιστικής αξίας προ απομείωσης € 13 εκατ. (€ 10 εκατ. περιλαμβάνονται στα εξυπηρετούμενα ανοίγματα και € 3 εκατ. στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα) και € 1 εκατ. προβλέψεις απομείωσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των δανείων – Στάδιο 3 και POCI» (31 Δεκεμβρίου 2022: € 8 εκατ. λογιστική αξία προ απομείωσης και για τα οποία δεν υπήρχε σημαντική πρόβλεψη απομείωσης).

⁽²⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 4.266 εκατ. που αφορά στα ομόλογα υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico, τα οποία έχουν ταξινομηθεί στο Στάδιο 1.

⁽³⁾ Περιλαμβάνει δάνεια στο Δημόσιο.

⁽⁴⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 9,9 εκατ. που αφορά στα ομόλογα ενδιάμεσης διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar, Cairo και Mexico.

Δάνεια με κριτήρια βιωσιμότητας

Σύμφωνα με το Πλαίσιο Βιώσιμης Χρηματοδότησης, η Τράπεζα χορηγεί δάνεια, τα οποία, ως μέρος των συμβατικών τους όρων, παρέχουν κίνητρα στον δανειολήπτη για την επίτευξη προκαθορισμένων στόχων επιδόσεων βιωσιμότητας (SPTs). Ειδικότερα τα εν λόγω SPTs αποτελούν μια λίστα περιβαλλοντικών (E), κοινωνικών (S) και στόχων διακυβέρνησης (G), η εκπλήρωση των οποίων από τον πελάτη καθορίζεται από την επίτευξη των αντίστοιχων KPIs, δηλαδή των δεικτών μέτρησης για την ποσοτικοποίηση των επιδόσεων του πελάτη, για παράδειγμα κλιματικοί στόχοι όπως η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, ή κοινωνικοί στόχοι όπως η αύξηση του επιπέδου διαφορετικότητας σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου. Στο πλαίσιο των όρων αυτών των δανείων, το συμβατικό επιτόκιο αυξάνεται εάν ο δανειολήπτης δεν επιτύχει συγκεκριμένους στόχους που συνδέονται με τη δραστηριότητά του.

Τα προαναφερθέντα δάνεια που κατέχονται στις 31 Δεκεμβρίου 2023 έχουν αξιολογηθεί, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές της Τράπεζας (σημείωση 2), πως οι συμβατικές ταμειακές ροές τους θεωρούνται ότι πληρούν το τεστ SPPI. Οι συμβατικοί όροι τους συνάδουν με μια βασική συμφωνία δανεισμού, επομένως διατηρούνται στο αναπόσβεστο κόστος.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία των δανείων με κριτήρια βιωσιμότητας ανερχόταν σε 354 εκατ. ευρώ (2022: 432 εκατ. ευρώ).

Project Solar

Στο πλαίσιο της στρατηγικής διαχείρισης των NPE, η Τράπεζα έχει σχεδιάσει μία νέα τιτλοποίηση NPE (project «Solar») ως μέρος μιας κοινής πρωτοβουλίας με τις άλλες Ελληνικές συστημικές τράπεζες (οι Τράπεζες), η οποία έχει ξεκινήσει από το 2018, ώστε να μειώσει περαιτέρω τον δείκτη NPE και να ενισχύσει την εξυγίανση του ισολογισμού του. Επιπλέον, η Τράπεζα στοχεύει στην εποπτική και λογιστική αποαναγνώριση του υποκείμενου επιχειρηματικού δανειακού χαρτοφυλακίου από τον ισολογισμό του, μέσω της επίτευξης της μεταφοράς σημαντικού κινδύνου (SRT) και της ένταξης της τιτλοποίησης «Solar» στο Ελληνικό Πρόγραμμα Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων («HAPS»), προκειμένου να ληφθεί η εγγύηση του ελληνικού δημοσίου για τον τίτλο υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης. Η Διοίκηση παραμένει προσηλωμένη στο πλάνο της για την ολοκλήρωση της ανωτέρω συναλλαγής και έχει ξεκινήσει ενέργειες, μαζί με τις υπόλοιπες συμμετέχουσες τράπεζες, για την πώληση της πλειοψηφίας των τίτλων ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης που θα εκδοθούν στο πλαίσιο της προαναφερθείσας τιτλοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, την 2 Νοεμβρίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε την υπογραφή δεσμευτικής συμφωνίας μεταξύ των Τραπεζών και της Waterwheel Capital Management L.P., σχετικά με την πώληση στην τελευταία του 95% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης (mezzanine notes) και του 95% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης (junior notes), που θα εκδοθούν στο πλαίσιο της τιτλοποίησης «Solar». Οι Τράπεζες θα διακρατήσουν το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης (senior notes) καθώς και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης. Η συναλλαγή υπόκειται στην εκπλήρωση συνήθων για τέτοιες συναλλαγές προϋποθέσεων συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων της εγγύησης στο πλαίσιο του HAPS και της έγκρισης σχετικά με τη μεταφορά σημαντικού κινδύνου (SRT) όπως αναφέρονται ανωτέρω.

Από τον Ιούνιο 2022, η Τράπεζα ταξινόμησε ως κατεχόμενο προς πώληση το υποκείμενο επιχειρηματικό δανειακό χαρτοφυλάκιο και επαναμέτρησε τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές του χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική της Τράπεζας για την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ζημιάς απομείωσης ποσού € 12 εκατ. στο τέταρτο τρίμηνο του 2023 (σημ. 21). Η προαναφερθείσα ζημιά απομείωσης υπολογίστηκε με βάση την εκτιμώμενη εύλογη αξία των ομολόγων που θα διακρατηθούν από την Τράπεζα με την ολοκλήρωση της συναλλαγής και το τίμημα που αναμένεται να εισπραχθεί από την πώληση των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία του προαναφερθέντος δανειακού χαρτοφυλακίου ανήλθε σε € 48 εκατ., αποτελούμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες λογιστικής αξίας προ προβλέψεων € 246 εκατ. με πρόβλεψη απομείωσης € 198 εκατ. Επιπλέον, η πρόβλεψη απομείωσης για εγγυητικές επιστολές που συμπεριλαμβάνονταν στο υποκείμενο χαρτοφυλάκιο ανήλθε σε € 1 εκατ. (σημ. 34).

Project Leon

Τον Δεκέμβριο 2023, η Τράπεζα, με στόχο να επιταχύνει περαιτέρω το σχέδιο πλάνο των NPE, ξεκίνησε τη διαδικασία πώλησης ενός μικτού χαρτοφυλακίου NPE λογιστικής αξίας προ προβλέψεων περίπου € 400 εκατ., συμμετέχοντας παράλληλα σε διαπραγματεύσεις με πιθανούς επενδυτές. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2024.

Κατά συνέπεια, την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα ταξινόμησε το ανωτέρω δανειακό χαρτοφυλάκιο ως κατεχόμενο προς πώληση, επαναμέτρησε τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές του χαρτοφυλακίου σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική του Ομίλου για την απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και αναγνώρισε ζημιά απομείωσης € 55 εκατ. (σημ. 21), η οποία υπολογίστηκε με βάση το τίμημα που αναμένεται να εισπραχθεί από την πώλησή του. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η λογιστική αξία του προαναφερθέντος δανειακού χαρτοφυλακίου ανήλθε σε € 121 εκατ., αποτελούμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες λογιστικής αξίας προ προβλέψεων € 398 εκατ., με πρόβλεψη απομείωσης € 277 εκατ. (σημ. 29).

Project Wave

Τον Δεκέμβριο του 2023, η Τράπεζα προχώρησε στην ολοκλήρωση μιας ακόμα συνθετικής συναλλαγής μεταφοράς κινδύνου (συναλλαγή «Wave IV») με τη μορφή χρηματοοικονομικής εγγύησης, η οποία παρέχει πιστωτική προστασία επί του μεσαίου τμήματος ζημιών χαρτοφυλακίου ενήμερων δανείων προς μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις ύψους € 1,5 δις. (χαρτοφυλάκιο αναφοράς). Παρομοίως με τις προηγούμενες συνθετικές συναλλαγές μεταφοράς κινδύνου με αντίστοιχα χαρακτηριστικά (συναλλαγές «Wave»), η συναλλαγή «Wave IV» λογιστικοποιήθηκε ως αγορασθείσα σύμβαση χρηματοοικονομικής εγγύησης που δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών όρων του χαρτοφυλακίου αναφοράς, για την οποία αναγνωρίζεται ένα δικαίωμα αποζημίωσης που προκύπτει από τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των προστατευόμενων δανείων, στο βαθμό που θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι η Τράπεζα θα αποζημιωθεί για τις πραγματοποιηθείσες πιστωτικές ζημιές. Το χαρτοφυλάκιο αναφοράς των συναλλαγών Wave συνέχισε να αναγνωρίζεται στον ισολογισμό της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μέτρα στήριξης των πελατών

Τον Απρίλιο 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε την έναρξη μίας πρωτοβουλίας επιβράβευσης οφειλετών στεγαστικών δανείων κυμαινόμενου επιτοκίου που έχουν εκταμιευθεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2022, οι οποίοι δεν εμφάνιζαν οφειλές σε καθυστέρηση και ήταν συνεπείς ως προς τις σχετικές οικονομικές τους υποχρεώσεις. Το πρόγραμμα επιβράβευσης εισήγαγε ένα «ανώτατο όριο» στα επιτόκια αναφοράς που εφαρμόζονται στα εν λόγω δάνεια για 12 μήνες, με σκοπό την προστασία των δανειοληπτών έναντι αυξήσεων των επιτοκίων αναφοράς (σημ. 11).

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Τον Μάρτιο 2024, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η παραπάνω πρωτοβουλία επιβράβευσης θα παραταθεί με τους ίδιους όρους για άλλους δώδεκα μήνες, στην προσπάθειά της να συνεχίσει να υποστηρίζει και να επιβραβεύει τους συνεπείς πελάτες του στεγαστικού της χαρτοφυλακίου.

Το τρίτο τρίμηνο 2023, η Τράπεζα, ως απόκριση στις πρωτοφανείς πυρκαγιές και πλημμύρες που έπληξαν αρκετές περιοχές της Ελλάδας, προσέφερε συγκεκριμένα μέτρα στήριξης στους πληγέντες δανειολήπτες, οι οποίοι είναι ιδιοκτήτες ακινήτων που βρίσκονται στις πληγείσες περιοχές ή επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ίδιες περιοχές, οι οποίοι δεν εμφάνιζαν ληξιπρόθεσμες οφειλές πέραν των 89 ημερών και είχαν υποβάλει σχετική αίτηση στην Τράπεζα. Τα παραπάνω μέτρα στήριξης περιλαμβάνουν κεφαλαιοποίηση τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών, αναστολή πληρωμής δανειακών υποχρεώσεων σε έντοκη βάση και μείωση 50% του περιθωρίου δανείου για επιλέξιμες πυρόπληκτες εταιρείες. Αυτά τα μέτρα λογιστικοποιούνται ως τροποποιήσεις χωρίς επίπτωση στα αποτελέσματα.

Τιτλοποιήσεις του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε.

Ο Όμιλος της απώτατης μητρικής εταιρείας (Όμιλος Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε., πρώην Όμιλος Eurobank Ergasias Α.Ε., σημ. 1), στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων του (NPE) προχώρησε σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσω της έκδοσης τίτλων υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης, που είχε ως αποτέλεσμα, όπως περιγράφεται παρακάτω, την αποαναγνώριση των υποκείμενων δανειακών χαρτοφυλακίων και την αναγνώριση των διακρατούμενων τίτλων.

Τιτλοποίηση «Mexico»

Το Μάιο 2021, ο Όμιλος Eurobank Holdings, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού (SPV) «Mexico Finance Designated Activity Company», εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής ονομαστικής αξίας € 5,2 δις περίπου, με τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων. Οι τίτλοι υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης είναι εγγυημένοι από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Τον Σεπτέμβριο 2021, η Τράπεζα αποαναγνώρισε το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο, τις σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις από την τιτλοποίηση, τις προβλέψεις απομείωσης των εγγυητικών επιστολών οι οποίες εμπεριέχονται στο σχετικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, καθώς μετέφερε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χαρτοφυλακίου και έπαψε να έχει τον έλεγχο του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου, και αναγνώρισε τις κατεχόμενες ομολογίες, δηλαδή το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης στην εύλογη αξία, με λογιστική αξία € 1.415 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: € 1.539 εκατ.). Επιπροσθέτως, η Τράπεζα έπαψε να κατέχει τον έλεγχο του SPV και της σχετιζόμενης εταιρείας επενδύσεων ακίνητης περιουσίας που ανήκει στον κάτοχο της πλειοψηφίας των ομολογιών της σειράς Β.

Τιτλοποίηση «Cairo»

Τον Ιούνιο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings, μέσω των εταιρειών ειδικού σκοπού (SPVs) «Cairo No. 1 Finance Designated Activity Company», «Cairo No. 2 Finance Designated Activity Company» και «Cairo No. 3 Finance Designated Activity Company», εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής ονομαστικής αξίας περίπου € 7,5 δις, με τιτλοποίηση μεικτού χαρτοφυλακίου κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPE) («τιτλοποίηση Cairo»). Τον Δεκέμβριο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings ανακοίνωσε ότι σύναψε με την doValue S.p.A δεσμευτική συμφωνία για την πώληση του 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και του 50,1% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης της «τιτλοποίησης Cairo». Οι τίτλοι υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης είναι εγγυημένοι από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Την 20 Μαρτίου 2020, σε συνέχεια της διάσπασης δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias Α.Ε. (σημ. 1), ο Όμιλος Eurobank Α.Ε. αναγνώρισε στον ισολογισμό του το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης «Cairo» λογιστικής αξίας € 2.019 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2023 εκ των οποίων € 1.842

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

εκατ. διακρατούνται από την Τράπεζα (31 Δεκεμβρίου 2022: € 2.332 εκατ. εκ των οποίων € 2.049 εκατ. διακρατούνταν από την Τράπεζα).

Τον Ιούνιο 2020, η ανωτέρω πώληση από τον Όμιλο Eurobank Holdings του 20% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και του 50,1% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια του ελέγχου των Cairo SPVs δεδομένου ότι δεν έχει την δυνατότητα να διευθύνει τις συναφείς δραστηριότητές τους. Επιπλέον, τον Ιούνιο 2020, η Eurobank Holdings, προχώρησε στην εισφορά των διακρατούμενων τίτλων του Cairo, δηλ. 75% των τίτλων ενδιάμεσης διαβάθμισης και 44,9% των τίτλων χαμηλής διαβάθμισης στη θυγατρική της εταιρεία με έδρα την Κύπρο Mairanus Ltd, η οποία μετονομάστηκε σε «Cairo Mezz Plc», ως αντάλλαγμα για τις νεοεκδοθείσες μετοχές της προαναφερθείσας θυγατρικής, οι οποίες διανεμήθηκαν στους μετόχους της Eurobank Holdings.

Τον Σεπτέμβριο 2020, κατόπιν της ολοκλήρωσης της διανομής των μετοχών της Cairo Mezz Plc, το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο και οι σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποαναγνώριστηκαν από τον ισολογισμό του Ομίλου Eurobank Holdings, εφόσον εκείνη τη χρονική στιγμή ο Όμιλος μετέφερε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας του χαρτοφυλακίου και έπαψε να έχει τον έλεγχο του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου. Επιπροσθέτως, ο Όμιλος Eurobank Holdings αναγνώρισε στον ισολογισμό του τους προαναφερόμενους διακρατούμενους τίτλους δηλ. το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης.

Τιτλοποίηση «Pillar»

Τον Ιούνιο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού (SPV) «Pillar Finance Designated Activity Company» εξέδωσε τίτλους υψηλής (senior), ενδιάμεσης (mezzanine) και χαμηλής (junior) διαβάθμισης συνολικής αξίας περίπου € 2 δις, μέσω τιτλοποίησης χαρτοφυλακίου στεγαστικών κυρίως μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το Σεπτέμβριο 2019, ο Όμιλος Eurobank Holdings πούλησε το 95% των προαναφερόμενων τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης στην Celidoria S.A R.L. Με την ολοκλήρωση της πώλησης, ο Όμιλος Eurobank Holdings έπαψε να έχει τον έλεγχο του SPV και αποαναγνώρισε το υποκείμενο δανειακό χαρτοφυλάκιο στο σύνολό του, δεδομένου ότι μεταβίβασε ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα του υποκείμενου δανειακού χαρτοφυλακίου. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος Eurobank Holdings αναγνώρισε στον ισολογισμό του τους διακρατούμενους τίτλους, δηλ. το 100% των τίτλων υψηλής διαβάθμισης, καθώς και το 5% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης. Οι αναφερόμενοι τίτλοι αναγνωρίστηκαν επίσης στον ισολογισμό της Eurobank A.E. με λογιστική αξία € 1.020 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: € 1.039 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την μεταβολή της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους των δανείων και απαιτήσεων πελατών:

	2023												Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	51	62	388	19	155	177	21	28	135	16	65	202	1.320
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	19	-	-	0	-	-	9	-	-	3	-	-	32
Μεταφορές μεταξύ σταδίων - σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	20	(18)	(2)	7	(6)	(1)	12	(5)	(7)	8	(6)	(2)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(4)	25	(21)	(3)	26	(22)	(1)	13	(13)	(2)	12	(10)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(0)	(8)	8	(0)	(11)	12	(1)	(4)	4	(1)	(10)	11	-
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(35)	(15)	2	(4)	(16)	159	(8)	(10)	56	(7)	(3)	95	214
Ανακτήσεις από διαγραφθέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	87	-	-	6	-	-	12	-	-	4	108
Δάνεια και απαιτήσεις που αποαναγνωρίστηκαν / ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	-	-	(188)	(0)	(0)	(90)	(0)	(0)	(66)	(0)	(0)	(110)	(455)
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(186)	-	-	(38)	-	-	(42)	-	-	(56)	(322)
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(7)	-	-	(3)	-	-	(1)	-	-	(3)	(14)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	5	(0)	160	0	4	(25)	(5)	0	(15)	0	1	(16)	110
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	57	46	240	19	151	175	28	23	62	17	60	113	992

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	2022													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά ⁽⁴⁾			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.	ECL 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 3 και POCI ⁽¹⁾ € εκατ.		
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	54	66	723	16	133	122	27	24	133	35	54	195	1.580	
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	24	-	-	0	-	-	7	-	-	3	-	-	34	
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	-	-	-	-	-	3	1	82	-	-	-	86	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων														
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	18	(18)	(0)	9	(8)	(1)	10	(5)	(5)	11	(8)	(3)	-	
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(10)	11	(0)	(4)	23	(19)	(4)	17	(13)	(5)	16	(11)	-	
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(1)	(6)	7	(0)	(8)	9	(1)	(4)	5	(1)	(6)	7	-	
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(31)	10	(50)	(1)	12	93	(14)	(5)	72	(27)	10	67	135	
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	16	-	-	6	-	-	6	-	-	6	35	
Δάνεια και απαιτήσεις που αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης ⁽²⁾	-	(0)	(200)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(201)	
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(84)	-	-	(7)	-	-	(126)	-	-	(44)	(262)	
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(10)	-	-	(1)	-	-	(2)	-	-	(2)	(16)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(2)	0	(12)	0	3	(24)	(7)	(0)	(17)	0	0	(12)	(70)	
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	51	62	388	19	155	177	21	28	135	16	65	202	1.320	

⁽¹⁾ Η πρόβλεψη απομείωσης για τα πιστωτικά απομειωμένα κατά την αρχική αναγνώριση δάνεια (POCI) ποσού € 1 εκατ. περιλαμβάνεται στο στάδιο «Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων – Στάδιο 3 και POCI» (2022: μη σημαντική πρόβλεψη απομείωσης).

⁽²⁾ Απεικονίζει την πρόβλεψη απομείωσης των δανείων τα οποία αποαναγνωρίστηκαν λόγω α) σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων, β) συναλλαγών πώλησης, συμπεριλαμβανομένης για το 2023 της πώλησης του δανείου στην πρώην θυγατρική της Τράπεζας IMO Property Investments Sofia E.A.D. (σημ. 23), γ) συναλλαγών ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη και εκεινων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 20 και 29).

⁽³⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχε διαγραφεί κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 και βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 254 εκατ. (2022: € 82 εκατ.).

⁽⁴⁾ Για το 2022, η ζημία απομείωσης των επιχειρηματικών δανείων περιλαμβάνει α) αντιλογισμό πρόβλεψης ποσού € 50 εκατ. σε σχέση με τα δάνεια προς την Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων και β) αντιλογισμό πρόβλεψης ποσού € 21,5 εκατ. σε σχέση με δάνεια προς την Village Roadshow Operations Ελλάς Α.Ε.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών οι οποίες αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023 ανήλθαν σε € 282 εκατ., συμπεριλαμβανομένων των ζημιών απομείωσης € 67 εκατ. που σχετίζονται με τα projects Solar και Leon (σημ. 20) (2022: € 173 εκατ.) και αναλύονται ως εξής:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(245)	(169)
Κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ⁽¹⁾	(37)	(22)
Κέρδη / (Ζημιές) από τροποποιήσεις δανείων και απαιτήσεων πελατών (Πρόβλεψη απομείωσης) / αντλογισμός πρόβλεψης απομείωσης για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	9	3
Σύνολο	(282)	15

⁽¹⁾ Αφορά αποκτηθείσες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, που δεν αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των εγγυημένων δανείων (συναλλαγές Wave).

22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)	2.431	2.556
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)	9.095	7.757
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)	189	174
Σύνολο	11.715	10.487

Σημείωση: πληροφορίες για τους χρεωστικούς τίτλους του επενδυτικού χαρτοφυλακίου παρουσιάζονται στη σημείωση 5.2.1.3.

Τον Απρίλιο 2023, η Τράπεζα Αττικής, ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με έδρα την Ελλάδα, ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου με την από κοινού συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και ιδιωτών επενδυτών. Η Eurobank συμμετείχε στην προαναφερθείσα αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και κατηγοριοποίησε την επένδυσή της, η οποία ανήλθε σε € 10 εκατ., ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η εύλογη αξία της εν λόγω επένδυσης ανήλθε σε € 8 εκατ.

Τον Νοέμβριο 2023, η Τράπεζα απέκτησε μειοψηφική συμμετοχή στην Plum Fintech Limited ("Plum"), μια εταιρεία fintech με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, η Eurobank επένδυσε αρχικά € 5 εκατ. για το μερίδιό της στην Plum και υπό την προϋπόθεση εκπλήρωσης συγκεκριμένων όρων, είναι πιθανό να επενδύσει € 5 εκατ. επιπλέον σε βάθος χρόνου. Η επένδυση της Τράπεζας στην ανωτέρω εταιρεία κατηγοριοποιήθηκε ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση.

Ομόλογα με όρους βιωσιμότητας

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα είχε θέσει σε ομόλογα με συμβατικούς όρους συνδεδεμένους με τομείς περιβαλλοντολογικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης (ESG) και στόχους επιδόσεων ως προς τη βιωσιμότητα (Sustainability Performance Targets) (σημ. 20) λογιστικής αξίας € 118 εκατ., εκ των οποίων € 82 εκατ. αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και € 36 εκατ. αποτιμώμενα στο αποσβέσιμο κόστος (2022: € 173 εκατ., εκ των οποίων € 123 εκατ. σε FVOCI και € 50 εκατ. σε AC). Η Τράπεζα έχει εκτιμήσει τα ESG χαρακτηριστικά των προαναφερθέντων χρεωστικών τίτλων σύμφωνα και με τις λογιστικές πολιτικές της (σημ. 2) και έχει συμπεράνει ότι δεν συνιστούν έκθεση σε κινδύνους οι οποίοι δεν είναι συμβατοί με μια βασική δανειακή σύμβαση και κατά συνέπεια πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

22.1 Κίνηση των επενδυτικών τίτλων

Οι κατωτέρω πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση της λογιστικής αξίας των επενδυτικών τίτλων ανά κατηγορία επιμέτρησης, καθώς και ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς (ECL).

	2023								
	Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI			Επενδυτικοί τίτλοι AC			Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Μετοχικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	2.390	71	-	7.740	6	33	174	95	
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	(247)	-	-	1.193	-	(2)	(0)	17	961
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	26	(26)	-	(1)	1	-	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	195	3	-	-	-	-	14	7	219
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	2	0	-	30	(0)	2	(0)	-	34
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης ⁽¹⁾	-	-	-	142	0	-	-	-	142
Συναλλαγματικές διαφορές και λουιές μεταβολές ⁽²⁾	2	0	-	(32)	-	(1)	1	(104)	(134)
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	2.368	48	-	9.072	7	32	189	15	11.731
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	-	(9)	(0)	(7)	-	-	(16)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	2.368	48	-	9.063	7	25	189	15	11.715

	2022								
	Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI			Επενδυτικοί τίτλοι AC			Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Μετοχικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο € εκατ.
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 2	ECL καθ'όλη τη διάρκεια- Στάδιο 3	€ εκατ.	€ εκατ.	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 1 Ιανουαρίου	4.927	9	-	3.938	-	-	82	44	
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	(1.806)	(6)	(14)	4.204	-	-	70	17	2.465
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	(83)	69	14	(40)	6	34	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) χρήσης από μεταβολή στην εύλογη αξία	(637)	(0)	(0)	-	-	-	18	34	(585)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	(28)	0	0	65	0	2	0	-	39
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης ⁽¹⁾	-	-	-	(428)	-	(4)	-	-	(432)
Συναλλαγματικές διαφορές και λουιές μεταβολές	17	(1)	-	1	-	1	4	-	22
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	2.390	71	-	7.740	6	33	174	95	10.509
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	-	(12)	(0)	(10)	-	-	(22)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	2.390	71	-	7.728	6	23	174	95	10.487

⁽¹⁾ Η μεταβολή στην εύλογη αξία από συνεχιζόμενες σχέσεις αντιστάθμισης ανέρχεται σε € 159 εκατ., κέρδη (2022: € 527 εκατ. ζημιά).

⁽²⁾ Οι λουιές μεταβολές στους μετοχικούς τίτλους FVOCI αναφέρονται κυρίως στην Ελληνική Τράπεζα η οποία λογιστικοποιήθηκε ως συγγενής εταιρεία του Ομίλου το δεύτερο τρίμηνο του 2023 (σημ. 24).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
22.2 Κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) ανά κατηγορία επενδυτικών τίτλων, περιλαμβανομένης ανάλυσης για την κίνηση ECL ανά στάδιο.

	2023			2022		
	Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο	Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	22	9	31	6	10	16
Νέα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αγορασθέντα	2	1	3	16	1	17
- εκ των οποίων ECL 12μήνου - Στάδιο 1	2	1	3	16	1	17
Μεταφορές μεταξύ σταδίων						
- (από)/σε ECL 12μήνου - Στάδιο 1	0	1	1	(6)	(11)	(17)
- (από)/σε ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 2	(0)	(1)	(1)	0	0	0
- (από)/σε ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 3	-	-	-	6	11	17
Επαναμέτρηση λόγω αλλαγής των παραμέτρων κινδύνου των ECL	(7)	(3)	(10)	3	12	15
- εκ των οποίων ECL 12μήνου - Στάδιο 1	(4)	(3)	(7)	(2)	9	7
- εκ των οποίων ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 2	(0)	(0)	(0)	1	3	4
- εκ των οποίων ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 3	(3)	-	(3)	4	-	4
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(1)	(1)	(2)	(3)	(4)	(7)
- εκ των οποίων ECL 12μήνου - Στάδιο 1	(1)	(1)	(2)	(3)	(3)	(6)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(0)	(0)	(0)	-	(10)	(10)
- εκ των οποίων ECL καθ'όλη τη διάρκεια - Στάδιο 3	-	-	-	-	(10)	(10)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	0	0	0	-	0	0
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	16	6	22	22	9	31

22.3 Αποθεματικό ιδίων κεφαλαίων: αναπροσαρμογή επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Τα κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται σε FVOCI αναγνωρίζονται στο αντίστοιχο αποθεματικό αναπροσαρμογής των επενδυτικών τίτλων. Η κίνηση του αποθεματικού αναλύεται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	38	273
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου (σημ. 14)	206	(603)
	(47)	175
	159	(428)
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	(51)	24
Μεταφορά αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο λογαριασμό αποτελεσμάτων (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου σε καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	(2)	2
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου επί αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	15	(7)
	0	(1)
	(38)	18
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων από αντιστάθμιση της εύλογης αξίας (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	(82)	246
	24	(71)
	(58)	175
Αποθεματικό αναπροσαρμογής από την επένδυση στην Ελληνική Τράπεζα που μεταφέρθηκε στα αποτελέσματα εις νέον (σημ. 24)	(45)	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	56	38

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Παρακάτω παρατίθενται οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας (ποσοστό που διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα) την 31 Δεκεμβρίου 2023:

<u>Επωνυμία Εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Ποσοστό Συμμετοχής</u>	<u>Χώρα Εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας Δραστηριότητας</u>
Eurobank Asset Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.Δ.Α.Κ.		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και περιουσίας
Eurobank Equities Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Υ.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοπιστωτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες
Eurobank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Eurobank Factors Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Α.		100,00	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 1		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
(Υπό εκκαθάριση) Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Αθηναϊκές Εκμεταλλεύσεις Ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 2 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 3 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Τενμπέρκο Ανάπτυξη και Εκμετάλλευση Ακινήτων Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Value Τουριστική Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ΑΔΕΞΑ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων	α	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Ανανεώσιμες Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία	β	100,00	Ελλάδα	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τον ήλιο και διανομή της
Eurobank Bulgaria A.D.	γ	99,99	Βουλγαρία	Τράπεζα
Berberis Investments Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Eurobank Cyprus Ltd		100,00	Κύπρος	Τράπεζα
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Τράπεζα
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.		99,99	Λουξεμβούργο	Διαχείριση κεφαλαίων
ERB New Europe Funding B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Funding II B.V.	η	100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Holding B.V.	ξ	100,00	Ολλανδία	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
ERB IT Shared Services S.A.	θ	99,99	Ρουμανία	Επεξεργασία στοιχείων πληροφορικής
IMO Property Investments Bucuresti S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Seferco Development S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB Leasing A.D. Beograd-υπό εκκαθάριση	μ	100,00	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
IMO Property Investments A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Reco Real Property A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Karta II Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση
Astarti Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση
ERB Recovery Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση

Επιπλέον, οι παρακάτω εταιρείες ελέγχονται επίσης από την Τράπεζα:

(i) εταιρείες ειδικού σκοπού της Τράπεζας για τη συγκέντρωση κεφαλαίων και οι σχετιζόμενες εταιρείες χαρτοφυλακίου, οι οποίες είναι αδρανείς και/ή υπό εκκαθάριση: Themeleion III Holdings Ltd, Themeleion IV Holdings Ltd, Themeleion Mortgage Finance Plc, Themeleion II Mortgage Finance Plc, Themeleion III Mortgage Finance Plc, Themeleion IV Mortgage Finance Plc, Themeleion V Mortgage Finance Plc, Themeleion VI Mortgage Finance Plc, Anartyxi APC Ltd και Byzantium II Finance Plc.

(ii) η εταιρεία χαρτοφυλακίου για την Karta II Plc: Karta II Holdings Ltd.

(iii) η αδρανής εταιρεία: Enalios Αξιοποιήσεις Ακινήτων Α.Ε.Ε.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(iv) εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους: Finas A.E., Rovinvest A.E. και Promivet A.E.

(α) ΑΔΕΞΑ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ελλάδα

Τον Ιούνιο 2023, η Τράπεζα απέκτησε το 100% των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου της ΑΔΕΞΑ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων έναντι τιμήματος € 50,8 εκατ. Επιπλέον, τον Ιούνιο 2023, το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυξήθηκε κατά € 1,5 εκατ.

(β) Eurobank Ανανεώσιμες Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία, Ελλάδα

Τον Ιούλιο 2023, η Τράπεζα ίδρυσε την κατά 100% θυγατρική της Eurobank Ανανεώσιμες Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία για να λειτουργήσει ως εταιρεία στον τομέα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τον ήλιο και διανομής της.

(γ) Eurobank Bulgaria A.D., Βουλγαρία

Την 9 Δεκεμβρίου 2022, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας για την απόκτηση της BNP Paribas Personal Finance Bulgaria από τη θυγατρική της Eurobank στη Βουλγαρία, Eurobank Bulgaria A.D. («Postbank»). Η συναλλαγή ολοκληρώθηκε τον Μάιο 2023, έπειτα από τη λήψη των απαιτούμενων κανονιστικών εγκρίσεων. Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 23 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023.

Επιπρόσθετα, το Νοέμβριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία με τη θυγατρική της ERB New Europe Holding B.V. για τη μεταβίβαση στην Τράπεζα των μετοχών που κατείχε η εταιρεία στην Eurobank Bulgaria A.D. έναντι τιμήματος € 612 εκατ. Κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στην Eurobank Bulgaria A.D. ανήλθε σε 99,99%.

(δ) IMO Property Investments Sofia E.A.D., Βουλγαρία

Το Μάιο 2023, η πώληση του ποσοστού συμμετοχής 100% που κατείχε η Τράπεζα στην εταιρεία, μαζί με τη δανειακή απαίτηση από την εταιρεία, ολοκληρώθηκε, έναντι συνολικού τιμήματος ποσού € 15,5 εκατ.

(ε) ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd, Νησιά Cayman

Τον Δεκέμβριο 2022, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας. Τον Φεβρουάριο 2023, ολοκληρώθηκε η επιστροφή του μετοχικού κεφαλαίου στην Τράπεζα, μέσω της επαναγοράς από την εταιρεία των ιδίων μετοχών της και η ζημιά που προέκυψε € 0,2 εκατ. αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(στ) ERB New Europe Funding III Ltd, NEU Property Holdings Ltd και NEU 03 Property Holdings Ltd, Κύπρος

Τον Ιούνιο 2023, η Τράπεζα αύξησε το κόστος συμμετοχής της στην ERB New Europe Funding III Ltd αυξήθηκε κατά € 103 εκατ. Το τρίτο τρίμηνο του 2023, αποφασίστηκε η εκκαθάριση των προαναφερθέντων εταιρειών και ολοκληρώθηκε η διανομή του τελικού προϊόντος της εκκαθάρισής τους στην Τράπεζα (μοναδικός μέτοχος των εταιρειών). Η ζημιά που προέκυψε από την εκκαθάριση ποσού € 0,3 εκατ. αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(ζ) Sagiol Ltd, Macoliq Holdings Ltd και Senseco Trading Ltd, Κύπρος

Τον Ιούνιο 2023, ο εκκαθαριστής των εταιρειών αποφάσισε τη διανομή του τελικού προϊόντος της εκκαθάρισής τους στην Τράπεζα (μοναδικός μέτοχος των εταιρειών). Το ανωτέρω δεν είχε ουσιώδη επίπτωση στην Τράπεζα.

(η) ERB New Europe Funding II B.V., Ολλανδία

Τον Νοέμβριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία με τη θυγατρική της ERB New Europe Holding B.V. για τη μεταβίβαση στην Τράπεζα των μετοχών που κατείχε η εταιρεία στην ERB New Europe Funding II B.V. έναντι τιμήματος € 16,8 εκατ. Κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας ανήλθε στο 100%.

(θ) ERB IT Shared Services S.A., Ρουμανία

Τον Δεκέμβριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία με τη θυγατρική της ERB New Europe Holding B.V. για τη μεταβίβαση στην Τράπεζα της πλειοψηφίας των μετοχών που κατείχε η εταιρεία στην ERB IT Shared Services S.A. έναντι τιμήματος € 1,2 εκατ. Κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας ανήλθε στο 99,99%.

(ι) IMO-II Property Investments S.A., Ρουμανία

Το Μάιο 2023, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας. Τον Δεκέμβριο 2023, ολοκληρώθηκε η διανομή του τελικού προϊόντος εκκαθάρισης της εταιρείας στους μετόχους, χωρίς ουσιώδη επίπτωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(κ) Retail Development S.A., Ρουμανία

Τον Φεβρουάριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία για την πώληση του ποσοστού συμμετοχής της 99,99% στην Retail Development S.A., μαζί με τη δανειακή απαίτηση από την εταιρεία, σε τρίτο έναντι τιμήματος € 8,1 εκατ. Από την πώληση προέκυψε ζημιά € 0,6 εκατ. και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(λ) Eurobank Direktna a.d., Σερβία

Τον Φεβρουάριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία με τη θυγατρική της Berberis Investments Ltd για τη μεταβίβαση στην Τράπεζα των μετοχών που κατείχε η εταιρεία στην Eurobank Direktna a.d. χωρίς ουσιώδες τίμημα. Κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στην Eurobank Direktna a.d. ανήλθε σε 46,9%. Την 2 Μαρτίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι υπέγραψε δεσμευτική συμφωνία (συμφωνία αγοράς μετοχών) με την AIK Banka a.d. Beograd για την πώληση του ποσοστού 70% της συμμετοχής της (εκ του οποίου 46,9% αφορούσε στην άμεση συμμετοχή της Τράπεζας) στην Eurobank Direktna a.d. Ως εκ τούτου, το μερίδιο της Τράπεζας στην εταιρεία ταξινομήθηκε ως κατεχόμενο προς πώληση από την 31 Μαρτίου 2023. Την 2 Νοεμβρίου 2023, η πώληση ολοκληρώθηκε έναντι τιμήματος € 188,7 εκατ., αφαιρούμενων των σχετικών εξόδων (εκ των οποίων € 123,6 εκατ. εισπράχθηκαν από την Τράπεζα). Η ζημιά που προέκυψε από την πώληση ανήλθε σε € 4,3 εκατ. και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 23 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023.

(μ) ERB Leasing A.D. Beograd-in Liquidation, Σερβία

Τον Μάιο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία με την πρώην θυγατρική της, Eurobank Direktna a.d., για τη μεταβίβαση στην Τράπεζα των μετοχών που κατείχε στην ERB Leasing A.D. Beograd έναντι τιμήματος € 0,1 εκατ. Επιπλέον, τον Δεκέμβριο 2023, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της ERB New Europe Holding B.V. για τη μεταβίβαση στην Τράπεζα των μετοχών που κατείχε στην ERB Leasing A.D. Beograd έναντι τιμήματος € 0,1 εκατ. Έπειτα από τις προαναφερθείσες μεταβιβάσεις, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία ανήλθε στο 100%.

(ν) ERB Hellas Plc, Ηνωμένο Βασίλειο

Τον Απρίλιο 2023, ολοκληρώθηκε η εκκαθάριση της εταιρείας και το κέρδος που προέκυψε € 0,8 εκατ. αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(ξ) ERB New Europe Holding B.V., Ολλανδία

Το 2023, το μετοχικό κεφάλαιο της ERB New Europe Holding B.V. μειώθηκε κατά € 768 εκατ.

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Reco Real Property A.D. Beograd, Σερβία

Τον Φεβρουάριο 2024, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία για την πώληση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής της (100%) στην Reco Real Property A.D. Beograd σε τρίτους. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στην έγκριση από την αρμόδια αρχή.

23.1 Συγχώνευση της Τράπεζας με συγκεκριμένες θυγατρικές εταιρείες

Τον Δεκέμβριο 2023, μετά τη λήψη των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές, ολοκληρώθηκαν οι συγχωνεύσεις της Τράπεζας με τις κατά 100% θυγατρικές εταιρείες της Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία και Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία, με απορρόφηση τους από την Τράπεζα. Η συναλλαγές λογιστικοποιήθηκαν με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων (γνωστή και ως λογιστική συγχώνευσης).

Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική της Τράπεζας για νομικές συγχωνεύσεις που αφορούν στη συνένωση της Τράπεζας με μία ή περισσότερες θυγατρικές της, η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων των Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία και Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία προς την Τράπεζα πραγματοποιήθηκε στην λογιστική τους αξία προ συνενώσεως.

Η λογιστική αξία των κυριότερων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που μεταβιβάστηκαν, όπως αυτή περιλαμβανόταν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας κατά την ημερομηνία της νόμιμης συγχώνευσης, καθώς επίσης και η επίπτωση των προαναφερόμενων συγχωνεύσεων στα αποθεματικά της Τράπεζας παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	Cloud Hellas Κτηματική Α.Ε. € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	13
<i>εκ των οποίων διεταιρικά υπόλοιπα με την Τράπεζα</i>	13
Επενδύσεις σε ακίνητα	83
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	2
Σύνολο ενεργητικού	98
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Λοιπές υποχρεώσεις	6
Σύνολο υποχρεώσεων	6
Καθαρή θέση	92
Μείον:	
Κόστος επένδυσης στην εταιρεία	74
Καθαρή επίπτωση στα αποθεματικά της Τράπεζας	18

	Στάνταρντ Κτηματική Α.Ε. € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
Επενδύσεις σε ακίνητα	27
Σύνολο ενεργητικού	27
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	20
<i>εκ των οποίων διεταιρικά υπόλοιπα με την Τράπεζα</i>	20
Λοιπές υποχρεώσεις	2
Σύνολο υποχρεώσεων	22
Καθαρή θέση	5
Μείον:	
Κόστος επένδυσης στην εταιρεία	1
Καθαρή επίπτωση στα αποθεματικά της Τράπεζας	4

24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 οι επενδύσεις της Τράπεζας σε συγγενείς και κοινοπραξίες ανήλθαν σε € 213 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 39 εκατ.). Παρακάτω παρατίθενται οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας (ποσοστό που διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα) την 31 Δεκεμβρίου 2023:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>
Femion Ltd	Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	66,45
Global Χρηματοδοτήσεις επενδύσεων Α.Ε.	Ελλάδα	Εταιρεία χρηματοδότησης επενδύσεων	33,82
Odyssey GP S.a.r.l.	Λουξεμβούργο	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	20,00
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών	Ελλάδα	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	20,00
Αλφρα Επενδυτικής Περιουσίας Αθηναϊκών Εμπορικών καταστημάτων Α.Ε.	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	30,00
Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	50,00
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	Ελλάδα	Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	20,00
Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Ανώνυμη Εταιρεία	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	18,90
Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία	Κύπρος	Τράπεζα	29,20

Σημείωση: Τον Νοέμβριο 2023, η Γενική Συνέλευση της κοινοπραξίας της Τράπεζας, Rosequeens Properties Ltd, αποφάσισε να προχωρήσει σε διαδικασία διαγραφής της εταιρείας από το Μητρώο Εταιρειών Κύπρου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ, Κύπρος

Την 4 Απριλίου 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι, μετά τη λήψη των σχετικών κανονιστικών εγκρίσεων, ολοκληρώθηκε η απόκτηση του πρόσθετου ποσοστού συμμετοχής 13,41% στην Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ («Ελληνική Τράπεζα»), έναν χρηματοπιστωτικό οργανισμό με έδρα στην Κύπρο, εισηγμένο στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, έναντι τιμήματος € 73 εκατ. περιλαμβανομένων των εξόδων της συναλλαγής. Κατόπιν αυτού, η συνολική συμμετοχή στην Ελληνική Τράπεζα ανήλθε σε 29,2%, συμπεριλαμβανομένης της υφιστάμενης συμμετοχής ποσοστού 15,8% (η οποία είχε κατηγοριοποιηθεί ως επιμετρούμενη στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση FVOCI), με λογιστική αξία € 103 εκατ. κατά την ανωτέρω ημερομηνία (συμπεριλαμβανομένης αποτίμησης ποσού € 45 εκατ.) και ο Όμιλος σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην εταιρεία.

Επιπλέον, τον Αύγουστο 2023, η Τράπεζα ανακοίνωσε τη σύναψη συμβάσεων αγοραπωλησίας μετοχών (SPA) με ορισμένους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας, βάσει των οποίων, συμφώνησε να αποκτήσει πρόσθετο ποσοστό συμμετοχής 26,1% στην εταιρεία, έναντι συνολικού τιμήματος € 253,2 εκατ. (ανακοινώσεις της 23^{ης}, 25^{ης} και 30^{ης} Αυγούστου). Το τίμημα των ανωτέρω συναλλαγών μπορεί να προσαρμοστεί, μεταξύ άλλων, ανάλογα με την ημερομηνία της ολοκλήρωσής τους και τους όρους της υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης, σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου περί Δημοσίων Προτάσεων του 2007 της Κυπριακής νομοθεσίας. Η ολοκλήρωση των εξαγορών υπόκειται στη λήψη όλων των κανονιστικών εγκρίσεων. Με την ολοκλήρωσή τους, το συνολικό ποσοστό συμμετοχής στην Ελληνική Τράπεζα θα ανέλθει σε 55,3%.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Στις 5 Φεβρουαρίου 2024, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού της Κύπρου («Επιτροπή») σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2024, ενέκρινε την πράξη συγκέντρωσης για την αύξηση του ποσοστού της Eurobank στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελληνικής Τράπεζας. Μετά την έγκριση της Επιτροπής, η εξαγορά του συνολικού ποσοστού 26,1% των μετοχών της Ελληνικής Τράπεζας, σύμφωνα με τις υπογεγραμμένες συμφωνίες με ορισμένους από τους μετόχους της, υπόκειται πλέον στις εγκρίσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου/Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Εφόρου Ασφαλίσεων της Κύπρου.

TEFIN Ανώνυμος Εταιρεία Εμπορίας Αυτοκινήτων και Μηχανημάτων, Ελλάδα

Τον Ιούνιο 2023, ολοκληρώθηκε η εκκαθάριση της εταιρείας και το τελικό προϊόν της εκκαθάρισης που αποδόθηκε στην Τράπεζα ανήλθε σε € 2,7 εκατ.

25. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

	2023				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	484	145	455	226	1.310
Μεταφορές	15	0	14	-	29
Αγορές	16	7	8	6	37
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾	(1)	(19)	(185)	16	(189)
Απομείωση	-	(0)	(8)	-	(8)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	514	133	284	248	1.179
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(175)	(122)	(385)	(101)	(783)
Μεταφορές	1	-	(1)	-	-
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾	1	18	185	-	204
Αποσβέσεις χρήσεως	(9)	(5)	(18)	(27)	(59)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(182)	(109)	(219)	(128)	(638)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	332	24	65	120	541

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	2022				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	500	141	439	242	1.322
Μεταφορές	(15)	0	5	-	(10)
Μεταφορές από / προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία Αγορές	1	(2)	-	-	(1)
	10	8	24	11	53
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾	(7)	(2)	(2)	(27)	(38)
Απομείωση	(6)	(0)	(11)	-	(17)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 29)	1	-	-	-	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	484	145	455	226	1.310
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(174)	(120)	(366)	(75)	(735)
Μεταφορές	1	-	-	-	1
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης, μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾	6	2	2	3	13
Αποσβέσεις χρήσεως	(8)	(4)	(21)	(29)	(62)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(175)	(122)	(385)	(101)	(783)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	309	23	70	125	527

⁽¹⁾ Οι σχετικές υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» (σημ. 34). Η προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού αφορά τη λήξη, τις τροποποιήσεις και τις επαναμετρήσεις των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού. Περιλαμβάνει την επαναμέτρηση από αναθεωρημένες εκτιμήσεις της περιόδου μίσθωσης κατά τη διάρκεια του έτους, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γεγονότα και τις συνθήκες που επηρεάζουν τις ανάγκες στέγασης της Τράπεζας.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, από τα € 120 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 125 εκατ.) δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού τα € 117 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 121 εκατ.) αφορούσαν μισθωμένα γραφεία, καταστήματα, τοποθεσίες ATM και κατοικίες και τα € 3 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 4 εκατ.) οχήματα.

Οι βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων αφορούν κτίρια που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για τις δραστηριότητές της.

26. Επενδύσεις σε ακίνητα

Η Τράπεζα εφαρμόζει τη μέθοδο της εύλογης αξίας για την επιμέτρηση των επενδύσεων σε ακίνητα σύμφωνα με το ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα».

Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα αναλύεται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	936	984
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	110	-
Μεταφορές από / προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία	-	10
Λοιπές μεταφορές	(15)	14
Προσθήκες	3	4
Πωλήσεις	(18)	(108)
Καθαρό κέρδος/(ζημιά) από τις προσαρμογές της εύλογης αξίας	17	32
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	1.033	936

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται ως κέρδη/(ζημιές) στα αποτελέσματα και περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/έξοδα» (σημ. 11). Όλα τα κέρδη/(ζημιές) θεωρούνται ως μη πραγματοποιηθέντα.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό εσόδων από μη τραπεζικές υπηρεσίες της κατάστασης αποτελεσμάτων ποσό € 69 εκατ. (2022: € 61 εκατ.), το οποίο αφορά ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα (σημ. 8). Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με τις επενδύσεις σε ακίνητα είναι ανήλθαν σε € 3,3 εκατ. περίπου και σχετίζονται κυρίως με βελτιώσεις ακινήτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι κύριες κατηγορίες επενδύσεων σε ακίνητα έχουν προσδιοριστεί με βάση τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που ενσωματώνουν τα ακίνητα αυτά. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας, οι οποίες κατηγοριοποιούνται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Οικιστικά	1	1
Εμπορικά ακίνητα	1.019	924
Οικόπεδα	13	11
Σύνολο	1.033	936

Οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας είναι η προσέγγιση βάσει του εισοδήματος (κεφαλαιοποίηση εσόδων/μέθοδος προεξοφλημένων ταμειακών ροών), και η προσέγγιση βάσει της αγοράς (συγκρίσιμων συναλλαγών), οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και συνδυαστικά, ανάλογα με την κατηγορία του ακινήτου που αποτιμάται.

Η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών αποτελεί την κύρια μέθοδο που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας σε ακίνητα και εφαρμόζεται κυρίως για την κατηγορία των επενδύσεων σε εμπορικά ακίνητα καθώς επίσης και για άλλες κατηγορίες επενδύσεων σε ακίνητα σε μεγάλο βαθμό, σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους. Σύμφωνα με τη μέθοδο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών, η εύλογη αξία υπολογίζεται μέσω της εκτίμησης μίας σειράς μελλοντικών ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιοκτησία των ακινήτων (λειτουργικά έσοδα και έξοδα, δείκτες κενών ακινήτων, αύξηση εισοδήματος), συμπεριλαμβανομένης και της υπολειμματικής αξίας που αναμένεται να έχει το ακίνητο στο τέλος της προεξοφλητικής περιόδου. Για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εν λόγω ταμειακών ροών εφαρμόζεται κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς.

Με την προσέγγιση βάσει εισοδήματος, η οποία χρησιμοποιείται επίσης και για την κατηγορία των επενδύσεων σε εμπορικά ακίνητα, η εύλογη αξία του ακινήτου είναι το αποτέλεσμα από την διαίρεση των καθαρών λειτουργικών εσόδων που παράγονται από το ακίνητο με το επιτόκιο κεφαλαιοποίησης (επιτόκιο απόδοσης).

Η προσέγγιση βάσει της αγοράς χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε οικιστικά, εμπορικά ακίνητα και οικόπεδα. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει δεδομένων για συγκρίσιμες συναλλαγές, είτε αναλύοντας τις πραγματικές συναλλαγές για παρόμοια ακίνητα, είτε χρησιμοποιώντας τις τιμές οι οποίες προκύπτουν μετά την διενέργεια των απαραίτητων προσαρμογών.

Οι αποτιμήσεις επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την μεγαλύτερη και βέλτιστη χρήση του κάθε περιουσιακού στοιχείου που είναι υλικά, νομικά και οικονομικά εφικτή.

Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2023, είναι η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Τα σημαντικότερα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας του σχετικού χαρτοφυλακίου είναι ο ρυθμός αύξησης του εσόδου από μισθώσεις και το προεξοφλητικό επιτόκιο. Αύξηση στο ρυθμό αύξησης του εσόδου από μισθώσεις θα επέφερε αύξηση της λογιστικής αξίας ενώ αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου θα είχε το αντίθετο αποτέλεσμα. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κυμαίνεται μεταξύ 7% και 13%. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2023, μια αύξηση ή μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση των προεξοφλημένων ταμειακών ροών κατά 5%, θα κατέληγε σε μια πτωτική ή ανοδική προσαρμογή της λογιστικής αξίας των σχετικών επενδύσεων σε ακίνητα της τάξης των € 24 εκατ. και € 26 εκατ. αντιστοίχως.

Στα πλαίσια της αποτίμησης των ακινήτων, τα θέματα βιωσιμότητας και τα περιβαλλοντικά θέματα περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα από φυσικούς παράγοντες, παράγοντες που αφορούν την κλιματική αλλαγή, την κοινωνία και την εταιρική υπευθυνότητα και οικονομικούς παράγοντες, περιλαμβανομένων και των σημαντικών περιβαλλοντικών κινδύνων όπως πλημμύρες, την ενεργειακή απόδοση, καθώς και θέματα σχεδιασμού, διαμόρφωσης, προσβασιμότητας και νομοθεσίας, τα οποία επηρεάζουν την αξία τους. Η Τράπεζα αναβαθμίζει σταδιακά το χαρτοφυλάκιο ακίνητης περιουσίας, στοχεύοντας στη μείωση του περιβαλλοντικού του αποτυπώματος και πραγματοποιεί τη μετάβαση προς υψηλών προδιαγραφών, σύγχρονα, και φιλικά προς το περιβάλλον κτίρια, καθώς τέτοιου είδους ακίνητα παρουσιάζουν μεγάλη ζήτηση. Επιπροσθέτως, η Τράπεζα έχει εισάγει πιστοποιήσεις για τα «πράσινα» ακίνητα του, επικυρώνοντας την αξία βιωσιμότητας τους και ταυτόχρονα μεγιστοποιώντας την απόδοση και την εμπορική τους αξία. Από την άλλη πλευρά, οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι λαμβάνονται υπόψη στις αποτιμήσεις των ακινήτων σε περιπτώσεις όπου υπάρχει ένδειξη ότι το ακίνητο που αποτιμάται υπόκειται σε φυσικούς κινδύνους, όπως οι πλημμύρες, έχει μολυνθεί ή επηρεάζεται αρνητικά από υφιστάμενους περιβαλλοντικούς νόμους/ κανονισμούς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σε ετήσια βάση, η Τράπεζα στοχεύει στην αξιολόγηση αυξημένου αριθμού επιλεγμένων ακινήτων που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο των επενδυτικών ακινήτων, για τη σταδιακή πιστοποίησή τους σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, ενώ παράλληλα επενδύει ενεργά προκειμένου να βελτιώσει την ενεργειακή απόδοση του χαρτοφυλακίου ακινήτων και τη περιβαλλοντική του εικόνα.

27. Άυλα πάγια στοιχεία

Η κίνηση των άυλων πάγιων στοιχείων, η οποία αφορά στην αγορά ή στην ανάπτυξη λογισμικών προγραμμάτων, αναλύεται παρακάτω:

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Αξία κτήσεως:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	459	412
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	1
Προσθήκες	65	61
Μεταφορές	(13)	(5)
Πωλήσεις και διαγραφές	(134)	-
Απομείωση	(6)	(10)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	371	459
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:		
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(270)	(240)
Υπόλοιπο από συγχώνευση εταιρειών (σημ. 23.1)	-	(1)
Μεταφορές	1	-
Αποσβέσεις χρήσεως	(33)	(29)
Πωλήσεις και διαγραφές	134	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(168)	(270)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	203	189

28. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Απαιτήσεις από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	286	495
Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς και σχετικές προκαταβολές	488	554
Ενεχυριασμένο ποσό που σχετίζεται με χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	236	234
Έξοδα επομένων περιόδων και δεδουλευμένα έσοδα	62	64
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος ⁽¹⁾	55	23
Λοιπές εγγυήσεις	174	179
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	300	256
Σύνολο	1.601	1.805

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει παρακρατούμενους φόρους μετά από προβλέψεις.

Σύμφωνα με το νόμο 4370/2016, όπως ισχύει, η απαίτηση από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) που αναφέρεται στο «Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων» θα αποδοθεί στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα σε τρεις ισόποσες δόσεις αρχής γενομένης το 2022 και κάθε έτος στη συνέχεια, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 25α του νόμου. Σε συνέχεια των ανωτέρω, το Δεκέμβριο του 2023 η δεύτερη δόση ποσού € 211 εκατ. αποδόθηκε στην Τράπεζα από το ΤΕΚΕ.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ποσού € 300 εκατ., μετά από προβλέψεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις σχετιζόμενες με (α) προκαταβολές σε προμηθευτές, (β) δημόσιους οργανισμούς, (γ) δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων, (δ) νομικές υποθέσεις και (ε) την πώληση της μονάδας υπηρεσιών αποδοχής και εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών της Τράπεζας το 2022.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
29. Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση και σχετιζόμενες υποχρεώσεις

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση		
Ακίνητα	36	12
Δανειακά χαρτοφυλάκια (σημ. 20)	169	69
Σύνολο	205	81
Υποχρεώσεις που σχετίζονται με στοιχεία ενεργητικού προς πώληση		
Λοιπά στοιχεία παθητικού που σχετίζονται με δανειακά χαρτοφυλάκια (σημ. 20 και 34)	1	1
Σύνολο	1	1

Ακίνητα

Ξεκινώντας από τα τέλη του 2019, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της στρατηγικής του για την ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου ακινήτων του (ανακτηθέντα από πλειστηριασμούς, επενδυτικά και ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα) έχει ταξινομήσει σταδιακά ως κατεχόμενα προς πώληση συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια ακινήτων συνολικής υπολειπόμενης λογιστικής αξίας την 31 Δεκεμβρίου 2023 € 9 εκατ. περίπου (31 Δεκεμβρίου 2022: € 12 εκατ.), μετά την επαναμέτρησή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 5.

Επιπροσθέτως, το τρίτο τρίμηνο του 2023, η Τράπεζα ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με υποψήφιους επενδυτές για τη διάθεση ενός μικτού χαρτοφυλακίου ανακτηθέντων ακινήτων λογιστικής αξίας περίπου € 32 εκατ. και συνεπώς το χαρτοφυλάκιο ταξινομήθηκε ως κατεχόμενο προς πώληση. Καθώς η εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων πώλησης αυτών των ακινήτων, σύμφωνα με την εκτιμώμενη τιμή πώλησης, ήταν χαμηλότερη της λογιστικής τους αξίας, αναγνωρίστηκε ζημία απομείωσης περίπου € 5 εκατ. στη γραμμή «Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις κινδύνου και συναφή έξοδα» της κατάστασης αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα παραμένει προσηλωμένη στο σχέδιο πώλησης των εν λόγω ακινήτων, τα οποία σταδιακά διατίθενται και πραγματοποιεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση.

Οι ανωτέρω μη επαναλαμβανόμενες επιμετρήσεις της εύλογης αξίας ταξινομήθηκαν στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν, χωρίς καμία αλλαγή να έχει υπάρξει μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2023.

30. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ	3.771	7.927

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, το υπόλοιπο κεφαλαίου της Τράπεζας στο πλαίσιο του προγράμματος αναχρηματοδότησης TLTRO III της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) ανήλθε σε € 3,7 δις (31 Δεκεμβρίου 2022: € 8 δις υπόλοιπου κεφαλαίου στο πλαίσιο του προγράμματος αναχρηματοδότησης TLTRO III).

31. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ⁽¹⁾	3.721	2.455
Δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς	362	427
Καταθέσεις χρηματικών εγγυήσεων από τράπεζες ⁽¹⁾	124	306
Διατραπεζικός δανεισμός	168	824
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	107	46
Σύνολο	4.482	4.058

⁽¹⁾ Τα ποσά που παρατίθενται είναι μετά από συμψηφισμό (σημ. 5.2.1.4).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς περιλαμβάνει δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development) και από λοιπούς παρεμφερείς οργανισμούς.

32. Υποχρεώσεις προς πελάτες

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Καταθέσεις ταμειυτηρίου και τρεχούμενοι λογαριασμοί	27.189	30.926
Προθεσμιακές καταθέσεις	13.561	9.129
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	-	201
Λογιστική αξία	40.750	40.256
Μεταβολές εύλογης αξίας καταθέσεων λόγω αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου σε επίπεδο χαρτοφυλακίου	(10)	-
Σύνολο	40.740	40.256

Σύμφωνα με τον Νόμο 4151/2013, τα υπόλοιπα των αδρανών καταθετικών λογαριασμών παραγράφονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετά την παρέλευση εικοσαετίας από την τελευταία συναλλαγή. Κατ' εφαρμογή του νόμου, το 2023 το ποσό που απέδωσε η Τράπεζα στο Ελληνικό Δημόσιο ήταν περίπου € 3 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 4 εκατ.).

33. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ομόλογα από τιτλοποίηση	555	553
Ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2)	1.298	1.261
Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)	3.098	1.851
Σύνολο	4.951	3.665

Ομόλογα από τιτλοποίηση

Η λογιστική αξία των τίτλων υψηλής διαβάθμισης (τίτλοι κατηγορίας Α) εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού που εκδόθηκαν μέσω των εταιρειών ειδικού σκοπού της Τράπεζας Karta II Plc και Astarti DAC την 31 Δεκεμβρίου 2023, ανερχόταν σε € 305 εκατ. και € 250 εκατ. αντίστοιχα.

Κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (Tier 2)

Την 30 Νοεμβρίου 2022, η Μητρική Εταιρεία ανακοίνωσε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 ποσού € 300 εκατ. με λήξη τον Δεκέμβριο 2032, δυνατότητα ανάκλησης τον Δεκέμβριο 2027 και ετήσιο τοκομερίδιο 10%, το οποίο διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου (στην αγορά Euro MTF). Την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα εξέδωσε ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης με αντίστοιχους όρους το οποίο κατέχει η Μητρική Εταιρεία.

Τον Ιανουάριο του 2018, η Eurobank Ergasias A.E. προχώρησε στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 ονομαστικής αξίας € 950 εκατ., σε αντικατάσταση των προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας βάσει του Νόμου 3723/2008. Τα προαναφερθέντα κεφαλαιακά μέσα έχουν διάρκεια δέκα ετών (έως την 17 Ιανουαρίου 2028) με εξαμηνιαία καταβολή τόκων βάσει σταθερού ονομαστικού επιτοκίου 6,41%.

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κεφαλαιακούς τίτλους μειωμένης εξασφάλισης της κατηγορίας 2 μεταβιβάστηκαν στην Μητρική Εταιρεία, ενώ η Τράπεζα, εξέδωσε ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης με αντίστοιχους όρους, το οποίο αποκτήθηκε εξ ολοκλήρου από την Μητρική Εταιρεία.

Καλυμμένες ομολογίες

Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σχετικά με τις εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες, βάσει της Π.Δ.Τ.Ε. 2620/28.08.2009, είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (Εκθεση προς Επενδυτές για τα Προγράμματα Καλυμμένων Ομολογιών).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)

Τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. Το ομόλογο, το οποίο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου, λήγει τον Ιανουάριο 2029 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Ιανουάριο 2028, προσφέροντας ετήσιο τοκομερίδιο 7%.

Τον Νοέμβριο 2023, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την έκδοση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. Το ομόλογο, το οποίο είναι εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου, λήγει τον Νοέμβριο 2029 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Νοέμβριο 2028, προσφέροντας ετήσιο τοκομερίδιο 5,875%.

Τα κεφάλαια που θα αντληθούν μέσω των ανωτέρω εκδόσεων θα συνεισφέρουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων του Ομίλου της Μητρικής Εταιρείας όσον αφορά την Ελάχιστη Απαιτήση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (Minimum Required Eligible Liabilities – MREL) και θα διατεθούν για επιχειρηματικούς σκοπούς της Eurobank. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εκδόσεις παρέχονται στις σχετικές ανακοινώσεις που δημοσιεύθηκαν στον ιστότοπο της Μητρικής Εταιρείας την 20 Ιανουαρίου 2023 και 22 Νοεμβρίου 2023, αντίστοιχα.

Κατά την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση μεσοπρόθεσμων τίτλων ονομαστικής αξίας € 170 εκατ. οι οποίοι προσδιορίζονται για τους πελάτες του Ομίλου.

Γεγονός μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Τον Ιανουάριο του 2024, η Eurobank Holdings προχώρησε στην έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης (subordinated Tier 2), ύψους 300 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο λήγει τον Απρίλιο 2034 με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική αξία τον Απρίλιο 2029 προσφέροντας ετήσιο τοκομερίδιο 6,25% και είναι εισηγμένο στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου. Την ίδια ημερομηνία, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης με όρους αντίστοιχους, το οποίο αποκτήθηκε εξ ολοκλήρου από την Μητρική Εταιρεία. Τα κεφάλαια που θα αντληθούν μέσω της έκδοσης θα συνεισφέρουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων του ομίλου της Eurobank Holdings όσον αφορά τον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και θα διατεθούν για επιχειρηματικούς σκοπούς της Τράπεζας. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έκδοση παρέχονται στη σχετική ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο της Μητρικής Εταιρείας την 19 Ιανουαρίου 2024.

34. Λοιπές υποχρεώσεις

	2023 € εκατ.	2022 € εκατ.
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	123	128
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽¹⁾	159	182
Έσοδα επομένων περιόδων και έξοδα δεδουλευμένα ⁽²⁾	116	96
Πρόβλεψη αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (σημ. 5.2.1.2)	54	222
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία και παροχές εξόδου από την υπηρεσία (σημ. 35)	56	77
Πρόβλεψη χρηματοοικονομικής εγγύησης για πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	31	33
Λοιπές προβλέψεις ⁽²⁾	96	66
Υποχρεώσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών (Trading liabilities)	121	419
Λοιπές υποχρεώσεις ⁽³⁾	108	116
Σύνολο	865	1.339

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με τραπεζικές επιταγές και εμβάσματα, συναλλαγές πιστωτικών καρτών και λοιπές τραπεζικές δραστηριότητες.

⁽²⁾ Οι πιθανές ζημιές που σχετίζονται με δεσμεύσεις και εγγυήσεις που παρέχονται στο πλαίσιο των συναλλαγών των τιτλοποιήσεων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της Τράπεζας (βλ. παρακάτω) έχουν παρουσιαστεί στις «Λοιπές Προβλέψεις». Η συγκριτική πληροφόρηση έχει αναπροσαρμοστεί αναλόγως.

⁽³⁾ Περιλαμβάνει πρόβλεψη απομείωσης € 1 εκατ. για τις εγγυητικές επιστολές που σχετίζονται με δάνεια του χαρτοφυλακίου Solar που ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 20).

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι λοιπές υποχρεώσεις ποσού € 108 εκατ. αφορούν κυρίως σε (α) υποχρεώσεις σε προμηθευτές και πιστωτές, (β) εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, και (γ) υποχρεώσεις από λοιπούς φόρους και τέλη.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι υποχρεώσεις χαρτοφυλακίου συναλλαγών (trading liabilities) ανήλθαν σε € 121 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 419 εκατ.), σε συνέχεια του κλεισίματος των θέσεων πώλησης (short positions) ομολόγων, τις οποίες η Τράπεζα έλαβε στο πλαίσιο των στρατηγικών οικονομικής αντιστάθμισης, στοχεύοντας στη διαχείριση σε επίπεδο συνολικού χαρτοφυλακίου των

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

κινδύνων αγοράς λόγω της κατοχής στοιχείων ενεργητικού. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι ζημιές που αναγνωρίστηκαν στα «Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών» λόγω των προαναφερθεισών θέσεων πώλησης ανήλθαν σε € 23 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 107 εκατ. κέρδη).

Στο πλαίσιο των τιτλοποιήσεων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE) (Pillar, Cairo, Mexico), και όπως συνηθίζεται για τον πωλητή σε τέτοιου είδους συναλλαγές, η Τράπεζα έχει παράσχει δεσμεύσεις και εγγυήσεις στους επενδυτές σχετικά με τα υποκείμενα δάνεια, που καλύπτουν διάφορους τομείς όπως η νομιμότητα, η αδιαμφισβήτητη κυριότητα των δανείων, η ακρίβεια των στοιχείων εξασφάλισης κ.λπ., με παραγραφή έως τρία έτη από την ημερομηνία των συναλλαγών. Αντίστοιχα, την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει ποσό € 12 εκατ. περίπου για πιθανές ζημιές εν αναμονή της υλοποίησης τέτοιων δεσμεύσεων και εγγυήσεων (2022: € 9 εκατ.).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η τεκμηρίωση και η οριστικοποίηση πιθανών ποσών υπό αμφισβήτηση όπως και η τελική συμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών απαιτεί σημαντικό χρόνο, η Τράπεζα συνεχίζει να αξιολογεί τον αντίκτυπο τους καθώς περισσότερες πληροφορίες γίνονται διαθέσιμες.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι λοιπές προβλέψεις ποσού € 96 εκατ. (2022: € 66 εκατ.) περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 30 εκατ. για αξιώσεις υπό αμφισβήτηση και εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις έναντι της Τράπεζας (σημ. 41), (β) € 22 εκατ. οι οποίες σχετίζονται με την πώληση πρώην θυγατρικών εταιρειών της Τράπεζας, (γ) € 12 εκατ. για δεσμεύσεις και εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί στους επενδυτές στο πλαίσιο των συναλλαγών των τιτλοποιήσεων NPE, (δ) λοιπές προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους ποσού € 15 εκατ. και (ε) € 13,3 εκατ. που αφορούν συνεισφορά σε έργα αποκατάστασης μετά από φυσικές καταστροφές (σημ. 12).

Η κίνηση των λοιπών προβλέψεων της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2023		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	17	49	66
Προβλέψεις χρήσης	19	23	42
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(4)	(6)	(10)
Ανακτήσεις χρήσης	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(2)	-	(2)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	30	66	96

	31 Δεκεμβρίου 2022		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	52	29	81
Προβλέψεις χρήσης	8	19	27
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(42)	(0)	(42)
Ανακτήσεις χρήσης	(1)	(2)	(3)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	0	3	3
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	17	49	66

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
35. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους υπαλλήλους της στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης, σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία συνήθως εκθέτουν την Τράπεζα σε αναλογιστικούς κινδύνους, όπως ο κίνδυνος επιτοκίου και ο κίνδυνος μεταβολής των μισθών. Ως εκ τούτου, μια μείωση στο προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών ή μια αύξηση στους μελλοντικούς μισθούς, θα αυξήσουν την υποχρέωση της Τράπεζας.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει προσφέρει παροχές εξόδου από την υπηρεσία κυρίως σε σχέση με το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES), το οποίο έχει εφαρμοστεί είτε με εφάπαξ αποζημιώσεις, είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την ανάλυση των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών.

	31 Δεκεμβρίου 2023	31 Δεκεμβρίου 2022	1 Ιανουαρίου 2022
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI)	19	16	17
Υποχρέωση για παροχές εξόδου από την υπηρεσία	37	61	63
Σύνολο	56	77	80

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συμφωνία μεταξύ αρχικού και τελικού υπολοίπου των υποχρεώσεων αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία και των παροχών λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Η συγκριτική πληροφόρηση έχει αναπροσαρμοστεί ώστε να περιλαμβάνει τις παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	77	80
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	2	3
Τόκος στην υποχρέωση	2	0
Κόστος προϋπηρεσίας και (κέρδη)/ζημιές διακανονισμών	4	50
Επαναμετρήσεις:		
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των χρηματοοικονομικών παραδοχών	(0)	(2)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των δημογραφικών παραδοχών	0	(0)
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω εμπειρικών και λοιπών αναπροσαρμογών	3	0
Αποζημιώσεις που πληρώθηκαν	(32)	(54)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	56	77

Για τις υποχρεώσεις αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, οι πιο σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν (εκφρασμένες σε σταθμισμένους μέσους όρους) παρουσιάζονται παρακάτω:

	2023	2022
	%	%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	3,6	3,2
Μελλοντική αύξηση μισθών	3,2	2,9

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η παραδοχή για τον πληθωρισμό (σταθμισμένος μέσος όρος) ανέρχεται σε 2,3% (2022: 2,6%) και έχει ληφθεί υπόψη στον καθορισμό της παραπάνω αναλογιστικής παραδοχής για την μελλοντική αύξηση μισθών.

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ήταν 7 έτη (2022: 7 έτη).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η ανάλυση ευαισθησίας των σημαντικότερων παραδοχών, με βάση μια εύλογη μεταβολή αυτών, που χρησιμοποιήθηκαν την 31 Δεκεμβρίου 2023 παρουσιάζεται παρακάτω:

Η αύξηση/(μείωση) του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης/(50 μονάδες βάσης), θα είχε ως αποτέλεσμα τη (μείωση)/αύξηση της υποχρέωσης κατά (€ 0,6 εκατ.)/ € 0,6 εκατ.

Η αύξηση/(μείωση) των μελλοντικών μισθών κατά 0,5%/(0,5%), θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/(μείωση) της υποχρέωσης κατά € 0,6 εκατ./(€ 0,6 εκατ.).

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις υπόλοιπες σταθερές. Στην πράξη αυτό δεν είναι σύνηθες να συμβεί και οι μεταβολές σε κάποιες από τις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται.

Οι μέθοδοι και οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία της παραπάνω ανάλυσης ευαισθησίας είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών και δεν μεταβλήθηκαν συγκριτικά με την προηγούμενη χρήση.

Για τις παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία, το προεξοφλητικό επιτόκιο (σταθμισμένος μέσος όρος) είναι η σημαντική αναλογιστική παραδοχή, η οποία την 31 Δεκεμβρίου 2023 ανήλθε σε 3,8% με βάση την ισχύουσα διάρκεια των υποχρεώσεων. Την ίδια ημερομηνία, η αύξηση/(μείωση) του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης/(50 μονάδες βάσης), θα είχε ως αποτέλεσμα τη (μείωση)/αύξηση της υποχρέωσης κατά (€ 0,2 εκατ.)/ € 0,2 εκατ.

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Τον Φεβρουάριο 2024, η Eurobank αποφάσισε να ξεκινήσει ένα νέο VES για συγκεκριμένες μονάδες στην Ελλάδα, το οποίο θα απευθυνθεί κυρίως σε υπαλλήλους οι οποίοι υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο ηλικιακό όριο. Το εκτιμώμενο κόστος του νέου VES, το οποίο θα εφαρμοστεί είτε με εφάπαξ αποζημιώσεις, είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι θα λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων, ανέρχεται σε € 125 εκατ. περίπου, προ φόρων. Η εκτιμώμενη ετήσια εξοικονόμηση στα έξοδα προσωπικού ανέρχεται σε € 29 εκατ.

36. Μετοχικό κεφάλαιο

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 και 2022, το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank A.E. ανήλθε σε € 3.941.071.968,10 και διαιρείται σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές με δικαίωμα ψήφου ονομαστικής αξίας € 1,07 η κάθε μία. Ο συνολικός αριθμός των μετοχών της Eurobank A.E. διακρατείται από την Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών A.E., η οποία είναι και ο μοναδικός μέτοχος της Eurobank A.E.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
37. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	Αποθεματικά εταιρικού νόμου € εκατ.	Ειδικά αποθεματικά € εκατ.	Λοιπά αποθεματικά € εκατ.	Αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2022	28	368	263	(153)	506
Καθαρά κέρδη	-	-	-	1.388	1.388
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών	69	195	-	(265)	-
Συγχώνευση με την Hellenic Post Credit	1	-	0	(23)	(22)
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI	-	-	(259)	-	(259)
Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές FVOCI	-	-	24	-	24
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	0	-	0
Αποθεματικό αναπροσαρμογής πάγιων περιουσιακών στοιχείων	-	-	0	-	0
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	1	1
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών	-	-	-	4	4
Λοιπά	-	-	-	1	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2022	<u>98</u>	<u>564</u>	<u>27</u>	<u>953</u>	<u>1.642</u>
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2023	98	564	27	953	1.642
Καθαρά κέρδη	-	-	-	794	794
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών	40	145	(45)	(141)	-
Συγχώνευση με συγκεκριμένες θυγατρικές εταιρείες (σημ. 23.1)	3	-	16	3	22
Πληρωθέν μέρισμα	-	(410)	-	-	(410)
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI	-	-	45	-	45
Κέρδη/(ζημιές) από μετοχές FVOCI	-	-	18	-	18
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	(2)	-	(2)
Αποθεματικό αναπροσαρμογής πάγιων περιουσιακών στοιχείων	-	-	0	-	0
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	-	-	(2)	(2)
Πρόγραμμα διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (σημ. 38)	-	-	-	7	7
Λοιπά	-	-	-	(1)	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2023	<u>142</u>	<u>299</u>	<u>60</u>	<u>1.613</u>	<u>2.114</u>

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, τα «Ειδικά Αποθεματικά» € 299 εκατ. αφορούν σε μερίσματα και κέρδη από πώληση συμμετοχών (2022: € 564 εκατ.). Επιπλέον, τα «Λοιπά Αποθεματικά» αποτελούνται κυρίως από: (α) € 56 εκατ. αποθεματικό εύλογης αξίας (2022: € 38 εκατ.) και (β) € 14 εκατ. σωρευμένη ζημιά από αντιστάθμιση ταμειακών ροών (2022: € 12 εκατ. σωρευμένη ζημιά).

Μερίσματα/Διανομή κερδών

Καταρχάς, σύμφωνα με το άρθρο 149Α του Νόμου 4261/2014, κατά παρέκκλιση του εδάφιου γ' της παρ. 2 του άρθρου 160 και της παρ. 2 του άρθρου 161 του Νόμου 4548/2018, η Τράπεζα δεν υπόκειται σε υποχρέωση διανομής ελάχιστου μερίσματος.

Η Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη ότι, μέσα στο 2023 έχει ήδη διανείμει στη μητρική της Eurobank Holdings το ποσό των € 410 εκ. συμβάλλοντας στο βασικό στόχο του Ομίλου για διανομή μερίσματος στους μετόχους ύψους τουλάχιστον 25% των προσαρμοσμένων καθαρών κερδών του Ομίλου, προτίθεται να προχωρήσει επίσης σε διανομή κερδών προς το προσωπικό σύμφωνα με την πολιτική αποδοχών και σε μελλοντικό χρόνο να εξετάσει περαιτέρω διανομή σύμφωνα με τις ανάγκες του Ομίλου για το επόμενο οικονομικό έτος.

38. Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Eurobank Holdings την 28 Ιουλίου 2020 ενέκρινε τη θέσπιση πενταετούς προγράμματος διάθεσης μετοχών, ξεκινώντας από το 2021, με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης για την απόκτηση μετοχών με έκδοση νέων μετοχών και με αντιστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 113 του Νόμου 4548/2018, τα οποία χορηγούνται σε στελέχη της Διοίκησης και του προσωπικού της Eurobank Holdings και των συνδεδεμένων με αυτήν εταιρειών σύμφωνα με το άρθρο 32 του Νόμου 4308/2014. Ο μέγιστος αριθμός των δικαιωμάτων που δύναται να εγκριθούν καθορίστηκε στα 55.637.000 δικαιώματα, κάθε ένα εκ των οποίων θα αντιστοιχεί σε μια νέα μετοχή. Η τιμή εξάσκησης για κάθε

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μια νέα μετοχή θα είναι ίση με € 0,23. Η Ετήσια Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings να ορίσει τους δικαιούχους και να καθορίσει τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις του προγράμματος.

Οι τελικοί όροι και η εφαρμογή του προγράμματος διάθεσης δικαιωμάτων προαίρεσης για την αγορά μετοχών, το οποίο αποτελεί ένα μακροπρόθεσμο κίνητρο με μελλοντική προοπτική, με στόχο την παραμονή βασικών στελεχών, καθορίζονται και εγκρίνονται κάθε έτος από το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο και τις πολιτικές της Τράπεζας και του Ομίλου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης είναι εξασκήσιμα τμηματικά, σε ετήσια βάση για περίοδο από 1 έως 5 χρόνια. Κάθε τμήμα μπορεί να εξασκηθεί ολικώς ή μερικώς και να μετατραπεί σε μετοχές κατά την προαίρεση των εργαζομένων, με την προϋπόθεση ότι θα παραμείνουν απασχολούμενοι από την Τράπεζα μέχρι την πρώτη διαθέσιμη ημερομηνία εξάσκησης. Οι εταιρικές πράξεις που αναπροσαρμόζουν τον αριθμό και την τιμή των μετοχών αναπροσαρμόζουν αναλόγως και τα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών.

Η κίνηση των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά τη διάρκεια της χρήσης αναλύεται ως ακολούθως:

Παραχώρηση δικαιωμάτων προαίρεσης	2023	2022
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	22.268.322	12.374.561
Δικαιώματα που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	12.101.092	11.654.117
Δικαιώματα που ακυρώθηκαν/έληξαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(1.703.443)	(244.700)
Δικαιώματα που εξασκήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης	(5.802.269)	(1.515.656)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	26.863.702	22.268.322

Τον Ιούλιο του 2023, ο Όμιλος Eurobank Holdings χορήγησε σε στελέχη του 12.101.092 νέα δικαιώματα προαίρεσης, εξασκήσιμα τμηματικά σε ετήσια βάση έως το 2028.

Από τα δικαιώματα προαίρεσης που ήταν εξασκήσιμα το 2023, 5.802.269 δικαιώματα εξασκήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης, έχοντας ως αποτέλεσμα την έκδοση ίσου αριθμού νέων κοινών μετοχών με δικαιώματα ψήφου.

Τα δικαιώματα προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά το τέλος της χρήσης έχουν τις ακόλουθες ημερομηνίες λήξεως:

Ημερομηνία λήξεως ⁽¹⁾	Δικαιώματα προαίρεσης
	31 Δεκεμβρίου 2023
2024	9.279.299
2025	5.345.228
2026	4.951.014
2027	4.951.014
2028	2.337.147
Σταθμισμένη μέση υπολειπόμενη συμβατική διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών κατά το τέλος της περιόδου	25 μήνες

⁽¹⁾ Με βάση την εγγύτερη συμβατική ημερομηνία άσκησης τους

Σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική της Τράπεζας για τις παροχές σε μετοχές προς το προσωπικό, η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά την ημερομηνία παραχώρησης αναγνωρίζεται ως έξοδο με αντίστοιχη αύξηση της καθαρής θέσης κατά την περίοδο κατοχύρωσης.

Η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία παραχώρησης προσδιορίστηκε χρησιμοποιώντας μια προσαρμοσμένη μορφή του μοντέλου Black-Scholes για δικαιώματα προαίρεσης σε μετοχές τύπου Βερμούδων, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή εξάσκησης, τις ημερομηνίες εξάσκησης, τους όρους των δικαιωμάτων προαίρεσης, την τιμή της μετοχής κατά την ημερομηνία παραχώρησης και την αναμενόμενη μεταβλητότητα της τιμής της υποκείμενης μετοχής, την αναμενόμενη μερισματική απόδοση και το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για τη διάρκεια των δικαιωμάτων προαίρεσης.

Η σταθμισμένη μέση εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης για αγορά μετοχών που χορηγήθηκαν τον Ιούλιο του 2023 ήταν € 1,13 (2022: € 0,63). Οι σημαντικές παράμετροι που χρησιμοποιήθηκαν στο μοντέλο ήταν μια τιμή μετοχής € 1,442 (2022: € 1,021) κατά την ημερομηνία παραχώρησης, η τιμή εξάσκησης € 0,23, ετησιοποιημένη μερισματική απόδοση 3% (2022: 3%), αναμενόμενη μέση μεταβλητότητα 41% (2022: 38%), η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των δικαιωμάτων προαίρεσης από 1 έως 5 έτη και ένα επιτόκιο μηδενικού κινδύνου που αντιστοιχεί στις λήξεις των δικαιωμάτων προαίρεσης, με βάση την καμπύλη αποδόσεων των συμβολαίων ανταλλαγής (swap) σε Ευρώ. Η αναμενόμενη μεταβλητότητα επιμετράται κατά την ημερομηνία παραχώρησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και βασίζεται στη μέση ιστορική μεταβλητότητα της τιμής της μετοχής κατά τη διάρκεια του τελευταίου ενάμιση έτους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
39. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα διενεργεί συναλλαγές με τις οποίες μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχει αναγνωρίσει, απευθείας σε τρίτους ή σε εταιρείες ειδικού σκοπού.

(α) Η Τράπεζα πωλεί χρεόγραφα, έναντι μετρητών, στο πλαίσιο συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων («geros») και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Επιπλέον, η Τράπεζα ενεχυριάζει, έναντι μετρητών, τίτλους, καλυμμένα ομόλογα, όπως επίσης δάνεια και απαιτήσεις πελατών και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Η Τράπεζα μπορεί επίσης να μεταβιβάσει χρεόγραφα στο πλαίσιο του δανεισμού χρεογράφων χωρίς την ανταλλαγή μετρητών ή την δέσμευση άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ως εγγύηση. Για όλες τις παραπάνω συναλλαγές, η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Η σχετική υποχρέωση, όπου υφίσταται, αναγνωρίζεται ανάλογα στις Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (σημ. 30 και 31), Υποχρεώσεις προς πελάτες (σημ. 32) και Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους (σημ. 33), ως ενδείκνυται.

Η Τράπεζα έχει προχωρήσει σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών δανείων (επιχειρηματικών, καταναλωτικών, δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και διάφορες κατηγορίες μη εξυπηρετούμενων δανείων), σύμφωνα με τις οποίες αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεταβιβάσει τις ταμειακές ροές από τα δάνεια στους κατόχους των ομολογιών. Η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των δανείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά την περίοδο που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού. Επιπλέον, το δικαίωμα αναγωγής των κατόχων των ομολογιών περιορίζεται μόνο στα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, τα ομόλογα από τιτλοποιήσεις τα οποία διακρατούνται από τρίτους ανέρχονται σε € 555 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 553 εκατ.) (σημ. 33).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας που έχουν πωληθεί ή μεταβιβαστεί, για τα οποία δεν πληρούνται τα κριτήρια αποαναγνώρισής τους από το ενεργητικό της Τράπεζας:

	Λογιστική Αξία	
	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	19	44
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽¹⁾	12.885	14.181
-τιτλοποιημένα δάνεια ⁽²⁾	2.163	3.411
-ενεχυριασμένα δάνεια στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογιών	4.083	4.261
-ενεχυριασμένα δάνεια σε κεντρικές τράπεζες	6.310	6.309
-λοιπά ενεχυριασμένα δάνεια	329	200
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	3.420	3.624
Σύνολο	16.324	17.849

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει δάνεια που κατηγοριοποιούνται ως κατεχόμενα προς πώληση (σημ. 29).

⁽²⁾ Περιλαμβάνει εκδόσεις από τιτλοποιήσεις δανείων που διακρατούνται από την Τράπεζα και δεν χρησιμοποιήθηκαν για χρηματοδότηση.

(β) Η Τράπεζα ενδέχεται να πωλήσει ή να ενεχυριάσει εκ νέου τίτλους που έχει δανειστεί ή αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων («reverse geros»), τους οποίους έχει την υποχρέωση να επιστρέψει. Ο αντισυμβαλλόμενος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και αποδόσεις των τίτλων αυτών και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται από την Τράπεζα. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η Τράπεζα είχε αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλους ονομαστικής αξίας € 1.488 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 134 εκατ. ονομαστική αξία εκ των οποίων € 15 εκατ. πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς και € 67 εκατ. δεσμεύτηκαν σε κεντρικές τράπεζες).

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η ρευστοποιήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί ή δανειστεί από την Τράπεζα μέσω συμφωνιών δανεισμού τίτλων, επαναπώλησης τίτλων και λοιπών συμφωνιών (σημεία α και β) ανήλθε σε € 10.245 εκατ., ενώ η σχετική υποχρέωση από τις ανωτέρω συναλλαγές ανήλθε σε € 9.257 εκατ. εκ των οποίων € 1.210 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονται στον ισολογισμό έναντι συμφωνιών επαναπώλησης (σημ. 30, 31, 32, 33 και 5.2.1.4) (31 Δεκεμβρίου 2022: ρευστοποιήσιμη αξία € 11.318 εκατ. και η σχετική υποχρέωση € 11.249 εκατ., εκ των οποίων € 114 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονταν στον ισολογισμό). Επιπρόσθετα, τα λοιπά ενεχυριασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

της Τράπεζας, πέραν αυτών που παρουσιάζονται ανωτέρω, ως εγγυήσεις για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, παράγωγα, τιτλοποιήσεις και λοιπές συναλλαγές αναφέρονται στις σημειώσεις 17 και 28.

40. Μισθώσεις

Η Τράπεζα μισθώνει εγκαταστάσεις για γραφεία και υποκαταστήματα, τοποθεσίες για ΑΤΜ, ακίνητα κατοικίας για το προσωπικό της Τράπεζας και οχήματα.

Η πλειοψηφία των μισθώσεων της Τράπεζας είναι βάσει μακροχρόνιων συμβάσεων (για περίοδο 12 ετών ή περισσότερων στην περίπτωση μισθωμένων ακινήτων), με δικαίωμα επέκτασης ή λήξης της μίσθωσης σύμφωνα με τους όρους κάθε συμβολαίου και των εμπορικών μισθώσεων που ισχύουν σε κάθε χώρα, ενώ τα οχήματα έχουν συνήθως συμβάσεις μίσθωσης έως 4 έτη. Τα δικαιώματα επέκτασης της Τράπεζας συμπεριλαμβάνονται στη διάρκεια της μίσθωσης όταν, βάσει εκτίμησης, θεωρείται βέβαιο ότι θα ασκηθούν. Για τις συμβάσεις αορίστου υπολειπόμενης διάρκειας, η σύμβαση μίσθωσης έχει οριστεί, κατά μέσο όρο, στα 7 έτη για την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχετικά δεδομένα. Για νέες ή τροποποιημένες συμβάσεις μίσθωσης αορίστου χρόνου, που ισχύουν από το τέταρτο τρίμηνο του 2023 και μετά, η εκτιμώμενη διάρκεια μίσθωσης έχει αναθεωρηθεί σε 5 έτη. Ανάλογα με τους όρους του κάθε συμβολαίου μίσθωσης, τα μισθώματα αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή, όπως δημοσιεύεται από την ΕΛΣΤΑΤ, συν ένα συμφωνημένο σταθερό ποσοστό.

Πληροφορίες αναφορικά με τις μισθώσεις για τις οποίες η Τράπεζα είναι μισθωτής παρουσιάζονται παρακάτω:

Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Την 31 Δεκεμβρίου 2023, τα δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ανέρχονται σε € 120 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 125 εκατ.) (σημ. 25).

Υποχρεώσεις από μισθώσεις

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις ανέρχονται σε € 123 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: € 128 εκατ.) (σημ. 34). Η χρονοανάλυση των υποχρεώσεων από μισθώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2023 σύμφωνα με τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, παρουσιάζεται στην σημείωση 5.2.3.

Ποσά που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Οι τόκοι των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζονται στην σημείωση 6 και τα έξοδα μισθώσεων που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ανέρχονται σε περίπου € 0,6 εκατ. (2022: € 2 εκατ.).

Η Τράπεζα το 2023 είχε συνολικά € 32 εκατ. ταμειακές εκροές για μισθώσεις (2022: € 25 εκατ.).

Η Τράπεζα ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Η Τράπεζα εκμισθώνει ακίνητα και εξοπλισμό με συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων, με την ιδιότητά του ως εκμισθωτής.

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τα εισπρακτέα, μη προεξοφλημένα μισθώματα, μετά την ημερομηνία αναφοράς παρουσιάζεται παρακάτω:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Εντός ενός έτους	132	206
1-2 έτη	19	28
2-3 έτη	36	19
3-4 έτη	11	18
4-5 έτη	8	14
Άνω των πέντε ετών	62	107
Εισπρακτέα μισθώματα	268	392
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	268	392
Μείον: Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(20)	(30)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	248	362
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(88)	(133)
Σύνολο	160	229

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Λειτουργικές μισθώσεις

Η Τράπεζα εκμισθώνει τα επενδυτικά του ακίνητα σύμφωνα με τους όρους των εμπορικών μισθώσεων. Όταν οι μισθώσεις αυτές δεν μεταφέρουν επί της ουσίας τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η κυριότητα των μισθωμένων ακινήτων, η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις μισθώσεις αυτές ως λειτουργικές. Πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργικές μισθώσεις των επενδυτικών ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από μισθώματα τα οποία έχει αναγνωρίσει η Τράπεζα κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη σημείωση 26.

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από λειτουργικές μισθώσεις, σύμφωνα με τις μη προεξοφλημένες καταβολές μισθωμάτων που πρόκειται να εισπραχθούν μετά την περίοδο αναφοράς, παρατίθεται παρακάτω:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Εντός ενός έτους	74	63
Από ένα έως δύο έτη	66	57
Από δύο έως τρία έτη	60	53
Από τρία έως τέσσερα έτη	52	48
Από τέσσερα έως πέντε έτη	49	45
Άνω των πέντε ετών	165	184
Σύνολο	466	450

41. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο και τις οποίες ανέλαβε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες: α) χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες αναφέρονται σε εγγυήσεις και σε πιστωτικές επιστολές σε αναμονή που φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια (υποκατάστατα πιστώσεων), β) δεσμεύσεις για την επέκταση της πίστωσης, οι οποίες περιλαμβάνουν ρητές δεσμεύσεις που είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός και γ) άλλες δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες αφορούν ενέγγυες πιστώσεις και άλλες εγγυήσεις μεσαίου και χαμηλού κινδύνου σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ.

Οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο αναλύονται παρακάτω:

	2023	2022
	€ εκατ.	€ εκατ.
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	2.382	1.980
Ανέκκλητες δεσμεύσεις πιστωτικών ορίων	3.614	3.245
Λοιπές δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	1.022	759
Σύνολο	7.018	5.984

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ανήλθαν σε € 10 δις (2022: € 9 δις) και περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις ποσού € 2,5 δις (2022: € 2,6 δις) και εγγυήσεις ποσού € 0,3 δις (2022: € 0,5 δις) που σχετίζονται με δραστηριότητες χρηματοδότησης των θυγατρικών, για τις οποίες το ισοδύναμο δεσμευμένο ποσό εμφανίζεται στις «Υποχρεώσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα». Οι αναλύσεις ανά στάδιο για το ΔΠΧΑ 9, των παραπάνω σχετικών δεσμεύσεων και το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης € 54 εκατ. (2022: € 222 εκατ.) παρατίθενται στη σημείωση 5.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εκδώσει χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου ποσού € 0,23 δις (31 Δεκεμβρίου 2022: € 0,24 δις) για την εξασφάλιση της οποίας έχει γίνει ισόποση κατάθεση βάσει σχετικής συμφωνίας ενεχυρίασης (σημ. 28).

Λοιπές δεσμεύσεις

(α) Η Τράπεζα υπέγραψε με το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRB), συμβάσεις αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής και παροχής εξασφάλισης ποσού € 29 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2023 (2022: € 24 εκατ.), το οποίο αντιπροσωπεύει το 15% της υποχρέωσης πληρωμής στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) για την εισφορά εξυγίανσης των ετών 2016-2022 και 22,5% για το έτος 2023, ενώ δεν θα απαιτηθεί ετήσια εισφορά εξυγίανσης για το 2024 (σημ. 12). Βάσει των ανωτέρων συμβάσεων, στις οποίες προβλέπεται η παροχή ισόποσης εξασφάλισης σε μετρητά, η Τράπεζα ανέλαβε να καταβάλλει

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στο SRB ποσό ύψους έως το ποσό της αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής, σε περίπτωση αξίωσης εκτέλεσης και απαίτησης για πληρωμή από αυτό αναφορικά με μια ενέργεια εξυγίανσης για μία άλλη ευρωπαϊκή τράπεζα. Η αμετάκλητη δέσμευση πληρωμής έχει λογιστικοποιηθεί ως ενδεχόμενη υποχρέωση ενώ η εν λόγω εξασφάλιση σε μετρητά έχει αναγνωριστεί ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού το οποίο επιμετράται στο αποσβέσιμο κόστος στην γραμμή ισολογισμού της Τράπεζας «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού» (σημ. 28).

Με απόφαση του τον Οκτώβριο του 2023, το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέρριψε την προσφυγή ενός Γαλλικού πιστωτικού ιδρύματος κατά του SRB, σε συνέχεια της απόρριψης από το τελευταίο της αίτησης για την επιστροφή των εξασφαλίσεων που συνδέονταν με τις εκ των προτέρων εισφορές που είχαν δοθεί με την μορφή αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής. Η επιστροφή των εξασφαλίσεων που συνδέονταν με την αμετάκλητη δέσμευση πληρωμής, η οποία ζητήθηκε από το πιστωτικό ίδρυμα κατόπιν της ανάκλησης της άδειας λειτουργίας του, δεν έγινε δεκτή από το SRB, που υποστήριξε ότι η επιστροφή των εξασφαλίσεων της αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής απαιτεί την προηγούμενη πληρωμή της υποχρεωτικής εισφοράς που όφειλε το πιστωτικό ίδρυμα.

Η προαναφερθείσα απόφαση δεν είναι οριστική καθώς το εμπλεκόμενο πιστωτικό ίδρυμα αποφάσισε να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς η Τράπεζα δεν έχει προχωρήσει σε κάποια αλλαγή του λογιστικού χειρισμού που περιγράφεται παραπάνω για σκοπούς αυτών των οικονομικών καταστάσεων. Ανάλογα με την έκβαση της υπόθεσης, οποιαδήποτε αλλαγή του λογιστικού χειρισμού που θα απαιτούσε τη μείωση ή τη μη αναγνώριση της εξασφάλισης ποσού € 29 εκατ., η οποία αναγνωρίζεται επί του παρόντος ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, θα είχε επίπτωση μόνο στην λογιστική καθαρή θέση της Τράπεζας, καθώς το συνολικό ανεξόφλητο ποσό των εξασφαλίσεων των αμετάκλητων δεσμεύσεων πληρωμών έχει αφαιρεθεί ήδη από τα εποπτικά κεφάλαια και συνεπώς η κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας θα παραμείνει ανεπηρέαστη.

Η Τράπεζα θα συνεχίσει να παρακολουθεί τις εξελίξεις στην υπόθεση και να εκτιμά την πιθανή επίπτωση στις οικονομικές του καταστάσεις.

(β) Την 31 Δεκεμβρίου 2023, οι συμβατικές δεσμεύσεις για την απόκτηση ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων ανήλθαν σε € 22 εκατ. (2022: € 26 εκατ.).

Τον Φεβρουάριο του 2023, η Τράπεζα υπέγραψε ένα δεσμευτικό προσύμφωνο με τρίτο μέρος για την απόκτηση του 100% μίας Κυπριακής εταιρείας συμμετοχών, που κατέχει εμμέσως ένα υπό κατασκευή κτίριο γραφείων στο Μαρούσι Αττικής, και προέβη σε προκαταβολή συνολικού ποσού περίπου € 22,3 εκατ., βάσει των όρων της συμφωνίας. Η ολοκλήρωση της συμφωνίας αναμένεται να πραγματοποιηθεί το τέταρτο τρίμηνο του 2024.

Επίδικες υποθέσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2023 οι προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις έναντι της Τράπεζας ανέρχονταν σε € 30 εκατ., συμπεριλαμβανομένου ποσού € 8 εκατ. πρόβλεψης για την κατωτέρω υπόθεση (σημ. 34) (31 Δεκεμβρίου 2022: € 18 εκατ.).

Δεν υφίστανται σημαντικές δικαστικές διαδικασίες, έρευνες ή υποθέσεις υπό διερεύνηση από κρατικές ή εποπτικές αρχές που μπορεί να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στις δραστηριότητες της Τράπεζας. Αναφορικά με την έρευνα της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΕΕΑ) που έλαβε χώρα ως προς ορισμένες νομικές οντότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας, σε σχέση με θέματα εναρμονισμένων πρακτικών (αλλά όχι καθορισμού τιμών), η Τράπεζα δέχθηκε να εισέλθει σε διαδικασία επίλυσης διαφορών όπως προβλέπεται στο άρθρο. 29Α του Νόμου περί Ανταγωνισμού 3959/2011. Ακολούθησαν διαπραγματεύσεις που κατέληξαν στη διευθέτηση της διαφοράς το Δεκέμβριο του 2023. Με τον τρόπο αυτό περατώθηκε η υπόθεση. Η Τράπεζα συμφώνησε να καταβάλει το ποσό των € 7.976.790,63, ως πρόστιμο, για το οποίο έχει καταχωρηθεί σχετική πρόβλεψη στη γραμμή «Λοιπές απομειώσεις, προβλέψεις για κινδύνους και συναφή έξοδα» στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Επιπλέον, η ΕΑΑ επέβαλε σε όλα τα εμπλεκόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα το μέτρο της μείωσης του DAF (Direct Access Fee) για αναλήψεις μετρητών από ATM Τράπεζας με κάρτα εκδόσεως άλλου πιστωτικού ιδρύματος για τρία έτη με έναρξη την 1η Ιανουαρίου 2024. Σχετικώς η Eurobank μείωσε τη χρέωση DAF κατά € 0,70 (από € 2,50 σε € 1,80 ανά συναλλαγή). Κατά την άποψη της Τράπεζας δεν υπήρξε εκ μέρους της παράβαση των κανόνων ελεύθερου ανταγωνισμού. Αποδέχθηκε ωστόσο τη διευθέτηση της διαφοράς, καθώς η εναλλακτική λύση θα οδηγούσε σε μια πολυετή αντιδικία. Εκτός τούτου με την απόφασή της η Τράπεζα εκδήλωσε τη βούληση να συνεργαστεί με την ΕΑΑ. Σημειώνεται ότι δεν αποδόθηκε ευθύνη σε κάποιο λειτουργό της Τράπεζας για παράβαση κανόνων ελεύθερου ανταγωνισμού.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εισέλθει σε μια σειρά από δίκες, στο πλαίσιο της ασκήσεως των συνήθων δραστηριοτήτων του, οι οποίες βρίσκονται είτε σε πρώιμο ακόμη είτε σε προχωρημένο δικαστικό στάδιο. Η οριστική διευθέτηση των υποθέσεων αυτών μπορεί να απαιτήσει ανά περίπτωση την πάροδο ορισμένου χρόνου με την εξάντληση των κατά νόμο προβλεπόμενων ενδίκων μέσων από

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

τα διάδικα μέρη. Η Διοίκηση παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις και, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη των Νομικών Υπηρεσιών, δεν αναμένει ότι θα υπάρξει εκροή πόρων και συνεπώς θεωρεί ότι δεν απαιτείται η αναγνώριση πρόβλεψης.

42. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Πληροφορίες σχετικά με γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού αναφέρονται στις εξής σημειώσεις:

- Σημείωση 2.1 – Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων
- Σημείωση 4 – Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων
- Σημείωση 5.2.1.3 – Χρεωστικοί τίτλοι
- Σημείωση 12 – Λειτουργικά έξοδα
- Σημείωση 20 – Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
- Σημείωση 23 – Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες
- Σημείωση 24 – Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες
- Σημείωση 33 – Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους
- Σημείωση 35 – Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία
- Σημείωση 41 – Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

43. Συνδεόμενα μέρη

Η Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία («Eurobank Holdings») είναι η μητρική εταιρεία της εταιρείας «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» («Τράπεζα»).

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της Eurobank Holdings είναι το ίδιο με το ΔΣ της Τράπεζας, ενώ κάποια μέλη εκ των Βασικών Μελών Διοίκησης (ΒΜΔ) της Τράπεζας παρέχουν υπηρεσίες στην Eurobank Holdings σύμφωνα με τους όρους της σχετικής συμφωνίας μεταξύ των δύο εταιρειών.

Ο Όμιλος Fairfax, ο οποίος κατέχει το 32,93% των δικαιωμάτων ψήφου επί των κοινών μετοχών της Eurobank Holdings την 31 Δεκεμβρίου 2023 (31 Δεκεμβρίου 2022: 32,99%) θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Eurobank Holdings και συνεπώς στην Τράπεζα. Επιπλέον, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της απόκτησης από τη Eurobank Holdings του συνόλου των μετοχών της που κατείχε το ΤΧΣ (δηλαδή 1,40% των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου της Eurobank Holdings) την 9 Οκτωβρίου 2023, το ΤΧΣ δεν θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Τράπεζα.

Τον Ιανουάριο του 2022, ιδρύθηκε ένα ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης («Ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών - ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank» εφεξής «το Ταμείο»), ως νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το νόμο 4680/2020, προς όφελος των εργαζομένων της Eurobank Holdings, της Τράπεζας και ορισμένων άλλων ελληνικών εταιρειών του Ομίλου Eurobank Holdings, οι οποίες αποτελούν τους εργοδότες που χρηματοδοτούν το Ταμείο. Συνεπώς, σύμφωνα με το ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών, το Ταμείο θεωρείται συνδεόμενο μέρος με την Τράπεζα.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί τραπεζικές συναλλαγές με τα συνδεόμενα μέρη στο σύνηθες πλαίσιο των εργασιών της και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν δάνεια, καταθέσεις και εγγυήσεις. Επιπλέον, στο σύνηθες πλαίσιο των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών του, η Τράπεζα ενδέχεται να κατέχει χρεωστικούς και συμμετοχικούς τίτλους των συνδεδεμένων μερών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών με (α) θυγατρικές, (β) τη Eurobank Holdings (γ) τον όμιλο Fairfax, (δ) τα ΒΜΔ και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ και (ε) τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη, καθώς και τα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται παρακάτω:

31 Δεκεμβρίου 2023					
Eurobank Holdings⁽⁶⁾	Όμιλος Fairfax^{(3),(8)}	Θυγατρικές⁽²⁾	ΒΜΔ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη⁽⁷⁾	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	1.013,98	-	-
Απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	19,21	-	-
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	-	-	-	-	52,54
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	30,55	115,06	1.188,92	5,24	25,55
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽⁵⁾	0,57	12,57	20,39	0,54	85,16
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	1.479,51	-	0,04
Υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	14,90	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	400,64	43,27	401,58	9,58	92,66
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.278,73	82,85	192,19	2,01	103,56
Λοιπές υποχρεώσεις	1,78	0,01	26,65	0,04	4,54
Καθαρά έσοδα από τόκους	(91,83)	3,19	2,16	0,08	(1,70)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(0,93)	0,03	21,69	-	16,49
Έσοδα από μερίσματα	-	-	126,50	-	12,00
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	-	(8,41)	-	-
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	-	-	-	-	0,57
Λοιπά λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	(4,06)	5,38	1,20	(13,96)	(8,78)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις και αμοιβές είσπραξης απαιτήσεων	(1,51)	(2,60)	(10,80)	-	(77,26)
Εκδοθείσες εγγυήσεις ⁽⁴⁾	-	2,47	453,56	-	-
Ληφθείσες εγγυήσεις	-	-	-	-	-

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2022				
	Eurobank Holdings ⁽⁶⁾	Όμιλος Fairfax ⁽³⁾	Θυγατρικές ⁽²⁾	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη ⁽⁷⁾
				Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	1.187,93	-	-
Απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	44,11	-	-
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	-	-	-	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	69,93	1.015,67	5,68	0,14
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽⁵⁾	0,67	0,04	19,37	-	87,05
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	2.554,84	-	-
Υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	38,23	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	57,72	26,50	659,18	15,25	96,92
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.277,68	81,98	110,65	1,27	102,47
Λοιπές υποχρεώσεις	1,93	0,13	191,39	0,16	8,83
Καθαρά έσοδα από τόκους	(63,16)	(0,69)	(0,26)	0,01	(4,70)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(0,93)	0,01	21,89	-	15,68
Έσοδα από μερίσματα	-	-	183,89	-	19,27
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	-	(54,65)	-	0,01
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	-	-	-	-	-
Λοιπά λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	(3,80)	4,08	1,37	(15,02)	(9,73)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις και αμοιβές είσπραξης απαιτήσεων	(1,64)	(0,55)	92,79	-	(62,75)
Εκδοθείσες εγγυήσεις ⁽⁴⁾	-	1,97	407,88	-	-
Ληφθείσες εγγυήσεις	-	-	-	0,01	-

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα.

⁽²⁾ Εισφορές κεφαλαίου και λοιπές συναλλαγές με θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες παρουσιάζονται στις σημειώσεις 23 και 24 αντίστοιχα.

⁽³⁾ Τα υπόλοιπα με τη συγγενή εταιρεία του Ομίλου «Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών», η οποία ανήκει στον όμιλο Fairfax, παρουσιάζονται στη στήλη «Λοιπά συνδεδεμένα μέρη».

⁽⁴⁾ Επιπλέον, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2023, έχουν εκδοθεί εγγυήσεις € 0,3 δις που σχετίζονται κυρίως με τις δανειοδοτικές δραστηριότητες των θυγατρικών τραπεζών για τις οποίες το αντίστοιχο δεσμευμένο ποσό περιλαμβάνεται παραπάνω στα «Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα».

⁽⁵⁾ Για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2023, περιλαμβάνεται ποσό € 15,36 εκατ. που αφορά σε δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού (2022: € 14,9 εκατ.).

⁽⁶⁾ Περιλαμβάνει επίσης τις συνδεδεμένες εταιρείες (fellow subsidiaries) της Eurobank A.E. Πληροφορίες σχετικά με τη διανομή μερίσματος € 410 εκατ. από την Τράπεζα στην Eurobank Holdings εντός του 2023, παρατίθενται στη σημείωση 37.

⁽⁷⁾ Τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνουν συγγενείς εταιρείες (η Ελληνική Τράπεζα περιλαμβάνεται από το δεύτερο τρίμηνο του 2023, σημ. 24), κοινοπραξίες και το ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης προσωπικού Ομίλου Eurobank. Ειδικότερα, την 31 Δεκεμβρίου 2023 τα υπόλοιπα των συναλλαγών με το Ταμείο αφορούν κυρίως καταθέσεις ποσού € 1 εκατ. που έχουν ληφθεί από το Ταμείο (31 Δεκεμβρίου 2022: € 1 εκατ.).

⁽⁸⁾ Τον Ιανουάριο 2023, η Τράπεζα πούλησε στην εταιρεία Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών, ποσοστό συμμετοχής 10,8% που κατείχε στη θυγατρική εταιρεία του Ομίλου Fairfax «Grivalia Hospitality S.A.» έναντι τιμήματος € 48,3 εκατ. Επιπλέον, το Μάρτιο και το Νοέμβριο 2023, η Τράπεζα κατέβαλλε ποσό € 8,6 εκατ. και € 6,05 εκατ. αντίστοιχα για τη συμμετοχή της στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της «Grivalia Hospitality S.A.». Την 31 Δεκεμβρίου 2023, το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην εταιρεία ανερχόταν σε 9,2%.

Κατόπιν της αξιολόγησης του ανακτήσιμου ποσού της χρηματοδότησης της Τράπεζας σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της, αντιλογίστηκε πρόβλεψη απομείωσης ύψους € 11 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: αντίλογισμός πρόβλεψης απομείωσης € 92 εκατ.) για τα δάνεια, τις απαιτήσεις της Τράπεζας και τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με τις πιστώσεις προς τις θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της, κυρίως για να αντικατοπτρίζουν τις λογιστικές αξίες των δανειακών χαρτοφυλακίων τους. Την 31 Δεκεμβρίου 2023, η αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης ανήλθε σε € 11 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 176 εκατ.).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
Παροχές προς τα βασικά μέλη της Διοίκησης (μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπά βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας)

Οι αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης που αφορούν σε βραχυπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 7,29 εκατ. (2022: € 6,76 εκατ.), ενώ εκείνες που αφορούν σε μακροπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 1,25 εκατ. (2022: € 1,13 εκατ.). Επιπλέον, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει έξοδο ποσού € 3,79 εκατ. (2022: € 1,8 εκατ.) σχετικά με παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους (σημ. 38). Επιπρόσθετα, την 31 Δεκεμβρίου 2023 η Τράπεζα έχει σχηματίσει μια υποχρέωση καθορισμένων παροχών για τα ΒΜΔ ποσού € 1,77 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2022: € 1,58 εκατ.), ενώ το αντίστοιχο κόστος για τη χρήση το οποίο έχει αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 0,14 εκατ. (2022: € 0,12 εκατ.) και οι αναλογιστικές ζημιές οι οποίες αναγνωρίστηκαν στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση ανέρχονται σε € 0,05 εκατ. (2022: € 0,07 εκατ. αναλογιστικά κέρδη).

44. Εξωτερικοί Ελεγκτές

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει Πολιτική για την Ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες υπηρεσίες που μπορούν να παρασχεθούν από τους ελεγκτές της Τράπεζας, πέρα από τις υπηρεσίες υποχρεωτικού τακτικού ελέγχου. Για οποιοδήποτε τέτοιες υπηρεσίες που υφίσταται πρόθεση να ανατεθούν στους ελεγκτές της Τράπεζας, υπάρχουν συγκεκριμένοι ελεγκτικοί μηχανισμοί προκειμένου η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας να διασφαλίζει ότι α) οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που ανατίθενται στην «KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.», καθώς και στο δίκτυο της KPMG (KPMG), έχουν αξιολογηθεί και εγκριθεί όπως απαιτείται και β) υπάρχει ικανοποιητική σχέση μεταξύ των ελεγκτικών και των επιτρεπόμενων μη ελεγκτικών εργασιών.

Οι συνολικές αμοιβές που κατέβαλλε η Τράπεζα στον ανεξάρτητο ελεγκτή KPMG για ελεγκτικές και λοιπές υπηρεσίες που της παρασχέθηκαν αναλύονται ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2023 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2022 € εκατ.
Τακτικός έλεγχος	(1,4)	(1,3)
Φορολογικό πιστοποιητικό	(0,2)	(0,2)
Λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,5)	(0,4)
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,0)	(0,1)
Σύνολο	(2,1)	(2,0)

Σημειώνεται ότι, οι αμοιβές για τις μη ελεγκτικές υπηρεσίες του τακτικού ελεγκτή της Τράπεζας «KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.» Ελλάδα, ανήλθαν σε € 0,04 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
45. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) εξελέγη από την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων (ΤΓΣ) την 23 Ιουλίου 2021, για θητεία τριών ετών η οποία θα λήξει την 23 Ιουλίου 2024, παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας θα συνέλθει η ΤΓΣ για το έτος 2024.

Επιπρόσθετα:

- Η ΤΓΣ κατά τη συνεδρίαση της την 20 Ιουλίου 2023 ενέκρινε την εκλογή των κ.κ. Burkhard Eckes και John Arthur Hollows ως νέων ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών των Δ.Σ. της Eurobank Holdings και της Eurobank, η θητεία των οποίων θα λήξει ταυτόχρονα με τη θητεία των υπολοίπων μελών του Δ.Σ. Την ίδια ημέρα το Δ.Σ. αποφάσισε τη συγκρότησή του σε σώμα.
- Την 9 Οκτωβρίου 2023, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την απόκτηση του συνόλου των μετοχών που κατείχε το ΤΧΣ, ήτοι 52.080.673 κοινές ονομαστικές μετοχές. Την ίδια ημέρα το ΤΧΣ ενημέρωσε τη Eurobank Holdings ότι, από την 11 Οκτωβρίου 2023, δεν θα υπόκειται πλέον στον Νόμο 3864/2010, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος διορισμού εκπροσώπου στο Δ.Σ. και στις Επιτροπές αυτού. Κατόπιν αυτών των εξελίξεων, η εκπρόσωπος του ΤΧΣ κα Ευθυμία Δεληή, μέλος των Διοικητικών Συμβουλίων και των Επιτροπών των Διοικητικών Συμβουλίων της Eurobank Holdings και της Eurobank, υπέβαλε την 26 Οκτωβρίου 2023 την παραίτησή της από τις ανωτέρω θέσεις, με ισχύ από την 7 Νοεμβρίου 2023.
- Ο κ. Ανδρέας Αθανασόπουλος, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και Εκτελεστικό Μέλος των Διοικητικών Συμβουλίων της Eurobank Holdings και της Eurobank, υπέβαλε την 31 Οκτωβρίου 2023 την παραίτησή του από τις ανωτέρω θέσεις, με ισχύ από την 31 Δεκεμβρίου 2023.

Κατόπιν των ανωτέρω, η σύνθεση του Δ.Σ. έχει ως εξής:

Γ. Ζανιάς	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Γ. Χρυσικός	Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Φ. Καραβίας	Διευθύνων Σύμβουλος
Σ. Ιωάννου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κ. Βασιλείου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
B.P. Martin	Μη Εκτελεστικό μέλος
A. Γρηγοριάδη	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
E. Ρουβιθά Πάνου	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
R. Kakar	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
J. Mirza	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
C. Basile	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
B. Eckes	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
J. A. Hollows	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος

Αθήνα, 28 Μαρτίου 2024

Γεώργιος Π. Ζανιάς
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 414343
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Φωκίων Χ. Καραβίας
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 677962
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Χάρης Β. Κοκολογιάννης
Α.Δ.Τ. ΑΝ - 582334
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ FINANCE ΟΜΙΛΟΥ
CHIEF FINANCIAL OFFICER